

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016 - 2023

KWIECIEŃ 2017

Przygotowanie dokumentu:

Contract Consulting Sp. z o.o.

Spis treści

CZĘŚĆ I. Streszczenie	4
CZĘŚĆ II. Wprowadzenie	9
1. Wstęp do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strachówka	9
2. Metodologia opracowania dokumentu.....	12
CZĘŚĆ III. Podstawa prawna programu rewitalizacji oraz horyzont czasowy	14
CZĘŚĆ IV. Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami i programami rozwojowymi	15
1. Dokumenty Gminy Strachówka	15
CZĘŚĆ V. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy.....	21
1. Streszczenie	21
2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy Strachówka	22
CZĘŚĆ VI. Szczegółowa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie	30
1. Wprowadzenie do zagadnień związanych z wyznaczeniem obszarów zdegradowanych.....	30
2. Metodologia wyznaczania obszarów kryzysowych	32
2. Analiza wskaźnikowa degradacji	37
2.1. Sfera demograficzna.....	37
2.2. Sfera społeczna.....	47
2.3. Sfera gospodarcza	61
2.4. Sfera techniczna	63
2.5. Sfera przestrzenno-techniczna	66
2.6. Sfera środowiskowa	74
2.7. Wyniki badań ankietowych	76
2.8. Obszar zdegradowany	881
2.9. Szczegółowa charakterystyka obszaru rewitalizacji	94
CZĘŚĆ VII. Analiza SWOT.....	102
CZĘŚĆ VIII. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	104
CZĘŚĆ IX. Cele rewitalizacji.....	107
1. Cele strategiczne programu rewitalizacji	107
CZĘŚĆ X. Projekty rewitalizacji – klasyfikacja i zakres merytoryczny	109
1. Klasyfikacja projektów rewitalizacji.....	109
2. Lista projektów rewitalizacji.....	110
CZĘŚĆ XI. Komplementarność przedsięwzięć w różnych aspektach działań.....	135
1. Przedsięwzięcia towarzyszące	135

2. Komplementarność działań rewitalizacyjnych	135
CZĘŚĆ XII. Indykatywne ramy finansowania projektów-źródła finansowania	146
CZĘŚĆ XIII. Partycypacja interesariuszy Programu Rewitalizacji - docelowe grupy wsparcia oraz mechanizmy włączenia.....	154
1. Partycypacja interesariuszy na etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	154
2. Partycypacja interesariuszy na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji	159
3. Docelowe grupy wsparcia	160
XIV. System zarządzania, wdrażania, monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji	161
1. Zarządzanie rewitalizacją i wdrażanie	161
2. Monitoring w procesie rewitalizacji	164
3. Ewaluacja w procesie rewitalizacji	176
4. Współpraca z partnerami społecznymi, promocja programu	179
SPIS TABEL	181
SPIS RYSUNKÓW	183
SPIS WYKRESÓW.....	184
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	185

CZĘŚĆ I. Streszczenie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 (dalej „Program” lub „Program Rewitalizacji” lub „Lokalny Program Rewitalizacji” lub „LPR”) został opracowany i uchwalony na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.), wyznaczając w najbliższym horyzoncie czasowym plan działań odnoszących się do sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej, technicznej, umożliwiając zrównoważony rozwój Gminy, a jednocześnie stanowiąc skuteczne narzędzie planistyczne, integrujące i koordynujące wiele działań dla różnorodnych uczestników procesu rewitalizacji. Program uwzględnia również zapisy *Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020* oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego. Instrukcja określa zasady przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM na lata 2014-2020. Pierwotna wersja Programu została przyjęta Uchwałą Nr XIX/145/2016 Rady Gminy Strachówka z dnia 29 grudnia 2016 roku. Dokument ten został zaktualizowany w celu wdrożenia uwag MJWPR zgłoszonych Gminie w celu wprowadzenia Programu na rejestr programów województwa mazowieckiego.

Ważnymi elementami źródłowymi dającymi podstawę opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji była analiza celów dokumentów strategicznych określających kierunki rozwoju Gminy oraz dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i krajowym. W ramach prac analitycznych dokonano oceny adekwatności celów Programu z uchwaloną Strategią Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023. Zapewniono również spójność celów rewitalizacyjnych ze *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka* oraz *Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2023*.

W toku pracy nad Programem zapewniono spójność planowanych działań rewitalizacyjnych. Program charakteryzuje się koncentracją interwencji i hierarchizacją potrzeb mieszkańców. Na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gmina podzielona została na poszczególne jednostki planistyczne obejmujące sołectwa. W ramach przeprowadzonej analizy obszar zdegradowany został wyznaczony dla następujących podobszarów:

- ✓ Krawcowizna,
- ✓ Równe,
- ✓ Kąty-Wielgi,
- ✓ Ruda -Czernik,
- ✓ Piaski,
- ✓ Strachówka.

Natomiast do obszaru rewitalizacji włączono tereny, w których występuje koncentracja zjawisk kryzysowych we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego. **Obszar rewitalizacji Gminy obejmuje miejscowość Strachówka.**

Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez 393 mieszkańców, co stanowi 14% ogólnej liczby mieszkańców oraz obejmuje powierzchnię 4,04km², co stanowi 3,75% ogólnej powierzchni gminy.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Strachówka, wyznaczono trzy cele strategiczne:

1. Cel: wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym
2. Cel: podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka
3. Cel: aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji

Działania rewitalizacyjne będą miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru przyczyniające się do ograniczenia ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych terenach. Lokalny Program Rewitalizacji zawiera zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne, programy społeczno-aktywizacyjne i społeczno-gospodarcze, oraz istotne przedsięwzięcia dotyczące organizacji estetyczno-funkcjonalnej przestrzeni.

W celu osiągnięcia celów LPR zidentyfikowano 12 projektów rewitalizacyjnych, z czego 11 projektów głównych i 1 uzupełniający projekt rewitalizacyjny.

Ze względu na silne powiązanie proponowanych działań rewitalizacyjnych z możliwością ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020. Program ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS oraz EFRROW oraz innych publicznych) łącząc aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań.

Projekty realizowane z EFRR są komplementarne i bezpośrednio powiązane z interwencją wspierającą cele EFS, szczególnie w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Głównym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych będą środki publiczne RPO WM 2014-2020 działania 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych RPO WM 2014-2020 oraz budżet gminy. Zaplanowane główne projekty rewitalizacyjne będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, realizowanych w ramach wsparcia EFS dostępnego w ramach RPO WM 2014-2020. W ramach Programu zaplanowano również komplementarność źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych które planuje się finansować ze środków pomocowych również poza tymi dostępnymi w ramach działania 6.2 RPO WM 2014-2020, czyli: środkami RPO WM 2014-2020 działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, RPO WM 2014-2020, działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016–2020”, NFOŚiGW, Program „Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju”, PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego, PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych, PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych, PROW 2014-2020, LSR operacje rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej.

Podstawowym założeniem opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 był proces włączenia mieszkańców w proces tworzenia dokumentu, podczas przeprowadzonych warsztatów i konsultacji społecznych. Interesariusze wyrazili swoją opinię w zakresie najważniejszych kwestii związanych z potrzebami rozwojowymi, które wpływają na sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Wśród zgłoszonych zagadnień znalazły się:

w sferze społecznej:

- ✓ Odptyw ludzi młodych z gminy do innych miejscowości i w konsekwencji wyludnianie się gminy (depopulacja)
- ✓ Brak miejsc do spotkań społecznych i integracyjnych dla mieszkańców – dotychczasowe miejsca spotkań są zdewastowane i nie spełniają standardów bezpieczeństwa – jako główny pomysł mieszkańców przedstawiano potrzebę odbudowania i zaadoptowania na potrzeby społeczne, budynku dawnego urzędu znajdującego się w centralnym punkcie Gminy (obok obecnie istniejącego urzędu)
- ✓ Niski poziom poczucia przynależności lokalnej zwłaszcza dotyczący najmłodszej części społeczności lokalnej – mieszkańcy zgłaszali potrzebę przeprowadzenia warsztatów oraz całego programu dla dzieci i młodzieży podnoszących poczucie własnej wartości i tożsamości lokalnej
- ✓ „Brak wiary we własne siły” oraz niedostateczny poziom wiedzy w zakresie założenia i prowadzenia przedsiębiorstw – mieszkańcy dostrzegali potrzebę przeprowadzenia kompleksowego procesu szkoleń z zakresu zagadnień dotyczących przedsiębiorczości, dla dzieci w wieku szkolnym, młodzieży, osób młodych, matek wychowujących dzieci, oraz seniorów. Mieszkańcy przejawiają chęć w uczestnictwie w takich programach szkoleniowo-aktywizacyjnych, które wspierają prowadzenie małych lokalnych firm. Bardzo silnym wsparciem w tym procesie mogą być aktywnie działające koła gospodyń wiejskich
- ✓ Potrzeba prowadzenia programów wsparcia dla istniejących organizacji pozarządowych oraz stworzenia możliwości założenia i prowadzenia nowych podmiotów w ramach trzeciego sektora (mieszkańcy i przedstawiciele NGO podkreślali wagę tych działań i potrzebę włączenia w nie zwłaszcza środowisk młodzieży).
- ✓ Kwestia braku profilaktyki społecznej i zdrowotnej (rehabilitacyjnej) na terenie gminy i potrzeba utworzenia centrum społeczno - integracyjnego z możliwościami promowania zdrowego trybu życia, które z powodzeniem można realizować w budynku „spalonego starego urzędu w miejscowości Strachówka”. Problem ten podnoszony był podczas spotkań, głównie przez mieszkańców w wieku emerytalnym, którzy dzięki realizacji projektu utworzenia centrum społeczno- integracyjnego otrzymaliby wsparcie i możliwość rozwiązania problemów społecznych i zdrowotnych
- ✓ Brak zaangażowania młodych mieszkańców w życie społeczne. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę społecznej aktywizacji dzieci i młodzieży, dla których istnieje potrzeba stworzenia warunków umożliwiających rozwijanie osobistych potencjałów i aktywnego spędzania czasu na obszarze gminy

W sferze gospodarczej:

- ✓ Niewykorzystany potencjał gospodarczy gminy leżącej przy drodze krajowej nr 50

- ✓ Brak wyodrębnionych miejsc handlu dla lokalnych produktów (obecnie handel zlokalizowany jest na skrzyżowaniu ulic, stanowiąc niebezpieczeństwo zarówno dla kupujących jak i dla innych użytkowników drogi),
- ✓ Brak gospodarczych perspektyw dla ludzi młodych na pozostanie na terenie gminy,
- ✓ Niski poziom przedsiębiorczości lokalnych mieszkańców i potrzeby podniesienia poziomu wiedzy biznesowej

W sferze techniczno-środowiskowej:

- ✓ Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w centrum gminy – potrzeba dostosowania funkcji centrum miejscowości dla potrzeb mieszkańców
- ✓ Zagrożenia i niebezpieczeństwa wynikające z położenia – przy drodze krajowej 50 (brak ścieżek rowerowych, chodnika, miejsc parkingowych)
- ✓ Niewystarczający poziom infrastruktury społecznej dla mieszkańców, którzy chcą pozostać w gminie,
- ✓ Potrzeba przeprowadzenia procesów termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej
- ✓ Potrzeba unieszkodliwienia na obszarze gminy zgodnie z Programem Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest, materiałów budowlanych zawierających wskazane wyżej szkodliwe minerały azbestowe

Przeprowadzony wśród mieszkańców gminy proces ankietyzacji potwierdził, iż najważniejszym obszarem wskazanym do przeprowadzenia procesów rewitalizacji jest miejscowość Strachówka. Mieszkańcy zgłaszali wyraźną potrzebę ożywienia tej miejscowości, która pełni kluczową rolę centrum społeczno - kulturalno - gospodarczego w gminie. Jednocześnie brak działań naprawczych i projektów umożliwiających rewitalizację miejscowości Strachówka wpływa na pogłębiające się procesy społecznej degradacji.

Podczas przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych, mieszkańcy zgłosili najważniejsze kwestie które powinny zostać podjęte w procesie rewitalizacji na terenie gminy Strachówka. Należą do nich:

- ✓ Brak możliwości zdobycia zatrudnienia na terenie gminy
- ✓ Problem z migracją osób młodych do innych miejsc, gdzie mogą zdobyć pracę,
- ✓ Niedobór miejsc umożliwiających handel lokalnymi produktami
- ✓ Utrudnione możliwości zarobkowania dla kobiet posiadających dzieci, które chciałyby pogodzić funkcji zawodowych z wychowaniem dzieci

Wynikiem finalnym spotkań warsztatowych z mieszkańcami były propozycje następujących projektów i działań w zakresie prowadzonego procesu rewitalizacji:

- ✓ Odbudowa spalonego budynku (dawnego Urzędu Gminy)
- ✓ Organizacja miejsca handlu produktami lokalnymi
- ✓ Wzmocnienie działania organizacji pozarządowych i miejsca międzypokoleniowej aktywizacji społecznej,
- ✓ Pobudzenie lokalnej aktywności ludzi młodych w zakresie prowadzenia małych firm rodzinnych

- ✓ Ograniczenie emisji dwutlenku węgla i przeprowadzenie systemowego projektu termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła dla mieszkańców i budynków użyteczności publicznej
- ✓ Ograniczenie wykorzystania ogrzewania węglowego i modernizacja przestarzałych technologicznie instalacji grzewczych w domach i budynkach użyteczności publicznej

Analiza danych ilościowych i jakościowych opracowana dla potrzeb diagnozy czynników kryzysu w niniejszym dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji, wykazała wiele obszarów kryzysu rozwoju społeczno-gospodarczego, które skoncentrowane są głównie na obszarach zdegradowanych.

Pierwszym objawem kryzysu jest dotkliwy **spadek liczby mieszkańców, a jako trend zjawisko depopulacji ma charakter postępujący i długotrwały**. Fakt ten posiada szczególnie niepokojące znaczenie, zwłaszcza, że w ostatnich latach liczba mieszkańców powiatu wołomińskiego sukcesywnie wzrasta, co oznacza, że Strachówka jest jedyną gminą z ujemnym przyrostem naturalnym i nie jest uważana za atrakcyjne miejsce do życia.

Na tle struktury demograficznej kolejnym zdiagnozowanym problemem jest **spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym**. Taka struktura wiekowa pozwala prognozować, że zjawisko depopulacji będzie się na obszarze gminy pogłębiać. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym zjawiskom wymaga podjęcia przez gminę odpowiednich działań, które w skuteczny sposób odwrócą niekorzystny trend.

Kolejnym zdiagnozowanym problemem jest **niski wskaźnik przedsiębiorczości**, który wykazuje wartość niższą niż wartości przyjęte dla powiatu i dla sąsiednich gmin: Gminy Dobre i Gminy Poświętne. Niski wskaźnik przedsiębiorczości ma wpływ na występowanie na obszarze gminy zjawisk związanych z wykluczeniem społecznym, przede wszystkim w postaci odnotowanego ubóstwa i bezrobocia. Koniecznym zatem staje się podjęcie przez gminę działań aktywizujących lokalną przedsiębiorczość. Ze względu na skalę problemu działania te muszą mieć charakter wielopłaszczyznowy i objąć muszą zarówno sferę edukacyjną, jak i promocyjną oraz infrastrukturalną.

W obszarze zagospodarowania przestrzennego zaobserwowano **zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej na terenie gminy**, które nie spełniają obecnych norm w zakresie funkcjonalności i energooszczędności. Problem ten nasila się w związku z brakiem odpowiedniej liczby budynków, które mogą zostać przez gminę przeznaczone na cele społeczne. Gmina zmagą się również z problemem niedostatecznej liczby budynków oddawanych corocznie na potrzeby mieszkaniowe, co warunkuje konieczność odnowy obecnej tkanki mieszkaniowej.

Analizując problemy techniczne na terenie gminy, analiza wykazała niezadowalający stan dróg, brak oświetlenia i chodników, co bezpośrednio wpływa na stan bezpieczeństwa mieszkańców.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, dokonane zostało po przeprowadzeniu analizy wskaźników degradacji, z uwzględnieniem przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców, zorganizowanych konsultacji społecznych - zgodnie z zasadą wielowymiarowej partycypacji społecznej. W wyznaczeniu obszaru rewitalizacji szczególne znaczenie zostało przypisane konieczności wyprowadzenia tych obszarów gminy, które pozostają w kryzysie ze świadomością ich znaczącego wpływu na pozostałą część gminy i ich wpływu na całościowy rozwój społeczno-gospodarczy. Cele i lista projektów zawarta w niniejszym dokumencie są zgodne z zasadą komplementarności, wpływając na kompleksowy plan wyprowadzenia obszarów gminy wskazanych do rewitalizacji ze stanów kryzysowych.

CZĘŚĆ II. Wprowadzenie

1. Wstęp do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strachówka

Dynamiczne przemiany społeczno-gospodarcze ostatniej dekady wymuszają od władz samorządowych prowadzenie takiej polityki społeczno-gospodarczej na obszarze zarządzanym, aby jego rozwój przebiegał w najbardziej kompleksowym znaczeniu i prowadził do utrwalenia pozytywnych skutków działań, a w konsekwencji wyznaczał rzeczywisty rozwój regionu w aspekcie zarówno społecznym jak i gospodarczym. Dlatego proces prowadzonej rewitalizacji powinien opierać się na efekcie synergii, która stanowi sumę realizowanych działań w wyselekcjonowanych obszarach, prowadzonych równoległe, we wzajemnym powiązaniu.

Zgodnie z przyjętą definicją, rewitalizacja to złożony proces przemian, które służą wyprowadzeniu obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego poprzez prowadzenie kompleksowych i zintegrowanych przedsięwzięć odnoszących się do sfery społecznej, przestrzennej, gospodarczej oraz środowiskowej. Rewitalizacja prowadzona jest przy współudziale wielu interesariuszy, zabezpieczając ich różnorodne potrzeby i interesy, a jednocześnie włączając ich w prowadzony proces dokonywanych zmian.

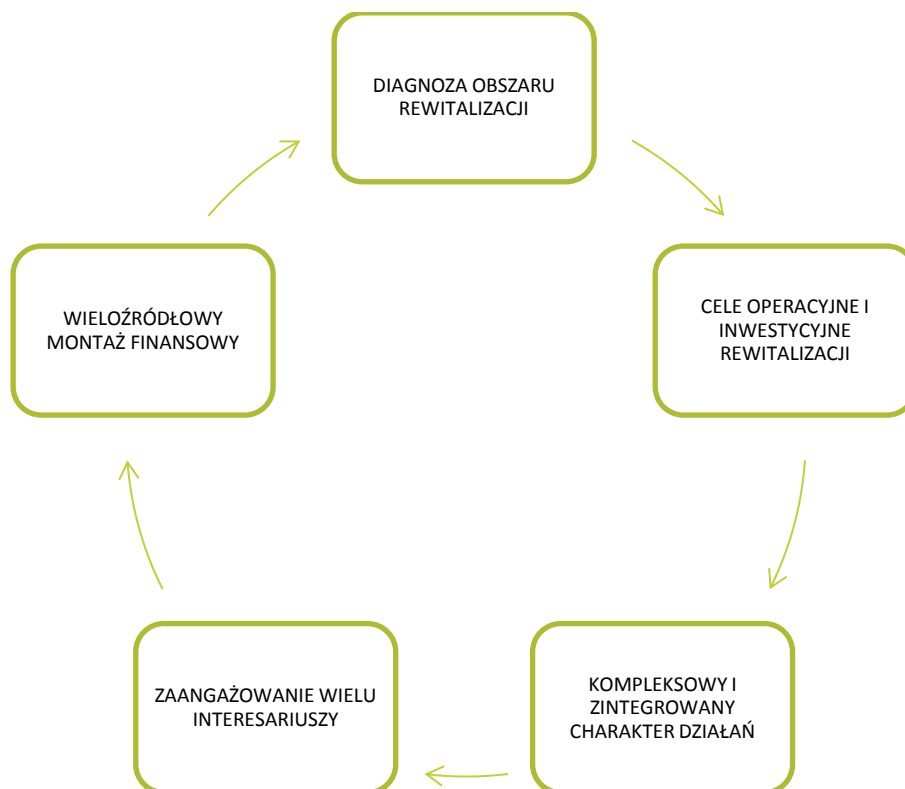
Lokalny Program Rewitalizacji stanowi instrument umożliwiający prowadzenie zaplanowanych działań procesu rewitalizacji, w sposób skoordynowany i zintegrowany, tak aby wyznaczone cele zostały osiągnięte.

Dla terminu rewitalizacja można zastosować proste znaczeniowo odnośniki, takie jak: odnowa, sanacja. Z wielu podobnych do siebie definicji rewitalizacji, różnie akcentujących istotę tego działania, warto wskazać, że programy odnowy i ich części (projekty, zadania) są podejmowane:

- we wspólnym interesie
- w wielu sferach równocześnie
- na ograniczonym obszarze
- według określonego, spójnego programu działania
- w sposób skoordynowany
- z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania
- przy zaangażowaniu wielu podmiotów, w szczególności miejscowej społeczności i władz samorządowych

Wśród zdefiniowanych istotnych elementów, które prowadzony proces powinien realizować znalazły się oznaczone na poniższym rysunku immanentne elementy procesu rewitalizacji.

Rysunek 1 Elementy procesu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany i uchwalony przez Radę Gminy Strachówka na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446), wyznaczając w najbliższym horyzoncie czasowym plan działań odnoszących się do sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej, kulturowej, umożliwiając zrównoważony rozwój gminy, a jednocześnie stanowiąc skuteczne narzędzie planistyczne, integrujące i koordynujące wiele działań dla różnorodnych uczestników procesu rewitalizacji.

Wśród zagadnień, które przedmiotowy Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje znajdują się między innymi:

- Przeprowadzenie ogólnej diagnozy gminy umożliwiającej zdefiniowanie kluczowych dla procesu rewitalizacji wniosków
- Wyodrębnienie obszaru zdegradowanego, a w konsekwencji obszaru rewitalizacji
- Dokonanie analizy szczegółowej obszaru rewitalizacji
- Opracowanie wizji obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji
- Wyznaczenie celów i kierunków działań w prowadzonym procesie rewitalizacji
- Opracowanie listy podstawowych i uzupełniających działań i inwestycji w zakresie prowadzonego procesu rewitalizacji
- Określenie szacunkowych ram finansowych dla działań i inwestycji w prowadzonym procesie rewitalizacji
- Opracowanie systemu zarządzania i monitoringu w prowadzonym procesie rewitalizacji

Rewitalizacja zgodnie z jej założeniami powinna przeciwdziałać negatywnym i kryzysowym zjawiskom występującym na obszarze gminy, aktywizować społecznie i gospodarczo jej mieszkańców,

umożliwiać budowanie lokalnej tożsamości wśród mieszkańców, umożliwiać ochronę dziedzictwa kulturowego gminy oraz prowadzić do jej zrównoważonego rozwoju.

Opracowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji na obszarze gminy umożliwi nie tylko wprowadzenie działań naprawczych, ale skutkować będzie jej harmonijnym rozwojem i utwaleniem wizerunku silnej, znakomicie prosperującej społecznie i gospodarczo jednostki terytorialnej, zapewniającej jej mieszkańcom i przedsiębiorcom doskonałe warunki dla rozwoju. Dzięki zaplanowanym działaniom i inwestycjom możliwe stanie się ubieganie o możliwości wsparcia z wielu dostępnych źródeł, w tym także z funduszy unii Europejskiej.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **kompletność** – oznacza to, że dokument pozostaje w zgodzie z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy przez nie wskazane,
- **kompleksowość** – oznacza to, że działania zawarte w dokumencie są całościowe i wielowymiarowe oraz uwzględniają aspekty społeczne, gospodarcze, funkcjonalno-przestrzenne, techniczne i środowiskowe funkcjonowania gminy,
- **koncentracja** – oznacza to, że dokument skupia się na tych obszarach gminy, na których skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa, i proponuje działania mające na celu poprawę sytuacji,
- **wewnętrzna spójność działań** – oznacza to, że projekty rewitalizacyjne zawarte w dokumencie są względem siebie komplementarne oraz są zintegrowane ze sobą, a także stanowią kontynuację, dopełnienie i rozszerzenie przedsięwzięć realizowanych przez władze gminy w poprzednich latach,
- **zewnętrzna spójność działań** – oznacza to, że występuje komplementarność pomiędzy zapisami Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz zapisami innych dokumentów strategicznych na poziomie gminy i dokumentów wyższego rzędu,
- **partycypacja** – oznacza to, że dokument został opracowany przy udziale reprezentantów środowisk lokalnych – mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych – obecnych na każdym etapie realizacji projektu.

2. Metodologia opracowania dokumentu

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 – 2023 (LPR) jako dokument programowy został opracowany, we współpracy z zespołem pracowników Urzędu Gminy Strachówka, przez firmę Contract Consulting sp. z o.o. w ramach umowy dwustronnej, w trybie eksperckim.

Metodologicznie program rewitalizacji opracowany został na zasadach partycypacji społecznej, czyli w układzie szerokiego włączenia społeczności lokalnej, której członkowie – indywidualne osoby i przedstawiciele organizacji i instytucji – w różnych formach wyrażali swe opinie, przedkładali propozycje działań i koniecznych do rozwiązania kwestii dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Strachówka.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka został opracowany w dwóch etapach:

- w pierwszym etapie opracowano diagnozę stanu gminy, w oparciu o badania i analizy wyznaczono tereny zdegradowane i obszar rewitalizacji,
- w drugim etapie opracowano dokument programowy - program działań i szeroko ujęte zasady jego realizacji.

W części diagnostycznej w oparciu o różne źródła informacji i metody analizy przeprowadzono pogłębione rozeznanie problemów rozwojowych gminy Strachówka, które mogą być rozwiązywane za pomocą programu rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne opierają się na wielości sfer interwencji. Przy wiodącej roli sfery społecznej, badania, a następnie programowanie działań, obejmują również sferę gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową. W diagnozie posłużono się metodami opisowymi, analizą wskaźnikową, badaniem opinii publicznej, konsultacjami społecznymi oraz ocenami eksperckimi. W podsumowaniu diagnozy przedstawione zostały zasięgi przestrzenne obszarów zdegradowanych oraz obszaru rewitalizacji.

Część programowa dokumentu obejmuje:

- wizję obszaru rewitalizacji po pomyślnym zakończeniu programu odnowy, cele rewitalizacji
- zasady zapewnienia komplementarności projektów
- pakiet przedsięwzięć rewitalizacyjnych planowanych do realizacji w formie projektów zintegrowanych lub w postaci projektów indywidualnych, horyzontalnych (realizowanych na większym obszarze gminy) lub terytorialnych (realizowanych w konkretnych lokalizacjach)
- orientacyjne ramy finansowe
- system zarządzania rewitalizacją
- system monitoringu i sprawozdawczości
- orientacyjny harmonogram realizacji programu.

Stosownie do zasad opracowywania średniookresowych strategii działania, zakłada się, że program będzie cyklicznie aktualizowany wskutek monitoringu realizacji programu i monitoringu rozwoju gminy. Przedsięwzięcia planowane do realizacji są określane w miarę szczegółowo w odniesieniu do zamierzeń, które mają być wykonywane w pierwszym okresie funkcjonowania programu. Dalsze działania, projektowane do realizacji w późniejszym terminie, są określane w sposób zgeneralizowany. Lokalny Program Rewitalizacji ma charakter otwarty, można włączyć do niego, na

podstawie ustalonych procedur, nowe przedsięwzięcia, które wzbogacą działania na rzecz odnowy gminy.

CZĘŚĆ III. Podstawa prawna programu rewitalizacji oraz horyzont czasowy

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.). W art. 18 w ust. 1 określono generalne kompetencje rady gminy w ten sposób, że do „właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej”. W ust. 2 jest natomiast mowa o dokumentach, których przyjmowanie (uchwalanie) jest wyłączną kompetencją Rady Gminy.

W pracach nad programem wzorowano się na niektórych rozwiązaniach proceduralnych określonych w *ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz.U. poz. 1777), dotyczących min. maksymalnego zasięgu i zaludnienia obszaru wyznaczonego do rewitalizacji oraz szerokiego udziału społeczności w konsultacjach programu odnośnie jego zasięgu terytorialnego i planowanych przedsięwzięć realizacyjnych. Cały etap diagnostyczny przeprowadzono na zasadach określonych w *ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, w której w art. 4 ust. 1 jest mowa o tym, że wójt, burmistrz albo prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań w celu opracowania diagnozy służącej sporządzeniu programu rewitalizacji, a w zasadzie wykonaniu elementów tego programu, jakimi są wyznaczenie obszaru zdegradowanego i wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Powszechną jest świadomość, że wybór miejsc, w których będą koncentrowały się działania naprawcze, powinien być poprzedzony dokładnym rozpoznaniem problemów rozwojowych i możliwości ich rozwiązywania. Intencją Władz Gminy Strachówka było przeprowadzenie szerokiej analizy zjawisk kryzysowych na potrzeby aktualnego programu rewitalizacji oraz po to, by ewentualnie w przyszłości, w oparciu o te diagnozy można było zmienić formułę programu rewitalizacji na zasadach określonych w *ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*.

W programie uwzględniono zapisy „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka obejmuje lata 2016 – 2023, z możliwością jego przedłużenia.

W perspektywie lokalnej podstawą opracowania programu rewitalizacji dla Gminy Strachówka są:

- Uchwała Rady Gminy Strachówka Nr XVI/119/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 – 2023.
- Zarządzenie Wójta Gminy Strachówka nr 28/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r. i Zarządzenie Wójta Gminy Strachówka nr 45/2016 z dnia 30 września 2016 r., zmieniające Zarządzenie nr 28/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r., na mocy których powołano Zespół do realizacji projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023.

W uchwale Rady Gminy Strachówka wskazano podstawowe cele programu rewitalizacji: określenie obszarów zdegradowanych, przeznaczonych do rewitalizacji na terenie gminy Strachówka oraz wskazanie projektów mających na celu rozwiązanie zidentyfikowanych problemów i zjawisk kryzysowych.

CZĘŚĆ IV. Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami i programami rozwojowymi

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 – 2023 jest spójny z zewnętrznymi programami rozwojowymi i dokumentami oraz z dokumentami wewnętrznymi, obowiązującymi w Gminie Strachówka.

1. Dokumenty Gminy Strachówka

Proces przemian społeczno-gospodarczych na obszarach wyłonionych jako obszary kryzysowe na terenie gminy, stanowi istotę działań realizowanych w procesie rewitalizacji, a ujętych w dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wzajemna komplementarność wszystkich kluczowych dokumentów strategicznych i planistycznych stanowi istotny aspekt związany z powodzeniem podjętych działań zmierzających do wyeliminowania czynników i zjawisk kryzysowych w gminie, które służyć będą do pobudzenia jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród dokumentów, które zostały opracowane i przyjęte na potrzeby właściwej realizacji działań i projektów służących rozwojowi gminy w zasadniczych jej aspektach należą: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka, Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023, Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2023.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka

Podstawę prawną sporządzenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka, stanowi ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.), a także podjęta uchwała Rady Gminy Strachówka nr XX/102/2012 z dnia 29 października 2012 roku o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strachówka.

Zapisy dokumentu wskazują, iż „do zadań Studium należy ustalenie ram przestrzennych dla rozwoju Gminy Strachówka, standardów funkcjonowania Gminy oraz określenie polityki przestrzennej z uwzględnieniem polityki państwa, województwa, powiatu. Ustalenia Studium obowiązują zarówno Radę Gminy, Wójta, jak i organy oraz jednostki im podległe. Instrumentem realizacji polityki przestrzennej zawartej w Studium będą wykonywane na jego podstawie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, programy specjalistyczne rozwiązujące m.in. konkretne problemy komunikacyjne, infrastrukturalne, ekologiczne itp. Zasięg przestrzenny Studium obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy, a w fazie analitycznej także zewnętrzne powiązania funkcjonalno-przestrzenne”¹. Głównym celem rozwoju gminy zawartym w dokumencie Studium jest: „(...) długotrwały i zrównoważony rozwój Gminy Strachówka. Osiągnięcie długotrwałego, zróżnicowanego rozwoju Gminy można osiągnąć jedynie poprzez rozwój społeczno- gospodarczy,

¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka

w którym zakłada się zrównoważenie szans dostępu do środowiska społeczeństw i ich obywateli – zarówno współczesnego jak i przyszłych pokoleń, poprzez proces integrowania działań politycznych, gospodarczych, społecznych, z zachowaniem równowagi otoczenia naturalnego oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych². Cel główny realizują cele strategiczne, do których zaliczono:

- ✓ Poprawę warunków życia mieszkańców gminy
- ✓ Zwiększenie lokalnego potencjału rozwojowego
- ✓ Zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między obszarami gminy a terenami rozwiniętych obszarów Polski jak i Unii Europejskiej poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej o równym standardzie
- ✓ Poprawa stanu środowiska naturalnego
- ✓ Aktywizacja społeczna i ekonomiczna mieszkańców gminy
- ✓ Dostosowanie obszarów gminy do nowych inicjatyw gospodarczych

Analiza obecnych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego zawarta w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka wskazała, iż właściwie prowadzona polityka przestrzenna doprowadzi nie tylko do krystalizacji struktury przestrzennej gminy z dominującą częścią centralną w miejscowości Strachówka, wzrostu atrakcyjności gminy w kontekście zachowania w najwyższym stopniu trwałości i ciągłości systemów przyrodniczych sprzyjających utrzymaniu i tworzeniu miejsc wypoczynku i rekreacji, ale także umożliwi racjonalne wykorzystanie możliwości wzmocnienia budżetu gminy poprzez odpowiednie decyzje planistyczne zmierzające do minimalizacji jego obciążeń z tytułu wykupu terenów, obsługi komunikacyjnej czy zapewnienia dostępu do usług publicznych.

Realizacja pozytywnych zmian w kontekście przestrzennego zagospodarowania gminy Strachówka wymaga zgodnie z dokumentem Studium, działań racjonalizujących wykorzystanie gruntów budowlanych poprzez porządkowanie i intensyfikację zabudowy, przekształceń przestrzennych przede wszystkim w miejscowościach Strachówka, Zofinin, Jadwisin, Księżyki i Równe w miejscowości o funkcjach centralnych z dostępem do usług i wysokiego standardu ich struktury i obsługi. W powyższym kontekście niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji stanowi odpowiedź na zdefiniowaną w Studium politykę przestrzenną, głównie w zakresie koniecznych przekształceń przestrzennych w miejscowości wskazanej jako obszary rewitalizacji, a mianowicie w miejscowości Strachówka.

Innym kierunkiem prowadzonych działań zgodnych z celami Studium jest ochrona dziedzictwa kulturowego, który stanowi istotny element jej atrakcyjnego wizerunku.

Dokument **Lokalnego Programu Rewitalizacji** w swoich celach, które zdefiniowano na podstawie diagnozy kryzysu obszaru gminy, **jednoznacznie odnosi się do powyżej sformułowanych celów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy**. Działania i inwestycje zaproponowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji, podobnie jak ma to miejsce w Studium, wpłyną między innymi na: poprawę warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, większą potencjał rozwojowy tego obszaru poprzez działania aktywizujące społecznie i ekonomicznie mieszkańców obszaru rewitalizacji (działania te obejmują planowane cykle szkoleń i działań promocyjnych mających przyczynić się do rozwoju aktywnych postaw mieszkańców), które wymiennie wpłyną na rozwój gminy najszerszym, oczekiwanym kontekście, co w konsekwencji umożliwi wyprowadzenie obszarów przyjętych do rewitalizacji z sytuacji kryzysu i podniesienie poziomu życia społeczno-gospodarczego na obszarze rewitalizowanym.

² Tamże

Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023

Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023 jest dokumentem, w którym wytyczono kierunki działań Gminy wraz z planem umożliwiającym jej dynamiczny rozwój tak, aby stanowiły one ciąg logiczny i były odpowiednio wkomponowane w nakreśloną wizję rozwoju.

Dokument zawiera Wizję Rozwoju Gminy Strachówka 2023+, którą przedstawiają następujące stwierdzenia³:

- ✓ Strachówka to gmina, która jest dobrym miejscem do zamieszkania, oferuje swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, a także charakteryzuje się rozwiniętą infrastrukturą techniczną i siecią powiązań komunikacyjnych,
- ✓ Strachówka to gmina, w której mieszkańcy mają dostęp do edukacji i kultury na najwyższym poziomie oraz mają dostęp do opieki zdrowotnej i zaplecza sportowo-rekreacyjnego,
- ✓ Strachówka to gmina, która jest miejscem przyjaznym dla inwestorów i dba o tworzenie dobrych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
- ✓ Strachówka to gmina, która wykorzystuje potencjał środowiska przyrodniczego i tworzy bogatą ofertę dla przyjezdnych, którzy chcą aktywnie spędzić swój czas,
- ✓ Strachówka to gmina, która dba o rozwój społeczeństwa obywatelskiego i w której mieszkańcy mają szansę brać odpowiedzialność za swoje otoczenie, a celem władz jest zadbanie o potrzeby każdej grupy społecznej,
- ✓ Strachówka to gmina, która w nowoczesny sposób zarządza procesami rozwoju i wykorzystuje pojawiające się szanse.

---

³ Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023

Rysunek 2 Wizja rozwoju Gminy Strachówka 2023+⁴

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023.

Biorąc pod uwagę specyfikę Gminy Strachówka, w Strategii sformułowano cel główny, który został przedstawiony poniżej:

Poprawa standardu życia mieszkańców Gminy Strachówka, zwiększanie jej atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz dbałość o miejscowe walory przyrodnicze i kulturowe, co zapewni Gminie dynamiczny rozwój.

W ramach celu głównego dokument Strategii nakreślił cele strategiczne, rozumiane jako:

- ✓ Poprawa warunków bytowych i zapewnienie wysokiego standardu życia mieszkańcom Gminy
- ✓ Zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy, dbanie o ład przestrzenny oraz zapewnienie odpowiednich powiązań komunikacyjnych
- ✓ Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej Gminy oraz wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
- ✓ Budowa społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie lokalnej aktywności mieszkańców i aktywne rozwiązywanie problemów społecznych

Zgodnie z założeniem przyjętym w Strategii: „Gmina Strachówka przy formułowaniu wizji rozwoju powinna kierować się konstytucyjną zasadą zrównoważonego rozwoju. Jej istotą jest zapewnienie trwałej poprawy jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń poprzez kształtowanie właściwych proporcji pomiędzy kapitałem ekonomicznym, ludzkim i przyrodniczym”.

Wszystkie wskazane powyżej cele Strategii Rozwoju, wskazują kierunek działań ujętych w Lokalnym

⁴ Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023

Programie Rewitalizacji. Opracowana diagnoza kryzysu na obszarze gminy, która wyłoniła obszary przyjęte do rewitalizacji umożliwiła wytyczenie celów Programu, które pokrywają się z celami Strategii Rozwoju Gminy Strachówka. W tym kontekście należy odwołać się przede wszystkim do celów, działań i projektów zawartych w niniejszym Programie, które wpłyną na aktywizację i integrację społeczną i umożliwią wszechstronny rozwój obszarów rewitalizowanych. Istotne znaczenie mają także działania służące poprawie infrastruktury. Realizacja projektów umożliwi bowiem nie tylko poprawę jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie i wprowadzenie ładu przestrzennego, ale przede wszystkim doprowadzi do aktywizacji społeczno-gospodarczej na obszarze gminy. Mając na uwadze powyższe, wskazane wyżej cele w sposób jednoznaczny korelują celami, działaniami i projektami wskazanymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2023

Zgodnie z zapisami zawartymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2023 dokument został stworzony „z mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2013 nr 0 poz. 182), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”⁵.

Zdefiniowana w dokumencie misja gminy w zakresie aspektów społecznych, w której bezpieczeństwo socjalne mieszkańców, zapewnienie warunków rozwoju i aktywnego uczestnictwa mieszkańców stanowią kluczowy obszar działań gminy została rozwinięta poprzez zdefiniowane cele strategiczne, operacyjne oraz zadania. Dokument w swych zapisach wskazuje na wiodącą rolę władz gminy w możliwościach stworzenia warunków do rozwoju w wielu dziedzinach życia mieszkańcom gminy poprzez wsparcie osób najbardziej potrzebujących, zmniejszenie występowania patologii na jej terenie i podniesienie standardu życia w wielu aspektach poprzez działania z zakresu: opieki zdrowotnej i społecznej, kultury, turystyki, sportu, edukacji. Aby mieć możliwość zrealizowania powyższych założeń zdefiniowano trzy cele strategiczne:

- ✓ Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom
- ✓ Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
- ✓ Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym

Rozumiana w powyższy sposób rola Urzędu Gminy w wypełnianiu zadań odnoszących się do zagadnień odpowiedniego reagowania i przeciwdziałania problemom społecznym na obszarze gminy, sformułowana w dokumencie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, **uzupełnia cele i działania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023, szczególnie w odniesieniu do projektów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez pobudzenie przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy.**

⁵ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2023

Obszary problemowe w opracowaniach strategicznych

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strachówka

W dokumencie tym jako zagrożenia dla rozwoju przestrzennego Gminy Strachówka wskazano:

- Konkurencyjną atrakcyjność sąsiednich większych ośrodków miejskich, w potencjale oferowanych terenów budowlanych i gospodarczych
- Zły stan lub całkowity brak infrastruktury technicznej, brak wodociągów i kanalizacji
- Słaby stan techniczny dróg oraz ich znaczne przeciążenie ruchem, słaby stan bezpieczeństwa

Stadium jako problemy typowe dla całego obszaru gminy wskazuje:

- Braki w zakresie infrastruktury publicznej
- Istnienie barier architektonicznych
- Niedostateczny poziom infrastruktury oświatowej, kulturalnej i rekreacyjnej
- Konieczność rozszerzenia dostępności świadczenia usług ochrony zdrowia i opieki społecznej
- Niedostateczna ilość terenów przeznaczonych na zabudowę mieszkalną.

Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023

W Strategii Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023 pośród celów i kierunków rozwoju Gminy w najbliższym horyzoncie czasowym zaproponowano między innymi program rewitalizacji przestrzeni, który obejmuje:

- Rewitalizację i zagospodarowanie centrum Strachówki
- Rewitalizację i modernizację przestrzeni publicznej
- Rewitalizację i modernizację obiektów zabytkowych
- Renowację małej architektury (ławki, kosze na śmieci, wiaty, stojaki rowerowe).

W strategii nie wskazano obszarów gminy, które są szczególnie zdegradowane i powinny być objęte procesem rewitalizacji.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

W dokumencie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jako cele strategiczne, wyznaczone na podstawie analizy sytuacji gminy Strachówka i odnoszące się do zagadnień naprawy sytuacji kryzysowej związanej z rewitalizacją społeczną wynikającą z bezrobocia, ubóstwa, starości wskazano:

- Przeciwdziałaniu bezrobociu, ubóstwu i uzależnieniom oraz zapobieganie ich skutkom
- Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
- Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienia im udziału w życiu społecznym.

CZĘŚĆ V. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy

1. Streszczenie

W wyniku przeprowadzonej diagnozy na obszarze gminy Strachówka zaobserwowano szereg niekorzystnych zjawisk w sferze demograficznej. Pierwszy z nich związany jest ze spadkiem liczby mieszkańców, a jako trend zjawisko depopulacji ma charakter postępujący i długotrwały. Fakt ten posiada szczególnie niepokojące znaczenie, zwłaszcza, że w ostatnich latach liczba mieszkańców powiatu wołomińskiego sukcesywnie wzrasta, co oznacza, że Strachówka nie jest uważana za atrakcyjne miejsce do życia. Na tle struktury demograficznej kolejnym zdiagnozowanym problemem jest spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Taka struktura wiekowa pozwala prognozować, że zjawisko depopulacji będzie się na obszarze gminy pogłębiać. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym zjawiskom wymaga podjęcia przez gminę odpowiednich działań, które w skuteczny sposób odwrócą niekorzystny trend.

Kolejnym zdiagnozowanym problemem jest niski wskaźnik przedsiębiorczości. Odnotowuje on wartość niższą niż wartość dla powiatu i dla sąsiednich gmin Dobre i Poświętne. Niski wskaźnik przedsiębiorczości ma wpływ na występowanie na obszarze gminy zjawisk w obszarze zagrożenia wykluczeniem społecznym przede wszystkim w postaci odnotowanego ubóstwa. Koniecznym jest podjęcie przez gminę działań aktywizujących lokalną przedsiębiorczość. Ze względu na skalę problemu działania te muszą mieć charakter wielopłaszczyznowy i objąć muszą zarówno sferę edukacyjną, promocyjną oraz infrastrukturalną.

W odniesieniu do problemów dotyczących zagospodarowania przestrzennego, zaobserwowano zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej na terenie gminy, które nie spełniają obecnych norm w zakresie funkcjonalności i energooszczędności. Problem ten dodatkowo wzmacnia brak odpowiedniej liczby budynków, które mogą zostać przez gminę przeznaczone na cele społeczne. Gmina zmagą się również z problemem niedostatecznej liczby budynków oddawanych corocznie na potrzeby mieszkaniowe, co warunkuje konieczność odnowy obecnej tkanki mieszkaniowej.

Analizując problemy dotyczące sfery technicznej stwierdzono na terenie gminy niezadowalający stan dróg, brak oświetlenia i chodników, co bezpośrednio wpływa na stan bezpieczeństwa mieszkańców.

W sferze środowiskowej wskazać należy na występowanie na terenie gminy obszarów problematycznych, które zagrożone są podtopieniami podczas wezbrań wód znajdujących się na terenie gminy cieków wodnych.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji, dokonane zostało po przeprowadzeniu analizy wskaźników degradacji, z uwzględnieniem ankietyzacji mieszkańców oraz zgodnie z zasadą partycypacji społecznej. W wyznaczeniu obszaru rewitalizacji szczególne znaczenie zostało również przypisane strategicznej wizji wyprowadzenia całej gminy ze stanu kryzysowego. Cele i lista projektów zawarta w niniejszym dokumencie zgodnie z zasadą komplementarności stanowi kompleksowy plan wyprowadzenia obszarów gminy wskazanych do rewitalizacji ze stanów kryzysowych.

2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy Strachówka

Gmina Strachówka jest gminą wiejską położoną we wschodniej części powiatu wołomińskiego, w województwie mazowieckim. Powierzchnia gminy wynosi 107,7 km², co klasyfikuje ją na czwartym miejscu pod względem wielkości poszczególnych gmin powiatu wołomińskiego. Gmina położona jest w odległości około 60 km od Warszawy (przy DK nr 50 pomiędzy Stanisławowem a Łochowem).

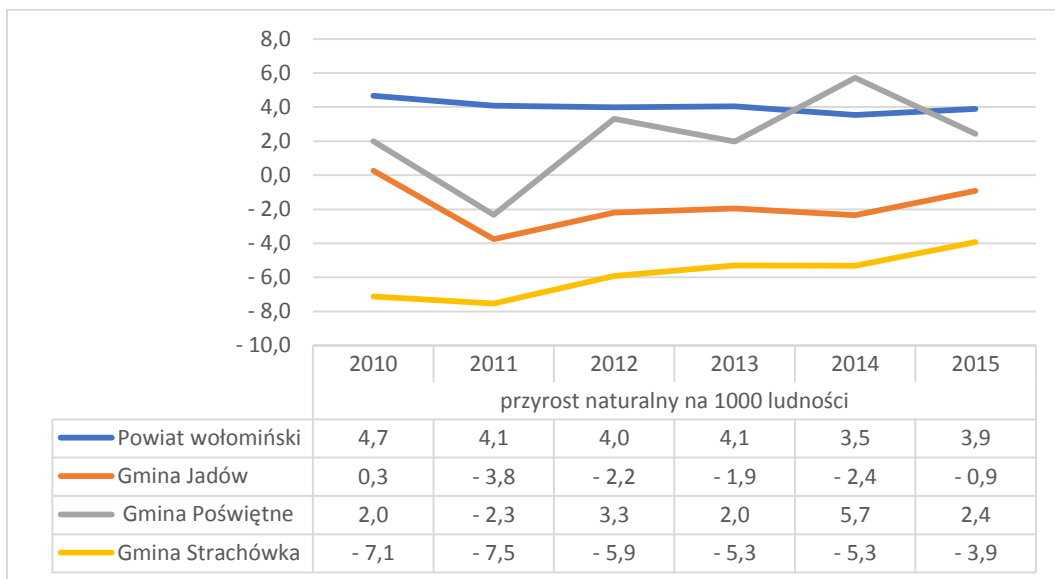
Strachówka jest gminą należącą do dawnego województwa siedleckiego. Do gminy należą 22 miejscowości sołectwie: Annapol, Borucza, Grabszczyzna, Jadwisin, Józefów, Kąty Czernickie, Kąty-Miąski, Kąty-Wielgi, Krawcowizna, Księżyki, Marysin, Młynisko, Osęka, Piaski, Rozalin, Równe, Ruda-Czernik, Strachówka, Szamocin, Szlędaki, Wiktoria, Zofinin.

Gmina Strachówka sąsiaduje z gminami: Dobrze, Jadów, Korytnica, Poświętne, Stanisławów, Tłuszcz. Ponad 40 % powierzchni gminy zajmują lasy, natomiast około 52 % powierzchni stanowią użytki rolne. Gęstość zaludnienia według danych z 2014 wynosiła 26 osób na km², dla porównania wskaźnik dla całego powiatu wołomińskiego ukształtował się w tym samym okresie na poziomie 243 osób na km².

Ocena zachodzących zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzennych na danym obszarze powinna być dokonywana na płaszczyźnie porównawczej. Tylko bowiem takie ujęcie zagadnienia pozwala - już na wczesnym etapie diagnozy na właściwe zidentyfikowanie, a następnie pogłębioną analizę zjawiska symptomów stanów kryzysowych. Płaszczyzna porównawcza powinna dostarczać danych i informacji na temat danej gminy, umożliwiających ocenę zachodzących na jej obszarze zjawisk w szerszym kontekście społecznym i terytorialnym. W celu oceny symptomów stanów kryzysowych dla gminy Strachówka dokonano zestawienia wskaźników odnotowanych dla gminy z danymi dotyczącymi powiatu wołomińskiego, a także dwóch sąsiednich gmin wiejskich - gminy Jadów i gminy Poświętne. Dla gminy Strachówka zaobserwowano - poprzez analizę porównawczą - niepokojące symptomy społeczne i gospodarcze, które zostały zobrazowane poniżej.

Sfera demograficzna

Wykres 1 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Strachówka, Poświętne, Jadów oraz w powiecie wołomińskim w latach 2010-2015

Źródło: Bank danych Lokalny GUS

Na podstawie danych GUS zaobserwowano dla gminy Strachówka **niekorzystny trend demograficzny jakim jest ujemny przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich lat**. Na obszarze gminy Strachówka przyrost naturalny kształtuje się na poziomie, wynoszącym -3,9, w przeciwieństwie do odnotowanych danych dla powiatu wołomińskiego, zgodnie z którymi powiat charakteryzuje dodatni przyrost naturalny. Również w sąsiedniej gminie Poświętne odnotowano dodatni poziom przyrostu naturalnego, natomiast w gminie Jadów przyrost naturalny wykazuje ujemne wartości, jednak znacznie niższe niż ma to miejsce w gminie Strachówka.

Tabela 1 Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Strachówka, gminie Jadów i gminie Poświętne oraz w powiecie wołomińskim w latach 2010-2015

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gm. Strachówka	66	64,5	63,2	64	63,2	63,7
Gm. Jadów	59,8	60,2	59,5	59,2	60,1	60,1
Gm. Poświętne	58,1	56,5	55,8	55,3	55,6	56,7
Powiat wołomiński	56	56,4	57	57,9	58,8	60,2

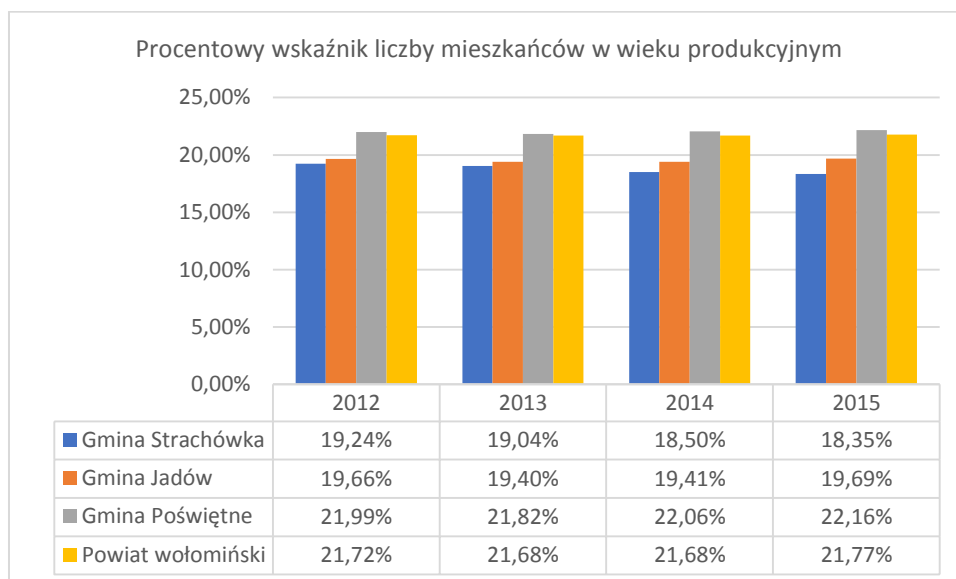
Źródło: Bank Danych Lokalny GUS (dane nieznacznie różnią się od danych udostępnionych przez gminę Strachówka)

Gmina Strachówka odnotowuje na przestrzeni ostatnich lat **wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego** (rozumiany jako liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na

100 mieszkańców w wieku produkcyjnym). Wskaźnik ten wykazuje wartość wyższą niż wartość odnotowana w tym samym okresie dla powiatu i sąsiednich gmin Jadów i Poświętne.

Wykres 2 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Strachówka, gminie Jadów i gminie Poświętne oraz powiecie wołomińskim w latach 2012-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Analiza danych zamieszczonych w tabeli powyżej wskazuje na niekorzystny trend obserwowany od kilku lat dotyczący wyraźnego spadku procentowego liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. We wszystkich przyjętych do analizy porównawczej jednostkach samorządu terytorialnego wartość wskaźnika wzrasta w przeciwieństwie do spadku wartości wskaźnika odnotowanego w gminie Strachówka. Niepokojąca jest również wartość wskaźnika, który kształtuje się na najniższym poziomie spośród analizowanych jednostek.

Sfera gospodarcza

Tabela 2 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Strachówka, Jadów, Poświętne oraz w powiecie wołomińskim w latach 2012-2015

Obszar	2012	2013	2014	2015
Gm. Strachówka	44	44	48	50
Gm. Jadów	63	62	63	65
Gm. Poświętne	63	65	65	68
Powiat wołomiński	119	121	122	123

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców w gminie Strachówka pozostaje od szeregu lat **na bardzo niskim poziomie**. Wskaźnik ten wykazuje wartość znacznie niższą niż wartość zanotowana dla powiatu wołomińskiego, gminy Jadów i gminy Poświętne. Takie wyniki wskazują na niepojącą sytuację w odniesieniu do lokalnej przedsiębiorczości i wpływają na sytuację społeczno-gospodarczą gminy.

Zaobserwowane niekorzystne trendy społeczne, demograficzne i gospodarcze występujące w gminie Strachówka na przestrzeni ostatnich lat, występujące także w odniesieniu do wskaźników innych gmin powiatu i danych dla powiatu wołomińskiego, stały się podstawą analiz wskaźników kryzysowych w gminie Strachówka. Powyższe wskaźniki zostały rozszerzone o dodatkowe wskaźniki, które w sposób szczegółowy określiły zakres i obszar czynników i zjawisk sytuacji kryzysowej w gminie Strachówka.

Kluczowymi dla tej części diagnozy są dane dotyczące struktury demograficznej i struktury wiekowej mieszkańców gminy. Na szczególną uwagę zasługują wskaźniki obciążenia demograficznego i przyrostu naturalnego oraz saldo migracji. Zestawienie ww. danych obrazuje specyficzną sytuację analizowanego obszaru i stanowi podstawę ewentualnych działań restrukturyzacyjnych.

Gmina Strachówka zamieszkiwana jest przez 2 807 mieszkańców (stan na 30.06.2016 r. na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka). Gminę zamieszkuje 1 446 mężczyzn i 1 361 kobiet. Kobiety stanowią 48,5 % mieszkańców gminy, co jednocześnie oznacza, że wskaźnik feminizacji wynosi 94. Dla porównania wskaźnik feminizacji dla województwa mazowieckiego wyniósł w 2015 roku 109, a dla powiatu wołomińskiego 107 (na podstawie danych Banu Danych Lokalnych GUS).

Strachówka jako gmina wiejska charakteryzuje się występowaniem obszarów z wysoką koncentracją mieszkańców oraz obszarów o bardzo niskim stopniu zaludnienia. Największa liczba mieszkańców zamieszkuje miejscowości:

- Strachówka (393 osoby),
- Równe (310 osób),
- Zofinin (248 osób),
- Krawcowizna (200 osób).

Na terenie najbardziej zaludnionego sołectwa Strachówka największa liczba mieszkańców zamieszkuje na ulicy Jana Pawła II (127 osób) oraz ulicy Nowej (102 osoby).

Tabela 3 Liczba mieszkańców gminy Strachówka w podziale na sołectwa/miejscowości

Lp.	Sołectwo/miejscowość	Liczba mieszkańców (stan na 30.06.2016)	Odsetek ogólnej liczby mieszkańców
1.	Krawcowizna	200	7,13%
2.	Grabszczyzna	85	3,03%
3.	Kąty-Wielgi	138	4,92%
4.	Szlędaki	20	0,71%
5.	Borucza	74	2,64%
6.	Kąty-Miąski	106	3,78%
7.	Zofinin	248	8,84%
8.	Oseka	80	2,85%

Lp.	Sołectwo/miejscowość	Liczba mieszkańców (stan na 30.06.2016)	Odsetek ogólnej liczby mieszkańców
9.	Ruda-Czernik	22	0,78%
10.	Wiktoria	57	2,03%
11.	Jadwisin	190	6,77%
12.	Piaski	45	1,60%
13.	Strachówka	393	14,00%
14.	Rozalin	193	6,88%
15.	Młynisko	98	3,49%
16.	Józefów	131	4,67%
17.	Annopol	79	2,81%
18.	Marysin	42	1,50%
19.	Szamocin	20	0,71%
20.	Księżyki	148	5,27%
21.	Równe	310	11,04%
22.	Kąty Czernickie	128	4,56%
GMINA STRACHÓWKA		2807	100,00%

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

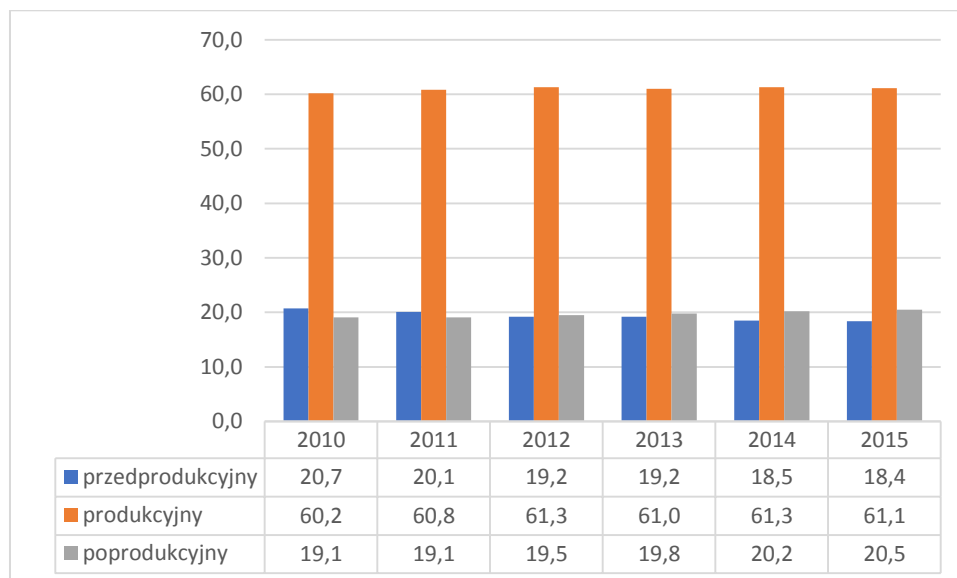
Niepokojącym zjawiskiem demograficznym jest postępujący w gminie spadek liczby mieszkańców. Tylko na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 80 osób, co stanowi 2,76 % ogółu mieszkańców. Zjawisko spadku liczby mieszkańców jest tendencją, która utrzymuje się na terenie gminy od dłuższego czasu. Spadek liczby ludności ma charakter postępujący. W związku z tym należy przewidywać, że proces ten w najbliższych latach może się pogłębiać.

W czterech sołectwach tj. w sołectwie: Szlędaki, Grabszczyzna, Równe, Ruda Czernik spadek ten był kilkukrotnie większy niż spadek odnotowany w całej gminie Strachówka.

Występujący spadek liczby ludności uznać należy za szczególnie niekorzystne zjawisko, biorąc pod uwagę fakt, że od roku 2007 liczba mieszkańców gminy Strachówka zmalała o 188 osób. Dla porównania w latach 2007-2015 w powiecie wołomińskim odnotowano wzrost liczby mieszkańców o 27 888 osób, czyli o 13,5 % (na podstawie danych Banu Danych Lokalnych GUS).

Kolejnym problemem demograficznym, który uznać należy za ściśle powiązany ze spadkiem liczby ludności jest wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym uległa zmianie o 40 osób (spadek z 1 770 mieszkańców do 1 730). Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym spadła o 51 osób, a liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 28 osób.

Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2015 w Gminie Strachówka

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Starzenie się społeczeństwa przy jednoczesnym spadku liczby najmłodszych mieszkańców, a więc ludzi w wieku przedprodukcyjnym, którzy dopiero zamierzają wkroczyć na rynek pracy uznać należy za wysoce niekorzystne zjawisko demograficzne. Sytuacja ta jest potwierdzeniem stwierdzenia, że Strachówka, mimo, że jest gminą położoną względnie blisko aglomeracji warszawskiej, nie stanowi dla ludzi młodych miejsca wystarczająco atrakcyjnego do życia. Poniższa tabela określa procentowy wskaźnik liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w odniesieniu do poszczególnego sołectwa.

Tabela 4 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Strachówka w podziale na sołectwa/miejscowości

L.p.	Sołectwo/miejscowość	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (stan na 30.06.2016)	Udział danego sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
1.	Krawcowizna	54	27,00%
2.	Grabszczyzna	19	22,35%
3.	Kąty-Wielgi	47	34,06%
4.	Szlędaki	8	40,00%
5.	Borucza	22	29,73%
6.	Kąty-Mięski	25	23,58%
7.	Zofinin	34	13,71%
8.	Oseka	14	17,50%

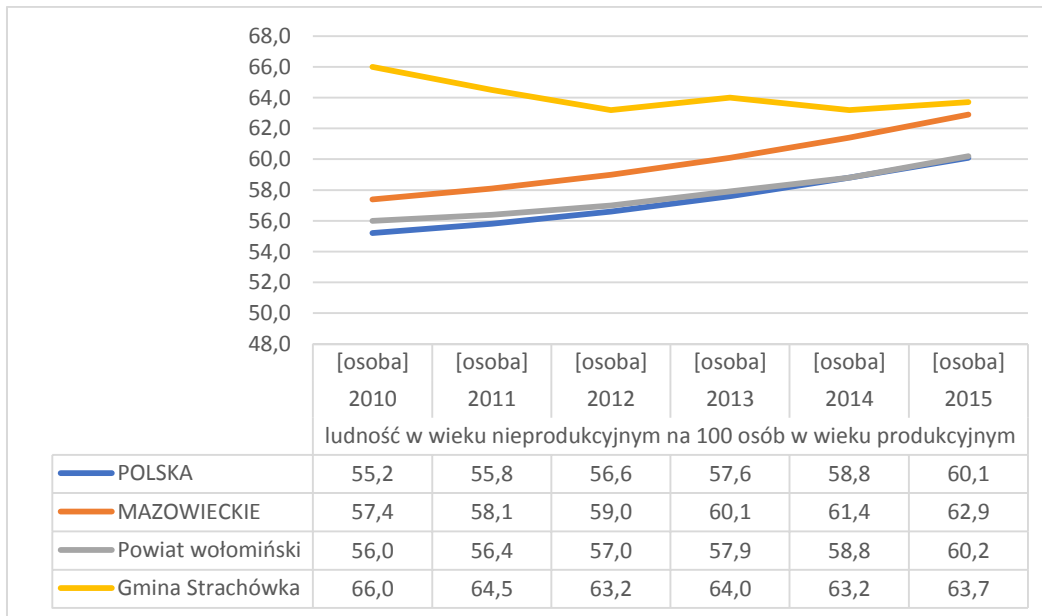
L.p.	Sołectwo/miejscowość	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (stan na 30.06.2016)	Udział danego sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
9.	Ruda-Czernik	11	50,00%
10.	Wiktoria	17	29,82%
11.	Jadwisin	52	27,37%
12.	Piaski	16	35,56%
13.	Strachówka	53	13,49%
14.	Rozalin	44	22,80%
15.	Młynisko	22	22,45%
16.	Józefów	22	16,79%
17.	Annopol	15	18,99%
18.	Marysin	5	11,90%
19.	Szamocin	2	10,00%
20.	Księżyki	26	17,57%
21.	Równe	68	21,94%
22.	Kąty Czernickie	27	21,09%
GMINA STRACHÓWKA		603	21,48%

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Ukształtowanie struktury społeczeństwa w sposób bezpośredni wpływa na wartość wskaźnika obciążenia demograficznego społeczeństwa, czyli liczby mieszkańców w wieku pozaprodukcyjnym (tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W gminie Strachówka wskaźnik ten według danych na dzień 30.06.2016 r. wyniósł 65,12 %, wzrastając od roku 2014 z poziomu 63,2 %. Według dostępnych danych wskaźnik ten w roku 2014 pozostawał na poziomie wyższym w porównaniu z danymi dla powiatu, województwa i kraju, gdzie przyjęto kolejno wartości 58,8 %, 61,4 % oraz 58,8 %. Niekorzystną sytuację demograficzną gminy charakteryzuje również ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego oraz ujemne saldo migracji. Wartości tych wskaźników wyniosły w roku 2014 odpowiednio -5,3‰ oraz -2. Wskaźniki te odnotowane w tym samym czasie w dla powiatu przyjęły wartość dodatnią wynoszącą 3,5 ‰ dla przyrostu naturalnego oraz +2 111 dla salda migracji.

Wykres 4 Ludność w wieku nieprodukcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego) na 100 osób w wieku produkcyjnym w odniesieniu do danych dla gminy Strachówka, powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i Polski w latach 2010-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

CZĘŚĆ VI. Szczegółowa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie

1. Wprowadzenie do zagadnień związanych z wyznaczeniem obszarów zdegradowanych

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów, na których nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych. Proces rewitalizacji prowadzony jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Jest to proces wieloletni, prowadzony z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb danego obszaru, w sposób umożliwiający najefektywniejsze wykorzystanie jego potencjału.

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji⁶ (dalej jako: Ustawa) przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia *rewitalizacji*, a także jej prowadzenie stanowi zadanie własne gminy. Podkreślić należy, że niezwykle istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Interesariuszami procesu rewitalizacji są m.in.: społeczność lokalna, właściciele nieruchomości, lokalni przedsiębiorcy i liderzy oraz organy władzy publicznej. Tylko aktywne współdziałanie tych podmiotów może zapewnić skuteczne i efektywne przygotowanie i przeprowadzenie procesu rewitalizacji.

Zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie o rewitalizacji niezbędnym elementem przeprowadzenia procesu rewitalizacji jest wyznaczenie przez gminę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Definicja ustawowa za obszar zdegradowany uznaje obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar ten można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej kilku z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) **gospodarczych** - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- 2) **środowiskowych** - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- 3) **przestrzenno-funkcjonalnych** - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych

⁶ Dz.U. poz. 1777

do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

- 4) **technicznych** - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowisk.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa powyżej na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić *rewitalizację*, wyznacza się jako obszar *rewitalizacji*.

Instrumentem umożliwiającym wyznaczenie przez gminę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest sporządzenie diagnozy społeczno-gospodarczej w aspekcie rozpoznania czynników kryzysu na obszarze gminy. Zawarta w diagnozie wieloaspektowa analiza sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, dokonywana przy użyciu obiektywnych i weryfikowalnych mierników, umożliwia zidentyfikowanie obszarów znajdujących się ze względu na koncentracje negatywnych zjawisk społecznych w stanie kryzysowym, a następnie – w oparciu o te dane oraz wyniki badań opinii mieszkańców w formie przeprowadzonej ankietyzacji i spotkań konsultacyjnych, wyznaczenie obszaru wymagającego wsparcia, a więc obszaru rewitalizacji.

Niniejsza diagnoza czynników kryzysu na obszarze gminy powstała na potrzeby przeprowadzenia procesu rewitalizacji w gminie Strachówka. Diagnoza powstała w oparciu o:

- ✓ szczegółową analizę wskaźników – mierników ilościowych i jakościowych,
- ✓ wyniki analizy ankietowych wypowiedzi mieszkańców,
- ✓ wyniki przeprowadzonych spotkań z interesariuszami Programu Rewitalizacji,
- ✓ wiedzę ekspercką, zawartą w dokumentach strategicznych gminy.

Przyjęta w diagnozie metodologia jest zgodna z wymogami określonymi przez „Wytyczne w zakresie Rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

Dokumentami strategicznymi gminy, które zostały wykorzystane w niniejszej diagnozie są:

- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Strachówka na lata 2015-2023,
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka, podjęte Uchwałą Nr VI/33/2015 Rady Gminy Strachówka z dnia 21 maja 2015 roku,
- ✓ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2023.

Metodologia opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka nawiązuje do rozstrzygnięć ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji⁷.

Zadaniem części diagnostycznej, prowadzonej w układzie jednostek przestrzennych dla całego terytorium gminy jest wyznaczenie części gminy znajdujących się w stanie kryzysowym i określenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

⁷ Dz.U. z 2015 r., poz. 1777.

Rysunek 3 Schemat analizy diagnostycznej

Źródło: opracowanie własne

2. Metodologia wyznaczania obszarów kryzysowych

Podczas prowadzonych prac warsztatowych Zespół do ds. Rewitalizacji podjął decyzję, iż najbardziej dogodnym podziałem terytorialnym umożliwiającym przeprowadzenie precyzyjnych badań ilościowych i jakościowych oraz przeprowadzenie kompleksowego procesu diagnozy w obszarze społecznym, gospodarczym technicznym będzie podział formalny gminy na sołectwa i miejscowości.

Zgodnie z powyższym proces opracowania diagnozy dla Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka został opracowany z uwzględnieniem następujących sołectw/miejscowości zaprezentowanych w poniższej tabeli oraz odzwierciedlonych na mapie.

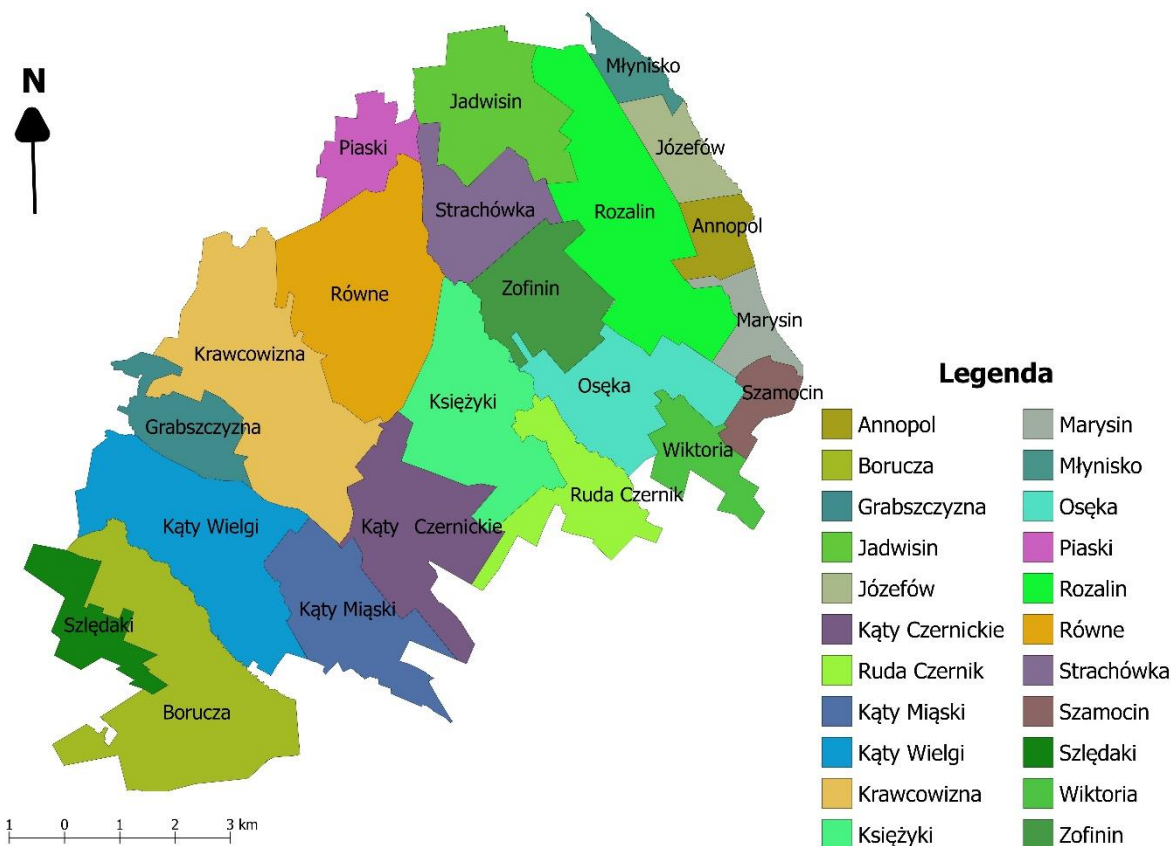
Tabela 5 Sołectwa/miejscowości w gminie Strachówka

Sołectwo/miejscowość	Sołectwo/miejscowość
Krawcowizna	Strachówka
Grabszczyzna	Rozalin
Kąty-Wielgi	Młynisko
Szłędaki	Józefów
Borucza	Annopol
Kąty-Mięski	Marysin
Zofinin	Szamocin
Oseka	Księżyki
Ruda-Czernik	Równe
Wiktoria	Kąty Czernickie

Jadwisin	Piaski
----------	--------

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 4 Podział Gminy Strachówka na sołectwa/miejscowości na potrzeby przeprowadzenia analizy czynników kryzysu w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Za obszar zdegradowany uznano obszar, na którym odnotowano wysoką koncentrację i współistnienie negatywnych zjawisk, zdiagnozowanych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, technicznej i środowiskowej, uznając iż zasadnicze znaczenie dla wyznaczenia obszaru kryzysu mają zjawiska ze sfery społecznej. Kumulacja zjawisk ze sfery społecznej oraz co najmniej jednego zjawiska z pozostałych sfer pozwoliła po dokonaniu analiz na wyznaczenie obszaru zdegradowanego.

Przy wyznaczeniu podziału gminy na sołectwa, kierowano się dostępnością podziałów przestrzennych. Do zebrania danych ilościowych dla każdego podobszaru posłużono się bazą adresową udostępnioną przez urząd Gminy Strachówka.

W celu przeprowadzenia miarodajnej oceny poziomu kryzysu zjawisk w gminie Strachówka, Zespół ds. Rewitalizacji przeanalizował zestaw mierników, które odzwierciedliły najważniejsze tendencje w gminie. Zostały one wyselekcjonowane zgodnie ze znajomością zagadnień i problemów występujących na terenie gminy, możliwościami pozyskania miarodajnych danych oraz stopnia ich występowania. Lista wskaźników została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 6 Zestawienie mierników kryzysu w Gminie Strachówka- opis szczegółowy,

NR WSKAŹNIKA	OPIS SZCZEGÓŁOWY	SFERA	ŹRÓDŁO POZYSKANIA DANYCH
1	Procentowa zmiana liczby ludności 2013/2015	Społeczna	Urząd Gminy (UG) – Ewidencja Ludności
2	Wskaźnik gospodarstw domowych pobierających świadczenie "500+" na pierwsze dziecko, stan na 30.06.16	Społeczna	UG –GOPS
3	Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki celowe na 100 mieszkańców (2015 r.)	Społeczna	UG –GOPS
4	Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe na 100 mieszkańców (2015 r.)	Społeczna	UG –GOPS
5	Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe na 100 mieszkańców (2015 r.)	Społeczna	UG –GOPS
6	Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2015 r.)	Społeczna	Powiatowy Urząd Pracy
7	Wskaźnik liczby przestępstw i wykroczeń w 2015 roku na 100 mieszkańców (2015 r.)	Społeczna	Komisariat Policji
8	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2015 r.)	Gospodarcza	UG –Działalności Gospodarcze
9	Wskaźnik liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych (2015 r.)	Techniczna	UG –Zespół ds. Podatków
10	Wskaźnik budynków publicznych w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem, w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej (2015 r.)	Techniczna	UG –Zespół ds. Inwestycji
11	Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych (eternitu) na 100 mieszkańców gminy (2015 r.)	Środowiskowa	UG –Zespół ds. Ochrony środowiska

Źródło: opracowanie własne

Przy każdym z analizowanych mierników zaproponowano wprowadzenie identyfikatora służącego do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oznaczając kolorem czerwonym wartość wskaźnika wskazującego na sytuację kryzysową na analizowanym podobszarze (sołectwie), który następnie był podstawą do liczbowego wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

Celem wydzielenia obszaru kryzysowego w gminie Strachówka przeprowadzono:

- ✓ szczegółową analizę wskaźników- mierników wskaźników ilościowych i jakościowych,
- ✓ analizę danych ankietowych,
- ✓ analizę wniosków zebranych podczas spotkań z interesariuszami,

- ✓ kwerendę wiedzy eksperckiej zawartej m.in w dokumentach gminnych.

Niniejsza część opracowania stanowi wynik prac w zakresie analizy wybranych, istotnych i wynikających ze specyfiki gminy wskaźników, które w sposób obiektywny umożliwią zidentyfikowanie występowania na danym obszarze negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych oraz ich koncentracji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji za negatywne przesłanki rozwoju uznajemy w szczególności bezrobocie, ubóstwo, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Analiza w zakresie powyższych danych i informacji umożliwiła wskazanie obszaru zdegradowanego, co stanowiło podstawę do wskazania terenów wymagających wdrożenia procesu rewitalizacji.

Analiza rozkładu wartości wskaźników została oparta o kryterium wartości średniej danego wskaźnika. W zależności od interpretacji treści wskaźnika, oceniane jako znajdujące się w trudnej (na tle gminy) sytuacji, są obszary o niekorzystnej jego wartości. Im wyższe wartości charakteryzują jednostkę, tym gorsza jest sytuacja, na tle pozostałych obszarów gminy. Wartości niższe wskazują na kryzys w odniesieniu do mierników dotyczących sfery gospodarczej.

Dane wyjściowe dla analizy cech ilościowych dotyczą z zasady stanu na 31 grudnia 2015 r., a w przypadku porównań czasowych uwzględniano dane za 2013, 2014 i 2015 r., według stanu na koniec roku oraz za 2016 r. według stanu na 30 czerwca 2016 r.

Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, i technicznej na obszarze gminy Strachówka są rozpoznane w ujęciu przedmiotowym, w odniesieniu do zakresu obejmującego świadczenia socjalne, interwencje policji, problemy wychowawcze, czy aktywność organizacji pozarządowych. Szczegółowe dane ilościowe z zakresu problematyki społecznej nie były do tej pory ujmowane dla jednostek struktury wewnętrznej gminy. Dane jednostkowe, niespersonalizowane, pochodziły z Urzędu Gminy Strachówka, jego jednostek organizacyjnych, w tym z Ośrodka Pomocy Społecznej, z Komendy Policji i Powiatowego Urzędu Pracy. Analizę zjawisk o charakterze liniowym, punktowym lub obszarowym przedstawiono w ujęciu kartograficznym lub opisowym.

Do przeprowadzonej analizy mierników kryzysu bazujących na danych z końca grudnia 2015 r. oraz czerwca 2016 r. przyjęto jako podstawę do wyliczenia wskaźników sfery kryzysu - dane ludności według stanu na 30.06.2016 r. Metodyka ta została wypracowana przez Zespół ds. Rewitalizacji, aby zapewnić porównywalność analizowanych mierników w odniesieniu do jednakowej liczby mieszkańców.

Problemy wynikające ze stanu zagospodarowania przestrzennego, braku spójnej koncepcji przestrzeni, gęstości zabudowy i niedostosowania infrastruktury do rosnących potrzeb użytkowników mają często charakter ogólnogminny.

Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej w szerszej mierze analizowano w oparciu o dane jakościowe będące wynikiem analiz eksperckich. Kwalifikacja jednostek przestrzennych do kategorii obszarów zdegradowanych i obszarów przeznaczonych do rewitalizacji nastąpiła po przeprowadzeniu wieloaspektowej analizy zjawisk, z uwzględnieniem opinii mieszkańców, wyrażonych w czasie spotkań konsultacyjnych i w ankiecie specjalnie opracowanej na potrzebę opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, dotyczącej obszarów kryzysowych w ujęciu przestrzennym (lokalizacja) i merytorycznym (zjawiska kryzysowe i działania na rzecz ich eliminacji/pomniejszenia).

2. Analiza wskaźnikowa degradacji

2.1. Sfera demograficzna

Przeprowadzona diagnoza gminy wskazała na występowanie trendu depopulacji w gminie Strachówka. Zespół ds. Rewitalizacji analizował dane ilościowe oraz jakościowe zarówno w okresie ostatnich 4 lat, jak również w zakresie długookresowego trendu z ostatnich 20 lat.

Prowadzone badania i wywiady z mieszkańcami jasno wskazują, że proces depopulacji został wskazany przez mieszkańców jako jeden z najważniejszych czynników kryzysu w gminie Strachówka. Analiza zmienności zjawiska na przestrzeni 4 ostatnich lat potwierdza, że zjawisko to jest utrwalone, a zebrane dane liczbowe oraz prognozy dotyczące liczby ludności w gminie wskazują na kontynuację negatywnego trendu.

W odniesieniu do tego aspektu demograficznego szczegółowej analizie poddany został **wskaźnik będący podstawą do wyznaczenia obszaru rewitalizacji - Procentowa zmiana liczby ludności 2013/2015.**

Jako tło do analizy wskaźnika zostały również przeanalizowane mierniki skorelowane, które posłużyły Zespołowi ds. Rewitalizacji do zbadania szerszego kontekstu analizowanego zjawiska.

W tym zakresie analizowano korelacje i poziom natężenia zjawisk zgłaszanych przez mieszkańców w procesie analizy jakościowej, w zakresie:

- ✓ Spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- ✓ Wzrostu liczby ludności w wieku 60+,
- ✓ Spadku liczby uczniów i przedszkolaków i problemy edukacyjne na terenie gminy.

Wskazane wskaźniki zostały przedstawione w ujęciu szerszym, z uwzględnieniem wzajemnych powiązań oraz ich strategicznego znaczenia dla rozwoju gminy.

Problem spadku liczby ludności jako wskaźnika wskazującego na niekorzystne tendencje na obszarze gminy Strachówka, jest obserwowany na przestrzeni ostatnich 20 lat. W okresie tym liczba mieszkańców gminy Strachówka spadła o blisko 24%. W niektórych sołectwach tj. w sołectwie Szlędaki, Ruda-Czernik w latach 1995-2015 spadek liczby mieszkańców przekroczył 50 %. W sołectwie Krawcowizna i Kąty-Wielgi przekroczył on poziom 40%. Zjawisko depopulacji jest zjawiskiem rzutującym w sposób niekorzystny na sytuację ekonomiczną gminy i wyraźnie blokuje procesy rozwojowe.

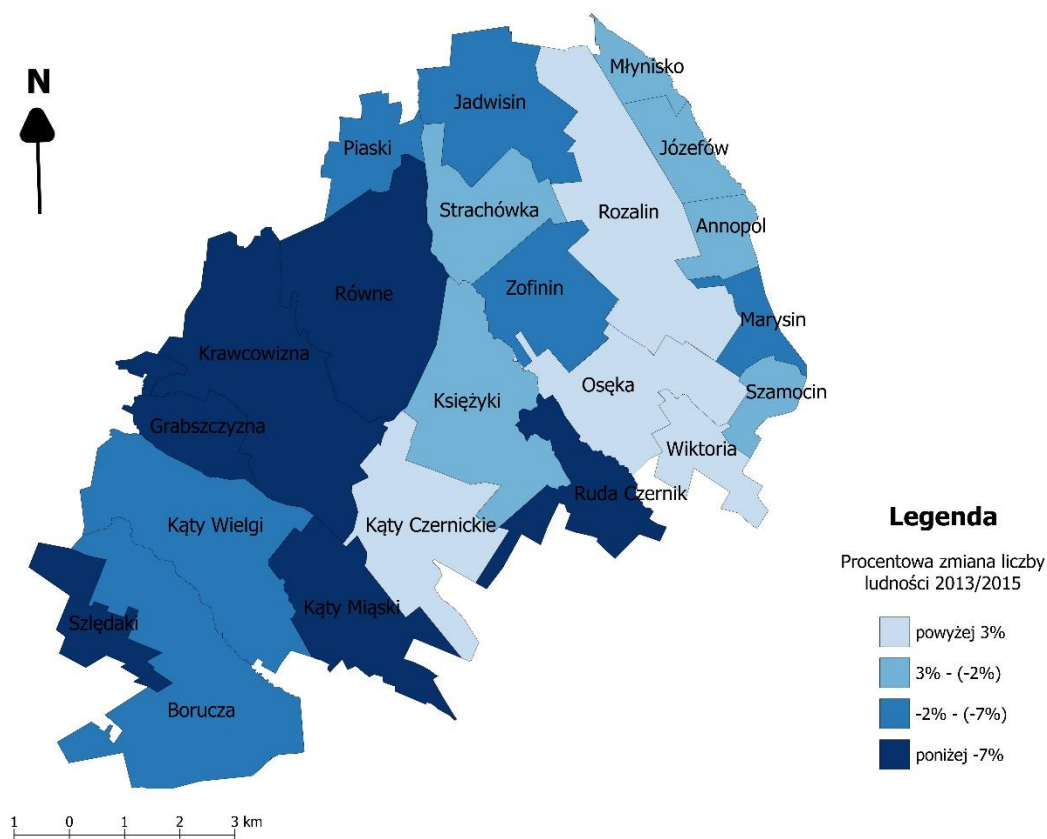
Wskaźnik zmiany liczby ludności został poddany szczegółowej analizie na poziomie sołectw w okresie od 2013 do 2015 roku.

Tabela 7 Zmiana liczby ludności gminy Strachówka w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa/miejscowości

L.p.	Sołectwo /miejscowość	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2013 r.)	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.)	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.)	Zmiana liczby mieszkańców (2013/2015)	Zmiana w [%]	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
1.	Krawcowizna	216	209	200	-16	-8,00%	1
2.	Grabszczyzna	95	85	85	-10	-11,76%	1
3.	Kąty-Wielgi	146	142	138	-8	-5,80%	1
4.	Szłędaki	28	27	20	-8	-40,00%	1
5.	Borucza	78	77	74	-4	-5,41%	1
6.	Kąty-Miąski	114	108	106	-8	-7,55%	1
7.	Zofinin	256	249	248	-8	-3,23%	0
8.	Oseka	71	76	80	9	11,25%	0
9.	Ruda-Czernik	24	23	22	-2	-9,09%	1
10.	Wiktorja	55	58	57	2	3,51%	0
11.	Jadwisin	202	199	190	-12	-6,32%	1
12.	Piaski	48	46	45	-3	-6,67%	1
13.	Strachówka	397	395	393	-4	-1,02%	0
14.	Rozalin	183	191	193	10	5,18%	0
15.	Młynisko	97	98	98	1	1,02%	0
16.	Józefów	133	133	131	-2	-1,53%	0
17.	Annopol	80	82	79	-1	-1,27%	0
18.	Marysin	43	45	42	-1	-2,38%	0
19.	Szamocin	20	20	20	0	0,00%	0
20.	Księżyki	149	151	148	-1	-0,68%	0
21.	Równe	344	315	310	-34	-10,97%	1
22.	Kąty Czernickie	123	125	128	5	3,91%	0
GINA STRACHÓWKA		2902	2854	2807	-95	-3,38%	0

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 5 Procentowa zmiana liczby mieszkańców w latach 2013-2015 w Gminie Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

badanym okresie od 2013 do 2015 odnotowano spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie -3,4 % (porównanie liczby mieszkańców w latach 2013 i 2015). Jednak jak pokazują dane zaprezentowane w powyższej tabeli, w wybranych sołectwach można zaobserwować znaczący spadek poziomu zaludnienia. **Spadek ten nie jest zjawiskiem skokowym i jednorazowym, a ma charakter trwały i systematycznie pogłębiający się. Dla większości spośród zaprezentowanych miejscowości odnotowuje się bowiem rokrocznie coraz mniejszą liczbę mieszkańców. Zjawisko depopulacji na tych obszarach jest szczególnie niekorzystne, ponieważ związane jest przede wszystkim z odpływem ludzi młodych, dla których gmina Strachówka nie jest dość atrakcyjnym miejscem do życia i którzy w poszukiwaniu lepszych warunków przenoszą się do innych miejscowości w regionie oferujących znacznie lepsze warunki życia i pracy, w tym przede wszystkim do Warszawy.**

Omawiany problem dotyczy znacznej części sołectw w gminie. Podobszary (sołectwa), które odnotowały najwyższe spadki ludności zostały wyróżnione w powyższej tabeli kolorem czerwonym. Należą do nich sołectwa: Szlędaki (40%), Grabszczyzna (11,8%), Równe (11%).

W kontekście prezentowanych wartości ważne jest, aby podejmować odpowiednie działania mające na celu odwrócenie niekorzystnych trendów demograficznych, poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz socjalnej. Tworzenie dla mieszkańców możliwości

rozwoju oraz stabilnych warunków życia dla mieszkańców spowoduje, że omawiane obszary staną się miejscem atrakcyjnym dla osób wybierających je jako miejsce stałego zamieszkania.

Ogólny spadek liczby ludności zanotowany w analizowanych sołectwach należy również poddać analizie pod kątem tego, jak spadek ten rozkładał się w poszczególnych grupach wiekowych biorąc pod uwagę mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Zestawione dla Gminy Strachówka dane wykazują na niepokojący spadek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Zestawienie to obrazują poniższe tabele.

Tabela 8 Zmiana liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Strachówka w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa

Lp.	Sołectwo /miejscowość	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2013)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2015)	Procentowa zmiana liczby ludności w wieku poprodukcyjnym
1.	Krawcowizna	52	53	1,92%
2.	Grabszczyzna	23	20	-13,04%
3.	Kąty-Wielgi	48	47	-2,08%
4.	Szłędaki	11	9	-18,18%
5.	Borucza	23	23	0,00%
6.	Kąty-Miąski	26	24	-7,69%
7.	Zofinin	38	32	-15,79%
8.	Oseka	12	20	66,67%
9.	Ruda-Czernik	12	11	-8,33%
10.	Wiktoria	15	16	6,67%
11.	Jadwisin	43	46	6,98%
12.	Piaski	16	21	31,25%
13.	Strachówka	56	55	-1,79%
14.	Rozalin	39	43	10,26%
15.	Młynisko	18	16	-11,11%
16.	Józefów	19	19	0,00%
17.	Annopol	14	15	7,14%
18.	Marysin	7	13	85,71%
19.	Szamocin	1	2	100,00%
20.	Księżyki	21	24	14,29%
21.	Równe	57	65	14,04%
22.	Kąty Czernickie	22	27	22,73%
GMINA STRACHÓWKA		573	601	4,89%

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Strachówka wzrosła średnio o 4,89%. Największy wzrost zanotowano w sołectwach: Oseka, Piaski, Marysin, Szamocin i Kąty Czernickie

Tabela 9 Zmiana liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Strachówka w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa

Lp.	Sołectwo/miejscowość	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (stan na 31.12.2013)	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (stan na 31.12.2015)	Procentowa zmiana liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym
1.	Krawcowizna	27	25	-7,41%
2.	Grabszczyzna	18	11	-38,89%
3.	Kąty-Wielgi	21	21	0,00%
4.	Szlędaki	0	0	0,00%
5.	Borucza	15	17	13,33%
6.	Kąty-Mięski	21	18	-14,29%
7.	Zofinin	59	51	-13,56%
8.	Oseka	13	10	-23,08%
9.	Ruda-Czernik	2	2	0,00%
10.	Wiktoria	4	6	50,00%
11.	Jadwisin	29	30	3,45%
12.	Piaski	7	6	-14,29%
13.	Strachówka	98	93	-5,10%
14.	Rozalin	31	34	9,68%
15.	Młynisko	23	24	4,35%
16.	Józefów	31	31	0,00%
17.	Annopol	15	14	-6,67%
18.	Marysin	7	9	28,57%
19.	Szamocin	5	5	0,00%
20.	Księżyki	38	31	-18,42%
21.	Równe	76	49	-35,53%
22.	Kąty Czernickie	19	21	10,53%
GINA STRACHÓWKA		559	508	-9,12%

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Dla gminy Strachówka odnotowano spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym kształtujący się na poziomie -9,12 %. Jednak w większości miejscowości spadek ten osiągnął znacznie wyższą wartość. Dla miejscowości Grabszczyzna i Równe przekroczył on 30 %.

Na podstawie danych udostępnionych przez gminę przeanalizowano również spadek liczby ludności do 18 roku życia oraz wzrost liczby mieszkańców w wieku 60+ w szerszej perspektywie czasowej. Wskaźniki liczby ludności do 18 roku życia oraz 60+ nie są pojęciami tożsamymi z pojęciami z zakresu ekonomii jakim są: wskaźnik liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wskaźniki liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Mogą jednak posłużyć do zobrazowania w szerszej perspektywie czasowej problemów demograficznych gminy.

Tabela 10 Zmiana liczby ludności do 18 roku życia w gminie Strachówka w latach 1995-2015 w podziale na sołectwa/miejscowości

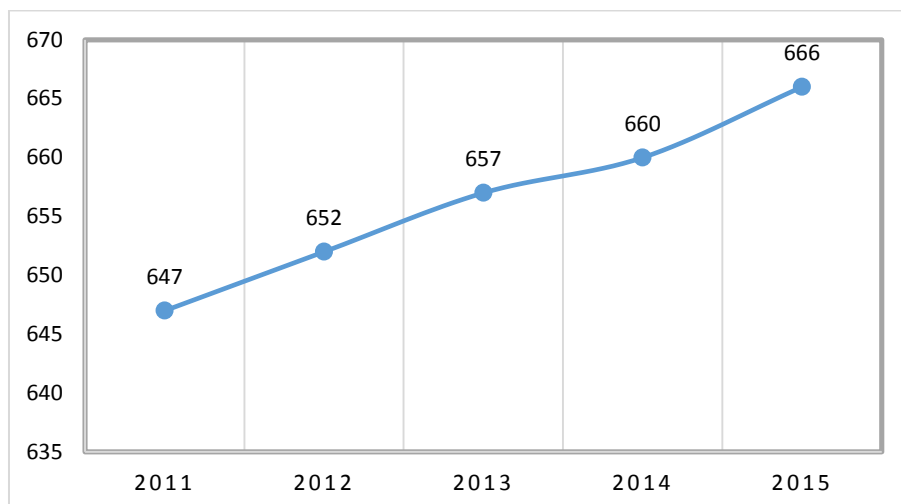
L.p.	Sołectwo /miejscowość	Liczba ludności do 18 roku życia w 1995 r.	Liczba ludności do 18 roku życia w 2015 r.	Procentowa zmiana liczby ludności do 18 roku życia
1.	Krawcowizna	78	28	-64,10%
2.	Grabszczyzna	37	13	-64,86%
3.	Kąty-Wielgi	61	21	-65,57%
4.	Szlędaki	13	0	-100,00%
5.	Borucza	30	17	-43,33%
6.	Kąty-Mięski	52	20	-61,54%
7.	Zofinin	76	55	-27,63%
8.	Oseka	19	13	-31,58%
9.	Ruda-Czernik	5	2	-60,00%
10.	Wiktoria	31	6	-80,65%
11.	Jadwisin	67	31	-53,73%
12.	Piaski	9	6	-33,33%
13.	Strachówka	129	101	-21,71%
14.	Rozalin	59	39	-33,90%
15.	Młynisko	40	24	-40,00%
16.	Józefów	47	33	-29,79%
17.	Annopol	30	14	-53,33%
18.	Marysin	22	9	-59,09%
19.	Szamocin	11	5	-54,55%
20.	Księżyki	55	35	-36,36%
21.	Równe	145	51	-64,83%
22.	Kąty Czernieckie	48	21	-56,25%
GMINA STRACHÓWKA		1064	544	-48,87%

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

W latach 1995-2015 w gminie Strachówka liczba mieszkańców w wieku do 18 roku życia zmalała o 48,87%. Należy jednak zaznaczyć, że w ponad połowie miejscowości, do których należą: Krawcowizna, Grabszczyzna, Kąty- Wielgi, Szlędaki, Kąty-Mięski, Ruda-Czernik, Wiktoria, Jadwisin, Młynisko, Annopol, Marysin, Szamocin, Równe, i Kąty Czernieckie spadek ten osiągnął wartość wyższą niż powyżej wskazana. Największy spadek liczby ludności miał miejsce w sołectwach: Szlędaki (-100 %), Wiktoria (-80,65 %) i Równe (-64,83 %).

W odniesieniu do wskaźników odnoszących się do liczby ludności w wieku 60+, na przestrzeni lat 2011-2015 liczba ludności tym przedziale wiekowym uległa zwiększeniu z 647 osób do 666.

Wykres 1 Wzrost liczby osób w wieku 60+ w latach 2011-2015

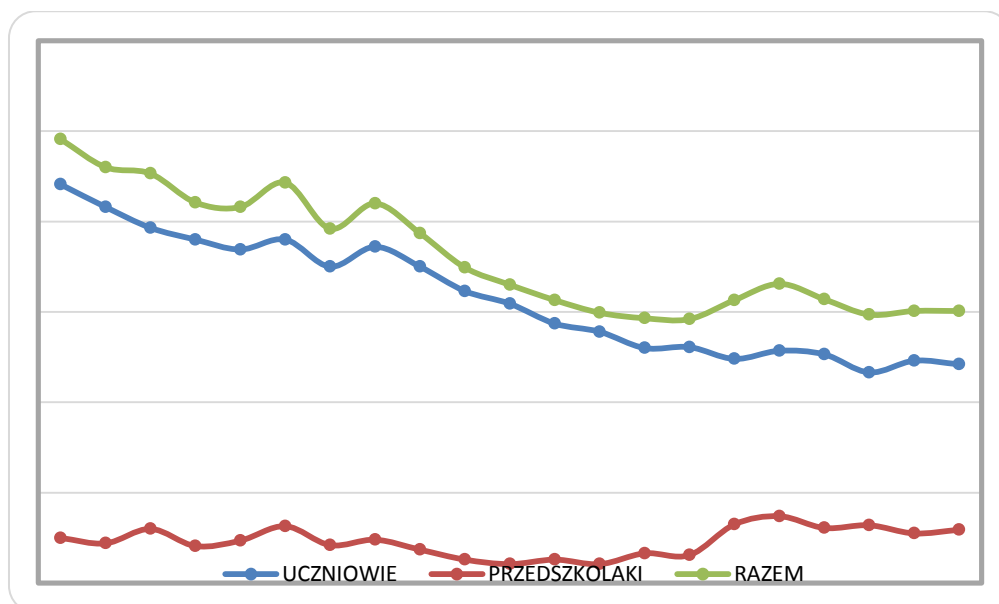

Źródło: dane gminnej ewidencji ludności, przeliczenia własne

Spadek liczby uczniów i przedszkolaków oraz problemy edukacyjne

Spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym znajduje swoje rzeczywiste odzwierciedlenie w liczbie funkcjonujących placówek oświatowych na terenie gminy. Od roku 1996 systematycznie spada liczba uczniów i przedszkolaków uczęszczających do znajdujących się na terenie gminy szkół i przedszkoli, co w konsekwencji wpływa na zmniejszenie liczby funkcjonujących placówek edukacyjnych.

Wykres 2 Spadek liczby uczniów i przedszkolaków w latach 1995-2016

Źródło: dane gminnej ewidencji ludności, przeliczenia własne

Obecnie na terenie gminy funkcjonują następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa w Rozalinie wraz z Przedszkolem samorządowym,
- Zespół Szkół w Strachówce.

Na przestrzenie ostatnich kilkunastu lat zlikwidowano na terenie gminy 6 placówek oświatowych, którymi były: Szkoła Podstawowa w Osęce, Szkoła Podstawowa w Kątach Czernickich, Szkoła Podstawowa w Krawcowiznie, Szkoła Podstawowa w Kątach-Wielgi Szkoła Podstawowa w Równem oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowo-Rolnicza.

Sytuację edukacyjną w gminie Strachówka poddano również analizie pod kątem poziomu osiągnięć uczniów uczęszczających do placówek oświatowych na terenie gminy. Przydatne w tym względzie były wyniki:

- Egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej
- Egzaminu gimnazjalnego

Średni wynik ze sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej w roku 2016 przedstawia poniższa tabela.

Dane na temat wyników egzaminów przeprowadzonych w Szkole Podstawowej w Strachówce oraz w Szkole Podstawowej w Rozalinie zostały zestawione z danymi dotyczącymi powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i całego kraju. Z zaprezentowanych danych wynika, że procentowo wskazany średni wynik z każdej z części egzaminu po VI klasie dla szkół podstawowych na terenie gminy przedstawia wartość niższą niż wartość obliczona zarówno dla powiatu, województwa i kraju. Szczególnie niekorzystna tendencja została zaobserwowana w Szkole Podstawowej w Rozalinie, gdzie średnie wyniki (poza częścią II, czyli egzaminem z języka angielskiego) wykazały duże odchylenie od średnich dla powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i kraju.

Tabela 11 Średni wynik ze sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej w roku 2016

Jednostka	Część I: ogólnie	Język polski	matematyka	Część II: język angielski
Szkoła podstawowa Strachówce	52,6% ^s	60,9%	43,7%	55,8%
Szkoła podstawowa w Rozalinie	34,3%	33,33%	35%	56%
Pow. wołomiński	63,1%	70,5%	55,3%	74,4%
Woj. mazowieckie	66,1%	73,3%	58,4%	75%
Polska	63%	71%	54%	71%

Źródło: Opracowanie Contract Consulting na podstawie: http://bip.oke.waw.pl/publikacje/podglad.php?id_publicacji=303 oraz https://www.cke.edu.pl/images/_SPRAWDZIAN/OD_2014/Informacje_o_wynikach/2016/20160524%20Informacja%20o%20wynikach%20sprawdzianu%202016%20PREZENTACJA.pdf

Analizie poddano również średni wynik z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w roku 2016. Zestawienie danych wykazało, że średni wynik z języka polskiego osiągnął w Zespole Szkół w Strachówce wartość wyższą niż w powiecie wołomińskim, województwie mazowieckim i Polsce. Jednak w odniesieniu do pozostałych przedmiotów: WOS i historia, matematyka, przedmiotów przyrodniczych, języka angielskiego zarówno na poziomie podstawowym i rozszerzonym, średnia ta jest niższa niż średnia we wszystkich jednostkach będących przedmiotem porównania. Największa zaobserwowana dysproporcja dotyczy średniego wyniku z egzaminu z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym. W publicznym Gimnazjum w Strachówce średni uzyskany wynik z tego przedmiotu jest o ponad 20 % niższy niż średni wynik dla powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i całego kraju.

Tabela 12 Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego w roku 2016

Przedmiot	Zespół Szkół w Strachówce	Powiat wołomiński	Województwo mazowieckie	Polska
Język polski	74,5%	72,7%	73%	69%
WOS i historia	55,9%	57,3%	59%	56%
Matematyka	47,4%	48,5%	52%	49%
Przedmioty przyrodnicze	48,2%	51,6%	54%	51%
Język angielski poziom podstawowy	51,4%	65,6%	67,8%	64%
Język angielski poziom rozszerzony	24,5%	45,3%	49,4%	45%

Źródło: Contract Consulting na podstawie:

http://bip.oke.waw.pl/bip/bip_554Sprawozdanie%20z%20egzaminu%20gimnazjalnego_2016_nn.pdf.pdf oraz

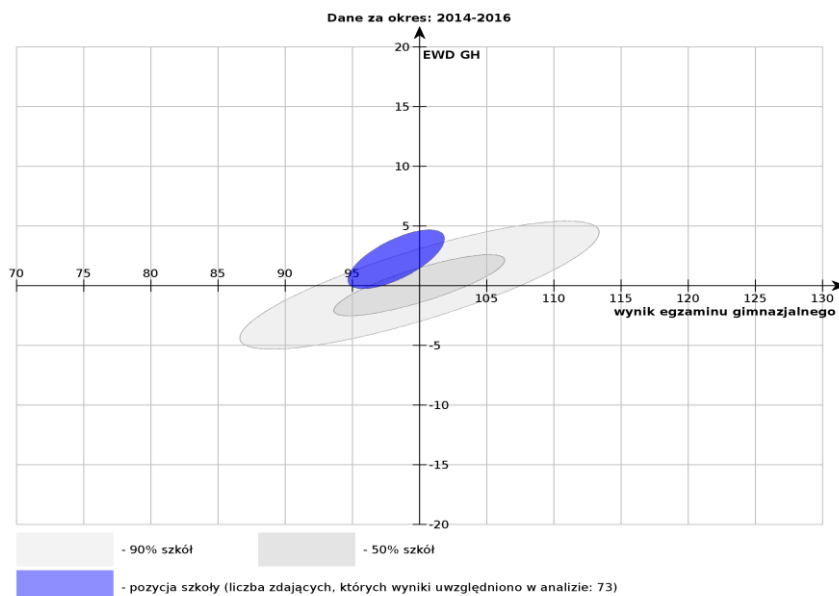
https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_GIMNAZJALNY/Informacje_o_wynikach/2016/Sprawozdanie%20z%20egzaminu%20gimnazjalnego_2016.pdf

Powyższe dane wskazują, iż na obszarze gminy istnieją wyraźne **problemy edukacyjne. Niezbędna zatem staje się konieczność wzmocnienia działań w sferze edukacji, poprzez przygotowanie oferty dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, które pomogą zmotywować uczniów w zdobywaniu wiedzy i umożliwią im poszerzenie wiedzy i rozwój zainteresowań.**

Analizując poziom edukacji w gminie Strachówka wzięto również pod uwagę metodę EWD (Edukacyjnej Wartości Dodanej) tj. zestawu technik statystycznych pozwalających zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania. Dane, które stanowią podstawę do użycia tej metody to wyniki egzaminu po VI klasie szkoły podstawowej oraz egzaminu gimnazjalnego. W wyniku użycia metody EWD pozycja szkoły zostaje przedstawiona w formie elipsy znajdującej się na wykresie współrzędnych. Położenie elipsy pozwala na określenie pozycji danej placówki pod względem wyników egzaminu gimnazjalnego i edukacyjnej wartości dodanej. Pionowa oś wykresu współrzędnych przedstawia wartość edukacyjnej wartości dodanej na przestrzeni lat 2014-2016, oś pozioma natomiast wyniki egzaminu gimnazjalnego. Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiednio pozycję szkoły ze względu na wskaźniki wyniku końcowego (części humanistycznej i części matematyczno - przyrodniczej) egzaminu gimnazjalnego i edukacyjnej wartości dodanej w Zespole Szkół w Strachówce.

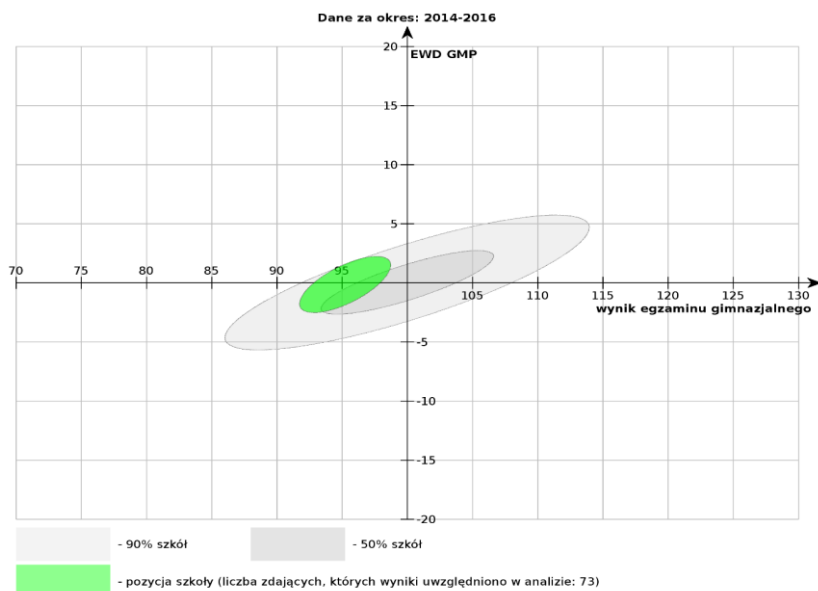
Cześć humanistyczną cechuje wysoka efektywność, ale niski wynik egzaminu gimnazjalnego. Część matematyczno-przyrodnicza wykazuje niższą niż w przypadku części humanistycznej efektywność i podobny wynik egzaminu gimnazjalnego.

Wykres 3 Wskaźnik humanistyczny dla lat 2014-2016. Pozycja Zespołu Szkół w Strachówce ze względu na wskaźniki wyniku końcowego i edukacyjnej wartości dodanej

Źródło strona internetowa: <http://ewd.edu.pl/wskazniki/gimnazjum/porownywarka-szkol/>

Wykres 4 Wskaźnik matematyczno-przyrodniczy dla lat 2014-2016. Pozycja Zespołu Szkół w Strachówce ze względu na wskaźniki wyniku końcowego i edukacyjnej wartości dodanej

Źródło: <http://ewd.edu.pl/wskazniki/gimnazjum/porownywarka-szkol/>

Rysunek 6 Zamknięta szkoła w Kątach-Wielgach

Źródło: zdjęcie własne

2.2 Sfera społeczna

W tej części diagnozy przedmiotem analizy były następujące wskaźniki ze sfery społecznej:

- Wskaźnik osób pobierających zasiłek wychowawczy 500+ na pierwsze dziecko, stan na 30.06. 2016r.,
- Wskaźnik osób pobierających zasiłek celowy, stan na 30.06.2016 r.,
- Wskaźnik osób pobierających zasiłek okresowy, stan na 30.06.2016 r.,
- Wskaźnik osób pobierających zasiłek stały, stan na 30.06.2016 r.,
- Wskaźnik liczby przestępstw i wykroczeń w 2015 roku na 100 mieszkańców

Przeprowadzona analiza wypłaty zasiłków w Gminie Strachówka miała szeroki zasięg i dotyczyła praktycznie wszystkich typów zasiłków w ostatnich 3 latach w podziale na poszczególne sołectwa i na poziomie ulic w miejscowość Strachówka.

Poniższe wskaźniki są reprezentacyjne dla przeprowadzonych badań i zostały wskazane jako najbardziej miarodajne. Zespół ds. Rewitalizacji przeanalizował wspólnie z pracownikami socjalnymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przyczyny zaistniałych problemów oraz rozważane były działania mogące poprawić sytuację mieszkańców w Gminie. Jako wskaźniki definiujące poziom trudnej sytuacji mieszkańców wskazano czynnik ubóstwa oraz zakres pobieranych zasiłków. Wskazane wyżej dane, zaprezentowane zostały poniżej w ujęciu tabelarycznym.

Tabela 13 Wskaźniki ubóstwa (liczba osób pobierających: świadczenie 500+, zasiłek celowy, zasiłek okresowy, zasiłek stały- stan na 30.06.2016 r.

L.p.	Sołectwo/ miejscowość	Liczba osób pobierających "500+" na pierwsze dziecko, stan na 30.06.2016 r.	Liczba osób pobierających zasiłki celowe	Liczba osób pobierających zasiłki okresowe	Liczba osób pobierających zasiłki stałe

47

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

		Ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	na 100 mieszk.
1.	Krawcowizna	15	7,50	9	4,50	0	0	4	2
2.	Grabszczyzna	4	4,71	0	0	0	0	1	1,18
3.	Kąty-Wielgi	10	7,25	0	0	1	0,72	0	0
4.	Szlędaki	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Borucza	5	6,76	0	0	0	0	0	0
6.	Kąty-Mięski	3	2,83	1	0,94	0	0	0	0
7.	Zofinin	19	7,66	5	2,02	0	0	0	0
8.	Oseka	4	5,00	1	1,25	0	0	0	0
9.	Ruda-Czernik	2	9,09	1	4,55	0	0	0	0
10.	Wiktorja	4	7,02	0	0	0	0	0	0
11.	Jadwisin	14	7,37	3	1,58	0	0	1	0,53
12.	Piaski	3	6,67	1	2,22	0	0	2	4,44
13.	Strachówka	38	9,67	6	1,53	2	0,51	3	0,76
14.	Rozalin	13	6,74	1	0,52	0	0	0	0
15.	Młynisko	11	11,22	1	1,02	1	1,02	1	1,02
16.	Józefów	13	9,92	2	1,53	0	0	0	0
17.	Annopol	4	5,06	1	1,27	0	0	0	0
18.	Marysin	3	7,14	0	0	0	0	1	2,38
19.	Szamocin	2	10,00	2	10,00	0	0	0	0
20.	Księżyki	14	9,46	1	0,68	0	0	2	1,35
21.	Równe	16	5,16	9	2,9	1	0,32	2	0,65
22.	Kąty Czernickie	6	4,69	1	0,78	0	0	1	0,78
GMINA STRACHÓWKA		suma: 203	Średnia: 7,23	suma: 45	Średnia: 1,60	suma: 5	Średnia: 0,18	suma: 18	Średnia: 0,64

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Za istotny wskaźnik zagrożenia ubóstwem uznać należy liczbę mieszkańców pobierających świadczenie wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko. Świadczenie wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko przysługuje rodzinom mającym niski poziom dochodów na członka gospodarstwa domowego, poniżej 800 zł na miesiąc. Jest ono uznawane za istotną miarę ubóstwa, gdyż wartość graniczna jest zbliżona do minimalnej emerytury netto (880,45 zł), ale wyróżnia rodziny z dziećmi, czyli tę grupę społeczną, która powinna być szczególnie chroniona pod względem socjalnym. W gminie Strachówka świadczenie wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko pobierały ogółem 203 osoby (stan na 30.06.2016 r.).

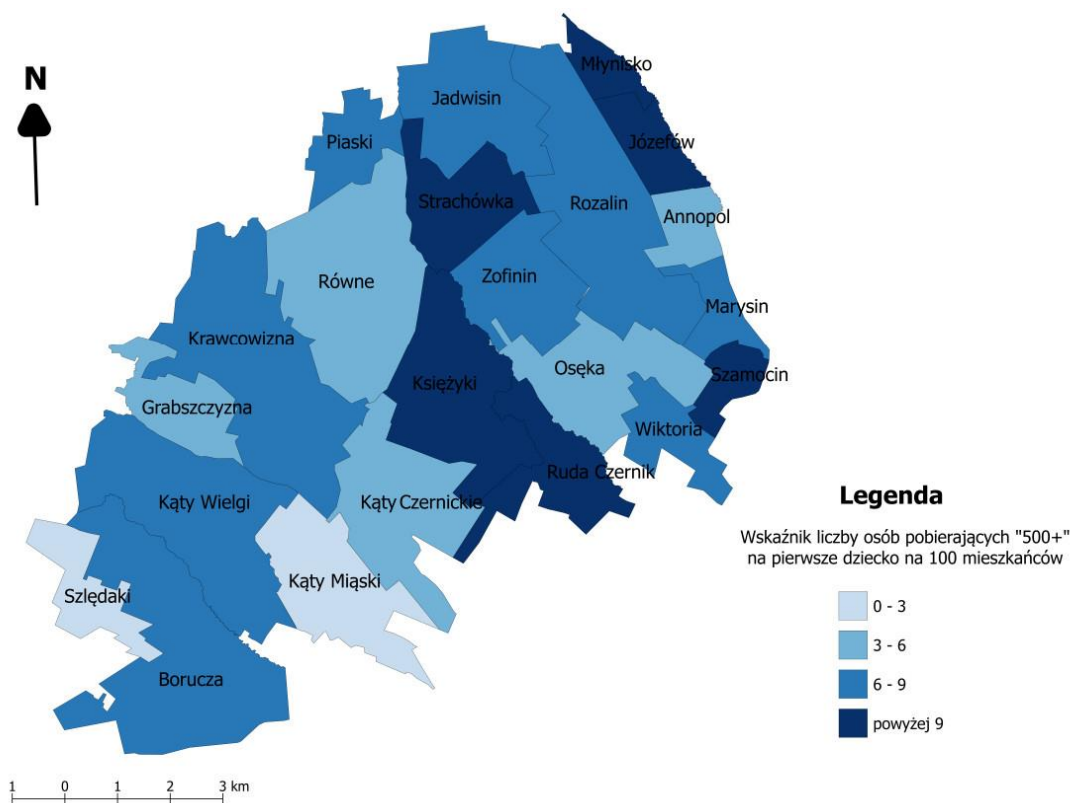
Średnio w Strachówce ze świadczenia 500+ na pierwsze dziecko korzystało 7,23 osoby na 100 mieszkańców. Najwyższą jego intensywność odnotowano w następujących trzech sołectwach: Młynisko (11,22), Szamocin (10,00), Strachówka (9,67).

Przeprowadzona przez Zespół Rewitalizacji analiza problemów rodzin wychowujących dzieci i ich sytuacji potwierdza, że wysoki odsetek rodzin zamieszkujących obszar gminy – osiąga relatywnie niewysoki poziom dochodów w odniesieniu do poziomu dochodów mieszkańców województwa mazowieckiego.

Jednocześnie na obszarze Gminy Strachówka obserwuje się problemy edukacyjne i społeczne, wynikające z niskiego poziomu kształcenia, ale także braku możliwości pozaszkolnych form rozwoju dla dzieci i młodzieży.

Rodzice podczas spotkań konsultacyjnych zgłaszali, iż na terenie gminy Strachówka nie problem braku alternatywy spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Mieszkańcy jednoznacznie wskazywali potrzebę organizacji zajęć dodatkowych prowadzonych przez placówki szkolne, które mogłyby wzmocnić ich motywację do pracy warsztatowej i rozwijania kompetencji potrzebnych w przyszłości w celu dostosowania się do zmieniającego się rynku pracy i form zatrudnienia. Wskazywali na potrzebę rozszerzenia wiedzy ekonomicznej i gospodarczej. Jednym ze wskazywanych postulatów była potrzeba organizacji przestrzeni dla rodzin oraz organizacji integracyjnych zajęć międzypokoleniowych.

Rysunek 7 Wskaźnik gospodarstw domowych pobierających świadczenie "500+" na pierwsze dziecko, stan na 30.06.2016 r. w Gminie Strachówka

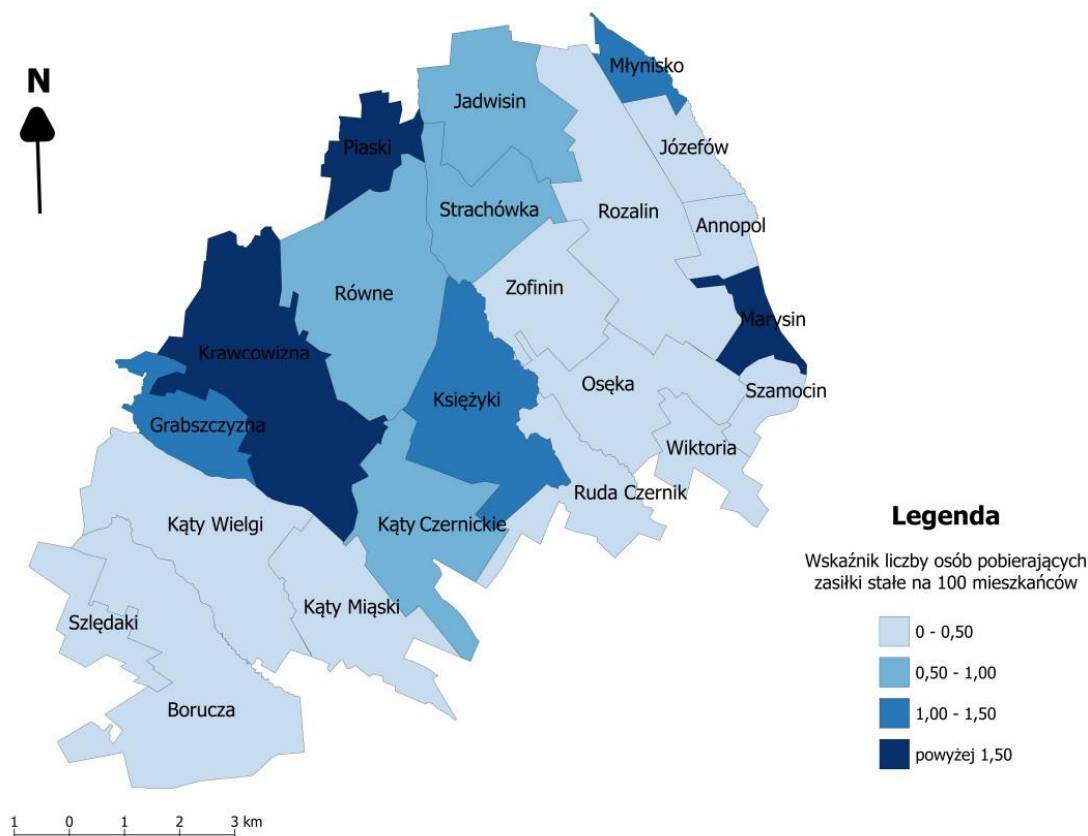

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Kolejnym wskaźnikiem świadczącym o zagrożeniu ubóstwem, który został poddany analizie, jest liczba mieszkańców pobierających świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w postaci zasiłków: stałych, celowych i okresowych.

Zasiłek stały

Rysunek 8 Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe na 100 mieszkańców, stan na 30.06.2016r. w gminie Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Zasiłek stały przysługuje osobie:

- ✓ Pełnoletniej, samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej wynosi obecnie 634 zł,
- ✓ Pełnoletniej pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe na osobę w rodzinie wynosi obecnie 514 zł.

Dane dotyczące zasiłków stałych zostały przanalizowane z Pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na podstawie przeprowadzonej analizy pogłębionej można stwierdzić, iż z roku na rok zwiększa się liczba osób korzystających z zasiłków stałych. Jest to tendencja rosnąca i zjawisko przybierające negatywny kierunek związany z uzależnianiem się Klientów GOPS korzystających z zasiłków celowych i okresowych. Jednocześnie należy mieć na uwadze fakt, iż dominująca część mieszkańców, którym przysługuje prawo do zasiłków emerytalnych nie pobiera wysokich świadczeń

emerytalnych i w sytuacji trudności zdrowotnych lub trudnej sytuacji życiowej środki te mogą nie wystarczyć na pokrywanie kosztów związanych np. z długotrwałym leczeniem. W sytuacji, kiedy liczba osób w wieku senioralnym na terenie gminy zwiększa swój poziom liczebny należy brać pod uwagę wzrost poziomu wypłaconych zasiłków stałych, ale również okresowych i celowych. W związku z powyższym należy mieć na uwadze, iż prezentowane powyżej wskaźniki dotyczące liczby osób pobierających zasiłki stałe, okresowe i celowe na 100 mieszkańców w gminie Strachówka mogą wykazywać tendencję wzrostową i potwierdzać sytuację kryzysową mieszkańców Gminy.

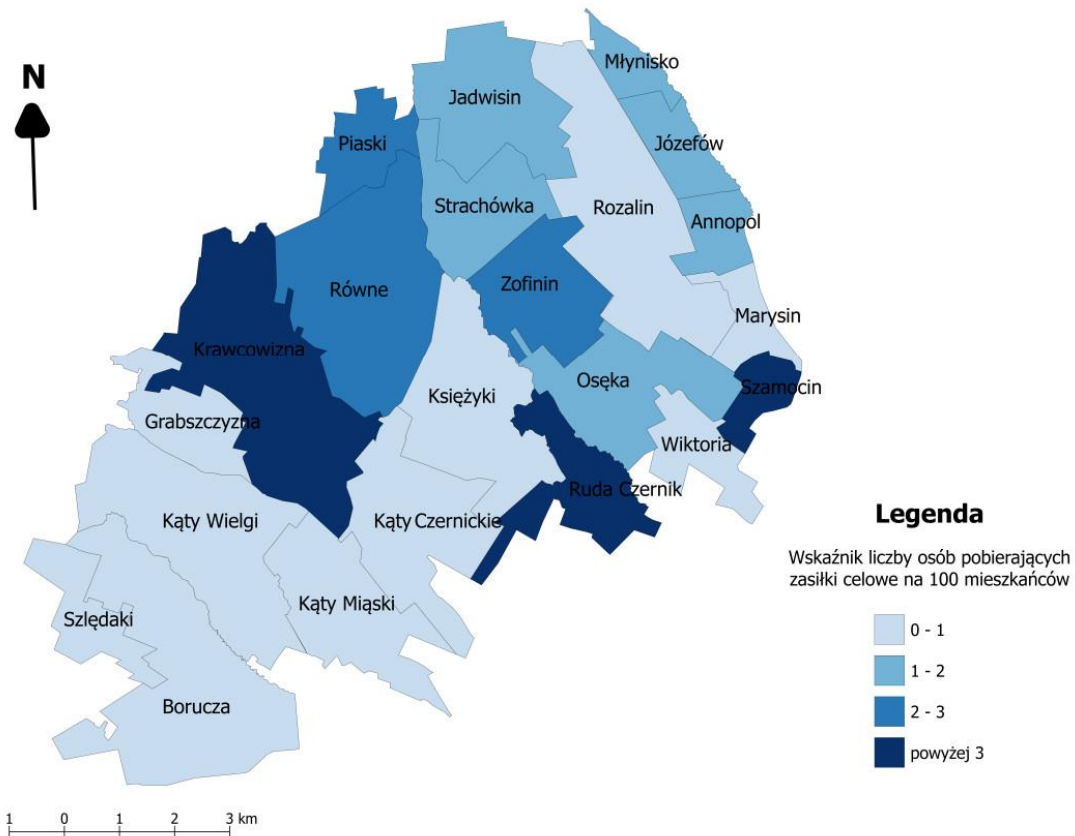
Zasiłek celowy:

- ✓ Jest przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej,
- ✓ Może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu,
- ✓ Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne,
- ✓ Może być przyznany w formie biletu kredytowego.

Ubiegając się o zasiłek celowy, należy spełnić kryterium dochodowe. W przypadku osoby samotnej zasiłek celowy przysługuje, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, tj. 634 zł. Natomiast osobie w rodzinie przysługuje zasiłek celowy, jeżeli dochód jest niższy niż od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, czyli nie przekracza kwoty 514 złotych. Rodzinie, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego rodziny (łączna suma kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie) również przysługuje zasiłek celowy.

Rysunek 9 Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki celowe na 100 mieszkańców- stan na 30.06.2016 r. w gminie Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Zasiłek okresowy:

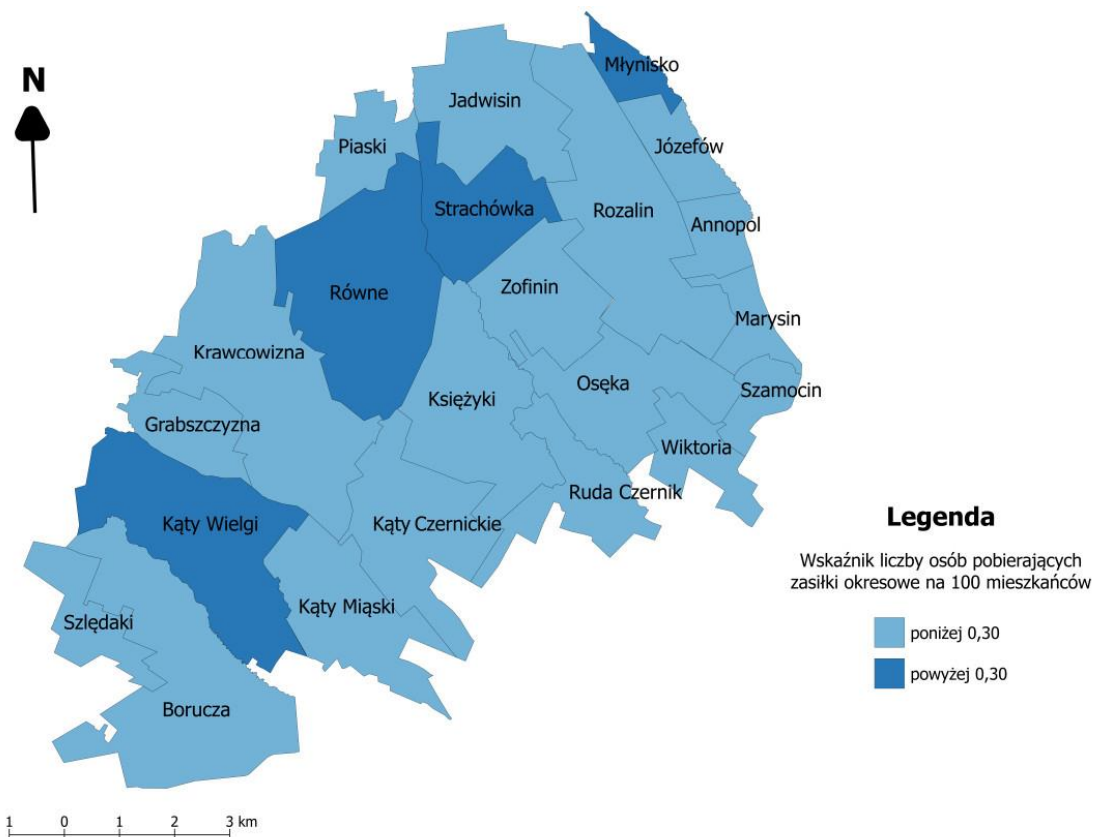
- ✓ Jest przyznawany w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność,
- ✓ Przystępuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium,
- ✓ Rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny tj. 514 zł.

Zasiłek przysługuje:

- ✓ Niepełnosprawnemu dziecku,
- ✓ Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- ✓ Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- ✓ Osobie, która ukończyła 75 lat.

Rysunek 10 Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe na 100 mieszkańców, stan na 30.06.2016 r. w gminie Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Powyższe wskaźniki dotyczące wypłaty zasiłków w ciągu ostatnich trzech lat, potwierdzają trudną materialną i społeczną sytuację mieszkańców w gminie Strachówka. Znaczna część osób korzystających z zasiłków to osoby w wieku senioralnym i osoby samotne. Należy podkreślić, iż sytuacja „wyludniania gminy i odpływu młodych ludzi z gminy” powoduje, iż w gminie Strachówka praktycznie na co dzień w większości pozostają następuje sukcesywny wzrost osób, które osiągnęły wiek emerytalny. W znacznej części osoby te potrzebują wsparcia w prowadzeniu gospodarstwa domowego ze względu na zaawansowany wiek oraz niezadawalający stan zdrowia (potrzeba usług opiekuńczych na tym terenie zaczyna być coraz bardziej dotkliwa).

Mieszkańcy podczas spotkań w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji, zgłaszali również problemy osób starszych dotyczące trudności związanych z utrudnieniami, a czasami nawet niemożliwością systematycznego korzystania z usług medycznych i rehabilitacyjnych, co w sytuacji postępującego i nasilającego się procesu „starzenia się społeczeństwa gminy” powinno prowadzić do zabezpieczenia minimalnych potrzeb profilaktycznych i rehabilitacyjnych na dla mieszkańców.

Prezentowane powyżej wskaźniki dotyczące liczby osób pobierających zasiłki stałe, okresowe i celowe na 100 mieszkańców w gminie Strachówka wykazują tendencję wzrostową

i potwierdzają nasilającą się sytuację kryzysową. Jednocześnie wypłata wskazanych świadczeń nie zabezpiecza kluczowych potrzeb życiowych mieszkańców gminy, dlatego istnieje konieczność sprzężenia wysiłków dotyczących prowadzenia lokalnych działań społecznych np. wolontariatu, wsparcia sąsiedzkiego, organizacji świetlicy dziennego wsparcia, organizacji integracyjnych form współpracy i integracji międzypokoleniowej.

Bezrobocie

Bezrobocie to jeden z najtrudniejszych problemów społeczno - gospodarczych, ponieważ skutkiem bezrobocia jest wzrost przestępczości, pogłębiające się ubóstwo oraz degradacja społeczna ludności. Problem wzrastającej liczby osób bezrobotnych posiada zdecydowanie negatywne skutki dla społeczeństwa. Są nimi: wysokie koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystane zdolności do pracy bezrobotnych, poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych i zwiększenie się zjawisk niepożądanych (np. alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.)

Przeprowadzona analiza wykazała, iż na obszarze gminy Strachówka zjawisko bezrobocia stanowi istotny problem, który koreluje i wpływa na inne problemy natury społecznej i gospodarczej. Porównania terytorialne odnoszące się do innych gmin powiatu wołomińskiego oraz wskaźników powiatowych, wojewódzkich i krajowych wykazały, iż na obszarze gminy Strachówka problem bezrobocia jest problemem koniecznym do rozwiązania, a poziom tego wskaźnika uzyskanego dla gminy wykazuje wartości najmniej korzystne. Analizowany wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyraźnie w roku 2015 przyjął poziom 11%, a w roku 2016 ukształtował się na poziomie 9,3%. Poniższa tabela ilustruje wskazane niekorzystne tendencje.

Tabela 14 udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym- dane dotyczące Polski województwa mazowieckiego, powiatu wołomińskiego i gmin wiejskich w powiecie- stan w latach 2015,2016

Nazwa jednostki terytorialnej	2015	2016
POLSKA	6,5	5,6
MAZOWIECKIE	6,6	5,8
Powiat wołomiński	6,9	6,0
Dąbrówka	8,1	6,3
Jadów	10,5	9,2
Klembów	8,5	7,5
Poświętne	7,1	5,8
Strachówka	11,0	9,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

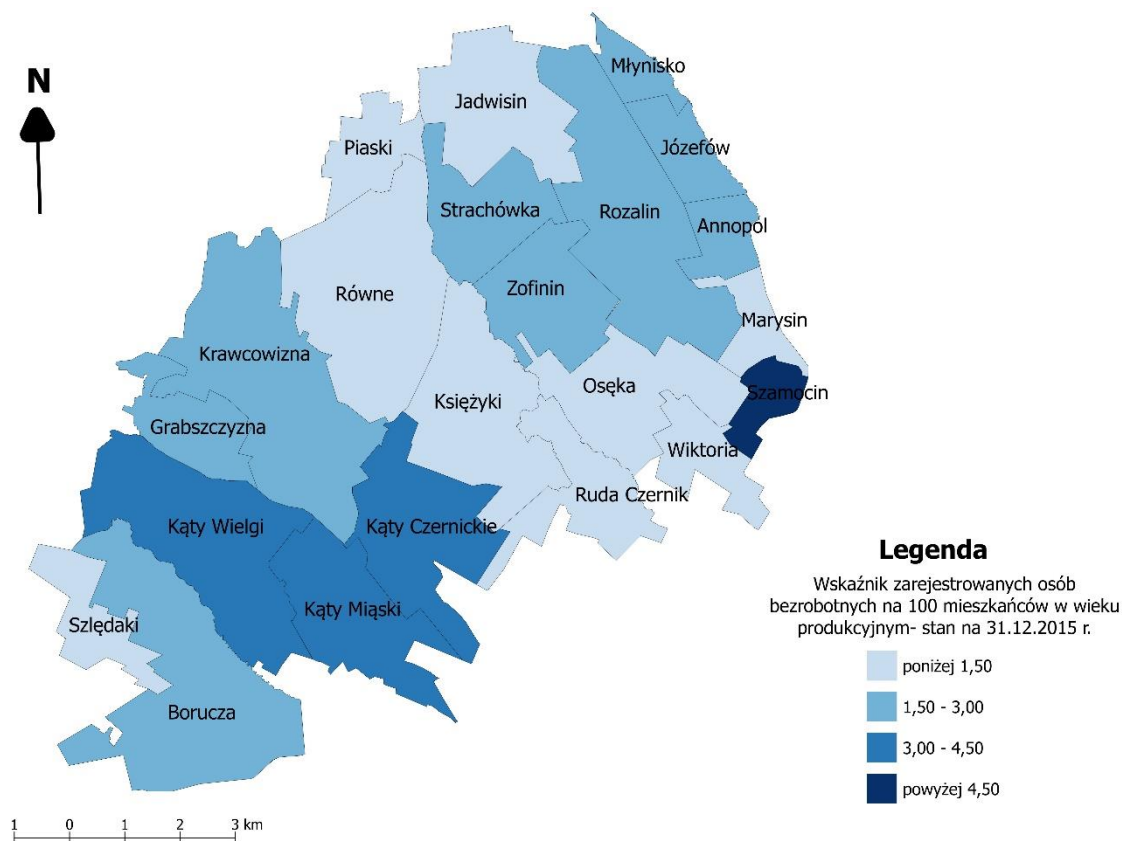
Na potrzeby przeprowadzonej diagnozy kryzysu, przeanalizowano obszary gminy pod kątem natężenia skali bezrobocia. Poniższa tabela ilustruje dane odnoszące się do tego zjawiska w poszczególnych sołectwach/miejscowościach.

Tabela 15 Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym- stan na 31.12.2015 r.

Sołectwo/ miejscowość		Liczba ludności w wieku produkcyjnym (stan na 30.06.2016)	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
1.	Krawcowizna	127	2	1,57	0
2.	Grabszczyzna	56	1	1,79	0
3.	Kąty-Wielgi	73	3	4,11	1
4.	Szłędaki	13	0	-	0
5.	Borucza	35	1	2,86	1
6.	Kąty-Mięski	64	2	3,13	1
7.	Zofinin	163	4	2,45	1
8.	Oseka	50	0	-	0
9.	Ruda-Czernik	9	0	-	0
10.	Wiktoria	36	0	-	0
11.	Jadwisin	118	1	0,85	0
12.	Piaski	23	0	-	0
13.	Strachówka	251	4	1,59	0
14.	Rozalin	117	2	1,71	0
15.	Młynisko	54	1	1,85	0
16.	Józefów	83	2	2,41	1
17.	Annopol	50	1	2,00	1
18.	Marysin	29	0	-	0
19.	Szamocin	13	3	23,08	1
20.	Księżyki	91	1	1,10	0
21.	Równe	196	2	1,02	0
22.	Kąty Czernickie	79	3	3,80	1
GMINA STRACHÓWKA		1730	33	1,91	

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 11 Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym- stan na 31.12.2015 r.

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Analiza skali bezrobocia w poszczególnych sołectwach Gminy Strachówka wykazała, iż wartości wskaźnika liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców gminy, powyżej średniej przyjętej dla gminy odnotowano w sołectwach: Szamocin (wskaźnik 23,08), Kąty- Wielgi (wskaźnik 4,11), Kąty Czernickie (wskaźnik 3,80), Kąty - Miąski (wskaźnik 3,13), Borucza (wskaźnik 2,86), Zofinin (2,45), Józefów (wskaźnik 2,41) oraz Annopol (wskaźnik 2,00).

Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej na danym obszarze w dużej mierze wynikają z niskiego poziomu rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz braku skuteczności podejmowanych działań w celu aktywizacji osób bezrobotnych. Istotne jest bowiem tworzenie programów wsparcia dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, programów aktywizujących bezrobotnych, umożliwiających im zmianę kwalifikacji i dostosowanie do obecnych wymogów rynku pracy, co spowoduje zwiększenie liczby aktywnych podmiotów gospodarczych, a tym samym zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na terenie gminy.

Bezpieczeństwo

Informacje dotyczące poziomu bezpieczeństwa w gminie pochodzą z danych udostępnionych przez Policję. W ramach wskaźników w tej grupie przeanalizowano: liczbę zarejestrowanych zdarzeń, liczbę przestępstw i wykroczeń, liczbę czynnych niebieskich kart oraz liczbę interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie. Wszystkie wymienione wskaźniki dotyczą danych aktualnych na 31.12. 2015 r. Zespół ds. Rewitalizacji podjął decyzję, iż przedmiotem pogłębionej analizy będzie wskaźnik, który odzwierciedla najbardziej kompleksowo problem bezpieczeństwa w gminie – wskaźnik przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców.

Tabela 16 Wskaźniki bezpieczeństwa w gminie Strachówka- stan na 31.12.2015 r.

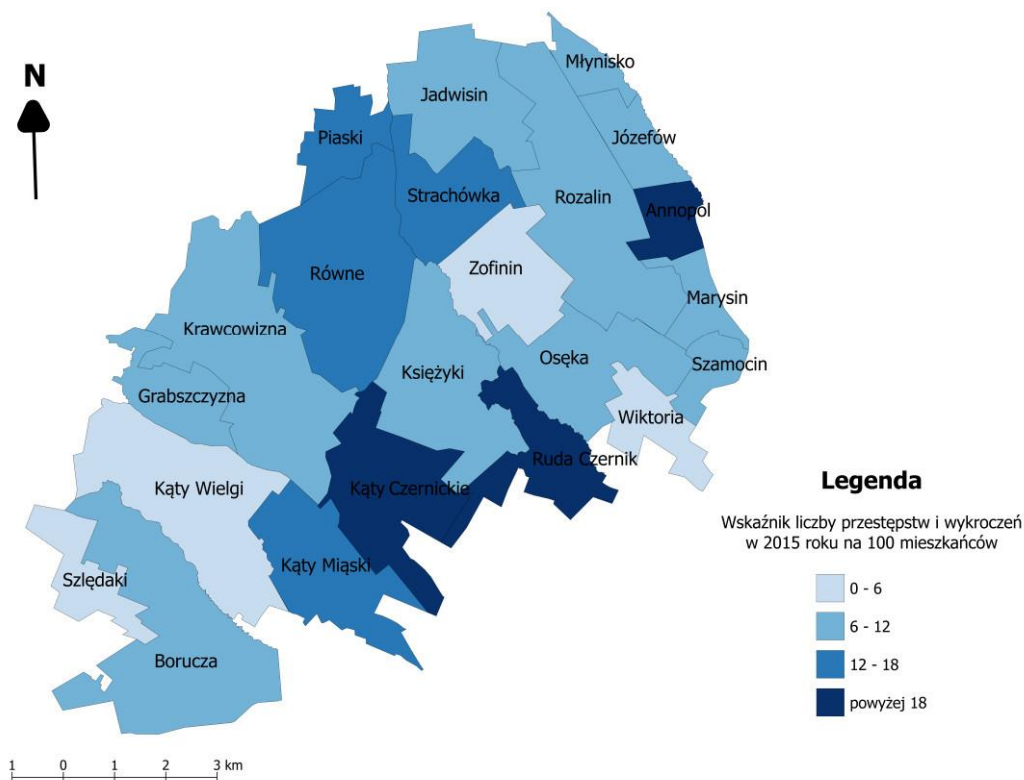
Sołectwo/ miejscowość		Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.)	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik Przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców wg stanu na 31.12.2015 r.	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
1.	Krawcowizna	200	16	8,00	0
2.	Grabszczyzna	85	9	10,59	0
3.	Kąty-Wielgi	138	3	2,17	0
4.	Szłędaki	20	1	5,00	0
5.	Borucza	74	6	8,11	0
6.	Kąty-Miński	106	18	16,98	1
7.	Zofinin	248	12	4,84	0
8.	Oseka	80	8	10,00	0
9.	Ruda-Czernik	22	6	27,27	1
10.	Wiktoria	57	2	3,51	0
11.	Jadwisin	190	14	7,37	0
12.	Piaski	45	8	17,78	1
13.	Strachówka	393	64	16,28	1
14.	Rozalin	193	21	10,88	0
15.	Młynisko	98	6	6,12	0
16.	Józefów	131	14	10,69	0
17.	Annopol	79	26	32,91	1
18.	Marysin	42	5	11,90	1
19.	Szamocin	20	2	10,00	0
20.	Księżyki	148	16	10,81	0
21.	Równe	310	38	12,26	1
22.	Kąty Czernieckie	128	27	21,09	1
GMINA STRACHÓWKA		2807	322	11,47	

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Na terenie gminy Strachówka w roku 2015 odnotowano 322 przestępstwa i wykroczenia. Najwięcej z nich, w przeliczeniu na 100 mieszkańców miało miejsce w miejscowościach: Strachówka, Równe, Kąty-Miński, Kąty Czernieckie, Ruda-Czernik, Marysin, Piaski i Annopol. Na terenie miejscowości

Strachówka najwięcej przestępstw i wykroczeń zanotowano na ulicach Jana Pawła II i Stefana Kmiecńskiego.

Rysunek 12 Wskaźnik liczby przestępstw i wykroczeń w 2015 roku na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Na podstawie wywiadów przeprowadzonych z pracownikami Komisariatu Policji, ustalono, iż poziom **wskaźnika liczby przestępstw i wykroczeń w 2015 roku na 100 mieszkańców (analizowany w kontekście trzech ostatnich lat) systematycznie wzrasta**. Najwyższa dynamika negatywnych zjawisk występuje na terenach, gdzie położone są działki letniskowe, duża część kradzieży jest dokonana na terenach rekreacyjnych w poszczególnych sołectwach.

Aktywność społeczna mieszkańców

Zagadnienia dotyczące aktywności społecznej mieszkańców były szeroko analizowane przez Zespół ds. Rewitalizacji i omawiany z mieszkańcami podczas spotkań plenerowych i warsztatów w 2016 roku. Kwestie te są niezwykle istotne dla rozwoju społecznego mieszkańców. Interesariusze zgłaszali projekty które stanowiące odpowiedź na potrzebę międzypokoleniowej integracji społecznej oraz zapewnienie możliwości aktywnego i twórczego spędzania czasu zarówno przez dwie najbardziej potrzebujące wsparcia grupy: dzieci w wieku szkolnym powyżej 12 roku życia oraz osoby w wieku senioralnym.

Spotkania warsztatowe Zespołu ds. Rewitalizacji z organizacjami pozarządowymi wskazały na bardzo dotkliwą potrzebę wsparcia rozwoju organizacji pozarządowych na terenie gminy. Zwrócono szczególną uwagę, na fakt, iż w obecnie działających organizacjach pozarządowych dominującą większość stanowią aktywne osoby w wieku senioralnym, które mogą poświęcić czas na działania społeczne. Dostrzeżono przy tym kluczową potrzebę zaangażowania do współpracy osób młodszych, które mogłyby zwiększyć zakres i intensywność działania tych organizacji. Wskazywano na potrzebę stworzenia kompleksowego procesu wsparcia dla organizacji pozarządowych oraz zorganizowania centrum dla organizacji pozarządowych, które umożliwiłoby wymianę doświadczeń w celu wspierania działań na rzecz mieszkańców. Jednocześnie podkreślano, że dotkliwym problemem jest brak zaplecza technicznego dla działania organizacji pozarządowych i organizacji spotkań dla mieszkańców.

Gmina Strachówka pozbawiona jest centralnego ośrodka pełniącego funkcje kulturalno-oświatowe np. Domu Kultury. W sołectwie Jadwisin funkcjonuje „Kino za rogiem”, a w miejscowości Strachówka Biblioteka Publiczna mieszcząca się w dawnym budynku ośrodka zdrowia. Ponadto na terenie gminy funkcjonują świetlice wiejskie, których stan techniczny nie jest zadowalający.

Życie kulturalne w gminie skupione jest wokół istniejących stowarzyszeń i Kół Gospodyń Wiejskich do których należą:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Strachówce,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Równem,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Jadwisinie,
- Stowarzyszenie Rzeczpospolita Norwidowska,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki.
- Stowarzyszenie Niesiemy Pomoc Dajemy Radość

Tabela 17 Liczba siedzib organizacji pozarządowych w podziale na sołectwa

Lp.	Sołectwo/Miejscowość	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.)	Liczba organizacji pozarządowych	
			ogólna	na 100 mieszkańców
1.	Krawcowizna	200	0	0
2.	Grabszczyzna	85	0	0
3.	Kąty-Wielgi	138	0	0
4.	Szłędaki	20	0	0
5.	Borucza	74	1	1,35
6.	Katy Miąski	106	0	0
7.	Zofinin	248	0	0
8.	Oseka	80	0	0
9.	Ruda-Czernik	22	0	0
10.	Wiktoria	57	0	0
11.	Jadwisin	190	0	0
12.	Piaski	45	0	0
13.	Strachówka	393	2	0,51
14.	Rozalin	193	1	0,52
15.	Młynisko	98	0	0
16.	Józefów	131	0	0
17.	Annopol	79	1	1,27
18.	Marysin	42	0	0
19.	Szamocin	20	0	0
20.	Księżyki	148	0	0
21.	Równe	310	1	0,32
22.	Kąty Czernickie	128	0	0
GMINA STRACHÓWKA		2807	6	0,21

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Powyższe instytucje nie wypełniają w sposób wyczerpujący potrzeb mieszkańców w zakresie organizacji czasu wolnego, ich program wymaga zróżnicowania i dostosowania do różnych grup wiekowych mieszkańców. Zespół ds. Rewitalizacji oraz organizacje pozarządowe dostrzegają problem braku „stałej oferty programowej w zakresie rozwoju społecznego” dla mieszkańców. Jako najbardziej aktywnie działające podmioty w sektorze organizacji pozarządowych, wskazywano koła gospodyń wiejskich, które mogą stanowić podstawę działań promujących lokalne inicjatywy społeczne i gospodarcze, takie jak sprzedaż produktów regionalnych, ekologicznych czy też sprzedaż rękodzieła. Takie działania wymagają jednak stworzenia lokalnego rynku zbytu np. organizacji i budowy targowiska.

2.3. Sfera gospodarcza

W tej części opracowania analizie został poddany wskaźnik wyselekcjonowany przez Zespół ds. Rewitalizacji, charakteryzujący sytuację gospodarczą gminy, zdefiniowany jako **wskaźnik podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2015 r.)**

Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Strachówka w podziale na sołectwa/miejscowości

L.p.	Sołectwo/ miejscowość	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (stan na 30.06.2016 r.)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
1.	Krawcowizna	127	2	1,57	1
2.	Grabszczyzna	56	2	3,57	1
3.	Kąty-Wielgi	73	2	2,74	1
4.	Szłędaki	13	1	7,69	0
5.	Borucza	35	1	2,86	1
6.	Kąty-Miąski	64	1	1,56	1
7.	Zofinin	163	2	1,23	1
8.	Oseka	50	3	6,00	0
9.	Ruda-Czernik	9	1	11,11	0
10.	Wiktoria	36	1	2,78	1
11.	Jadwisin	118	4	3,39	1
12.	Piaski	23	1	4,35	0
13.	Strachówka	251	18	7,17	0
14.	Rozalin	117	7	5,98	0
15.	Młynisko	54	2	3,70	1
16.	Józefów	83	2	2,41	1
17.	Annopol	50	3	6,00	0

L.p.	Sołectwo/ miejscowość	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (stan na 30.06.2016 r.)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
18.	Marysin	29	1	3,45	1
19.	Szamocin	13	0	-	1
20.	Księżyki	91	7	7,69	0
21.	Równe	196	6	3,06	1
22.	Kąty Czernickie	79	6	7,59	0
GMINA STRACHÓWKA		1730	73	4,22	

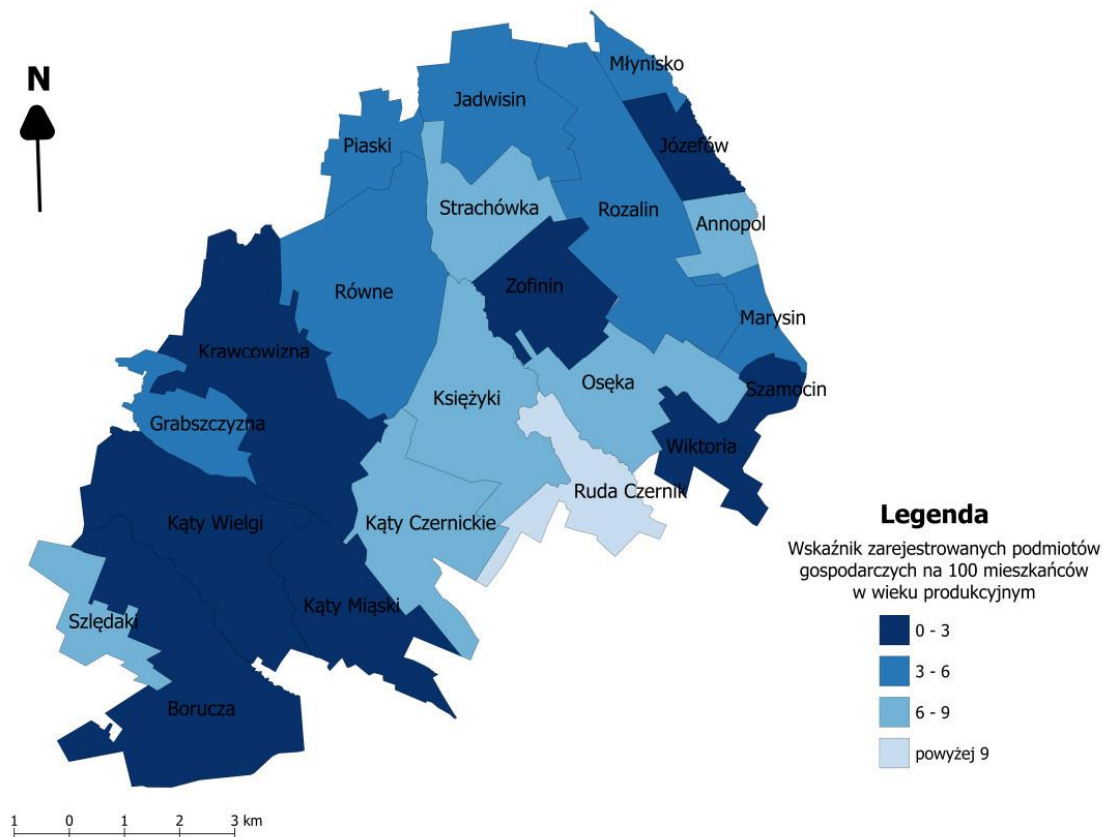
Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Na podstawie danych (stan na dzień 31.12.2015 r.) liczba zarejestrowanych firm w gminie Strachówka wyniosła ogółem 73 podmioty gospodarcze (1,18 % na 100 mieszkańców). Największy wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców odnotowano w miejscowościach Strachówka, Rozalin i Księżyki. Sołectwa, które wykazują wartość poniżej średniej przyjętej dla gminy to: Krawcowizna, Grabszczyzna, Kąty-Wielgi, Borucz, Kąty-Mięski, Zofinin, Wiktor, Jadwisin, Młyńsko, Józefów, Marysin, Szamocin, Równe (numery parzyste).

Gminę Strachówka cechuje w odniesieniu do innych jednostek terytorialnych niski wskaźnik przedsiębiorczości. Dla porównania w sąsiedniej gminie Jadów wskaźnik podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi 4,86%. Jednocześnie, w kontekście analizy wielkości działających przedsiębiorstw na terenie gminy Strachówka niepokojący jest fakt, iż najważniejszą instytucją zatrudniającą pracowników na terenie gminy jest Urząd Gminy Strachówka.

W ocenie Zespołu ds. Rewitalizacji oraz sugestii mieszkańców, poziom przedsiębiorczości jest jednym z najważniejszych wskaźników który powinien zostać poprawiony w gminie Strachówka. Istnieje zatem nagła potrzeba wzmocnienia propozycji wsparcia przedsiębiorców na terenie gminy, głównie w zakresie organizacji warsztatów, szkoleń wzmacniających wiedzę i kompetencje przedsiębiorców w zakresie skutecznego prowadzenia działalności biznesowej. Podczas warsztatów i spotkań w prowadzonym procesie rewitalizacji, mieszkańcy zgłaszali potrzebę stworzenia forum współpracy młodych mieszkańców, aby mogli wspólnie wymieniać się doświadczeniami oraz uzyskać profesjonalne wsparcie w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczych.

Rysunek 13 Wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka

2.4. Sfera techniczna

Analiza sfery technicznej była przedmiotem warsztatu przeprowadzonego przez Zespół ds. Rewitalizacji, poświęconego potrzebom społecznym w kontekście zapewnienia niezbędnej infrastruktury, która będzie mogła służyć mieszkańcom i wspomagać ich rozwój. Zostały przeanalizowane najważniejsze problemy dotyczące poziomu jakości życia mieszkańców w zakresie aspektów technicznych i infrastrukturalnych, które są determinantami niekorzystnej sytuacji i degradacji w poszczególnych, analizowanych sferach. Najważniejsze z nich dotyczą analizy stanu faktycznego w zakresie następującej infrastruktury:

- ✓ Sieci wodociągowej,
- ✓ Sieci gazowej,
- ✓ Infrastruktury drogowej,
- ✓ Systemu grzewczego.

Sieć wodociągowa

Rozwój infrastruktury sieci wodociągowej w gminie Strachówka nastąpił dopiero w roku 2011. Do tego roku mieszkańcy gminy nie posiadali dostępu do sieci wodociągowej. W chwili obecnej w Strachówce funkcjonuje Stacja Uzdatniania Wody (otwarta 10 maja 2014 r.), ponadto siedem sołectw, które uznać należy za strategiczne dla gminy (Strachówka, Zofinin, Osęka, Anopol, Józefów, Młyńsko, Rozalin) posiada dostęp do sieci wodociągowej.

Tabela 19 Infrastruktura wodociągowa na terenie gminy Strachówka – stan na 31 lipca 2015 roku

Sieć wodociągowa w km	Ilość połączeń wodociągu do budynków mieszkalnych	Zużycie wody w m ³
27,93	230	9 780

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Związku Międzygminnego Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Węgrowie, GUS.

Sieć kanalizacyjna

Na terenie gminy Strachówka nie ma zbiorczych systemów odprowadzania ścieków. Ścieki z gospodarstw domowych, obiektów użyteczności publicznej i przedsiębiorstw są odprowadzane do zbiorników bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni miejskich w Łochowie i Tłuszczu. Znaczna ich część trafia jednak bez oczyszczenia do rowów melioracyjnych i bezpośrednio do gruntu. Na terenie gminy eksploatowanych jest ogółem 30 lokalnych oczyszczalni ścieków

Budowa sieci kanalizacyjnej ze względu na ekstensywny charakter zabudowy może okazać się nieopłacalna. Gmina analizowała problem braku kanalizacji pod kątem możliwości techniczno-finansowych biorąc również pod uwagę kryteria środowiskowe. Zgodnie z opinią ekspercką w tym zakresie najbardziej optymalnym pod względem finansowym i technicznym rozwiązaniem jest budowa systemu przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy. Przeprowadzona przez Zespół ds. analiza problemowa tego obszaru została podsumowana jako istotna z punktu widzenia rozwoju gminy, jednak z uwagi na zakres innych, koniecznych do wyprowadzenia z kryzysu obszarów problemów, nie została ujęta w niniejszym Lokalnym programie Rewitalizacji.

Sieć gazowa

Gmina Strachówka nie posiada obecnie połączenia do sieci gazowej, a mieszkańcy korzystają z butli gazowych podczas procesu ogrzewania użytkowanych pomieszczeń. W dniu 28 lipca 2015 r. przedstawiciele gmin Strachówka, Jadów, Dobre, Łochów podpisali z firmą Sigma porozumienie dotyczące budowy gazociągu. Gazociąg ma przebiegać przez wszystkie ww. gminy. Całkowita długość gazociągu ma wynieść 38,6 km. Ma on powstać do końca III kwartału 2017 roku, a w przypadku przedłużających się prac projektowych lub innych trudności do końca III kwartału 2018 roku.

Dostęp do sieci gazowej stanowi istotny element podniesienia komfortu życia mieszkańców gminy oraz przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszarów gminy dla przedsiębiorców i inwestorów. Wskazana wyżej inwestycja będzie miała także niebagatelną, korzystny wpływ na środowisko.

Kwestia poprowadzenia sieci gazowej w gminie Strachówka jest istotna z punktu widzenia zgłaszanych przez mieszkańców potrzeb związanych z wymianą kotłów węglowych i modernizacją instalacji grzewczych na bardziej sprzyjające środowisku naturalnemu.

Infrastruktura drogowa

Główną arterią komunikacyjną gminy stanowi droga krajowa nr 50 relacji Ostrów Mazowiecka – Łochów – Mińsk Mazowiecki – Kołbiel – Góra Kalwaria – Grójec – Mszczonów – Sochaczew – Ruzski – Wyszogród – Płońsk – Ciechanów. Droga ta posiada nawierzchnię asfaltową oraz gruntowe pobocza, jej długość w granicach gminy Strachówka wynosi około 12,5 km. Jej znaczenie jest szczególnie istotne, ponieważ stanowi otwartą od północy obwodnicę aglomeracji warszawskiej. Droga ta krzyżuje się od południa z fragmentem odcinka autostrady A2 (który dalej łączy się z drogą krajową nr 2, prowadzącą bezpośrednio do Warszawy od strony Pragi-Południe). Od północy zaś droga krajowa nr 50 przecina się z drogą krajową nr 62, prowadzącą m.in. do Wyszkowa, Serocka i Nowego Dworu Mazowieckiego. Droga krajowa nr 50 charakteryzuje się wzmożonym natężeniem ruchu. Zgodnie z danymi z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na odcinku przebiegającym m.in. przez gminę Strachówka średni dobowy ruch roczny wynosi 6367 poj./dobę⁸. W przeważającej części dotyczy on samochodów osobowych, mikrobusów (2950 poj./dobę) oraz samochodów ciężarowych z przyczepami lub naczepami (2640 poj./dobę).

Położenie gminy Strachówka wzdłuż cechującej się dużym natężeniem ruchu drogi krajowej nr 50 świadczy o istniejącym potencjale gminy pod względem ewentualnego rynku zbytu dla produktów regionalnych i rozwoju przedsiębiorczości.

Rysunek 14 Droga krajowa nr 50

Źródło: zdjęcie własne

Głównym problemem zidentyfikowanym na części z dróg obszaru gminy Strachówka jest ich zły stan techniczny, brak ścieżek rowerowych, chodników i oświetlenia. Dodatkowo niepojęcym zjawiskiem jest stan bezpieczeństwa na drodze krajowej nr 50. W kontekście infrastruktury drogowej wskazać należy, że planowana budowa obwodnicy Marek przyczyni się do polepszenia poziomu życia

⁸ Pomiar dokonany na odcinku Stanisławów-Jadów w 2015 r. Źródło: Średni dobowy ruch roczny w punktach pomiarowych w 2015 roku (drogi krajowe). Strona internetowa <http://www.gddkia.gov.pl/pl/2551/GPR-2015> (Dostęp 12.11.2016 r.).

mieszkańców gminy Strachówka i zwiększy jej atrakcyjność poprzez usprawnianie dojazdu do stolicy, który stanie się szybszy i bardziej komfortowy.

Do poprawy bezpieczeństwa oraz wykorzystania potencjału położenia gminy wzdłuż drogi krajowej nr 50 niezbędna jest budowa zjazdów i dróg serwisowych. Jako zjawisko kryzysowe w tym obszarze należy uznać fakt, że tereny wzdłuż drogi stanowią własność prywatną i są to tereny nieuzbrojone, co stanowi istotny czynnik hamujący rozwój gminy w tym kontekście.

Za czynniki kryzysowe w tej sferze uznać należy:

- ✓ zły stan dróg, brak oświetlenia, chodników i ścieżek rowerowych,
- ✓ niski stan bezpieczeństwa na drodze krajowej nr 50,
- ✓ brak sieci uzbrojenia terenu wzdłuż drogi/ problemy z własnością, przestrzenne ukształtowanie działek wzdłuż głównej arterii komunikacyjnej gminy.

Sieć ciepła

Gmina Strachówka nie posiada dostępu do sieci ciepłej. Energia ciepła jest przez mieszkańców uzyskiwana za pomocą pieców wielofunkcyjnych. Obiekty gminne i szkoły uzyskują natomiast energię ciepłą za pomocą funkcjonujących kotłowni węglowych i olejowych. Taki rodzaj pozyskiwania energii ciepłej wywiera niekorzystny wpływ na środowisko naturalne. Wydzielane poprzez spalanie szkodliwe substancje powodują, że wzrasta poziom zanieczyszczenia powietrza w gminie. Pomimo, że uzyskiwanie energii z sieci ciepłej jest jednym z bardziej ekologicznych sposobów uzyskiwania ciepła, gmina Strachówka ze względu na ekstensywny charakter zabudowy i rozproszone budownictwo z uwagi na niską opłacalność inwestycji nie planuje działań infrastrukturalnych w tym zakresie.

2.5. Sfera przestrzenno-techniczna

Zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i gospodarczej w gminie Strachówka są ściśle skorelowane z występującymi zjawiskami kryzysu w sferze przestrzenno-technicznej. Opisano je w oparciu o przeanalizowane mierniki ilościowe oraz mierniki jakościowe. Spośród wskaźników liczbowych analizie poddano wskaźnik liczby obiektów publicznych oraz zabytków wymagających remontu lub modernizacji. Analizę jakościową przeprowadzono natomiast w oparciu o dane dotyczące infrastruktury technicznej oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej.

W sferze przestrzenno - technicznej zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- ✓ Niedobór funkcjonalnie i estetycznie zagospodarowanych przestrzeni publicznych oraz obiektów wykorzystywanych na cele publiczne,
- ✓ Niska liczba budynków mieszkalnych i mieszkań oddawanych do użytkowania na terenie gminy,
- ✓ Braki w zagospodarowaniu przestrzeni publicznej,
- ✓ Zły stan techniczny i niewykorzystywanie budynków użyteczności publicznej np. byłej szkoły w miejscowości Kąty - Wielgi.

Tabela 20 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań oddanych do użytkowania w gminie Strachówka w latach 2007-2014

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Budynki mieszkalne	2	6	4	4	6	5	6	4
Mieszkania	1	7	3	4	7	5	5	4

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych GUS.

Bez wątpienia kluczowe w obecnej sytuacji, jest podjęcie przez gminę działań mających na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej poprzez zapewnienie infrastruktury dla rozwoju mieszkalnictwa. W gminie występuje przede wszystkim zabudowa niska, jednorodzinna – wolnostojąca. Istotnym walorem gminy jest fakt, że część jej powierzchni zajmują tereny zalesione, ale istnieją wyraźne braki infrastruktury w zakresie urządzonej zieleni w postaci skwerów czy parków.

Funkcjonujące place zabaw znajdują się w nielicznych sołectwach. Należą do nich: Strachówka, Jadwisin, Rozalin, Równe i Młynisko. Organizacja przestrzeni publicznej i nadanie jej funkcji reprezentacyjnych, dostępnych dla wszystkich mieszkańców stanowi kluczowe zagadnienie umożliwiające wypełnienie celów społecznych w postaci stworzenia przestrzeni spójnej w charakterze, funkcjonalnej i zadbanej.

Istniejące obiekty publiczne, zabytki, miejsca działania punktów handlowych i usługowych powinny tworzyć zorganizowaną całość infrastrukturalną, która wpływa na lokalną społeczność i stwarza jej szanse wypoczynku oraz przebywania w uporządkowanej i zorganizowanej w sposób przemyślany przestrzeni.

Gmina Strachówka posiada kilka obiektów zabytkowych, które mogą stać się jej wizytówką i wzmocnić jej rozwój. Do najważniejszych zabytków gminy Strachówka należą: drewniany młyn wodny z częścią mieszkalną przy rzece Osownica we wsi Osęka – wybudowany w I połowie XIX wieku, a następnie rozbudowany na początku XX wieku oraz drewniany dwór sprzed I wojny światowej z układem parkowym w Strachówce – zbudowany na miejscu dworku należącego do Hilarii Sobieskiej, prababki poety Cypriana Kamila Norwida, który przebywał w nim w latach 1825-1829, a obecnie mieści się w nim gospodarstwo agroturystyczne.

Inne obiekty na terenie Gminy mające wartość zabytkową to: dwór w Księżykach, dom drewniany zlokalizowany w Strachówce przy ul. Norwida 13, budynek starej szkoły w Rozalinie, cmentarz Parafialny w Strachówce, dawna owczarnia przy ul. Norwida 5 w Strachówce (która w roku 2015 uległa zniszczeniu w wyniku pożaru).

Rysunek 15. Budynek dawnej owczarni (wpisany do rejestru zabytków), gdzie do 1981 roku swoją siedzibę miał Urząd Gminy w Strachówce.

Źródło: zdjęcie własne

Brak ładu przestrzennego oraz atrakcyjnych przestrzeni publicznych, brak zagospodarowanych terenów zieleni o funkcjach rekreacyjnych powinny zostać uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji w formie projektów rewitalizacyjnych. Aktualnie brak spójnej koncepcji zagospodarowania przestrzeni gminy i brak ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej o funkcjach rekreacyjnych niekorzystnie wpływa na dobrą jakość życia jej mieszkańców.

Zdiagnozowane problemy społeczne dotyczące niekorzystnych procesów demograficznych w zakresie procesów depopulacji oraz tendencji wyraźnego procesu starzenia się społeczności mieszkańców gminy wynika między innymi z braku zapewnienia mieszkańcom dogodnej przestrzeni, w której można spędzić wolny czas oraz nawiązać relacje społeczne. Niedobór miejsc ogólnodostępnych obiektów i przestrzeni publicznej, zapewniających szeroką ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną stanowi istotny element blokujący rozwój społeczny.

Analiza uwarunkowań i wizja lokalna dotycząca stanu technicznego obiektów wykorzystywanych na cele społeczne w gminie Strachówka, wykazała konieczność przeprowadzenia prac remontowych i modernizacyjnych, które przygotują w pełni placówki do pełnienia oczekiwanych społecznie funkcji i umożliwią społeczności lokalnej zapewnienie wolnego czasu, rozwój zainteresowań i wiedzy wpływając tym samym na zwiększenie poziomu kapitału społecznego mieszkańców.

Istotnym problemem na obszarze gminy jest również niezadawalający stan budynków mieszkalnych. Znaczna ich część na obszarze gminy wybudowana była w okresie powojennym, metodą gospodarczą. Budynki te wymagają dostosowania do obecnych standardów w zakresie sposobu ich ogrzewania i energooszczędności (kompleksowa modernizacja: docieplenia, wymiana instalacji ogrzewania, montaż instalacji OZE).

Wskazane powyżej uwarunkowania zdecydowały, aby do analizy zostały ujęte budynki wybudowane przed rokiem 1989 tzw. metodą gospodarczą. W wyniku przeprowadzonej analizy w zakresie konieczności przeprowadzenia dla budynków mieszkalnych gminy Strachówka prac remontowych dotyczących wymiany źródeł ciepła (piecy) na źródła ekologiczne, znalazły się budynki w następujących miejscowościach, w których odnotowany wskaźnik kształtuje się powyżej średniej uzyskanej dla gminy w roku 2015: Krawcowizna (wskaźnik 86,15), Grabszczyzna (wskaźnik 85,19), Kąty-Wielgi (wskaźnik 75,56), Szlędaki (wskaźnik 66,67), Wiktoria (wskaźnik 83,33), Strachówka (wskaźnik 88,28).

Tabela 21 Wskaźnik liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2015 r.)

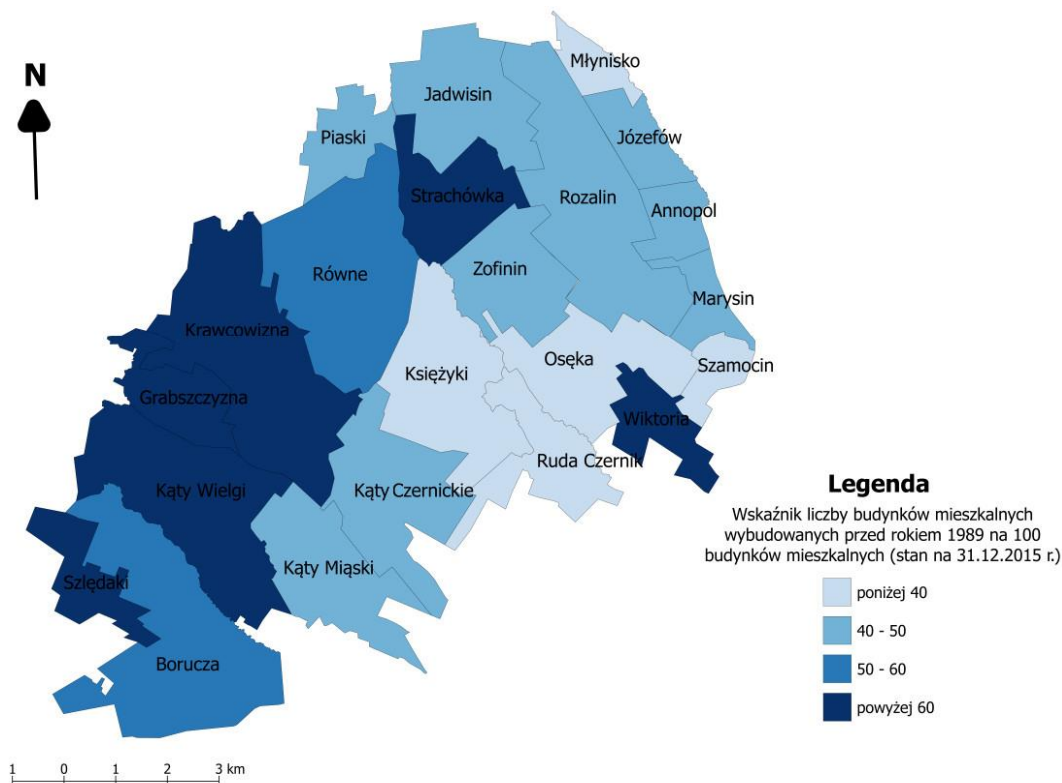
L.p.	Sołectwo /miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2015 r.)	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych -(stan na 2015 r.)	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
1.	Krawcowizna	65	56	86,15	1
2.	Grabszczyzna	27	23	85,19	1
3.	Kąty-Wielgi	45	34	75,56	1
4.	Szlędaki	6	4	66,67	1
5.	Borucza	35	18	51,43	0
6.	Kąty-Miąski	40	16	40,00	0
7.	Zofinin	59	27	45,76	0
8.	Oseka	28	11	39,29	0
9.	Ruda-Czernik	12	4	33,33	0
10.	Wiktoria	18	15	83,33	1
11.	Jadwisin	61	25	40,98	0
12.	Piaski	14	6	42,86	0
13.	Strachówka	128	113	88,28	1
14.	Rozalin	56	26	46,43	0
15.	Młynisko	27	9	33,33	0
16.	Józefów	36	17	47,22	0

L.p.	Sołectwo / miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2015 r.)	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych -(stan na 2015 r.)	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
17.	Annopol	18	8	44,44	0
18.	Marysin	13	6	46,15	0
19.	Szamocin	6	2	33,33	0
20.	Księżyki	63	25	39,68	0
21.	Równe	80	41	51,25	0
22.	Kąty Czernickie	41	19	46,34	0
GMINA STRACHÓWKA			505	57,52	

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Gminy Strachówka.

Rysunek 16 Wskaźnik liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2015 r.)

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Istotnym problemem zauważalnym na obszarze gminy jest również potrzeba wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie niebezpieczeństw jakie wynikają ze spalania odpadów w piecach oraz przeprowadzenie kompleksowego programu działań zmierzających do propagowania wymiany pieców węglowych starej generacji na bardziej ekologiczne źródła ciepła, a także w postaci zwiększenia liczby montażu instalacji wykorzystującej do celów grzewczych i użytkowania energii elektrycznej odnawialnych źródeł energii.

Dogodne warunki rozwoju są wynikiem wielu oddziaływań: społecznych, gospodarczych, przestrzennych czy środowiskowych. Wpływają one na przestrzeń życia mieszkańców, stanowią o ich codziennym poziomie funkcjonowania, o ich aktywności i potencjałach, możliwych do wykorzystania na różnych płaszczyznach życia społeczno-gospodarczego. Samorząd terytorialny posiada odpowiednie narzędzia organizacyjne, prawne i finansowe, które mogą w sposób zdecydowany wpłynąć na warunki życia i pracy jego mieszkańców, a prowadzony proces rewitalizacji stanowi możliwość przeprowadzenia z powodzeniem koniecznych działań i inicjatyw.

Tabela 22 Wskaźnik udziału budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej - stan na 31.12.2015 r.

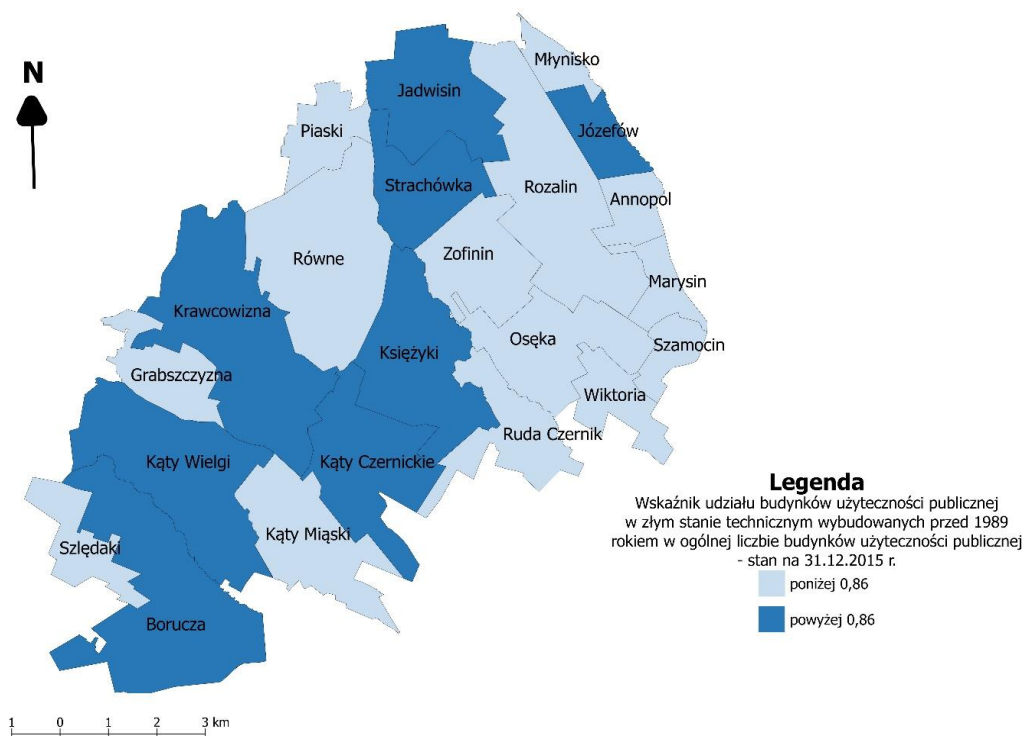
L.p.	Sołectwo /miejsowość	Liczba budynków użyteczności publicznej (stan na 31.12.2015 r.)	Liczba budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik udziału budynków użyt. publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem (stan na 31.12.2015 r.)	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
1.	Krawcowizna	1	1	1,00	
2.	Grabszczyzna	0	0	nie występuje	0
3.	Kąty-Wielgi	2	2	1,00	1
4.	Szłędaki	0	0	nie występuje	0
5.	Borucza	1	1	1,00	1
6.	Kąty-Miąski	0	0	nie występuje	0
7.	Zofinin	0	0	nie występuje	0
8.	Osęka	2	1	0,50	0
9.	Ruda-Czernik	0	0	nie występuje	0
10.	Wiktoria	0	0	nie występuje	0
11.	Jadwisin	1	1	1,00	1

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

L.p.	Sołectwo /miejsowość	Liczba budynków użyteczności publicznej (stan na 31.12.2015 r.)	Liczba budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem (stan na 31.12.2015 r.)	Wskaźnik udziału budynków użyt. publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem (stan na 31.12.2015 r.)	Punktacja wyznaczenia obszaru zdegradowanego
12.	Piaski	0	0	nie występuje	0
13.	Strachówka	8	7	0,88	1
14.	Rozalin	3	2	0,67	0
15.	Młynisko	0	0	nie występuje	0
16.	Józefów	2	2	1,00	1
17.	Annopol	0	0	nie występuje	0
18.	Marysin	0	0	nie występuje	0
19.	Szamocin	0	0	nie występuje	0
20.	Księżyki	1	1	1,00	1
21.	Równe	5	4	0,80	0
22.	Kąty Czernickie	2	2	1,00	1
GMINA STRACHÓWKA		28	24	0,86	

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 17 Wskaźnik udziału budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej - stan na 31.12.2015 r.

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Powyższa tabela prezentuje (udział) liczby budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 r. do ogółu budynków użyteczności publicznej na danym terenie. Wskaźnik dla każdej miejscowości odniesiony jest do wartości średniej w gminie.

Budynki użyteczności publicznej zostały wskazane na podstawie analizy dostępnych audytów energetycznych, raportów z przeglądów technicznych budynków, inwentaryzacji technicznej oraz wizji lokalnych przeprowadzonych przez pracowników Urzędu Gminy.

Za zdegradowane budynki użyteczności publicznej uznano budynki, w których w elementach budynku występują niewielkie uszkodzenia i ubytki nie zagrażające bezpieczeństwu użytkownika, a zużycie elementów budynku sięga 31 % - 50 % oraz w których występują znaczne uszkodzenia i ubytki, a zużycie elementów, budynku wynosi powyżej 51%. W obydwu przypadkach wymagany jest remont kapitalny, częściowy lub pełny, łącznie z wymianą części elementów budynku, wymianą źródeł ciepła, kompleksową termomodernizacją.

Przyjęty do analizy wskaźnik obrazuje obszary, w których można wskazać występowanie kryzysu w zakresie jakości infrastruktury technicznej, co przekłada się również bezpośrednio na niski poziom funkcjonalności i wpływa na niezadawalającą jakość życia społecznego. Wysokim poziomem analizowanego wskaźnika przewyższającego poziom przyjęty dla gminy (średnia dla gminy wynosi

0,86) dotknięte są następujące miejscowości: Krawcowizna, Kąty-Wielgi, Borucza, Jadwisin, Strachówka, Józefów, Księżyki, Katy Czernickie.

Przy analizie powyższego wskaźnika należy mieć na uwadze, że wartość wskaźnika 1 – odnotowano w miejscowościach, które posiadają jeden budynek użyteczności publicznej który stanowi świetlicę wiejską. Największy poziom kryzysu w sferze infrastruktury technicznej występuje w miejscowościach, które mają kilka zdegradowanych budynków (siedem budynków z ośmiu w Strachówce). Strachówka jest miejscowością o najwyższym wskaźniku zaludnienia w całej gminie, zatem brak dostępnej infrastruktury umożliwiającej organizację spotkań mieszkańców oraz rozwój społeczności lokalnej przekłada się bezpośrednio na niski poziom życia społecznego dla niemal czterystu osób.

2.6. Sfera środowiskowa

Gmina Strachówka posiada wysokie walory przyrodnicze, warunkowane między innymi dużym wskaźnikiem zalesienia (na poziomie ponad 40 %, z przeważającą ilością lasów sosnowych). Rozkład przestrzenny lasów w gminie Strachówka ma układ od południowego zachodu do północnego wschodu. Duże zalesienie wpływa korzystnie na stan jakościowy powietrza. Stanowi to niewątpliwy walor środowiskowy i zdrowotny. W tym kontekście niezwykle istotna jest przyjęta przez gminę strategia ograniczenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery oraz zwiększenia udziału energii pochodzących ze źródeł odnawialnych, które zawarte zostały w opracowanym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strachówka. Założenie zawarte w ww. dokumencie wpłyną na zwiększenie waloru środowiskowego i zdrowotnego gminy.

Istotną kwestią wskazywaną przez mieszkańców podczas spotkań i warsztatów prowadzonych w procesie rewitalizacji, jest konieczność ograniczenia użycia odpadów do ogrzewania domostw. Problem ma charakter narastający oraz bardzo szkodliwy dla zdrowia i życia mieszkańców. W celu ograniczenia negatywnych działań mieszkańców zostanie podjęto decyzje o zorganizowaniu kompleksowego u szkoleń podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców. Dodatkowym elementem zwiększającym dbałość o stan środowiska gminy są zaplanowany na szeroką skalę przez władze gminy proces wymiany pieców węglowych na bardziej ekologiczne źródła ogrzewania.

Istotnym czynnikiem wpływającym na parametry środowiskowe i oddziałującym na zdrowie mieszkańców gminy Strachówka jest występowanie na jej terenie wyrobów azbestowych. Zgodnie z polskim prawodawstwem od roku 1997 azbest figuruje w wykazie niebezpiecznych substancji chemicznych, który stanowi załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dn. 21.08.1997 r. w sprawie substancji chemicznych, stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia (Dz. U. z 1997 r. Nr 105 poz. 671). Chorobotwórczość azbestu jest związana ze stopniem penetracji i ilością włókien w dolnej części układu oddechowego (...) Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi związane jest z długotrwałą ekspozycją na pył azbestowy, który osiadając w płucach powoduje różne schorzenia: pylicę azbestową, łagodne zmiany opłucne, przewlekłe zapalenie oskrzeli, międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej oraz raka płuc.⁹

⁹ Źródło: Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Osieck na lata 2013-2032

Na terenie gminy przeprowadzono inwentaryzację i aktualizację bazy danych występowania wyrobów zawierających azbest (głównie pokryć dachowych). Analiza wykazała, iż łączna masa wyrobów azbestowych na obszarze gminy Strachówka wynosi ogółem 5 306 304 kg, czyli na jednego mieszkańca gminy przypada około 1 8090 kg wyrobów. Inwentaryzacja wykazała, jak wskazuje opracowany Program Usuwania wyrobów Azbestowych na obszarze Gminy Strachówka na lata 2014-2032, iż największa masa wyrobów zawierających azbest znajduje się w miejscowości Krawcowizna, Kąty- Wielgi, Strachówka. Azbest należący do osób fizycznych zgodnie z inwentaryzacją stanowi ogółem 5 265 841 kg, natomiast w użytkowaniu osób prawnych 40 463 kg.

Poniższa tabela prezentuje wskaźnik występowania wyrobów azbestowych w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy.

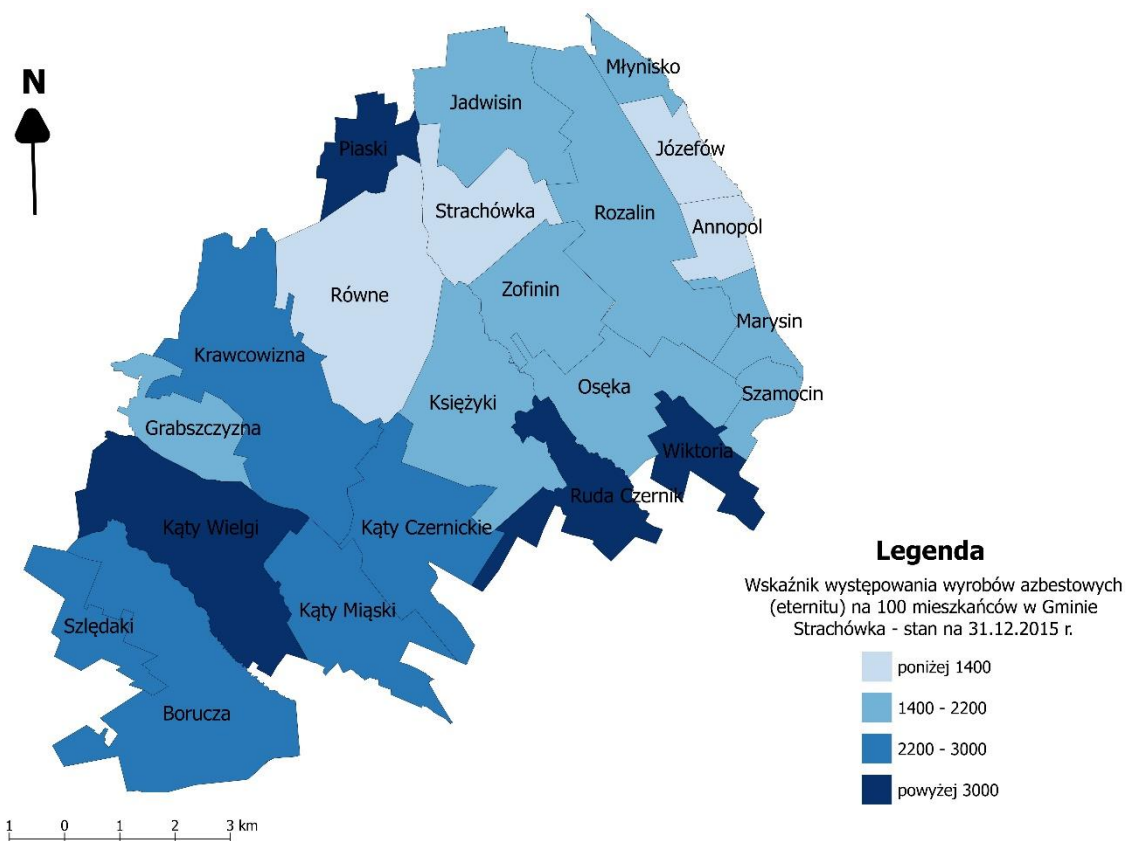
Tabela 23 Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych (eternitu) na 100 mieszkańców w Gminie Strachówka - stan na 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo/Miejscowość	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.)	Masa wyrobów azbestowych (eternitu) [kg]	Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych (eternitu) na 100 mieszkańców gminy
1.	Krawcowizna	200	566 927	2834,635
2.	Grabszczyzna	85	145 121	1707,306
3.	Kąty-Wielgi	138	524 615	3801,558
4.	Szłędaki	20	57 516	2875,800
5.	Borucza	74	211 688	2860,649
6.	Katy Miąski	106	251 811	2375,575
7.	Zofinin	248	357 898	1443,137
8.	Osęka	80	123 282	1541,025
9.	Ruda-Czernik	22	69 533	3160,591
10.	Wiktoria	57	185 166	3248,526
11.	Jadwisin	190	384 956	2026,084
12.	Piaski	45	145 256	3227,911
13.	Strachówka	393	413 824	1052,987
14.	Rozalin	193	378 456	1960,912
15.	Młynisko	98	150 819	1538,969
16.	Józefów	131	183 104	1397,740
17.	Annopol	79	108 877	1378,190
18.	Marysin	42	89 838	2139,000
19.	Szamocin	20	28 971	1448,550
20.	Księżyki	148	240 886	1627,608
21.	Równe	310	364 404	1175,497
22.	Kąty Czernickie	128	323 356	2526,219
GMINA STRACHÓWKA		2807		1890,383

Źródło: opracowanie Contracting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 18 Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych

h (eternitu) na 100 mieszkańców w Gminie Strachówka - stan na 31.12.2015 r.)

Analiza danych w zakresie występowania wyrobów azbestowych wykazała, iż w 12 sołectwach na 22, przekroczony został poziom średniej wartości tego wskaźnika przyjętego dla Gminy. Powyższa tabela ilustruje w których sołectwach odnotowano stan kryzysu w tej materii.

W aspekcie środowiskowym Zespół ds. Rewitalizacji wskazał nie tylko problem ograniczenia niskiej emisji na obszarze gminy jako istotną do rozwiązania kwestię, ale także potrzeby związane z unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych występujących na jej obszarze. Zdiagnozowane problemy środowiskowe dotyczą niskiej emisji związanej z wykorzystywaniem do ogrzewania domostw przestarzałych technologicznie urządzeń grzewczych i kotłów węglowych oraz braku wiedzy mieszkańców dotyczącej negatywnych skutków oddziaływania na środowisko podczas spalania odpadów domowych piecach.

Wychodząc naprzeciw problemom dotyczącym stanu środowiska na obszarze gminy Strachówka złożony został wniosek aplikacyjny do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 -2020 na instalację odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców i budynków użyteczności publicznej.

2.7. Wyniki badań ankietowych

2.7.1 Metoda i technika badawcza

Dla uzyskania jak najlepszego efektu badanie opinii mieszkańców gminy Strachówka miało charakter przekrojowy: wybrano metodę sondażową, realizowaną przy zastosowaniu techniki badawczej w formie kwestionariusza ankiety.

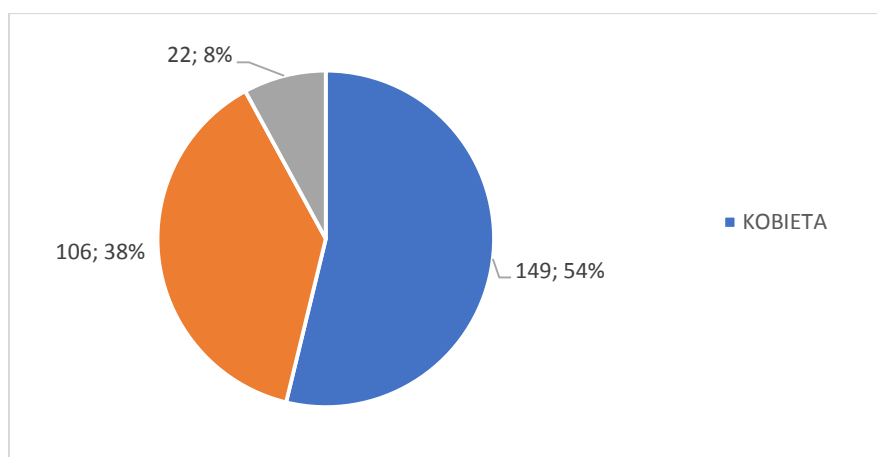
Specjalnie stworzony do tego typu badań kwestionariusz ankiety zawierał w zdecydowanej większości pytania zamknięte (z podaniem zamkniętej i wyczerpującej listy odpowiedzi). Pytania takie pozwalają na udzielenie szybkiej odpowiedzi przez respondenta oraz na standaryzację i opracowanie zebranych opinii. Ze względu na chęć poznania szerszej opinii mieszkańców na różne tematy, w kwestionariuszu zawarto także kilka pytań otwartych. Ankietyzacja została przeprowadzona metodą wywiadu bezpośredniego oraz za pośrednictwem formularza ankietowego zamieszczonego na stronie internetowej Urzędu Gminy Strachówka.

2.7.2 Charakterystyka grupy respondentów

Wysiłki włożone w zebranie jak największej próby badawczej sprawiły, że wybrano kilka sposobów dystrybucji ankiet do mieszkańców. Dystrybucja ankiet została przeprowadzona przy współpracy z placówkami oświatowymi oraz Urzędem Gminy w Strachówce. Przeprowadzona została także bezpośrednia ankietyzacja mieszkańców na ulicach gminy Strachówka, a kwestionariusz ankiety został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu.

Ze względu na rodzaje wybranych sposobów dystrybucji respondenci stanowią losową próbę badawczą. W ramach badania ankietowego zebrano 277 wypełnionych ankiet. Ankietę wypełniło 149 kobiet, 106 mężczyzn, natomiast 22 osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie dotyczące płci respondenta.

Wykres 5 Struktura respondentów ze względu na płeć

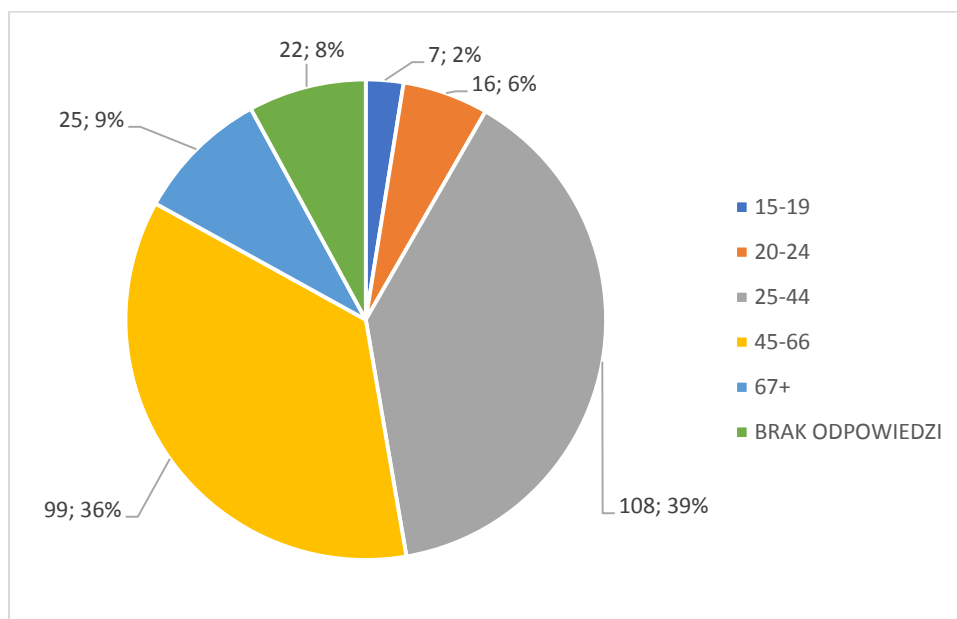

Źródło: Badanie ankietowe.

Badaniem zostali objęci mieszkańcy w następujących grupach wiekowych: 15-19, 20-24, 25-44, 45-66 oraz 67+. Przyjęte grupy są charakterystyczne dla tego typu badań. Największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku od 25 do 44 lat, których było 108. Najmniej liczną grupą były natomiast

osoby w wieku 15-19 lat. Przez tę grupę zostało wypełnione 7 ankiet. Należy również zwrócić uwagę na to, że 22 osoby nie wskazały odpowiedzi na pytanie dotyczące wieku respondenta.

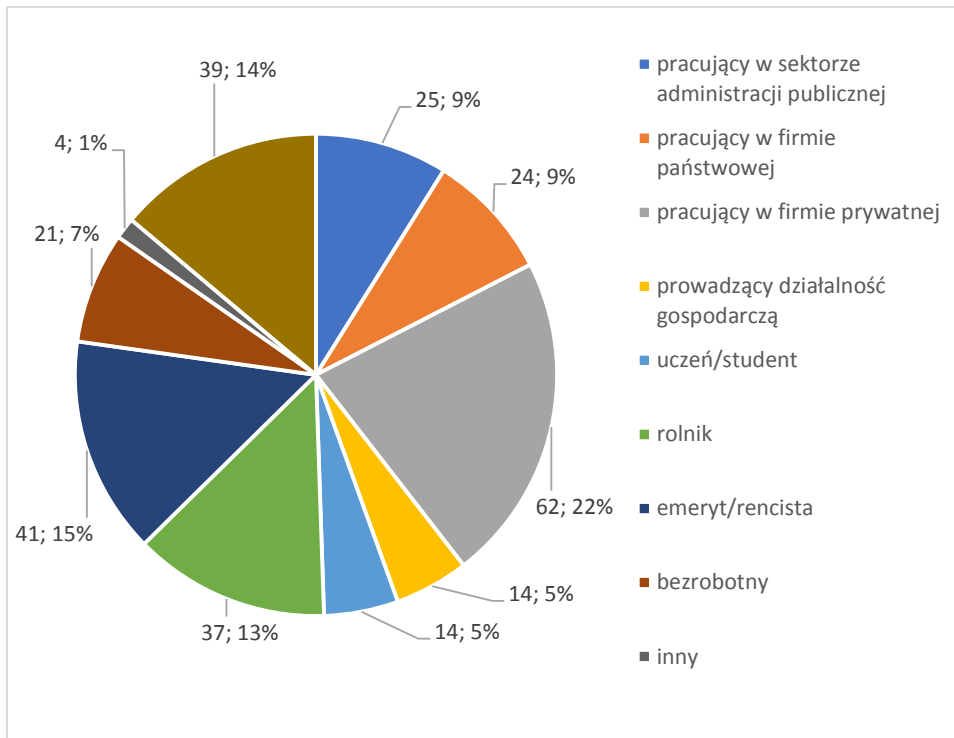
Wykres 6 Struktura respondentów ze względu na wiek

Źródło: Badanie ankietowe.

Największą grupę respondentów stanowiły osoby, „pracujące w firmie prywatnej” (62 osoby). Natomiast najmniejszą grupą, liczącą 4 respondentów, były osoby, które określiły swój status jako „inny”. Na pytanie dotyczące statusu zawodowego 39 ankietowanych nie wskazało żadnej odpowiedzi.

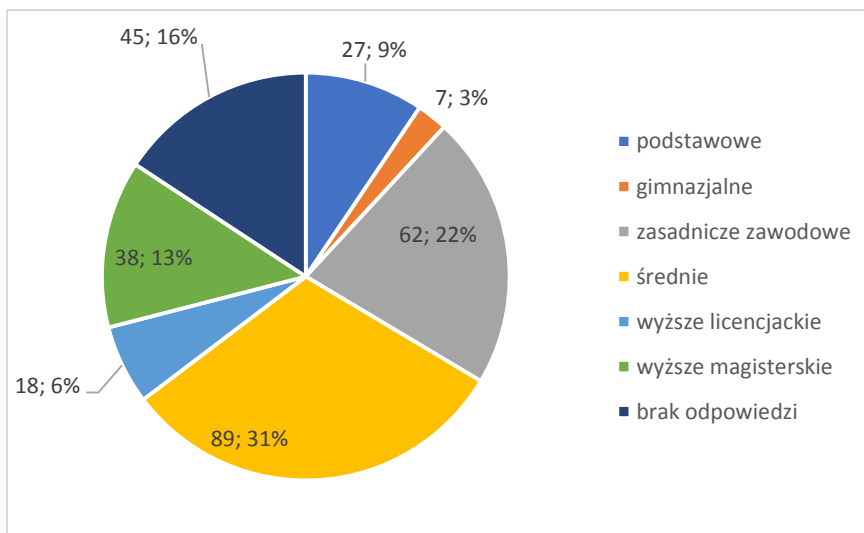
Wykres 7 Struktura respondentów ze względu status zawodowy

Źródło: Badanie ankietowe.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupą uczestniczącą w badaniu ankietowym były osoby legitymujące się wykształceniem średnim. Liczba tych osób wyniosła bowiem 89. Najmniej respondentów posiadało natomiast wykształcenie gimnazjalne. Ankiety wypełnionych przez tę grupę było ogółem 7. Natomiast 45 osób nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o poziom wykształcenia.

Wykres 8 Struktura respondentów ze względu na poziom wykształcenia

Źródło: Badanie ankietowe.

Zaprezentowana na powyższych wykresach struktura respondentów wskazuje na to, że w badaniu wzięła udział reprezentatywna grupa mieszkańców w różnym wieku, o różnym poziomie wykształcenia, charakteryzująca się zróżnicowaną sytuacją materialną. Wyniki ankiet są więc wiarygodne i oddają opinię społeczności lokalnej na tematy będące przedmiotem badania.

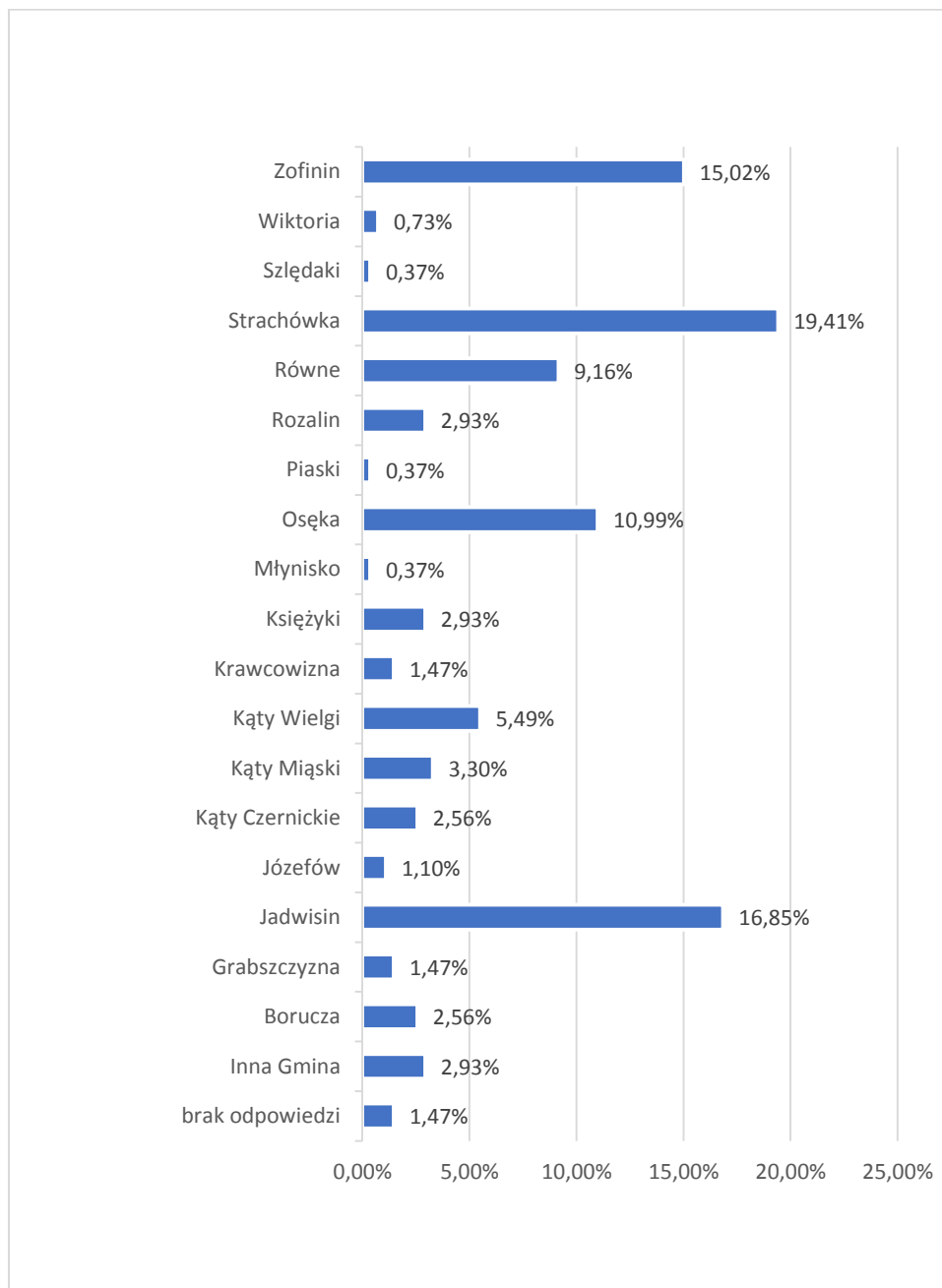
2.7.3 Analiza odpowiedzi

Na poniższych wykresach przedstawiono wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Należy zauważyć, że w wielu przypadkach respondenci nie odpowiadali na wszystkie pytania zawarte w kwestionariuszu, dlatego przy analizie odpowiedzi na dane pytanie zaznaczono liczbę osób, które udzieliły stosownej odpowiedzi.

Aby przeprowadzona analiza opinii publicznej była miarodajna oraz aby móc porównywać odpowiedzi na konkretne pytania, liczbę osób, która udzieliła danej odpowiedzi, przedstawiono procentowo jako odsetek osób, które łącznie wypowiedziały się w danym pytaniu. Ponadto, niektóre pytania miały charakter otwarty, a w pytaniach zamkniętych możliwe było wskazanie kilku odpowiedzi, dlatego liczba łącznie wskazanych odpowiedzi niejednokrotnie przewyższała liczbę respondentów. Odsetek osób, które wskazały poszczególne odpowiedzi, po zsumowaniu przyjmowało więc bardzo często wartość wyższą niż 100%.

Pytanie 1.

Wykres 9 "W którym z sołectw gminy Strachówka Pan/Pani mieszka?" (N=273)

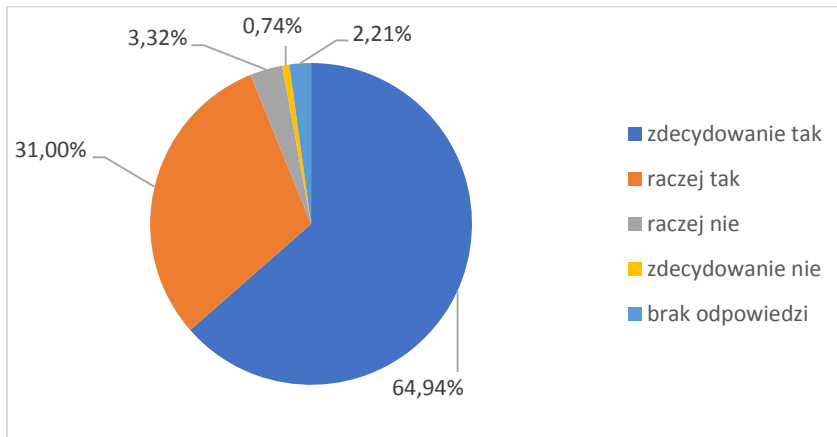

Źródło: Badanie ankietowe.

Zdecydowaną większość respondentów stanowili mieszkańcy sołectwa Strachówka, odpowiedź ta została wskazana bowiem przez 19,41% respondentów. Ankietowanych, którzy wskazali sołectwo Jadwisin było 16,85%. Natomiast 15,02% badanych odpowiedziało, iż zamieszkuje sołectwo Zofinin. Najmniej liczną grupą osób byli mieszkańcy sołectw: Wiktoria 0,73%, Szlędaki 0,37%, Piaski 0,37%, Młynisko 0,37%. Odpowiedź „inna Gmina” wskazało 2,93% ankietowanych. Na pytanie, w którym z sołectw gminy Strachówka Pan/Pani mieszka 1,47% ankietowanych nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Pytanie 2.

Wykres 10 "Czy Pana/Pani zdaniem gmina Strachówka wymaga programu ożywienia społeczno-gospodarczego i przestrzenno-środowiskowego? (N=271)

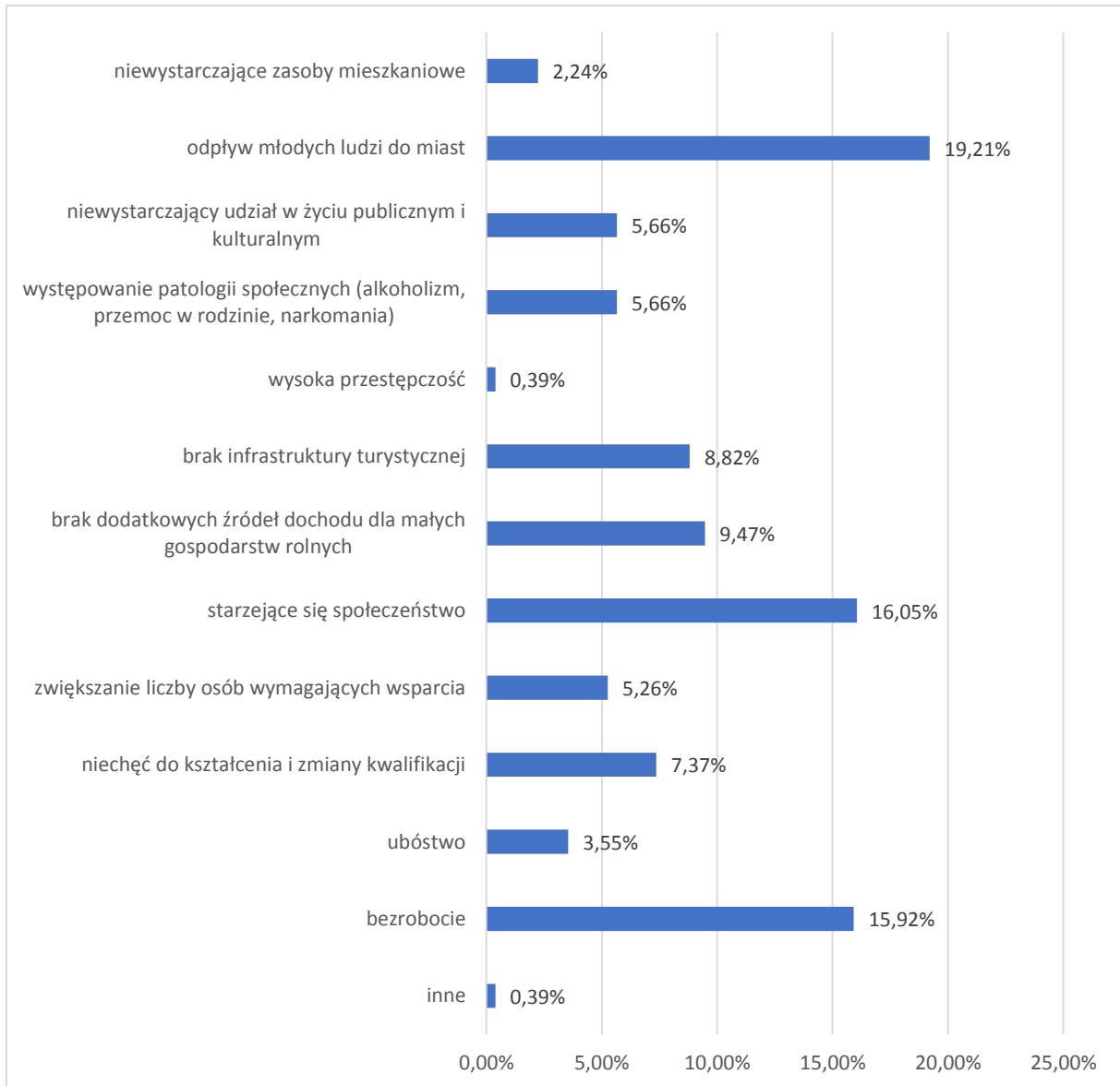
Źródło: Badanie ankietowe.

W pytaniu dotyczącym kwestii związanej z koniecznością lub brakiem konieczności ożywienia społeczno-gospodarczego i przestrzenno-środowiskowego największą grupą (64,94%) byli respondenci, którzy wskazali odpowiedź „zdecydowanie tak”. Odpowiedź, którą zawarto w sformułowaniu „raczej tak” zaznaczyło 31,00%, natomiast odpowiedź „raczej nie” wskazało 3,32% ankietowanych, a za stwierdzeniem „zdecydowanie nie” opowiedziało się tylko 2,21%. Na powyższe pytanie nie udzieliło odpowiedzi 0,74% respondentów.

Pytanie 3.

Wykres 11 "Proszę wskazać najpoważniejsze problemy społeczne występujące na obszarze gminy" (N=760)

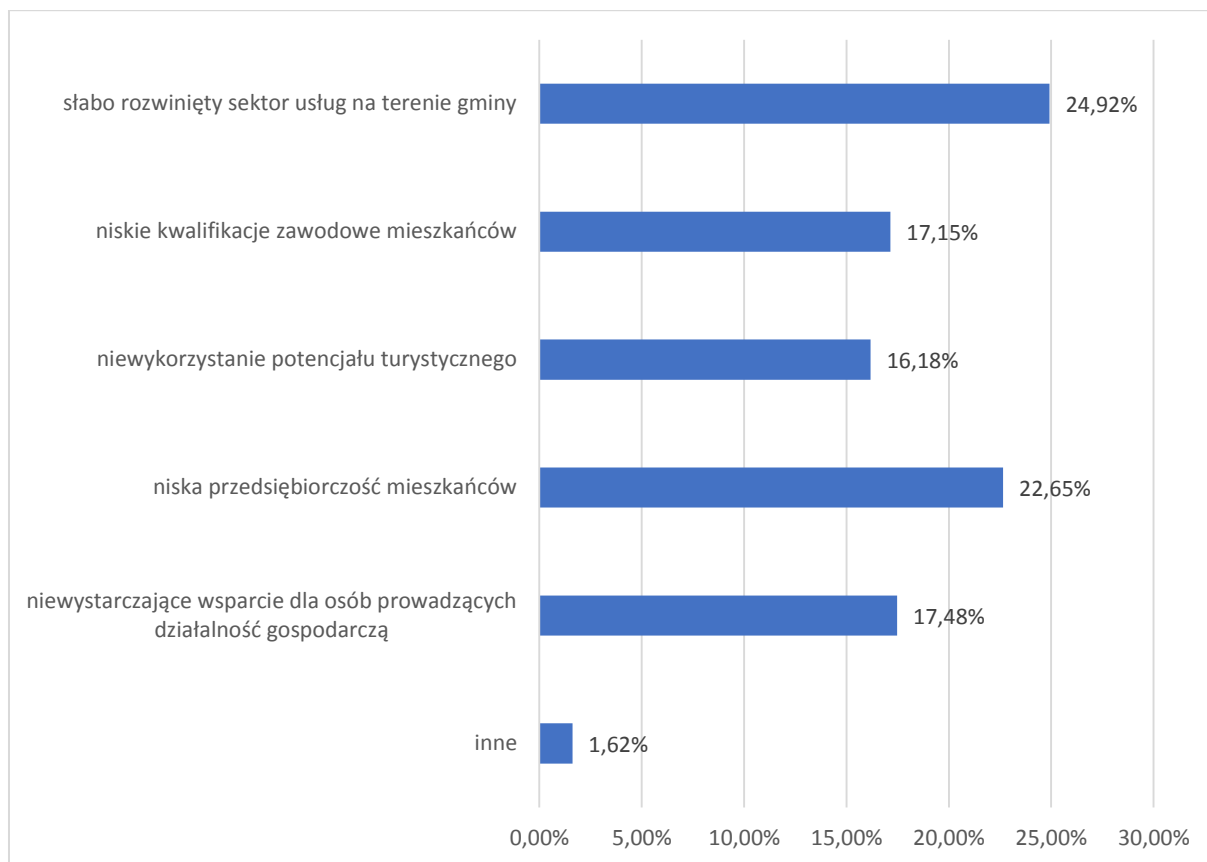

Źródło: Badanie ankietowe.

Na pytanie dotyczące najpoważniejszych problemów społecznych na obszarze gminy największa grupa respondentów odpowiedziała, że problemem tym jest „odpływ młodych ludzi do miast”. Odpowiedź ta została zaznaczona przez 19,21% osób. Kolejnym poważnym problemem jaki wskazali ankietowani jest to „starzejące się społeczeństwo” odpowiedź została udzielona przez 16,05% odpowiedzi. Jako trzeci najważniejszy problem respondenci wskazali „bezrobocie”, które stanowiło 15,92% ogółu odpowiedzi. Najmniejszy procent osób wskazało na odpowiedź „inne” i „wysoka przestępczość”, które stanowią problem dla 0,39% wszystkich ankietowanych.

Pytanie 4.

Wykres 12 "Proszę wskazać najważniejsze Pana/Pani zdaniem problemy gospodarcze, które powinny być rozwiązane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk" (N=368)

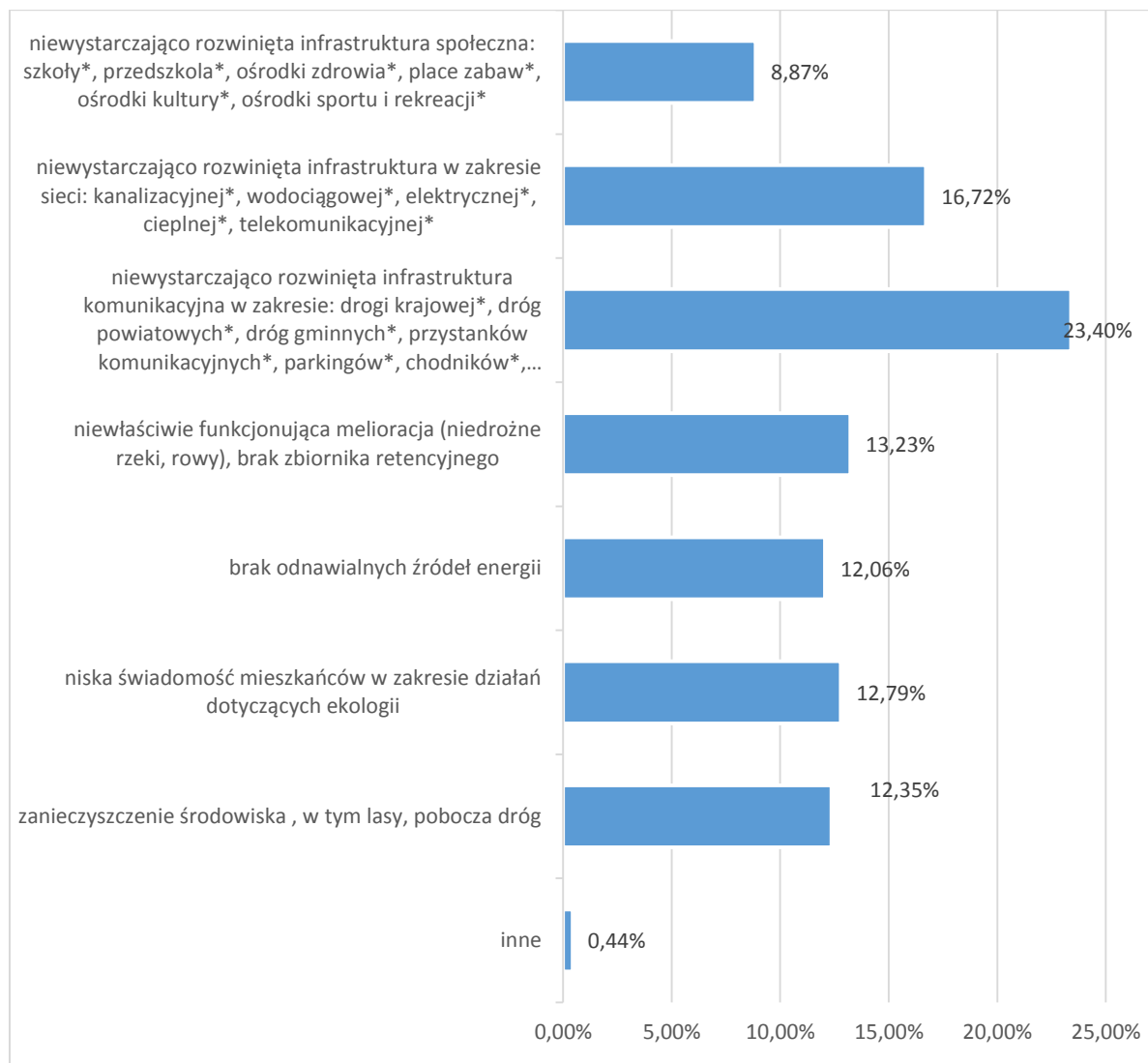

Źródło: Badanie ankietowe.

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów gospodarczych, które powinny być rozwiązane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk. Według opinii 24,92% ankietowanych najważniejszym problemem gospodarczym jest „słabo rozwinięty sektor usług na terenie gminy”. Natomiast 22,65% osób wskazało, że jest to „niska przedsiębiorczość mieszkańców”. Trzecim poważnym problemem według respondentów jest „niewystarczające wsparcie dla osób prowadzących działalność gospodarczą” tą odpowiedź zaznaczyło 17,48% ankietowanych. Najmniejsza liczba osób wskazała odpowiedź „inne” i było to 1,62% ogółu.

Pytanie 5.

Wykres 13 „Proszę wskazać najpoważniejsze problemy związane ze środowiskiem naturalnym oraz zagospodarowaniem przestrzennym na obszarze gminy” (N=688)

Źródło: Badanie ankietowe.

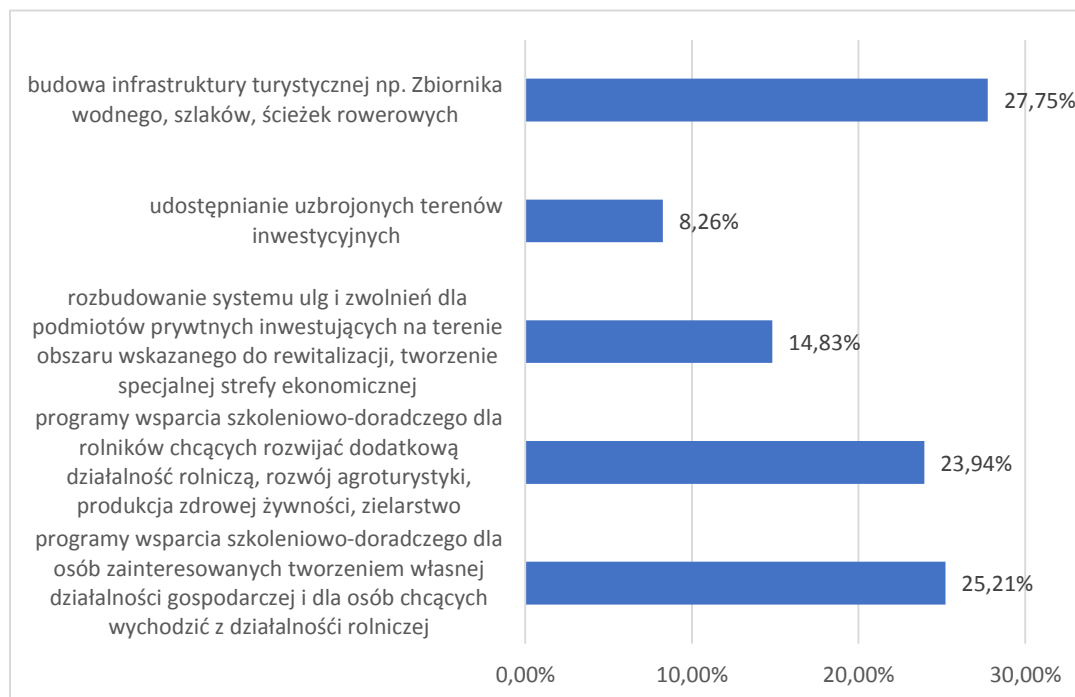
W tym pytaniu Nr 5 respondenci wskazywali jakie według nich są najpoważniejsze problemy związane ze środowiskiem naturalnym oraz zagospodarowaniem przestrzennym na obszarze gminy. Najczęściej pojawiającą się odpowiedzią było „niewystarczająco rozwinięta infrastruktura komunikacyjna w zakresie: drogi krajowej, dróg powiatowych, dróg gminnych, przystanków komunikacyjnych, parkingów, chodników, oświetlenia, brak ścieżek rowerowych” i stanowiła 23,40% ogółu.

Respondenci wskazali również na „niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę w zakresie sieci: kanalizacyjnej, wodociągowej, elektrycznej, ciepłej, telekomunikacyjnej” i było to 16,72% osób. Najpoważniejszym problemem ze środowiskiem naturalnym oraz zagospodarowaniem przestrzennym dla 13,23% ankietowanych była „niewłaściwie funkcjonująca melioracja (nieodrożne

rzeki, rowy), brak zbiornika retencyjnego”. Najbardziej wskazywaną odpowiedzią na to pytanie była odpowiedź „inne” i stanowiła ona 0,44% wszystkich odpowiedzi.

Pytanie 6.

Wykres 14 „Proszę wskazać 2 najważniejsze Pana/Pani zdaniem rodzaje przedsięwzięć, które poprawią warunki społeczno-gospodarcze i pobudzą obszary wskazane do rewitalizacji” (N=472)

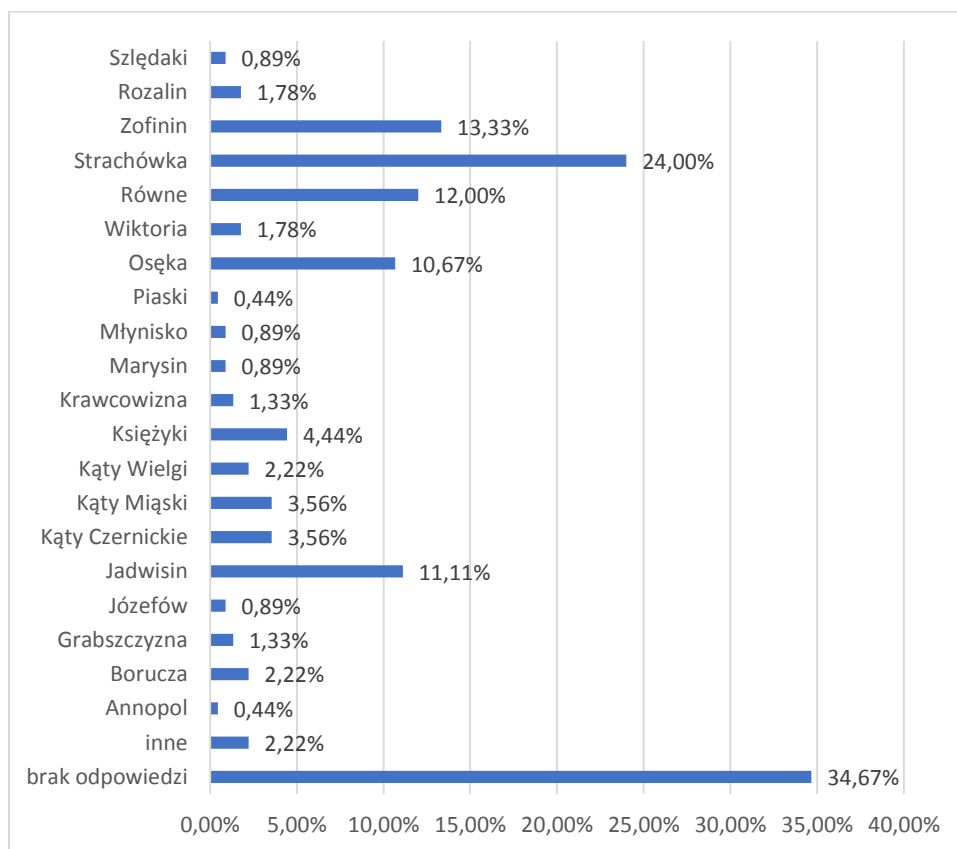

Źródło: Badanie ankietowe.

Według 27,75% ankietowanych najważniejszym rodzajem przedsięwzięcia, które poprawi warunki społeczno-gospodarcze i pobudzi obszary wskazane do rewitalizacji będzie „budowa infrastruktury turystycznej (np. zbiornika wodnego, szlaków, ścieżek rowerowych)”. „Program wsparcia szkoleniowo-doradczego dla osób zainteresowanych tworzeniem własnej działalności gospodarczej i dla osób chcących wychodzić z działalności rolniczej” jest najważniejszym przedsięwzięciem, które należy podjąć dla 25,21% osób. Natomiast 23,94% respondentów wskazało na konieczność realizacji „programów wsparcia szkoleniowo-doradczego dla rolników chcących rozwijać dodatkową działalność rolniczą, rozwój agroturystyki, produkcja zdrowej żywności, zielarstwo”, które wpłyną na poprawę warunków społeczno-gospodarczych. Najmniej liczna grupa 8,26% ankietowanych odpowiedziała, że przedsięwzięcie, które pobudzi obszary wskazane do rewitalizacji to możliwość „udostępnienia uzbromionych terenów inwestycyjnych”.

Pytanie 7.

Wykres 15 "Który obszar gminy Strachówka powinien zostać poddany procesowi rewitalizacji? Proszę o wskazanie nazwy sołectwa lub sołectw albo konkretnego obszaru gminy". (N=225)

Źródło: Badanie ankietowe.

Największa grupa respondentów biorących udział w badaniu nie udzieliła odpowiedzi i nie wskazała konkretnej miejscowości jako obszaru do rewitalizacji. Pośród osób, które wskazały konkretne sołectwo wymagające zmian naprawczych, aż 24% ankietowanych wskazało Strachówkę, jako obszar, który powinien zostać poddany procesowi rewitalizacji. Tak znaczna liczba respondentów wskazująca to właśnie sołectwo, wynika z faktu, iż to właśnie Strachówka uznawana jest jako centrum Gminy pełniące różnorodne funkcje społeczne, gospodarcze czy przestrzenne, a konieczna rewitalizacja obszaru wpłynie na pozostałe sołectwa i cały obszar gminy, umożliwiając zażegnanie kryzysu i dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy. Według opinii 13,33% ankietowanych procesem rewitalizacji powinno zostać objęte sołectwo Zofinin. Natomiast 12,0% ogółu badanych wskazało odpowiedź Równe. Najmniej liczną grupą ankietowanych biorących udział w badaniu były osoby, które wskazały obszary: Annapol 0,44%, Piaski 0,44% ogółu ankietowanych.

PODSUMOWANIE BADANIA ANKIETOWEGO

W badaniu wzięło udział 277 osób z czego ponad połowę stanowiły kobiety. Najlicniejsza grupa respondentów określiła swój wiek pomiędzy 25 a 44 rokiem życia. Pod względem wykształcenia największą grupę ankietowanych stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim, pracujące w firmie prywatnej w większości zamieszkujące gminę Strachówka.

Ankietowani biorący udział w badaniu zdecydowanie potwierdzili, iż ich zadaniem gmina Strachówka wymaga programu ożywienia społeczno-gospodarczego i przestrzenno-środowiskowego oraz powinna zostać poddana procesowi rewitalizacji. Najpoważniejszym problemem społecznym, który został wskazany przez respondentów był „odpływ młodych ludzi do miast”, natomiast „słabo rozwinięty sektor usług na terenie gminy” okazał się być najczęściej wskazywanym problemem gospodarczym Gminy Strachówka. Ponadto „niewystarczająco rozwinięta infrastruktura komunikacyjna w zakresie: drogi krajowej, dróg powiatowych, dróg gminnych, przystanków komunikacyjnych, parkingów, chodników, oświetlenia, brak ścieżek rowerowych” określona została przez ankietowanych jako najpoważniejszy problem związany ze środowiskiem naturalnym oraz zagospodarowaniem przestrzennym na terenie gminy.

Zdaniem respondentów, aby pobudzić obszary wskazane do rewitalizacji należałoby rozpocząć między innymi przedsięwzięcie takie jak „budowa infrastruktury turystycznej np. zbiornika wodnego, szlaków oraz ścieżek rowerowych”.

2.8. Obszar zdegradowany

Zgodnie z rekomendacjami i wytycznymi delimitacja obszarów zdegradowanych zostaje przeprowadzona w oparciu o zasadę współwystępowania czynników kryzysowych w określonych przez Ustawę w poszczególnych sferach.

Przytoczona w niniejszej diagnozie kryzysu definicja, wskazuje, iż za obszar zdegradowany może być uznany obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar ten można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej kilku z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych.

Wybór obszarów gminy Strachówka wskazanych do objęcia procesem rewitalizacji jest wynikiem gruntownej diagnozy zjawisk kryzysowych występujących na jej terenie oraz wynikiem ustalenia ich koncentracji terytorialnej. W oparciu o przeprowadzone analizy ilościowe i jakościowe oraz wyznaczone na ich podstawie strefy wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk wyznaczono granice obszarów zdegradowanych. Obszary te dały podstawę do przeprowadzenia konsultacji społecznych, które były kluczowym elementem sporządzania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023.

Partycypacja społeczna w prowadzonym procesie rewitalizacji przyjęła następujące formy:

- Organizacji spotkań z mieszkańcami,
- Konsultacji społecznych z mieszkańcami,
- Organizacji spotkań z przedsiębiorcami,
- Organizacji spotkań z organizacjami pozarządowymi,

- Przeprowadzenia badania ankietowego wśród mieszkańców,
- Wykorzystania strony internetowej Gminy Strachówka do prowadzenia działań związanych z informacją w zakresie postępu prac nad programem, terminami spotkań konsultacyjnych, możliwością zgłaszania uwag i sugestii do trwających prac nad kształtem i zawartością Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Szczegółowa analiza wyników diagnozy czynników kryzysowych na terenie gminy Strachówka oraz proces ankietyzacji mieszkańców, umożliwiły wyznaczenie obszarów zdegradowanych.

Dokonano zestawienia mierników kryzysu z wielu sfer poddanych analizie, a mianowicie sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej na obszarach gminy Strachówka. Wskaźniki te zostały wyselekcjonowane jako wskaźniki reprezentatywne w zakresie analizowanych sfer i dotyczą najważniejszych kwestii rzutujących na sytuację społeczno-gospodarczą wydzielonych podobszarów. W tabeli nr 25 zestawiono mierniki ilościowe poddane analizie dotyczące wszystkich sołectw gminy Strachówka.

W przypadku każdego miernika kolorem czerwonym zaznaczono wskaźnik, któremu przypisano wartość „1” o najbardziej krytycznej wartości danego wskaźnika. Następnie dla każdego sołectwa zsumowano liczbę uzyskanych „jedynek” w sferze społecznej. Sołectwa o największej sumie mierników, które uzyskały wartość „1”, w czterech miernikach lub powyżej tej łącznej liczby mierników, w odniesieniu do sfery społecznej określono jako sołectwa wykazujące znamiona kryzysu, w których występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych. Wyboru obszarów zdegradowanych dokonano po ustaleniu, czy we wskazanych sołectwach wykazujących kryzys w sferze społecznej występuje co najmniej jedno zjawisko kryzysowe w pozostałych sferach: gospodarczej, technicznej i środowiskowej. Obszary te uznano za obszar zdegradowany, który wymaga działań naprawczych i interwencyjnych.

W ramach przeprowadzonego procesu analizy diagnostycznej, badań ankietowych, spotkań z interesariuszami zestawiono następujące główne problemy i źródła zjawisk kryzysowych w gminie Strachówka zgodnie z poniższym podziałem.

Tabela 24 Zestawienie mierników kryzysu w Gminie Strachówka- opis szczegółowy

NR WSKAŹNIKA	OPIS SZCZEGÓŁOWY	SFERA
1	Procentowa zmiana liczby ludności 2013/2015	Sfera Społeczna
2	Wskaźnik gospodarstw domowych pobierających świadczenie "500+" na pierwsze dziecko, stan na 30.06.2016	Sfera Społeczna
3	Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki celowe na 100 mieszkańców (2015 r.)	Sfera Społeczna
4	Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe na 100 mieszkańców (2015 r.)	Sfera Społeczna
5	Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe na 100 mieszkańców (2015 r.)	Sfera Społeczna
6	Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2015 r.)	Sfera Społeczna
7	Wskaźnik liczby przestępstw i wykroczeń w 2015 roku na 100 mieszkańców (2015 r.)	Sfera Społeczna
8	Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2015 r.)	Sfera Gospodarcza
9	Wskaźnik liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych (2015 r.)	Sfera techniczna
10	Wskaźnik budynków publicznych w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem, w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej (2015 r.)	Sfera techniczna
11	Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych (eternitu) na 100 mieszkańców gminy (2015 r.)	Sfera środowiskowa

Źródło: opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Tabela 25 Wybór podobszarów zdegradowanych na podstawie analizy mierników ilościowych

SFERA:		SPOŁECZNA								GOSPODARCZA	TECHNICZNA		ŚRODOWI-SKOWA
	Sołectwo	1. Procentowa zmiana liczby ludności 2013/2015	2. Wskaźnik gospodarstw domowych pobierających świadczenie "500+"	3. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki celowe	4. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe	5. Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe	6. Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych	7. Wskaźnik przestępstw i wykroczeń	SUMA NIEKORZYSTNYCH WSKAŹNIKÓW SPOŁECZNYCH	8. Wskaźnik podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym (2015 r.)	Wskaźnik liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych wybudowanych przed	10. Wskaźnik udziału budynków publicznych w złym stanie technicznym	11. Wskaźnik występowania azbestu
1.	Krawcowizna	8,0%	7,50	4,50	0	2	1,57%	8,00	4	1,57	86,15	1,00	2834,635
2.	Grabszczyzna	-11,8%	4,71	0	0	1,18	1,79%	10,59	2	3,57	85,19	nie występuje	1707,306
3.	Kąty-Wielgi	-5,8%	7,25	0	0,72	0	4,11%	2,17	4	2,74	75,56	1,00	3801,558
4.	Szłędaki	-40,0%	0	0	0	0	0,00%	5,00	1	7,69	66,67	nie występuje	2875,800
5.	Borucza	-5,4%	6,76	0	0	0	2,86%	8,11	2	2,86	51,43	1,00	2860,649
6.	Kąty-Miąski	-7,5%	2,83	0,94	0	0	3,13%	16,98	3	1,56	40,00	nie występuje	2375,575
7.	Zofinin	-3,2%	7,66	2,02	0	0	2,45%	4,84	3	1,23	45,76	nie występuje	1443,137
8.	Oseka	11,3%	5	1,25	0	0	0,00%	10,00	0	6,00	39,29	0,50	1541,025
9.	Ruda-Czernik	-9,1%	9,09	4,55	0	0	0,00%	27,27	4	11,11	33,33	nie występuje	3160,591
10.	Wiktoria	3,5%	7,02	0	0	0	0,00%	3,51	0	2,78	83,33	nie występuje	3248,526
11.	Jadwisin	-6,3%	7,37	1,58	0	0,53	0,85%	7,37	2	3,39	40,98	1,00	2026,084
12.	Piaski	-6,7%	6,67	2,22	0	4,44	0,00%	17,78	4	4,35	42,86	nie występuje	nie 3227,911
13.	Strachówka	-1,0%	9,67	1,53	0,51	0,76	1,59%	16,28	4	7,17	88,28	0,88	1052,987
14.	Rozalin	5,2%	6,74	0,52	0	0	1,71%	10,88	0	5,98	46,43	0,67	1960,912
15.	Młynisko	1,0%	11,22	1,02	1,02	1,02	1,85%	6,12	3	3,70	33,33	nie występuje	1538,969
16.	Józefów	-1,5%	9,92	1,53	0	0	2,41%	10,69	2	2,41	47,22	1,00	1397,740
17.	Annopol	-1,3%	5,06	1,27	0	0	2,00%	32,91	2	6,00	44,44	nie występuje	1378,190
18.	Marysin	-2,4%	7,14	0	0	2,38	0,00%	11,90	2	3,45	46,15	nie występuje	2139,000
19.	Szamocin	0,0%	10	10	0	0	23,08%	10,00	3	-	33,33	nie występuje	1448,550
20.	Księżyki	-0,7%	9,46	0,68	0	1,35	1,10%	10,81	2	7,69	39,68	1,00	1627,608
21.	Równe	-11,0%	5,16	2,9	0,32	0,65	1,02%	12,26	5	3,06	51,25	0,80	1175,497
22.	Kąty Czernickie	3,9%	4,69	0,78	0	0,78	3,80%	21,09	2	7,59	46,34	1,00	2526,219
Gmina Strachówka		-3,4%	7,23	1,6	0,18	0,64	1,91%	11,47		4,22	57,52	0,86	1890,383

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Analiza wykazała, że niektóre ze zjawisk kryzysowych dotyczą niemal wszystkich miejscowości gminy. Przede wszystkim odnosi się to do wskaźnika przedsiębiorczości, który w 15 sołectwach wykazuje wartość poniżej średniej przyjętej dla całej gminy Strachówka. Zjawisko depopulacji obserwowanej tylko na przestrzeni lat 2013-2015 dotyczy, aż 11 sołectw.

W gminie Strachówka miejscowościami które uznane zostały za obszary zdegradowane są:

- ✓ Krawcowizna,
- ✓ Równe,
- ✓ Kąty-Wielgi,
- ✓ Ruda-Czernik,
- ✓ Piaski,
- ✓ Strachówka.

Krawcowizna - obszar zdegradowany

Sołectwo Krawcowizna to największa powierzchniowo miejscowość gminy, która obejmuje obszar 10.60 km² i jest zamieszkiwana przez ogółem 200 osób (według stanu na dzień 30. 06.2016 r.) W roku 1995 na terenie Krawcowizny zamieszkiwało ogółem 347 osób (162 kobiety i 185 mężczyzn). W ciągu 20 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 58%. Krawcowizna znajduje się w wyraźnym kryzysie demograficznym na który wpływa fakt sukcesywnego wyludniania się miejscowości. Podstawowym problemem obszaru jest brak dróg o nawierzchni utwardzonej. Przecinająca miejscowość droga powiatowa posiada nawierzchnię gruntową, a w okresie opadów i roztopów jest nieprzejezdna. Brak podstawowej infrastruktury wpływa na procesy migracyjne i jest przyczyną opuszczania miejscowości przez lokalną społeczność. Młoda, wchodząca w życie społeczność nie zakłada na obszarze Krawcowizny rodzin, nie planuje budowy domu. Osoby starsze z uwagi na utrudniony dostęp do placówek służby zdrowia i problemy z dojazdem karetki pogotowia w ramach nagłej interwencji, również decydują się na migracje. Drugim problemem są długie odcinki dróg wewnętrznych czy dojazdowych spowodowane znacznym rozproszeniem nieruchomości. Siedliska w Krawcowiznie to duże kilku hektarowe nieruchomości z pośrodku posadowionymi budynkami.

W miejscowości Krawcowizna funkcjonowała Szkoła Podstawowa, ale z uwagi na brak uczniów została zamknięta w 2006 roku, a kilka lat później obiekt został sprzedany i zmienił właściciela.

Krawcowizna składa się z przysiółków: Zabel i Krześlaki. Na terenie miejscowości znajduje się mogiła partyzantów z czasów II Wojny Światowej oraz użytek ekologiczny nr 499 o powierzchni 4,98 ha.

Równe - obszar zdegradowany

W miejscowości Równe na przestrzeni lat 2013-2015 zanotowano spadek liczby mieszkańców wynoszący 9,98%. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w tym samym okresie zmalała z 76 do 49 osób. Na przestrzeni lat 1995-2015 liczba mieszkańców miejscowości Równe spadła o 27,40%. Jest to bardzo wyraźna i niezwykle niekorzystna zmiana. Oba te zjawiska odzwierciedlają niekorzystną tendencję w całej gminie Strachówka. W miejscowości funkcjonuje 6 podmiotów gospodarczych, co mając na uwadze liczbę jej mieszkańców jest wskaźnikiem wykazującym wartość niższą niż średnia obliczona dla gminy. Równe charakteryzuje wysoki odsetek odnotowanych

przestępstw i wykroczeń, co powoduje, że również w aspekcie poziomu bezpieczeństwa miejscowość wypada gorzej niż cała gmina. Miejscowość wykazuje szczególne odchylenia od średnich przyjętych dla gminy w kontekście zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Miejscowość Równe jest na etapie poprzedzającym złożenie wniosku o dofinansowanie wybudowania sieci wodociągowej. Według istniejącego projektu sieć ma objąć teren całej miejscowości. Teren miejscowości obejmuje niezabudowane działki położone przy drodze krajowej nr 50. W granicach obszaru rewitalizacji przebiega droga powiatowa-4329W o długości 0,25 km.

Kąty – Wielgi - obszar zdegradowany

Kąty – Wielgi obejmują powierzchnię 86,79 km² i zamieszkiwane są przez 138 osób (według stanu na dzień 30. 06.2016 r.) W 1995 roku na terenie miejscowości Kąty – Wielgi liczba ludności wynosiła ogółem 245 osób (114 kobiety i 131 mężczyzn). W ciągu 20 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 56 %. Miejscowość podobnie jak inne obszary gminy Strachówka sukcesywnie wyludnia się.

W miejscowości funkcjonowała Szkoła Podstawowa, ale z uwagi na brak uczniów została zamknięta w 2000 roku. Obecnie budynek placówki edukacyjnej znajduje się w katastrofalnym stanie technicznym (oznaki dewastacji, pozrywane podłogi, porozbierane piece grzewcze).

Mieszkańcy miejscowości w czynie społecznym zbudowali w latach 70-tych budynek zlewni mleka, który służył przez wiele lat rolnikom. Niestety w latach 90- zmieniły się zasady sprzedaży mleka i niewykorzystywany obecnie budynek ulega sukcesywnej dewastacji. W ciągu ostatniego ćwierć wieku ilość gospodarstw rolnych znacznie się zmniejszyła. Obecnie na terenie miejscowości Kąty-Wielgi funkcjonuje 5 dużych gospodarstw specjalizujących się w hodowli bydła mlecznego.

Przysiółki należące do miejscowości Kąty - Wielgi to: Gołębiowizna, Radziowizna, Beredy.

Na terenie leśnym miejscowości znajduje się mogiła 22 poległych bohaterów Powstania Styczniowego z 1864 roku.

Ruda-Czernik - obszar zdegradowany

Ruda Czernik to sołectwo położone w południowo - wschodniej części gminy, o powierzchni 3,86 km². Użytki rolne miejscowości stanowią 1,11 km², natomiast 3,86 km² stanowią lasy. Miejscowość zamieszkuje 0,78% ogólnej liczby mieszkańców gminy tj. 22 osoby.

Ruda-Czernik jest jedną z najmniej licznie zamieszkałych miejscowości gminy. Jest to obszar cechujący się dużymi walorami środowiskowymi w postaci środowiska przyrodniczego pozostającego w stanie niemal nienaruszonym, naturalnym. Znaczne zalesienie miejscowości stanowi jej niewątpliwą walor. Dodatkowym potencjałem miejscowości jest duża liczba możliwych do wykorzystania nieużytków. Walory środowiskowe oraz położenie miejscowości to niewątpliwie jej atut oraz możliwy do wykorzystania potencjał. Miejscowość może z powodzeniem pełnić rekreacyjne, służąc społecznemu pobudzeniu i integracji.

Tak jak w przypadku całej gminy, także w odniesieniu do miejscowości Ruda-Czernik postępujący spadek liczby ludności jest zjawiskiem niepokojącym, które wpływa na sytuację obszaru w kontekście społeczno-gospodarczym. Mimo niewielkich wzrostów liczby ludności w niektórych latach, tendencja

powyższego wskaźnika jest generalnie niekorzystna. Spadek liczby ludności ma charakter postępujący (na przestrzeni 15 lat liczba ludności zmniejszyła się o 12 osób czyli o ponad 33 %).

Zdiagnozowane w miejscowości zjawisko jakim jest znaczny udział mieszkańców, którzy zakończyli swoją aktywność zawodową stanowi odzwierciedlenie jednego z głównych stanów kryzysowych zdiagnozowanych dla gminy Strachówka.

W miejscowości funkcjonuje tylko jeden podmiot gospodarczy. Z oczywistych względów wykorzystanie posiadanego przez obszar potencjału doprowadziłoby do znacznego zwiększenia tej liczby. Na terenie miejscowości brak jest osób zarejestrowanych jako bezrobotne, ale jak zostało to już zaznaczone w kontekście całej gminy nie można uznawać tego wskaźnika za odpowiadającego rzeczywistej sytuacji na rynku pracy, ponieważ gros osób nie posiadających zatrudnienia nie jest wpisanych do rejestrów urzędu pracy.

Piaski - obszar zdegradowany

Sołectwo Piaski położone jest w północnej części Gminy Strachówka nad rzeką Ossownicą.

Zamieszkuje je zgodnie ze stanem na rok 2015 - 45 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2013-2015 obserwowany jest spadek liczby mieszkańców sołectwa o -6,67%, co stanowi wartość powyżej średniej przyjętej dla gminy na poziomie -3,38%.

Analiza wykazała, iż na obszarze sołectwa Piaski istnieje wyraźny kryzys demograficzny przejawiający się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2013-2015 wynosił aż 31,25%. W sferze społecznej sołectwo odnotowuje kryzys w zakresie wysokiego wskaźnika liczby osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej (wskaźnik pobierających zasiłki celowe i stałe powyżej średniej przyjętej dla gminy). W odniesieniu do wskaźników dotyczących poziomu bezpieczeństwa sołectwo notuje także niekorzystne wskaźniki (wskaźnik przestępstw i wykroczeń na poziomie 17.78 przy wartości średniej wskaźnika przyjętego dla gminy na poziomie 11,47).

Przez obszar sołectwa przebiega droga powiatowa nr 4328W, wymagająca modernizacji (brak wydzielonych poboczy-chodników). Pomimo funkcjonowania tak ważnego traktu komunikacyjnego, na obszarze sołectwa Piaski funkcjonuje tylko 1 podmiot gospodarczy. Problemem jest także brak funkcjonowania na jego obszarze organizacji pozarządowych, które jako takie stanowią stymulant rozwoju społecznego i w konsekwencji rozwoju gospodarczego.

Zdefiniowany obszar kryzysu na terenie sołectwa Piaski w sferze środowiskowej, warunkowany jest między innymi przez znaczny, przekraczający wartości średnie przyjęte dla Gminy poziom występowania wyrobów zawierających azbest i wymagających unieszkodliwienia oraz brak sieci wodociągowej.

Strachówka – obszar zdegradowany

W miejscowości Strachówka skala bezrobocia nie osiąga w stosunku do innych obszarów gminy zdecydowanie niekorzystnych poziomów, jednak jak już zostało stwierdzone, kwestie dotyczące poziomu bezrobocia na obszarze gminy należą do zjawisk wymagających pilnej interwencji z uwagi na ich oddziaływanie na pozostałe sfery społeczno-gospodarcze.

Relatywnie największym problemem miejscowości jest bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości.

Miejscowość Strachówka jest jedną z 7 miejscowości na terenie gminy, które posiadają dostęp do sieci wodociągowej. W kontekście podniesienia poziomu infrastruktury istotne znaczenie ma planowana budowa gazociągu. Działania te nie tylko poprawią jakość życia mieszkańców, ale przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności miejscowości dla potencjalnych przedsiębiorców i inwestorów. Dużym jednak problemem jest niezadowolający stan budynków użyteczności publicznej w Strachówce, czy brak miejsc spacerowych, parków. Strachówka nie posiada odpowiednio zagospodarowanego centrum miejscowości. Pełny opis miejscowości został umieszczony w rozdziale pn. Szczegółowa charakterystyka obszaru rewitalizacji.

2.9. Szczegółowa charakterystyka obszaru rewitalizacji

Wybór obszarów rewitalizacji jest wynikiem gruntowej analizy zjawisk kryzysowych na terenie gminy i ustalenia ich koncentracji terytorialnej. Problem demograficzny jakim jest spadek liczby mieszkańców i wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym występujący na terenie gminy powoduje, bezwzględnie konieczność podjęcia na terenie gminy działań naprawczych.

Na obszarze gminy zostało zdiagnozowano wiele współistniejących i wpływających na siebie wzajemnie stanów kryzysowych. W gminie Strachówka jedynym sołectwem, którego zgodnie z przeprowadzoną analizą nie dotyczy sytuacja kryzysowa jest sołectwo Rozalin. Świadczy to o ogólnej złej kondycji obszaru, a także o konieczności objęcia obszarem rewitalizacji tych części gminy, które mają największy potencjał rozwojowy będą w stanie poprzez wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji przyczynić się do jej zrównoważonego rozwoju i pomogą wyprowadzić ją z obecnej sytuacji kryzysowej.

Złożoność zaobserwowanego zjawiska kryzysu na obszarze gminy Strachówka, wynika przede wszystkim z faktu, że gminę zamieszkuje niewiele ponad 2 800 mieszkańców, a funkcjonalnie gmina podzielona jest aż na 22 sołectwa. Dodatkowo sołectwa te posiadają bardzo zróżnicowaną liczbą ludności. Z tych też powodów ocena zjawisk kryzysowych wymaga spojrzenia szerszego, uwzględniającego dany obszar w kontekście jego struktury, w odniesieniu do całej gminy. Ocena ta musi również brać pod uwagę potencjał danej miejscowości.

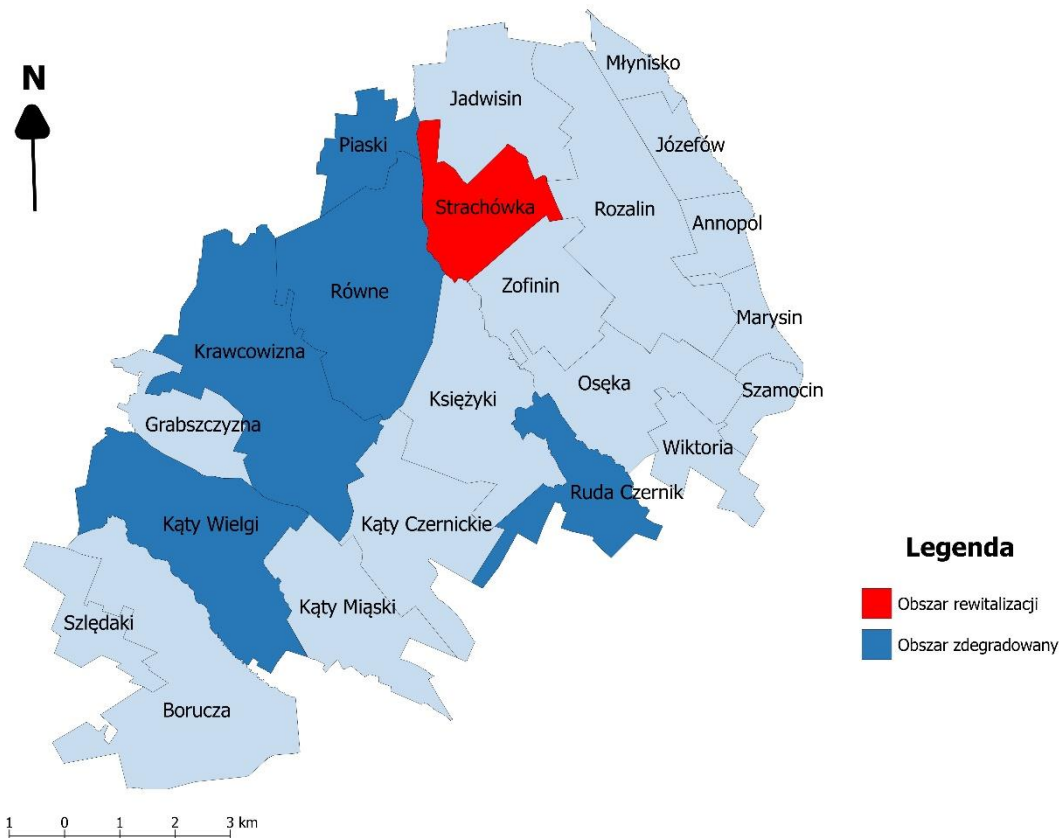
Wskazanie obszarów rewitalizacji stanowi stworzoną przez gminę koncepcję wyjścia ze stanu kryzysowego, opracowaną na podstawie dogłębnej analizy wskaźników, uwzględniającą wyniki konsultacji społecznych, analizę ankietyzacji oraz znajomość wewnętrznych uwarunkowań związanych ze znaczeniem poszczególnych obszarów gminy w kontekście jej przyszłego rozwoju. Koncepcja ta oparta jest również o strategiczne założenia, które pozwalają na podział obszarów gminy, na te, które posiadając potencjał wynikający z ich położenia, dostępnej infrastruktury, czy też znaczenia dla rozwoju całego obszaru należy uznać za umożliwiające przeprowadzenie działań naprawczych oraz te, której takiej cechy nie posiadają.

Wszystkie te czynniki wpłynęły na wybór obszaru, który poddany zostanie działaniom naprawczym poprzez zdefiniowane i wyspecyfikowane w niniejszym dokumencie projekty i inwestycje.

Wobec powyższego do objęcia procesem rewitalizacji wskazany został obszar, w którym występuje koncentracja zjawisk kryzysowych we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego, który obejmuje miejscowość **Strachówka**.

Rysunek 19 Mapa obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Wyznaczając obszar rewitalizacji, uwzględniono limity przestrzenno-społeczne zdefiniowane w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz w Ustawie o rewitalizacji. Zgodnie z tymi dokumentami, obszar rewitalizacji na terenie gminy nie może przekraczać 20 % jej powierzchni ani dotyczyć grupy mieszkańców większej niż 30% populacji danej gminy. Obszar rewitalizacji został wyznaczony z obszaru zdegradowanego. Wyznaczony obszar, po przeprowadzonej rewitalizacji, będzie stanowił „koło zamachowe” do rozwoju pozostałego obszaru zdegradowanego, a pośrednio całej gminy.

Po uzyskaniu rezultatów przeprowadzonej analizy mierników ilościowych, Zespół ds. Rewitalizacji przeprowadził analizę przy wykorzystaniu wielowymiarowego modelu ekonometrycznego, do wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Model ten był narzędziem analitycznym, umożliwiającym ocenę poziomu źródła kryzysu. Według tego modelu ocenie poddano jednostki, które zostały wyłonione jako obszar zdegradowany. Zastosowano następujące kryteria wyboru, będące podstawą do oceny realnego przeprowadzenia procesu rewitalizacji na obszarach zdegradowanych:

1. Aspekty ekonomiczne (uwzględniające koszty i nakłady przeprowadzenia procesu rewitalizacji na konkretnym obszarze zdegradowanym)
2. Dostępne źródła finansowania z uwzględnienia warunków formalnych, umożliwiających pozyskanie środków z budżetu gminy jak i środków zewnętrznych
3. Aspekty prawne
4. Aspekty partnerstwa i partycypacji interesariuszy na obszarze rewitalizowanym
5. Aspekty oczekiwań społecznych wynikające z przeprowadzonego procesu konsultacji i badania ankietowego na obszarze gminy

Wobec powyższych uwarunkowań oraz przeprowadzonej analizy mierników kryzysu, analizy możliwości przeprowadzenia procesu rewitalizacji oraz szerokich konsultacji społecznych w ramach procesu partycypacji, do obszaru rewitalizacji wskazano miejscowość Strachówka, która ze względu na swoje położenie stanowi centralny ośrodek gminy, pełniąc funkcje zarówno mieszkalne, jak i kulturalno-administracyjno-usługowe.

Tabela poniżej określa szczegółowo liczbę ludności oraz powierzchnię obszaru przeznaczanego do rewitalizacji.

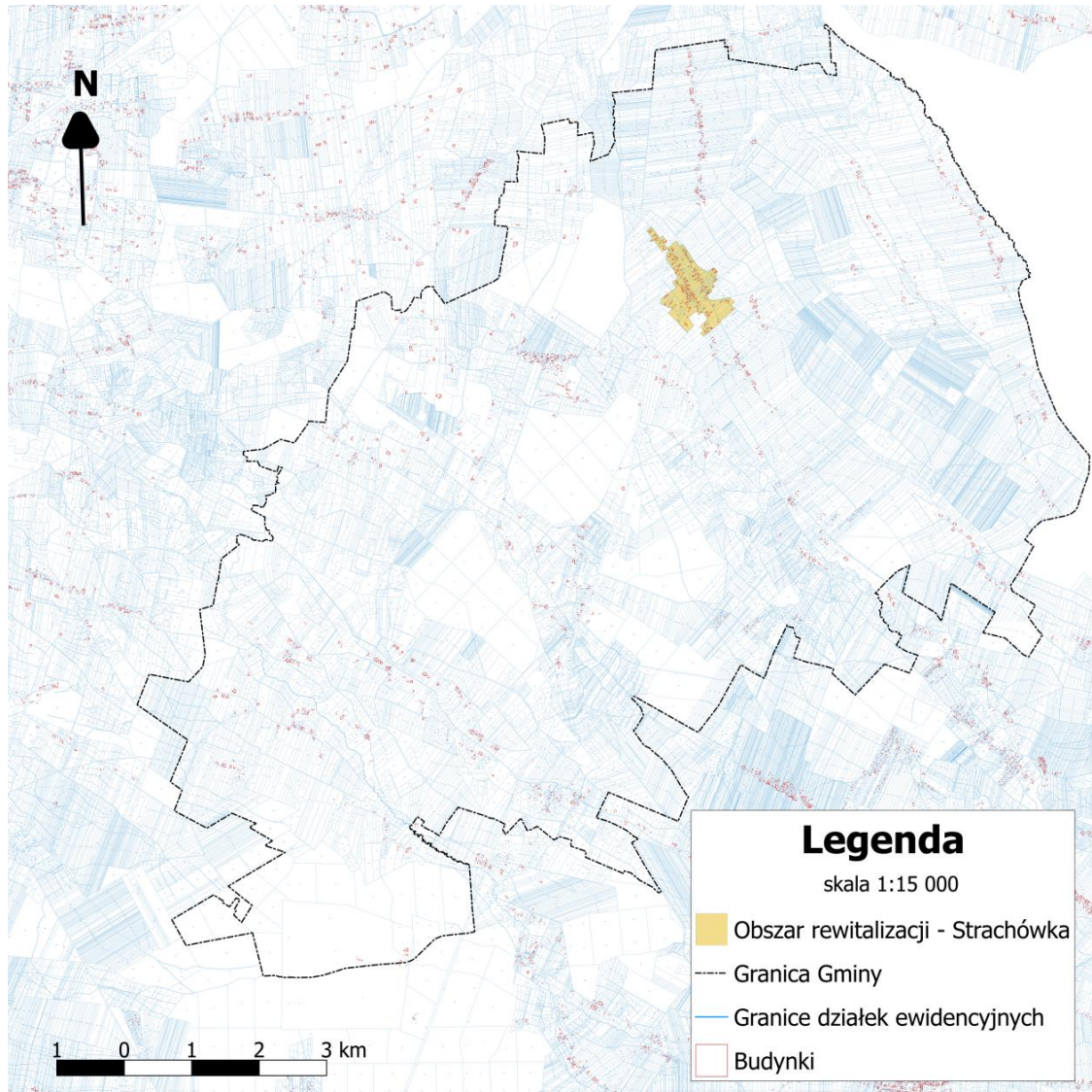
Tabela 26 Liczba ludności, powierzchnia obszaru przeznaczanego do rewitalizacji oraz odsetek liczby ludności gminy w obszarze rewitalizowanym, odsetek powierzchni gminy w obszarze rewitalizowanym

NAZWA	Liczba ludności [osoby]	Odsetek liczby ludności gminy	Powierzchnia [km ²]	Odsetek powierzchni gminy
STRACHÓWKA – OBSZAR REWITALIZACJI	393	14,00%	0,766739	0,71%
GMINA STRACHÓWKA	2807	100%	107,78	100%

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Obszar Rewitalizacji – Strachówka

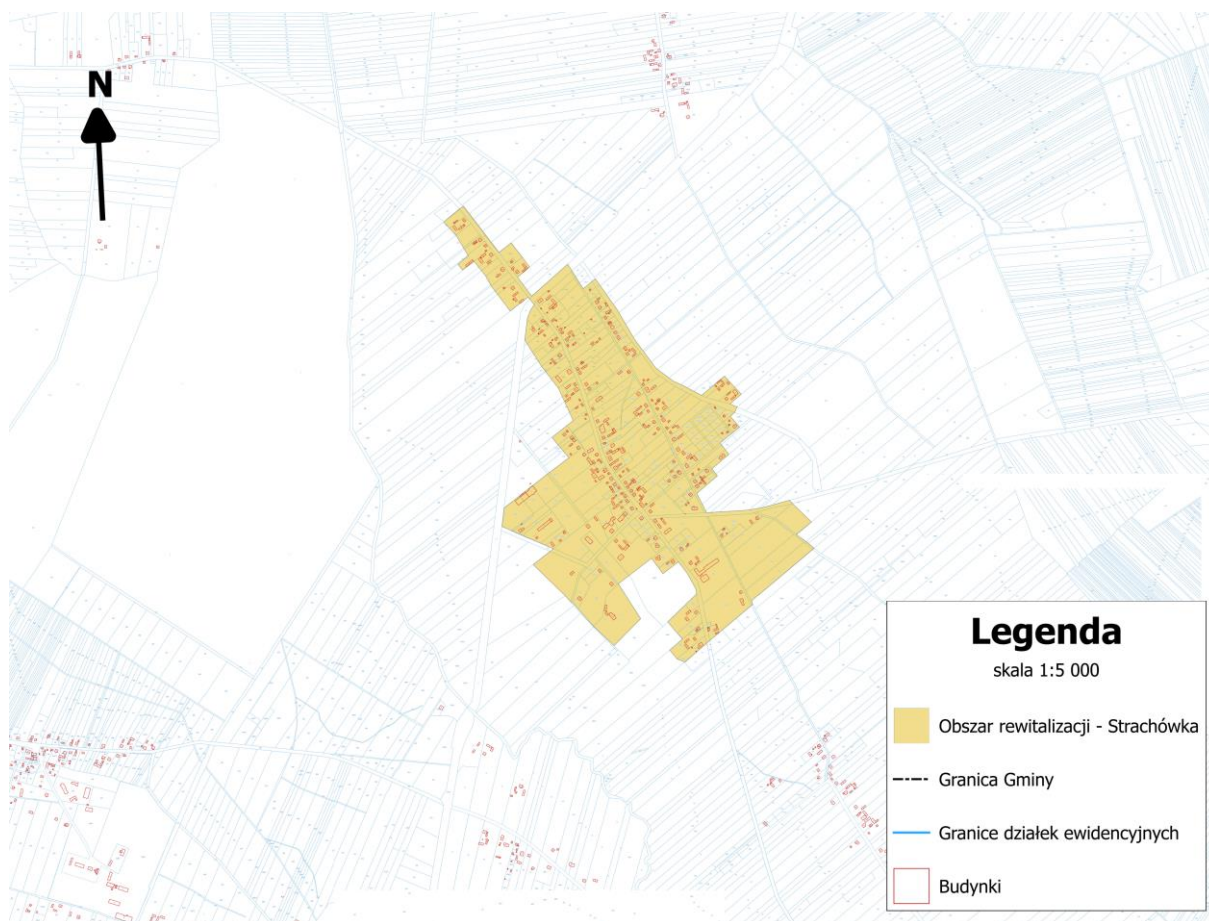
Rysunek 20 Mapa obszaru rewitalizacji – Strachówka na tle powierzchni Gminy Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 21 Mapa obszaru rewitalizacji- Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Obszar miejscowości Strachówka obejmuje 3,75 % obszaru Gminy. Od strony zachodniej miejscowość „przecina” droga krajowa nr 50, która krzyżuje się z drogą powiatową tj. ul. Jana Pawła II.

Ze względu na swoje położenie stanowi ona centralny ośrodek gminy, pełniąc funkcje zarówno mieszkalne, kulturalne jak i administracyjno-usługowe. Na terenie miejscowości znajdują się wszystkie kluczowe dla gminy instytucje publiczne do których należą: Urząd Gminy usytuowany przy ulicy Norwida 6, zlokalizowany na tej samej ulicy Urząd Pocztowy oraz Biblioteka Publiczna. Przy ulicy Norwida znajdują się również Kościół parafialny oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Miejscowość stanowi również obszar skupiający działalności gospodarcze o charakterze handlowo-usługowym, między innymi w jej granicach położony jest Punkt Apteczny, Filia Przychodni Zdrowia, a także 3 sklepy spożywcze. Na terenie miejscowości funkcjonuje Zespół Szkół im. Rzeczypospolitej Norwidowskiej. Zespół ten obejmuje: Szkołę Podstawową i Publiczne Gimnazjum. Przy Zespole Szkół znajdują się sala Gimnastyczna i boisko Orlik.

W Strachówce swoją siedzibę ma również jedno z trzech funkcjonujących na terenie Gminy Kół Gospodyń Wiejskich, a także działa Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Na terenie miejscowości Strachówka znajdują się również obiekty o wartości historycznej: drewniany dworek z pierwszej połowy XIX w. oraz pochodzący z końca XIX w. Budynek po dawnej Owczarni oraz budynki mieszkalne wpisane do ewidencji zabytków.

Miejscowość znajduje się w odległości:

- Ok. 60 km od Warszawy,
- Ok. 30 km od Mińska Mazowieckiego,
- Ok. 40 km od Wołomina,
- Ok. 17 km od Łochowa.

W bliskiej odległości od Strachówki przepływa rzeka Osownica oraz wąski strumień Pniewniczanki. Tereny nadrzeczne miejscowości (rzeka Osownica, strumień Pniewniczanki) stanowią jedyne w miejscowości miejsca rekreacyjne i spacerowe.

Rysunek 22 Centrum miejscowości Strachówka

Źródło: Zdjęcie własne

Demografia

Miejscowość Strachówka zamieszkała jest ogółem przez 393 osoby (stan na 30.06.2016 r.), co stanowi 14% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Ogólna liczba mieszkańców miejscowości Strachówka jest niemal niezmienna, w latach 2013-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 1 osobę, a w perspektywie lat 1995-2015 o dwie osoby. Mając na uwadze fakt, że miejscowość pełni funkcję centralnego ośrodka gminy i zamieszkała jest przez największą liczbę osób, uznać należy, że dane te wpisują się w niekorzystne tendencje demograficzne dla całej gminy. W latach 1995-2005 spadek liczby ludności w wieku do 18 roku życia w Strachówce wyniósł ponad 20%. Struktura wiekowa miejscowości odzwierciedla więc typowe dla gminy niekorzystne zjawiska demograficzne.

Tabela 27 Liczba ludności w latach 2000 i 2015 w sołectwie Strachówka

Rok	Liczba ludności w sołectwie Strachówka
2000	414
2015	399

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Bezrobocie i lokalna przedsiębiorczość

W miejscowości Strachówka skala bezrobocia nie osiąga w stosunku do innych obszarów gminy zdecydowanie niekorzystnych poziomów, jednak jak już zostało stwierdzone, kwestie dotyczące poziomu bezrobocia na obszarze gminy należą do zjawisk wymagających pilnej interwencji z uwagi na ich oddziaływanie na pozostałe sfery społeczno-gospodarcze.

Mając na uwadze fakt, że miejscowość stanowi lokalne centrum gminy i skupia w granicach swojego obszaru większość lokalnych ośrodków i instytucji uznać należy, że wskaźnik dotyczący liczby przedsiębiorstw na poziomie 7,17- powyżej średniej przyjętej dla gminy, nie jest zadowalający i nie wykazuje wartości oczekiwanych oraz takich, które wskazują na stabilny rozwój obszaru. Brak przedsiębiorczości wśród mieszkańców stanowi istotny problem gospodarczy, ale także społeczny. Dominującymi firmami są tu jedynie niewielkie sklepy oraz małe punkty usługowe, które nie są w stanie stać się motorem stymulującym rozwój gospodarczy ani miejscowości ani tym bardziej całej gminy Strachówka. Poprawa tego stanu wymaga podjęcia działań mających na celu pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości poprzez uświadamianie mieszkańcom zalet prowadzenia małych, rodzinnych firm czy też umożliwienie im poprzez system doradztwa i szkoleń warunków do powstawania nowych działalności gospodarczych.

Problemy infrastrukturalne i techniczne

Miejscowość Strachówka jest jedną z 7 miejscowości na terenie gminy, które posiadają dostęp do sieci wodociągowej. W kontekście podniesienia poziomu infrastruktury istotne znaczenie ma planowana budowa gazociągu. Działania te nie tylko poprawią jakość życia mieszkańców, ale przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności miejscowości dla potencjalnych przedsiębiorców i inwestorów. Dużym jednak problemem jest niezadowalający stan budynków użyteczności publicznej w Strachówce. czy brak miejsc spacerowych, parków. Strachówka nie posiada odpowiednio zagospodarowanego centrum miejscowości, które byłoby atrakcyjne dla mieszkańców. Rozwój centrum miejscowości umożliwić może zdecydowany rozwój lokalnego rynku usług i handlu oraz w sposób bezpośredni wpłynie na stan przedsiębiorczości w całej gminie.

Bezpieczeństwo

Należy uznać, że wskaźniki dotyczące stanu bezpieczeństwa w miejscowości Strachówka nie należą do zadowalających. Na terenie miejscowości według danych na dzień 31.12.2015 r. zanotowano 64 przestępstwa i wykroczenia, co oznacza, że miejscowość cechuje się jednym z najwyższych wskaźników w całej gminie.

Ubóstwo i zagrożenie wykluczeniem społecznym

Mimo, iż Strachówka stanowi najlepiej rozwiniętą część gminy, to na jej obszarze występują niekorzystne zjawiska związane z zagrożeniem ubóstwem i wykluczeniem społecznym, które dotyczą liczby osób pobierających świadczenia wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko, a także liczby korzystających ze wsparcia finansowego z pomocy społecznej.

W miejscowości Strachówka wskaźnik liczby mieszkańców pobierających świadczenie wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko (na 100 mieszkańców) wynosi 9,67 i przewyższa średnią wartość

odnotowaną dla gminy, która wynosi 7,23 (na 100 mieszkańców). Wskaźnikiem przewyższającym średnią wartość przyjętą dla gminy jest również wskaźnik liczby mieszkańców pobierających zasiłki stałe i okresowe, który wynosi odpowiednio 0,76 i 0,51 (na 100 mieszkańców). Średnia wartość przyjęta dla gminy wynosi natomiast odpowiednio 0,64 i 0,18.

Analizując kwestię problemów społecznych wskazać należy, że brak jest w Strachówce ośrodków pomocowych oferujących kierunkowe wsparcie samotnym matkom, rodzinom w kryzysie czy osobom starszym. Na terenie miejscowości nie funkcjonuje również żaden ośrodek rehabilitacyjny, co w odniesieniu do wzrastającej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wydają się być szczególnie istotnym problemem. Zdiagnozowanym problemem jest również ograniczona dostępność do usług medycznych (na terenie Strachówki ma siedzibę jedynie prywatna Filia Ośrodka Zdrowia). Na obszarze występują również bariery architektoniczne i miejsca niedostosowane do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, które w znacznym stopniu obniżają dla tych osób jakość życia.

CZĘŚĆ VII. Analiza SWOT

Celem analizy SWOT dla obszaru rewitalizacji w gminie Strachówka jest identyfikacja czynników, które definiują aktualną sytuację na obszarze rewitalizowanym, a także wskazują najlepsze rozwiązania oraz kierunek działań pozwalający na osiągnięcie wyznaczonych celów przy minimalizacji zagrożeń, ograniczeniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.

Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji w gminie Strachówka została opracowana metodą ekspercką.

Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji w gminie Strachówka

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne w pobliżu stolicy, odległość około 60 km od Warszawy • droga krajowa nr 50 - ważny i uczęszczany ciąg komunikacyjny • znaczne walory przyrodnicze • czyste, nieskażone środowisko naturalne • relatywnie niska cena działek w porównaniu do cen działek w stolicy • prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich • istnienie obszarów posiadających potencjał do wykorzystania ich na cele pobudzenia społecznego i integracji • znaczna ilość terenów do zagospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> • słabe skomunikowanie wewnętrzne obszaru rewitalizacji • niski wskaźnik bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji • braki w infrastrukturze towarzyszącej wzdłuż drogi 50 (chodniki, pobocza, oświetlenie uliczne) • starzejące się społeczeństwo: niekorzystny współczynnik obciążenia demograficznego • depopulacja • niski wskaźnik lokalnej przedsiębiorczości • braki w infrastrukturze przestrzeni publicznej • braki w infrastrukturze urządzonej zieleni (parki, skwery, place zabaw) • braki w infrastrukturze organizacji czasu wolnego • niski poziom integracji mieszkańców • niski poziom inicjatyw społecznych • problemy strukturalne gospodarstw rolnych • problemy społeczne związane z wysokimi wskaźnikami ubóstwa
Szanse	Zagrożenia

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • budowa obwodnicy Marek • rozwój dogodnych połączeń komunikacyjnych z Warszawą i innymi większymi miastami w regionie, mogący wpłynąć na wzrost liczby mieszkańców i przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • część terenów to tereny zalewowe • konieczność zapewnienia odpowiedniej opieki nad populacją osób starszych • brak odpowiedniej wizji rozwoju polityki prorodzinnej na szczeblu ogólnopolskim • niepewna sytuacja gospodarcza w kraju, sprzyjająca rozwojowi niekorzystnych trendów demograficznych • możliwość migracji osób młodych i rodzin do Warszawy

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ VIII. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru przeznaczanego do rewitalizacji zdefiniowana w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji jest pewną projekcją przyszłości, która odzwierciedla dążenia samorządu i lokalnej społeczności do stworzenia oczekiwanych warunków rozwoju dla mieszkańców i regionu. Wizja ta powstała w oparciu o oczekiwania i możliwości lokalnego potencjału, uwzględniając najbardziej optymalne działania.

Przeprowadzenie rewitalizacji miejscowości Strachówka, spowoduje pobudzenie społeczno-gospodarcze obszaru i wyprowadzenie ze stanów kryzysowych. Przeprowadzone działania umożliwią aktywizację społeczną i gospodarczą mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wpłyną na zrównoważony rozwój obszaru.

Uznać należy, że zaproponowana wizja obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji, będzie opierać się na następujących założeniach:

- I. pobudzenie przedsiębiorczości oraz rozwój kapitału **społecznego** na obszarze rewitalizowanym
- II. rozwój przyjaznej i dostosowanej do współczesnych potrzeb infrastruktury dla mieszkańców na obszarze rewitalizowanym
- III. wykorzystanie potencjału środowiskowego na obszarze rewitalizowanym

W zakresie pierwszego z filarów szczególnie znaczenie należy przypisać rozwojowi przedsiębiorczości, który dzięki podjętym działaniom dotyczącym stworzenia warunków dla mieszkańców w zakresie podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz ich zawodowego przekwalifikowania, poprzez system szkoleń i doradztwa, ma szansę wpłynąć na dynamiczny rozwój obszarów rewitalizowanych. Miejscowość Strachówka po przeprowadzonej rewitalizacji będzie obszarem, gdzie **mieszkańcy posiadać będą wysokie kwalifikacje zawodowe, które wykorzystywać będą w dostępnych miejscach pracy na obszarze rewitalizowanym.**

Działania o charakterze społecznym, pogłębiające wiedzę i umożliwiające rozwój osobistych potencjałów mieszkańców, będą wzmocnione przez działania infrastrukturalne, co dodatkowo wzmocni efekty rewitalizacji. Umożliwienie rozwoju i poszerzenie działalności aktualnie funkcjonujących i nowych organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji, poprzez stworzony system szkoleń, wpłynie na podejmowanie wielu cennych społecznych inicjatyw dla dobra lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji. To bowiem organizacje trzeciego sektora, będąc instrumentem pożytku publicznego oddziałują na obraz i rzeczywiste funkcjonowanie mieszkańców w przestrzeni społecznej.

Społeczność obszaru rewitalizacji dzięki przeprowadzonym projektom w ramach rewitalizacji, będzie społecznością o wysokim potencjale społecznym, posiadającą wszelkie atrybuty składające się na wysoki poziom kapitału społecznego takie jak: wiedza, rozwój predyspozycji i uzdolnień, zaangażowanie społeczne, umiejętność wzajemnej integracji i wysokie poczucie przynależności do miejsca zamieszkania. W kontekście wyznaczonej wizji przyszłości dla obszarów będących przedmiotem niniejszego dokumentu, bardzo istotne są działania, które mają służyć zmianie zaobserwowanej biernej postawy mieszkańców zarówno w zakresie ich przedsiębiorczości, jak i identyfikacji z obszarem rewitalizowanym. Możliwe to będzie do osiągnięcia dzięki programom szkoleń czy też wdrażania programów pomocy w otwieraniu własnych działalności gospodarczych.

Społeczność po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji będzie zatem społecznością aktywną i zintegrowaną. Mieszkańcy wymagający wsparcia w zakresie możliwości korzystania z usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych, zwłaszcza osoby z problemami zdrowotnymi i będące w wieku poprodukcyjnym, będą mogli korzystać ze zorganizowanych i dostępnych usług w tym zakresie.

W odniesieniu do drugiego z zaproponowanych filarów rozwoju, przeprowadzone działania i projekty rewitalizacyjne związane z funkcjonalnym i estetycznym zagospodarowaniem przestrzennym centrum miejscowości Strachówka, wpłyną na poprawę komfortu życia mieszkańców poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej do aktualnych standardów. **Społeczność obszaru rewitalizacji po efektywnym przeprowadzeniu procesu rewitalizacji będzie funkcjonowała w przyjaznym, estetycznym i funkcjonalnym otoczeniu, wykorzystując zrewitalizowaną infrastrukturę użyteczności publicznej na cele społeczne.** Organizacja przestrzeni o wysokich walorach funkcjonalnych i estetycznych wpłynie na lokalną społeczność, która stanie się społecznością aktywną, związaną z miejscem zamieszkania, w którym spełnia swoje najważniejsze funkcje życiowe (rodzina, praca, zainteresowania).

Trzeci z filarów przedstawionej wizji w zakresie wykorzystania potencjału środowiskowego obszarów rewitalizacji odnosi się do działań związanych z dostosowaniem istniejących wysokich walorów środowiskowych do potrzeb mieszkańców w zakresie zapewnienia wysokich standardów czystości powietrza atmosferycznego, dzięki wymianie źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej na instalacje o wysokich parametrach technicznych i ekologicznych. **Dzięki przeprowadzonym inwestycjom w tym zakresie mieszkańcy będą mogli w pełni korzystać z czystego, nieskażonego środowiska naturalnego, wykorzystując swój wolny czas na działania rekreacyjne i wypoczynkowe, wzmacniając jednocześnie poziom integracji społecznej i przynależności do miejsca zamieszkania, zapewniającego wysokie standardy życia.**

Zasada kompleksowości rewitalizacji, która jest kluczową zasadą tego procesu i niejako osią wszystkich podejmowanych działań oznacza wzajemne powiązanie i strategiczne zaplanowanie podejmowanych projektów. Działania te mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, co jest niezwykle istotne przede wszystkim w kontekście przeciwdziałania i wyeliminowania najbardziej niekorzystnych zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji symptomów stanu kryzysowego w sferze społecznej takich jak postępujący odpływ ludności, ujemne saldo migracji, odpływ ludzi młodych, bierność mieszkańców w sferze społecznej i gospodarczej.

W powyższym kontekście, planowana lista działań rewitalizacyjnych zakłada, między innymi przedsięwzięcia takie jak:

- ✓ Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla mieszkańców podnoszących lub zmieniających ich kwalifikacje zawodowe,
- ✓ Organizacja systemu szkoleń w zakresie zakładania i prowadzenia małych i średnich przedsiębiorstw dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- ✓ Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności lokalnej,
- ✓ Działania w zakresie edukacji ekonomicznej, mające na celu przedstawianie najmłodszym mieszkańcom gminy (dzieci i młodzież) zasad i korzyści z prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- ✓ Działania dotyczące zwiększania świadomości mieszkańców dotyczące potencjału zamieszkałego przez nich obszaru,

- ✓ Działania umożliwiające wykorzystanie czasu wolnego poprzez organizację imprez społecznych i kulturalnych,
- ✓ Działania umożliwiające podniesieniu poziomu wiedzy w zakresie zachowania zasad bezpieczeństwa oraz znajomości nowoczesnych technik informatycznych.

Powyższe działania doprowadzą do sytuacji, w której **obszar rewitalizowany**, ale także cała gmina Strachówka **stanie się miejscem atrakcyjnym do życia dla jej obecnych i przyszłych mieszkańców, miejscem, w którym społeczność posiada możliwości rozwoju zapewnione poprzez zorganizowane działania kulturalne, społeczne i edukacyjne. Miejscem, w którym mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mieli zapewnione miejsca pracy i wypoczynku, które będzie kanwą wpływającą na ich aktywność, wzajemną integrację oraz poczucie lokalnej przynależności.**

CZĘŚĆ IX. Cele rewitalizacji

1. Cele strategiczne programu rewitalizacji

W oparciu o przeprowadzoną analizę wskaźników sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej, przeprowadzone spotkania konsultacyjne z interesariuszami oraz wyniki badań ankietowych zostały wskazane cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023. Cele te odnoszą się do działań, których realizacja ma na celu wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego, powstałego wskutek kumulacji negatywnych zjawisk. W ramach analizy wskaźników kryzysowych, a także przy udziale partycypacji społecznej, określono następujące cele strategiczne dla obszaru rewitalizacji w gminie Strachówka:

1. Cel: wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym

Działania kierunkowe/cele operacyjne:

- 1.1 Pobudzenie do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców poprzez system szkoleń i prelekcji
- 1.2 Wsparcie dla rozwoju małych lokalnych przedsiębiorstw poprzez zapewnienie systemu szkoleń oraz miejsc prowadzenia działalności gospodarczej i wzmocniania rozwoju gospodarczego na obszarze rewitalizacji
- 1.3 Wsparcie rozwoju i marketingu produktów lokalnych poprzez organizację lokalnego rynku zbytu produktów
- 1.4 Działania w zakresie edukacji ekonomicznej wśród młodzieży na obszarze rewitalizacji
- 1.5 Organizacja i prowadzenie szkoleń dotyczących prawnych i funkcjonalnych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- 1.6 Rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji

2. Cel: podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka

✓ Działania kierunkowe/cele operacyjne:

- 2.1 rozwój infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji-w centrum gminy poprzez organizację miejsca działań kulturalnych i społecznych
- 2.2 ochrona i wykorzystanie historycznego potencjału obiektów zabytkowych na obszarze rewitalizacji
- 2.3 Poprawa warunków osiedleńczych poprzez stworzenie oferty usług rehabilitacyjnych dla osób starszych na obszarze rewitalizacji
- 2.4 Zagospodarowanie obszarów problematycznych w zakresie uporządkowania przestrzeni publicznej i nadania jej funkcji o wysokich standardach funkcjonalnych, estetycznych i przestrzennych

2.5 Poprawa warunków osiedleńczych poprzez działania pro-środowiskowe, zwiększające jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji

3. Cel: aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji

Działania kierunkowe/cele operacyjne:

- 3.1 Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną
- 3.2 Zwiększenie poczucia przynależności mieszkańców do miejsca zamieszkania i odpowiedzialności za rozwój tzw. „małej ojczyzny”
- 3.3 Prowadzenie systemu działań, szkoleń i prelekcji podnoszących kapitał społeczny i wiedzę mieszkańców obszaru rewitalizacji
- 3.4 Wsparcie działań organizacji pozarządowych poprzez system szkoleń i zapewnienia możliwości rozwoju trzeciego sektora na obszarze rewitalizacji
- 3.5 Rozwój oferty działań kulturalnych i społecznych prowadzonych na obszarze rewitalizacji

CZĘŚĆ X. Projekty rewitalizacji – klasyfikacja i zakres merytoryczny

1. Klasyfikacja projektów rewitalizacji

Wizję i cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 będą realizowały konkretne projekty wpływające na sukces prowadzonego procesu rewitalizacji.

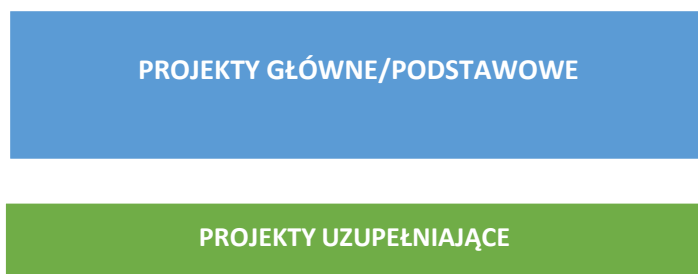
Mając na uwadze jego kompleksowość, specyfikę wyzwań merytorycznych i organizacyjnych oraz zróżnicowane zasady organizacji przedsięwzięć, Zespół ds. Rewitalizacji wskazał i zaklasyfikował projekty, określając je jako projekty główne i projekty uzupełniające. Projekty główne w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji, to projekty, bez których zdiagnozowane problemy i sytuacje kryzysowe na obszarze rewitalizacji nie będą mogły być zredukowane lub zmniejszone pod względem natężenia, a obszar rewitalizacji nie będzie mógł wyjść z obecnej sytuacji kryzysowej. To także projekty, które mają powiązanie ze strategicznymi decyzjami gminy, wpływającymi na jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Projekty uzupełniające stanowią dopełnienie tematyczne projektów głównych, posiadają mniejszą skalę oddziaływania, ale jednocześnie stanowią wypełnienie założonych celów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ich realizacja wpłynie na kompleksowy charakter działań i interwencji w ramach Programu. Podział projektów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka przedstawia poniższy rysunek. Zgodnie z dotychczasową praktyką i rekomendacjami specjalistów ustala się, że projekty realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023, będą prowadzone na obszarze rewitalizacji.

Projekty zostały uszeregowane w 3 przedsięwzięcia określające zakres tematyczny i obszar oddziaływania:

1. Opieka nad osobami wykluczonymi społecznie jako sposób na pobudzenie aktywności społecznej w obszarze rewitalizowanym
2. Rewitalizacja mazowieckiej wsi poprzez rozpowszechnianie lokalnej i regionalnej kultury
3. Działania mające na celu ożywienie gospodarcze terenu zdegradowanego

Rysunek 23 Typologia projektów rewitalizacji w programie rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 - 2023

Źródło: opracowanie własne

Ze względu na wysoką dynamikę działań rewitalizacyjnych przyjęto następujące reguły włączania projektów do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 (zwanego dalej LPR):

1. Listę zadań, szczegółowy zakres zadań, budżety i harmonogramy są ustalane i wprowadzone jako integralna część LPR i modyfikowane stosownie do bieżącego stanu realizacji projektu.
2. Projekty główne i uzupełniające prowadzone przez samorząd gminy i inne podmioty są wprowadzane do LPR na podstawie fiszki projektowej, złożonej przez koordynatora lub partnera /interesariusza/, zaakceptowanej przez Zespół ds. Rewitalizacji i wprowadzane jako nowy projekt do Programu Rewitalizacji. Zmiana listy projektów wymaga zmiany Programu Rewitalizacji oraz podjęcia stosownej Uchwały.
3. Zespół ds. rewitalizacji prowadzi systematyczny wykaz zmian w dokumencie LPR i udostępnia w BIP aktualną treść LPR i obowiązujących załączników.

2. Lista projektów rewitalizacji

W poniższym dziale zestawiono projekty, które zostały przygotowane do realizacji w zakresie działań naprawczych dla obszaru rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wszystkie wskazane poniżej projekty stanowią spójną i kompleksową wizję wyprowadzenie gminy Strachówka ze stanu kryzysowego, powstałego wskutek koncentracji negatywnych zjawisk, zdiagnozowanych i omówionych we wcześniejszych rozdziałach niniejszego dokumentu. Wszystkie projekty realizowane będą na obszarze rewitalizacji. Są to projekty zarówno finansowane z EFRR jak i EFS (oraz podobnych funduszy), są one ze sobą powiązane, ponieważ służą jednemu celowi, poprawie jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie Nr 1

OPIEKA NAD OSOBAMI WYKLUCZONYMI SPOŁECZNE JAKO SPOSÓB NA POBUDZANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ W OBSZARZE REWITALIZOWANYM

Tabela 29 Projekt 1 GŁÓWNY: „Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego.”

Nazwa planowanego działania	Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego
Lokalizacja	Strachówka, ul. Norwida 5 (budynek byłej owczarni) - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Firma Centrum, Bank Spółdzielczy, Poczta Polska, lokalne stowarzyszenia
Opis projektu	Celem projektu jest przygotowanie dokumentacji technicznej i kosztorysowej zabytkowego budynku, zgodnie z wytycznymi

	<p>konserwatora, kompleksowe odtworzenie w zakresie bryły budynku, instalacji wewnętrznych i dostosowania obiektu do celów użytkowych z przeznaczeniem na cele społeczno - gospodarcze i rekreacyjne. W lutym 2016 roku spaleni uległ zabytkowy budynek, w którym mieściła się biblioteka i mieszkania komunalne. Gmina planuje odtworzenie budynku na potrzeby społeczne, kulturalne, usługi rehabilitacyjne, pomieszczenie dla lokalnych organizacji społecznych, organizacji wspierających przeciwdziałanie patologiom, działalność grupy AA, spółdzielni socjalnej oraz pod działalności gospodarcze.</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na zapotrzebowanie mieszkańców obszaru rewitalizowanego związanego z aktywizacją społeczno - gospodarczą i podniesieniem poziomu uporządkowania i zagospodarowania przestrzeni publicznej obszaru rewitalizowanego.</p> <p>Budynek wymaga kapitalnego remontu i odtworzenia jego wartości zabytkowej zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków. W centrum miejscowości problemem jest brak miejsc parkingowych i miejsc do handlu produktów lokalnych i regionalnych. Problemy te zostaną rozwiązane poprzez modernizację terenu przyległego, rozbudowę parkingu wraz z miejscami do handlu produktami lokalnymi i regionalnymi.</p>
<p>Cele projektu</p>	<p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>2.3-Poprawa warunków osiedleńczych poprzez stworzenie oferty usług rehabilitacyjnych dla osób starszych na obszarze rewitalizacji</p> <p>2.4-Zagospodarowanie obszarów problematycznych w zakresie uporządkowania przestrzeni publicznej i nadania jej funkcji o wysokich standardach funkcjonalnych, estetycznych i przestrzennych</p> <p>3.1- Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną oraz podnoszące wiedzę ogólną mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2017-2019</p>
<p>Orientacyjny koszt</p>	<p>2 700 000 zł</p>
<p>Źródło finansowania: środki UE</p>	<p>RPO WM 2014-2020- EFRR, Priorytet 6.2</p> <p>Alternatywnie PROW 2014-2020</p>

Źródło finansowania: Budżet Państwa	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	Potencjalni inwestorzy, firma Centrum, Bank Spółdzielczy, Poczta Polska, LGD Równiny Wołomińskiej
Wskaźnik produktu	Liczba działań w zakresie zagospodarowania obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej – 1 szt. Powierzchnia użytkowa zaadoptowanych budynków na cele społeczno - gospodarcze na obszarze rewitalizacji– 442,7 m ²
Wskaźnik rezultatu	Liczba osób korzystających z zagospodarowanego budynku użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej (mieszkańców obszaru rewitalizacji) , którym zapewniono miejsce działań społecznych, kulturalnych, rehabilitacyjnych– 400 osób. Liczba organizacji społecznych korzystających z budynku – 7 organizacji
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 2 podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem infrastruktury dostosowanej do potrzeb różnorodnych wiekowo grup mieszkańców, infrastruktury, która spełnia najwyższe standardy obiektów przeznaczonych na cele społeczne. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba zaadoptowanych obiektów wykorzystywanych na cele społeczne, liczba inwestycji w zakresie poprawy estetyki, funkcjonalności i zagospodarowania obiektów publicznych oraz przestrzeni publicznej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30 Projekt 2 GŁÓWNY „Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności obszaru rewitalizowanego, w tym wolontariat”

Nazwa planowanego działania	Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności
------------------------------------	---

	obszaru rewitalizowanego, w tym wolontariat
Lokalizacja	Strachówka, świetlica wiejska ul. Jana Pawła II 2, zrewaloryzowany budynek Norwida 5 - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Partnerstwo dotyczyć będzie: LGD „Równiny Wołomińskiej”, Stowarzyszenia, KGW i OSP Stowarzyszenia Przyjaciół Strachówki, Stowarzyszenia Rzeczpospolita Norwidowska, Stowarzyszenia „Niesiemy pomoc, Dajemy radość”, OSP Strachówka, OSP Równe, OSP Borucza, KGW Strachówka, KGW Równe, KGW Jadwisin
Opis projektu	Przedmiotem projektu jest przeprowadzenie szkoleń w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności obszaru rewitalizowanego, które skutkować będą pobudzeniem i integracją mieszkańców. Szkolenia będą kierowane do organizacji pozarządowych obszaru rewitalizacji. Dodatkowo będą wzmacnianie działania dotyczące wolontariatu. Projekt przewiduje profilaktykę przemocy i uzależnień, poprawę jakości życia w obszarze porozumiewania się i budowania trwałych relacji. Obecnie mieszkańcy obszaru rewitalizowanego nie mają rozbudowanego poczucia przynależności lokalnej, nie są aktywni społecznie, nie są zintegrowani, potrzebują bodźców, aby działać społecznie, wspierać osoby potrzebujące.
Cele projektu	REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO: 3.1- Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną oraz podnoszące wiedzę ogólną mieszkańców obszaru rewitalizacji 3.4 - Wsparcie działań organizacji pozarządowych poprzez system szkoleń i zapewnienia możliwości rozwoju trzeciego sektora na obszarze rewitalizacji
Okres realizacji	2019- 2020
Orientacyjny koszt	100 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	LEADER LGD „Równiny Wołomińskiej”- EFS
Źródło finansowania: Budżet Państwa	
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy

Źródło finansowania: środki partnerów	Wkład pracy własnej lokalnych stowarzyszeń
Wskaźnik produktu	Liczba działań zwiększających poziom aktywności i integracji społecznej – 10 szt.
Wskaźnik rezultatu	Liczba uczestników działań, którzy zwiększyli swój poziom aktywności integracji społecznej – 40 osób
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem aktywności i integracji społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba projektów edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do różnych grup mieszkańców, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 31 Projekt 3 GŁÓWNY: "Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym"

Nazwa planowanego działania	Organizacja i wdrożenie systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym
Lokalizacja	Wyremontowany zabytkowy budynek, ul. C. K. Norwida 5 – obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	GOPS, firma Centrum, Koła Gospodyń
Opis projektu	<p>Przedmiotem projektu jest organizacja i wdrożenie systemu usług w nowo utworzonych gabinetach do kompleksowej rehabilitacji. Planowane jest pomieszczenie do dziennego pobytu osób wykluczonych społecznie także z powodu niepełnosprawności ruchowej. Istnieje potrzeba stworzenia centrum rehabilitacji i dostosowania bazy lokalowej do potrzeb potencjalnych użytkowników z obszaru rewitalizacji. Obecnie brak jest na terenie obszaru rewitalizacji ośrodka rehabilitacyjnego oraz dziennego domu pobytu, co powoduje obniżenie jakości życia przede wszystkim osób niepełnosprawnych i starszych.</p> <p>Projekt zakłada również organizację i utworzenie spółdzielni socjalnych, które będą wykorzystywały potencjał i doświadczenia</p>

	działających kół gospodyń wiejskich. Jest to kontynuacja działań zainicjowanych przez Powiat Wołomiński oraz partnerów z terenu obszaru rewitalizowanego w miejscowości Strachówka – utworzenia spółdzielni socjalnych.
Cele projektu	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia na obszarze rewitalizowanym poprzez możliwość korzystania z usług medycznych i rehabilitacyjnych REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO: 2.3- Poprawa warunków osiedleńczych poprzez stworzenie oferty usług rehabilitacyjnych dla osób starszych na obszarze rewitalizacji
Okres realizacji	2019-2023
Orientacyjny koszt	100 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	RPO WM 2014-2020- EFS, Priorytet 9.2.1
Źródło finansowania: Budżet Państwa	Regionalne Programy Zdrowotne Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	Firma Centrum, GOPS w Strachówce
Wskaźnik produktu	Liczba zorganizowanych jednostek usług rehabilitacyjnych z trenerami – 50 jednostek Liczba zorganizowanych konsultacji i spotkań – 30 konsultacji Jednorazowa liczba osób objętych usługami w powstałym budynku – 12 osób
Wskaźnik rezultatu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie w obszarze rewitalizowanym, którzy otrzymali skuteczne wsparcie i zabezpieczenie potrzeb zdrowotnych – 30 osób Liczba utworzonych miejsc pracy w utworzonym przedsiębiorstwie społecznym - 2 etaty Liczba osób objętych pomocą w ciągu dnia – 50 osób
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 2 podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności

	<p>społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem infrastruktury dostosowanej do potrzeb mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba inwestycji w zakresie poprawy estetyki, funkcjonalności i zagospodarowania obiektów publicznych oraz przestrzeni publicznej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>
--	---

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcie Nr 2

REWITALIZACJA MAZOWIECKIEJ WSI POPRZEC ROZPOWSZECHNIANIE LOKALNEJ I REGIONALNEJ KULTURY

Tabela 32 Projekt 4 GŁÓWNY: „Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami”

Nazwa planowanego działania	Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami
Lokalizacja	Strachówka, ul. Norwida dz. nr 244 obręb Strachówka - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Lokalni przedsiębiorcy KGW, LGD „Równiny Wołomińskiej”, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich w Strachówce, Jadwisinie i w Równem, Ochotnicze Straże Pożarne w Boruczy, w Równem i w Strachówce oraz Stowarzyszenia: „Niesiemy Pomoc, Dajemy Radość” z Rozalina, Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Norwidowska”. Ponadto, Ośrodek Zdrowia „CENTRUM”, Bank Spółdzielczy w Łochowie
Opis projektu	Zagospodarowanie centrum miejscowości Strachówka, znajdującego się na obszarze rewitalizacji oraz stworzenie warunków do handlu produktami lokalnymi i regionalnymi przez lokalnych wytwórców. Projekt przewiduje zadaszenie wydzielonego obszaru, przygotowanie miejsc handlu na tzw. sprzedaż pierwotną w zakresie artykułów spożywczych, artykułów rzemiosła lokalnego. Miejsce umożliwi bezpieczny, spełniający wszelkie standardy handel zarówno dla sprzedających jak i konsumentów. W dni powszednie miejsce handlu stanowić będą podjazdy i miejsca parkingowe dla osób korzystających z odbudowanego obiektu społeczno -gospodarczego, a w dni wolne i święta jako mini jarmark lub do organizowania uroczystości przez stowarzyszenia i gminę. Na terenie miejscowości Strachówka brak jest

	wyznaczonego miejsca do handlu lokalnego. Obecnie handel prowadzony jest na straganach przy ruchliwym skrzyżowaniu, co stwarza niebezpieczeństwo. Brak jest także estetyki przestrzennej.
Cele projektu	<p>Rozwój przedsiębiorczości, zapewnienie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, rozwój społeczno-gospodarczy, zapewnienie ładu przestrzennego oraz atrakcyjnej przestrzeni publicznej.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>1.3- Wykorzystanie potencjału gminy w kontekście rozbudowy lokalnego rynku zbytu produktów</p> <p>1.6- Rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji</p> <p>2.4- Zagospodarowanie obszarów problematycznych w zakresie uporządkowania przestrzeni publicznej i nadania jej funkcji o wysokich standardach funkcjonalnych, estetycznych i przestrzennych</p> <p>3.1- Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p>
Okres realizacji	2017-2019
Orientacyjny koszt	1 000 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	RPO WM 2014-2020- EFRR, Priorytet 6.2 Alternatywnie PROW 2014-2020
Źródło finansowania: Budżet Państwa	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	LGD „Równiny Wołomińskiej”, Lokalni przedsiębiorcy
Wskaźnik produktu	<p>Liczba zagospodarowanej przestrzeni publicznej – 1szt.</p> <p>Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej obszaru rewitalizowanego – 2 000 m².</p> <p>Liczba mieszkańców korzystających z przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym – 2 700 osób</p>

Wskaźnik rezultatu	Liczba uczestników wydarzeń na zagospodarowanej przestrzeni, którym zorganizowano czas wolny – od 50 do 400 osób podczas jednego wydarzenia
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 2 podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka , celu 1 wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji . Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk związanych z niskimi wskaźnikami przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz brakiem ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w wyniku realizacji projektu, liczba inwestycji umożliwiających rozwój potencjału gospodarczego na obszarze rewitalizacji, Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze rewitalizacji, liczba inwestycji w zakresie poprawy estetyki, funkcjonalności i zagospodarowania obiektów publicznych oraz przestrzeni publicznej, liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodność pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 33 Projekt 5 GŁÓWNY: „Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”

Nazwa planowanego działania	Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym
Lokalizacja	Strachówka, ul. Norwida dz. nr 244, plac przed Urzędem Gminy w Strachówce w centrum obszaru rewitalizowanego
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich w Strachówce, Jadwisinie i w Równem, Ochotnicze Straże Pożarne w Boruczy, w Równem i w Strachówce oraz Stowarzyszenia: „Niesiemy Pomoc, Dajemy Radość” z Rozalina, Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Norwidowska”. Ponadto KRUS, MODR, MIR, ARiMR, Ośrodek Zdrowia „CENTRUM”, Bank Spółdzielczy w Łochowie, LGD” Równiny Wołomińskiej”
Opis projektu	Organizacja uroczystości cyklicznych np. Dożynki Gminne, Vademecum korowodzie weselnym rodziców C. K. Norwida, 11 listopada – urodziny Niepodległej Polski, Święta i zawody Strażackie, festynów rodzinnych,

	<p>impresz kulturalno-sportowych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. oraz uroczystości religijne np. Boże Ciało, Droga Krzyżowa.</p> <p>Cel tych spotkań podczas zwyczajowo dni wolnych umożliwiał uczestnictwo – osób zameldowanych w obszarze rewitalizacji, a pracujących i uczących się poza miejscem zameldowania. Celem systematycznych spotkań mieszkańców podczas imprez upamiętniających lokalne wydarzenia i święta jest pokazanie możliwości potencjału rozwoju obszaru rewitalizowanego i włączenie tych osób do aktywnego działania podejmowania wspólnych projektów i przedsięwzięć wzmacniających więzi lokalne na obszarze rewitalizowanym. W konsekwencji systematyczne spotkania lokalne przy uczestnictwie animatorów społecznych mogą przyczynić się do realizacji wspólnych i inicjatyw społecznych, gospodarczych na terenie rewitalizowanym.</p> <p>W każdym z powyższych wydarzeniu uczestniczy od 50 do 400 osób</p>
<p>Cele projektu</p>	<p>Aktywizacja społeczności lokalnej, zorganizowanie czasu wolnego mieszkańców, budowanie identyfikacji lokalnej i tożsamości oraz integracja społeczna w oparciu o historię i tradycję regionu.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>3.5- Rozwój oferty działań kulturalnych i społecznych prowadzonych na obszarze rewitalizacji</p> <p>3.1- Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p> <p>3.2- Zwiększenie poczucia przynależności mieszkańców do miejsca zamieszkania i odpowiedzialności za rozwój tzw. „małej ojczyzny”</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2018-2023</p>
<p>Orientacyjny koszt</p>	<p>200 000 zł</p>
<p>Źródło finansowania: środki UE</p>	
<p>Źródło finansowania: Budżet Państwa</p>	

Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	LGD „Równiny Wołomińskiej”, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich w Strachówce, Jadwisinie i w Równem, Ochotnicze Straże Pożarne w Boruczy, w Równem i w Strachówce oraz Stowarzyszenia: „Niesiemy Pomoc, Dajemy Radość” z Rozalina, Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Norwidowska”. Ponadto, Ośrodek Zdrowia „CENTRUM”, Bank Spółdzielczy w Łochowie
Wskaźnik produktu	Liczba rocznie zorganizowanych uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków i warsztatów – 15 wydarzeń
Wskaźnik rezultatu	Liczba uczestników w zorganizowanych wydarzeniach, którym zorganizowano czas wolny – 750 osób
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej w zakresie braku różnorodnej oferty wypełnienia czasu wolnego, wzmacniając poziom integracji mieszkańców z obszarem, jednocześnie wpływając na jego promocję. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba projektów edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do różnych grup mieszkańców, liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 34 Projekt 6 GŁÓWNY „Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym”

Nazwa planowanego działania	Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych
Lokalizacja	Strachówka ul. Norwida - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	W ramach partnerów występować będą: KGW Strachówka, KGW Równie, KGW Jadwisin, gospodarstwa agroturystyczne, Stowarzyszenia, Parafia

	Wniebowzięcia NMP w Strachówce
Opis projektu	Celem projektu jest zachowanie na obszarze rewitalizowanym spuścizny kulturowej mazowieckiej wsi poprzez utworzenie wioski tematycznej prezentującej dorobek lokalnej historii, tradycji i kultury. Przedmiotem projektu jest urządzenie i organizacja obszaru, na którym prowadzone będą przedsięwzięcia umożliwiające prowadzenie działalności związanej z rozwojem tradycyjnej, lokalnej kuchni wraz z rozpowszechnieniem wiedzy o uprawie ziół, prezentacja zachowanych przedmiotów codziennego użytku wykorzystywanych w gospodarstwach rolnych, prezentacja tradycji i zwyczajów lokalnych.
Cele projektu	<p>Głównym celem projektu jest organizacja na terenie rewitalizowanym miejsca do stworzenia wioski tematycznej, mającej na celu rozpowszechnianie wiedzy o tradycyjnej, lokalnej kuchni, ziołolecznictwie, tradycji i zwyczajach.</p> <p>Celem jest także wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizowanego, stworzenie rynku zbytu dla produktów regionalnych, promocja produktów w regionie.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>1.6- Rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji</p> <p>3.1- Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p> <p>3.2- Zwiększenie poczucia przynależności mieszkańców do miejsca zamieszkania i odpowiedzialności za rozwój tzw. „małej ojczyzny”</p> <p>3.5- Rozwój oferty działań kulturalnych i społecznych prowadzonych na obszarze rewitalizacji</p>
Okres realizacji	2017-2023
Orientacyjny koszt	1 000 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	PROW 2014-2020- EFRR
Źródło finansowania: Budżet Państwa	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy

Źródło finansowania: środki partnerów	Lokalne Stowarzyszenia, gospodarstwa agroturystyczne i przedsiębiorstwa, LGD „Równiny Wołomińskiej”
Wskaźnik produktu	Liczba działań zwiększających wytwarzanie i popularyzację lokalnych produktów 15 szt.
Wskaźnik rezultatu	Liczba uczestników działań, którzy zwiększyli swój poziom aktywności integracji społecznej – 100 osób Powierzchnia upraw zielarskich - 0,5 ha
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1 wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk związanych z niskimi wskaźnikami przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz brakiem zróżnicowanej oferty wypełnienia czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w wyniku realizacji projektu, liczba inwestycji umożliwiających rozwój potencjału gospodarczego na obszarze rewitalizacji, Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze rewitalizacji, liczba inwestycji w zakresie poprawy estetyki, funkcjonalności i zagospodarowania obiektów publicznych oraz przestrzeni publicznej, liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcie Nr 3

DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU OŻYWIENIE GOSPODARCZE TERENU ZDEGRADOWANEGO

Tabela 35 Projekt nr 7 GŁÓWNY: „Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji”

Nazwa planowanego działania	Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Strachówka ul. Spółdzielcza dz. nr 238/2, 238/3, 240, 253 i działka po byłej mleczarni (brak nr) - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Lokalni Przedsiębiorcy, LGD „RW”

<p>Opis projektu</p>	<p>Tereny po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych (SKR), po byłej Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” po byłej zlewni mleka oraz przylegająca do nich działka należąca do Gminy Strachówka, to łącznie około 3,70 ha w centrum obszaru rewitalizowanego, który łączy się bezpośrednio z drogą krajową nr 50. Obecnie w części budynków prowadzona jest działalność gospodarcza, która również wymaga wsparcia. Projekt polegać będzie na uzbrojeniu terenu w infrastrukturę techniczną poprzez wykonanie: sieci wodociągowej, energetycznej, gazowej, utwardzenie terenu, budowę ogrodzenia oraz inne przedsięwzięcia w celu zapewnienia rozwoju działalności gospodarczej na terenie rewitalizowanym. W ramach realizacji projektu nastąpi poprawa stanu technicznego istniejących budynków oraz stworzona zostanie możliwość zatrudnienia osób bezrobotnych oraz zachęcenie do podejmowania działalności gospodarczej na obszarze rewitalizowanym. W zamkniętych zakładach pracy na początku lat 90-tych XX wieku pracowało kilkadziesiąt osób: w SKR – ponad 25 osób, w GS „SCH” – ponad 40 osób i zlewni mleka – 5 osób. Dziś ww. zakłady nie istnieją, budynki ulegają dewastacji i ludzie poszukują pracy.</p>
<p>Cele projektu</p>	<p>Celem projektu jest rozwój przedsiębiorczości oraz zapewnienie miejsc pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie w kontekście osób młodych którzy z powodu braku możliwości pracy opuszczają miejsce zamieszkania. Celem projektu jest także zmniejszenie ubóstwa i poprawa jakości życia na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>1.1-Pobudzenie do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców poprzez system szkoleń i prelekcji</p> <p>1.2-Wsparcie dla rozwoju małych lokalnych przedsiębiorstw poprzez zapewnienie systemu szkoleń oraz miejsc prowadzenia działalności gospodarczej i wzmocnienia rozwoju gospodarczego na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.3-Wsparcie rozwoju i marketingu produktów lokalnych poprzez organizację lokalnego rynku zbytu produktów</p> <p>1.6- Rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2017 - 2019</p>
<p>Orientacyjny koszt</p>	<p>2 500 000 zł</p>
<p>Źródło finansowania: środki UE</p>	<p>RPO WM 2014-2020- EFS, Priorytet 3.1.2 EFRR</p>
<p>Źródło finansowania: Budżet Państwa</p>	<p>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</p>
<p>Źródło finansowania: środki Gminy</p>	<p>Budżet Gminy</p>

Źródło finansowania: środki partnerów	Lokalni przedsiębiorcy, LGD „RW”
Wskaźnik produktu	Liczba działań zmniejszających skalę ubóstwa – 1szt. Liczba działań w zakresie poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej – 1 szt. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych – 3,70 ha Liczba inwestycji na przygotowanych terenach inwestycyjnych – 2 szt. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – 5 EPC
Wskaźnik rezultatu	Liczba powstałych przedsiębiorstw na terenie rewitalizowanym – 2 szt. Liczba przedsiębiorstw którym udzielono wsparcia na terenie rewitalizowanym – 2 szt.
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1 wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk związanych z niskimi wskaźnikami przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w wyniku realizacji projektu, liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze rewitalizacji, liczba inwestycji umożliwiających rozwój potencjału gospodarczego na obszarze rewitalizacji, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 36 Projekt 8 GÓŁWNY: „Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw”

Nazwa planowanego działania	Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw
Lokalizacja	Strachówka - Świetlica wiejska w Strachówce, ul. Jana Pawła II 24-obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, Stowarzyszenia, LGD „Równiny Wołomińskiej”

<p>Opis projektu</p>	<p>Przedmiotem projektu jest przeprowadzenie szkoleń i doradztwa w zakresie otwierania i prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotą projektu jest zwiększenie wiedzy mieszkańców i przedsiębiorców dotyczącej zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także rozpowszechnianie wytwórstwa produktów lokalnych i regionalnych. Obecnie mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie podejmują działań związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Dostrzega się ukryte bezrobocie na terenie rewitalizowanym, co objawia się w procederze ubezpieczenia tych osób w KRUS jako domowników. Istnieje potrzeba zmiany tego stanu rzeczy i przygotowanie mieszkańców do aktywizacji zawodowej.</p>
<p>Cele projektu</p>	<p>Poszerzenie świadomości mieszkańców terenu rewitalizowanego w kontekście tworzenia nowych miejsc pracy (cykl prelekcji i wizyt studyjnych).</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości, stworzenie nowych miejsc pracy, zatrzymanie odpływu ludzi młodych, pobudzenie rozwoju gospodarczego na terenie rewitalizacji.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>1.1-Pobudzenie do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców poprzez system szkoleń i prelekcji</p> <p>1.2-Wsparcie dla rozwoju małych lokalnych przedsiębiorstw poprzez zapewnienie systemu szkoleń oraz miejsc prowadzenia działalności gospodarczej i wzmacniania rozwoju gospodarczego na obszarze rewitalizacji</p> <p>1.5- Organizacja i prowadzenie szkoleń dotyczących prawnych i funkcjonalnych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>3.3-Prowadzenie systemu działań, szkoleń i prelekcji podnoszących kapitał społeczny i wiedzę mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>3.1-Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p>
<p>Okres realizacji</p>	<p>2018-2020</p>
<p>Orientacyjny koszt</p>	<p>100 000 zł</p>

Źródło finansowania: środki UE	LEADER Lokalna Grupa Działania „Równiny Wołomińskiej” - EFS
Źródło finansowania: Budżet Państwa	Powiatowy Urząd Pracy
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	LEADER LGD „Równiny Wołomińskiej”, PUP
Wskaźnik produktu	Liczba działań zmniejszających skalę ubóstwa – 5 szt. Liczba zorganizowanych form wsparcia w zakresie podniesienia świadomości zawodowej - 5 szt.
Wskaźnik rezultatu	Liczba osób wymagających wsparcia w zakresie aktywności zawodowej, która uzyskała skuteczną pomoc – 30 osób Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji – 2 przedsiębiorstwa
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1 wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji . Projekt przyczyni się do utrzymania pozytywnych wskaźników w zakresie liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych na obszarze gminy, wzmocni potencjał gospodarczy, przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem integracji społecznej . Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na obszarze rewitalizacji, liczba przeprowadzonych prelekcji, wykładów, szkoleń w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w wyniku realizacji projektu, liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze rewitalizacji, wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe na 100 mieszkańców, liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji .

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 37 Projekt 9 GŁÓWNY: „Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizowanego”

Nazwa planowanego działania	Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży obszaru rewitalizowanego
Lokalizacja	Zespół Szkół im. Rzeczpospolitej Norwidowskiej w Strachówce, ul. Kmiecińskiego 3 - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Zespół Szkół im. Rzeczpospolitej Norwidowskiej w Strachówce, KGW, OSP, LGD „Równiny Wołomińskiej”
Opis projektu	Przedmiotem projektu jest organizacja czasu wolnego dla młodzieży poprzez prowadzenie warsztatów z zakresu ekonomii i zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej, przybliżenie zasad przedsiębiorczości, warsztaty praktycznego prowadzenia konkretnej działalności w formie ćwiczeń i zabaw. Istotą projektu jest zachęcanie dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w warsztatach, gdyż w przyszłości umożliwi to łatwiejsze dokonanie wyboru zawodu i odnalezienie się na rynku pracy, faktyczne poprowadzenie własnego biznesu czy samozatrudnienie. Brak wiedzy z zakresu przedsiębiorczości, podstaw ekonomii czy finansów oraz zarządzania firmą czyni społeczność obszaru rewitalizacji nieporadna na rynku pracy i wykazującą postawy roszczeniowe. Niski poziom przedsiębiorczości wpływa również niekorzystnie na najmłodszych mieszkańców, którzy często wkraczając w dorosłość nie widząc szans na rozwój w miejscu zamieszkania opuszczają je, migrując do ościennych gmin.
Cele projektu	<p>Celem projektu jest uświadamianie młodych mieszkańców obszaru rewitalizowanego w zakresie podstaw prowadzenia działalności gospodarczej, wskazanie na szanse i możliwości prowadzenia działalności wykorzystującej potencjał obszaru zamieszkania i rozwój osobistych predyspozycji. Celem projektu jest podniesienie świadomości biznesowej młodych mieszkańców, co w perspektywie umożliwi zatrzymanie młodej społeczności obszaru rewitalizowanego, w miejscu urodzenia i wpłynie na ich decyzję w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej z wykorzystaniem lokalnego potencjału.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>1.1-Pobudzenie do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców poprzez system szkoleń i prelekcji</p> <p>1.5- Organizacja i prowadzenie szkoleń dotyczących prawnych i funkcjonalnych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>3.3-Prowadzenie systemu działań, szkoleń i prelekcji</p>

	<p>podnoszących kapitał społeczny i wiedzę mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>3.1-Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p>
Okres realizacji	2018-2019
Orientacyjny koszt	30 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	LEADER LGD „Równiny Wołomińskiej”-EFS
Źródło finansowania: Budżet Państwa	Powiatowy Urząd Pracy
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	LGD „Równiny Wołomińskiej”
Wskaźnik produktu	<p>Liczba działań zmniejszających skalę ubóstwa 2 szt.</p> <p>Liczba zorganizowanych form wsparcia w zakresie świadomości zawodowej i przedsiębiorczości – 5 sztuk</p>
Wskaźnik rezultatu	Liczba osób, które zdobyły wiedzę w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenach wiejskich 40 osób
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	<p>Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1 wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym oraz celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy ekonomicznej wśród najmłodszej części lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji, podniesie kapitał społeczny na obszarze rewitalizacji oraz w przyszłości wzmocni potencjał gospodarczy. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba przeprowadzonych prelekcji, wykładów, szkoleń w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 38 Projekt 10 UZPEŁNIAJĄCY: „Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych.”

Nazwa planowanego działania	Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych
Lokalizacja	Tereny objęte programem rewitalizacji w gminie Strachówka - budynki prywatne na obszarze objętym programem rewitalizacji oraz budynki użyteczności publicznej, w tym Zespół Szkół w Strachówce, ul. Kmiecińskiego 3, Urząd Gminy w Strachówce, ul. Norwida 6, Plebania przy parafii w Strachówce, ul. Norwida 10, wyremontowany po spaleniu budynek zabytkowy, ul. Norwida 5, OSP- ul. Jana Pawła II 24
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Właściciele prywatnych budynków mieszkalnych, przedsiębiorcy, OSP, Zespół Szkół, Parafia
Opis projektu	W związku z koniecznością dostosowania infrastruktury sieci grzewczych do obecnych standardów dotyczących ochrony środowiska, konieczna jest wymiana wyeksploatowanych oraz nisko- ekologicznych kotłów węglowych na kotły gazowe w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach mieszkalnych na obszarze rewitalizacji.
Cele projektu	Poprawa standardów ochrony środowiska poprzez inwestycje REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO: 2.5- Poprawa warunków osiedleńczych poprzez działania pro-środowiskowe, zwiększające jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji
Okres realizacji	2018-2020
Orientacyjny koszt	400 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	
Źródło finansowania: Budżet Państwa	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	właściciele prywatnych budynków mieszkalnych, przedsiębiorcy,
Wskaźnik produktu	Liczba działań w zakresie poprawy funkcjonalności obiektów mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej – 1 szt.

	<p>Liczba wymienionych kotłów gazowych w budynkach prywatnych – 30 szt.</p> <p>Liczba wymienionych kotłów gazowych w budynkach użyteczności publicznej – 7 szt.</p>
Wskaźnik rezultatu	<p>Liczba osób korzystających z poprawionych pod względem funkcjonalności obiektów mieszkalnych – 150 osób</p> <p>Liczba osób korzystających z poprawionych pod względem funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej – 2700 osób</p>
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	<p>Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 2 podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk związanych z brakiem dbałości o środowisko naturalne wśród mieszkańców. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: wskaźnik udziału budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej, liczba przeprowadzonych działań w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 39 Projekt 11 GŁÓWNY: "Komputer - Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców"

Nazwa planowanego działania	Komputer – Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców
Lokalizacja	Strachówka, ul. Norwida 5, Zespół Szkół w Strachówce, ul. Kmiecińskiego 3, Świetlica Wiejska w Strachówce, ul. Jana Pawła II 24 - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich w Strachówce, Jadwisinie i w Równem, Ochotnicze Straże Pożarne w Boruczy, w Równem i w Strachówce oraz Stowarzyszenia: „Niesiemy Pomoc, Dajemy Radość” z Rozalina, Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Norwidowska”, Ośrodek Zdrowia „CENTRUM”, Bank Spółdzielczy w Łochowie, LGD” Równiny Wołomińskiej”
Opis projektu	Przedmiotem projektu jest organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencje mieszkańców obszaru rewitalizacji, jako atrakcyjna forma spędzenia czasu wolnego i stworzenie warunków do zapobiegania wykluczeniu społecznemu i

	<p>cyfrowemu. Brak umiejętności wykorzystania najnowszych technologii IT jest barierą w codziennym funkcjonowaniu w społeczeństwie zdominowanym przez technologie informatyczne. Projekt umożliwi także integrację międzypokoleniową, ponieważ forma zajęć przewidywać będzie wzajemną wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy starszym i młodszym pokoleniem mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>
Cele projektu	<p>Aktywizacja społeczności lokalnej, zorganizowanie czasu wolnego mieszkańców, budowanie identyfikacji lokalnej, podnoszenie umiejętności dot. nowych technologii IT</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>3.1-Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p> <p>3.3 Prowadzenie systemu działań, szkoleń i prelekcji podnoszących kapitał społeczny i wiedzę mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
Okres realizacji	2017-2023
Orientacyjny koszt	100 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	RPO WM 2014-2020 EFS - Priorytet 10- EFRR
Źródło finansowania: Budżet Państwa	
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	<p>LGD „Równiny Wołomińskiej”, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich w Strachówce, Jadwisinie i w Równem, Ochotnicze Straże Pożarne w Boruczy, w Równem i w Strachówce oraz Stowarzyszenia: „Niesiemy Pomoc, Dajemy Radość” z Rozalina, Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Norwidowska”.</p>
Wskaźnik produktu	<p>Liczba działań zwiększających poziom aktywności i integracji społecznej – 5 szt.</p> <p>Liczba działań edukacyjnych podnoszących wiedzę i kapitał społeczny – 5 szt.</p> <p>Liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie możliwości korzystania z</p>

	komputera i, Internetu dla osób dorosłych i starszych – 5 szt.
Wskaźnik rezultatu	Liczba uczestników z niskim wykształceniem, którzy podnieśli swoją wiedzę i kapitał społeczny – 15 osób Liczba uczestników w wieku 50+, którzy podnieśli swoją wiedzę i kapitał społeczny – 15 osób Liczba uczestników w wieku 25 +, którzy podnieśli swoją wiedzę i kapitał społeczny – 20 osób
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem integracji społecznej różnych grup wiekowych oraz podniesie zasób kompetencji mieszkańców poprzez umiejętność wykorzystania technik informatycznych. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 40 Projekt 12 GŁÓWNY: "Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne"

Nazwa planowanego działania	Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne
Lokalizacja	Strachówka, ul. Norwida 5, Zespół Szkół w Strachówce, ul. Kmiecińskiego 3, Świetlica Wiejska w Strachówce, ul. Jana Pawła II 24 - obszar rewitalizowany
Realizator projektu	Gmina Strachówka
Partnerzy	Komenda Powiatowa Policji w Wołominie, Komisariat Policji w Jadowie, Komenda Powiatowej Straży w Wołominie, Gminna Biblioteka Publiczna, Koła Gospodyń Wiejskich w Strachówce, Jadwisinie i w Równem, Ochotnicze Straże Pożarne w Boruczy, w Równem i w Strachówce oraz Stowarzyszenia: „Niesiemy Pomoc, Dajemy Radość” z Rozalina, Stowarzyszenie Przyjaciół Strachówki oraz Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Norwidowska”, Ośrodek Zdrowia „CENTRUM”, LGD” Równiny Wołomińskiej”
Opis projektu	Przedmiotem projektu jest edukacja i działania prewencyjne w zakresie podnoszenia świadomości mieszkańców korzystających z dróg publicznych, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa, stosowanie

	przepisów ruchu drogowego, poprzez system szkoleń i prelekcji. Przedmiotem działań dla mieszkańców obszaru rewitalizowanego jest również przeprowadzenie kompleksowego programu profilaktycznego przeciwdziałającemu zjawiskom patologicznym w obszarze społecznym (np. przeciwdziałania przemocy, alkoholizmu innych uzależnień).
Cele projektu	<p>Poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie występowaniu patologii.</p> <p>REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO:</p> <p>3.1-Ograniczenie problemów społecznych na obszarze rewitalizowanym poprzez działania systemowe pobudzające aktywność, integrację społeczną</p> <p>3.3 Prowadzenie systemu działań, szkoleń i prelekcji podnoszących kapitał społeczny i wiedzę mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
Okres realizacji	2017-2023
Orientacyjny koszt	50 000 zł
Źródło finansowania: środki UE	
Źródło finansowania: Budżet Państwa	
Źródło finansowania: środki Gminy	Budżet Gminy
Źródło finansowania: środki partnerów	<p>LGD „Równiny Wołomińskiej”</p> <p>Gminna Biblioteka Publiczna,</p>
Wskaźnik produktu	Liczba działań zwiększających poziom bezpieczeństwa – 10 szt.
Wskaźnik rezultatu	Liczba uczestników działań zwiększających poziom bezpieczeństwa w na terenie rewitalizowanym, którzy poprzez szkolenia i prelekcje zwiększyli swoje poczucie bezpieczeństwa oraz podnieśli poziom świadomości dotyczący przeciwdziałania patologiom na obszarze rewitalizowanym - 100 osób
Sposób oceny efektów realizacji projektu w odniesieniu do celów programu	Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 3 aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem poczucia bezpieczeństwa i funkcjonowania w realnych warunkach społecznych. Efekty realizacji projektu zmierzone zostaną przez wskaźnik: liczba przeprowadzonych

	<p>projektów w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, liczba projektów edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do różnych grup mieszkańców, liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej, liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem poczucia bezpieczeństwa i funkcjonowania w realnych warunkach społecznych.</p>
--	---

Źródło: opracowanie własne.

CZĘŚĆ XI. Komplementarność przedsięwzięć w różnych aspektach działań

1. Przedsięwzięcia towarzyszące

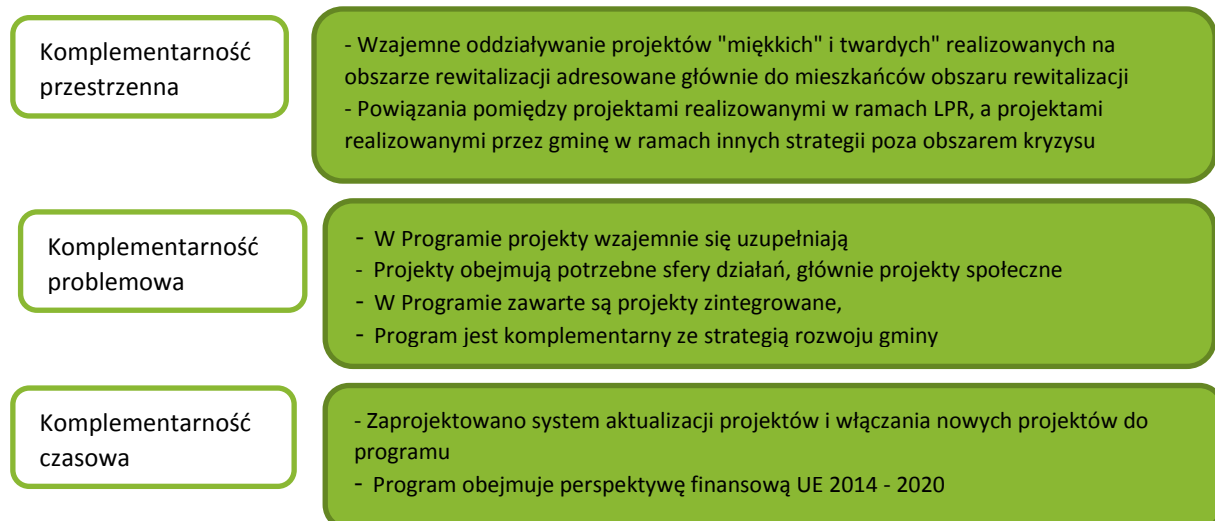
Poza szczegółowo opisanymi w poprzednim rozdziale projektami przewidzianymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 możliwe jest również realizowanie przedsięwzięć towarzyszących procesowi rewitalizacji. Działania towarzyszące są działaniami programowymi, które służą wzmocnieniu procesu rewitalizacji. Do najważniejszych zalecanych działań towarzyszących należą:

1. Opracowanie nowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strachówka – obowiązujące Studium nie zawiera pogłębionych analiz różnicowań struktur wewnątrzgminnych i obszarów zdegradowanych. Konieczne jest nowe podejście do polityki przestrzennej, a rekomendowany termin podjęcia prac nad studium to rok 2020.

2. Komplementarność działań rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji w swoich założeniach powinien posiadać znamiona kompleksowych rozwiązań i spełniać wymogi komplementarności w zakresie prowadzonych działań i inwestycji. Podstawowe wymiary „wzajemnego uzupełniania się” elementów programu, a w szczególności projektów, ujęto poniżej w formie schematu.

Rysunek 24 Komplementarność działań i projektów w Programie Rewitalizacji

Komplementarność finansowa

- Przy orientacji na pozyskanie preferencyjnego finansowania ze środków funduszy unijnych program zakłada alternatywne źródła finansowania
- Przewiduje się finansowanie części projektów ze środków programów rządowych
- Przewiduje się włączenie źródeł prywatnych

Komplementarność proceduralna

- Program przewiduje różne typy projektów
- Zarządzanie Programem odbywa się w trybie partycypacyjnym
- Komórka merytoryczna współpracuje z partnerami i wspiera ich działania

Źródło: opracowanie własne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Projekty, które zostały uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały zaplanowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, jako działania wzajemnie uzupełniające się oraz wpływające na redukcję sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji, ale także oddziałujące na cały obszar gminy. Działania te mając charakter „miękki” (projekty społeczne) oraz charakter „twardy” (projekty infrastrukturalne), przewidziane są do realizacji na obszarze rewitalizacji, głównie dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych, ale nie wykluczają udziału pozostałych mieszkańców gminy Strachówka.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

W zestawieniu poniżej znajduje się wykaz problemów wskazanych w diagnozie czynników kryzysu niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji, wraz z określeniem zdefiniowanych celów strategicznych, które stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy. Do każdego projektu przypisano zdiagnozowany problem, na który realizacja projektu odpowiada oraz konkretny cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Tabela 41 Powiązania problemów, celów i projektów rewitalizacji

Legenda: Tabela wskazuje problem ujęty w diagnozie kryzysu oraz cel strategiczny, który stanowi odpowiedź na zdiagnozowany problem. Kolorem niebieskim zaznaczono projekty, które rozwiązują problem uwidoczniony w diagnozie kryzysu.

Lp.	Nazwa projektu	Problem						
		UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	NISKA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	BRAK INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	BEZROBOCIE	NISKA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	NISKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY WYKORZYSTYWANEJ NA CELE PUBLICZNE	NISKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY MIESZKALNEJ
		1. WZMOCNIENIE AKTYWNOŚCI I POBUDZENIE MIESZKAŃCÓW NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM 2. PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ OBSZARU REWITALIZOWANEGO POPRZEC WZMOCNIENIE FUNKCYONALNOŚCI SPOŁECZNO-CENTRUM MIEJSCOWOŚCI STRACHÓWKA AKTYWIZACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI OBSZARU REWITALIZACJI I ZWIĘKSZENIE ZAANGAŻOWANIA W KWESTIE ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO OBSZARU REWITALIZACJI						
		CEL 1 CEL 3	CEL 1 CEL 3	CEL 1 CEL 3	CEL 1 CEL 3	CEL 1 CEL 3	CEL 2 CEL 2	
1	„Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego”							
2	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariat”							
3	„Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym”							
4	„Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami”							
5	„Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”							
6	„Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym”							

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

7	„Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji”							
8	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw”							
9	„Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży”							
10	„Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych”							
11	”Komputer- Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców”							
12	”Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne”							

Źródło:
opracowanie własne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ CZASOWA

Rewitalizacja to proces złożony i długotrwały, który powinien zostać odpowiednio zaplanowany i rozłożony w czasie. Jedynie spójna wizja prowadzonych działań i ich komplementarność czasowa mogą przynieść oczekiwane rezultaty. Komplementarność czasowa dotycząca prowadzonego procesu rewitalizacji warunkowana jest nie tylko racjonalnym rozłożeniem w czasie planowanych przedsięwzięć i inwestycji, ale przede wszystkim dotyczy kontynuacji działań dotyczących rewitalizacji na obszarze gminy, które prowadzone są od wielu lat, a które między innymi współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej w ramach poprzedniej perspektywy finansowania na lata 2007-2013. Działania te mogą być kontynuowane z powodzeniem obecnie w ramach aktualnie obowiązującej perspektywy na lata 2014-2020.

W ramach poprzedniej perspektywy finansowania realizowane były poniższe projekty o charakterze rewitalizacyjnym.

Tabela 42 Działania i zadania inwestycyjne o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane przez Gminę Strachówka z udziałem środków unijnych w ramach perspektywy finansowania 2007-2013

2011 r.				
L.p.	Do kogo został złożony wniosek	Tytuł wniosku	Kwota całkowita	Kwota dofinansowania
2.	MJWPU - POKL	"Przedszkolaki babci Rozalki"	692 026,00 zł	686 026,00 zł
3.	PROW 2007-2013	"Remont, modernizacja i wyposażenie pomieszczeń remizy strażackiej, remont placu i nadbudowa dachu budynku OSP w Strachówce"	340 313,00 zł	143 722,00 zł
5.	PROW 2007-2013	"Wykonanie docieplenia ścian budynku remizo - świetlicy OSP w Strachówce, wykonanie elewacji, wyposażenie mini siłowni OSP"	120 503,85 zł	64 047,00 zł
6.	MJWPU - POKL	"Lepszy start w przyszłość naszych dzieci"	30 400,00 zł	30 400,00 zł
7.	MJWPU - POKL	"W samą porę - aktywne pięćdziesięciolatki"	49 977,00 zł	49 977,00 zł
8.	MJWPU - POKL	"Nowa baza danych - kurs komputerowy dla 50 - latków"	49 993,00 zł	49 993,00 zł
9.	PROW 2007-2013	"Budowa SUW i sieci wodociągowej w Gminie Strachówka w miejscowościach: Osęka, Zofinin, Strachówka, Rozalin, Annpol, Józefów i Młynisko"	5 093 029,56 zł	3 098 759,00 zł
10.	MF i MJWPU POKL	"Aktywizacja wzbogaca, nadzieją jest praca"	268 500,00 zł	237 000,00 zł

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

11.	Fundusz Rozwoju Kultury i Sportu Urząd Marszałkowski Działanie 7.2	"Sala gimnastyczna z zapleczem i łącznikiem przy ZS w Strachówce"	3 171 478,00 zł	1 550 000,00 zł 30 000,00 zł 1 447 499,00 zł
2012 r.				
L.p.	Do kogo został złożony wniosek	Tytuł wniosku	Kwota całkowita	Kwota dofinansowania
2.	WFOŚiGW w Warszawie	"Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Rozalinie poprzez wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz ocieplenie stropu"	70 410,83 zł	30 577,86 zł
3.	Urząd Marszałkowski i MSiP	"Budowa boiska Orlik 2012"	857 790,00 zł	713 000,00 zł
5.	PROW 2007-2013	"Remont i modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Jadwisinie"	383 421,00 zł	204 290,00 zł
7.	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego POIG	"Komputerowe okno na świat - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu"	533 143,50 zł	533 143,50 zł
8.	MJWPU POKL	"Współpraca i wiedza kluczem do sukcesu" Nr 1	483 304,00 zł	483 304,00 zł
2013 r.				
L.p.	Do kogo został złożony wniosek	Tytuł wniosku	Kwota całkowita	Kwota dofinansowania
4.	PROW 2007-2013	"Rozbudowa istniejącego budynku garażowego o pomieszczenia świetlicy wiejskiej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i obsługą komunikacyjną. Zakup i montaż wyposażenia w Równem gmina Strachówka"	387 339,87 zł	256 466,00 zł
6.	PROW 2007-2013 Mały projekt	"Mamo, tato spędźmy razem czas"	31 949,00 zł	21 139,00 zł
7.	MJWPU	"Przedszkola sukcesu"	259 152,00 zł	259 152,00 zł
9.	MJWPU	"Współpraca i wiedza kluczem do sukcesu" Nr 2	457 105,00 zł	457 105,00 zł
2014 r.				
L.p.	Do kogo został złożony wniosek	Tytuł wniosku	Kwota całkowita	Kwota dofinansowania
3.	PROW 2007-2013 Mały projekt	"Aktywizacja kobiet wiejskich poprzez wyposażenie świetlicy wiejskiej w Jadwisinie oraz promocja produktu lokalnego"	29 751,00 zł	19 977,00 zł
4.	PROW 2007-2013	"Odnowa wsi Strachówka poprzez budowę chodnika i miejsc postojowych wraz z elementami	189 187,76 zł	121 113,00 zł

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

		odwodnienia przy ul. M. Konopnickiej"		
2015 r.				
L.p.	Do kogo został złożony wniosek	Tytuł wniosku	Kwota całkowita	Kwota dofinansowania
4.	WFOŚiGW w Warszawie	"Wykonanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strachówka"	20 000,00 zł	15 000,00 zł
5.	WFOŚiGW w Warszawie	"Odbudowa urzędzeń i obiektów melioracji podstawowej i szczegółowej poprzez remont przepustów zlokalizowanych w pasie dróg gminnych n terenach zurbanizowanych gminy Strachówka"	47 605,69 zł	22 049,84 zł
2016 r..				
L.p.	Do kogo został złożony wniosek	Tytuł wniosku	Kwota całkowita	Kwota dofinansowania
4.	PROW 2014-2020	"Przebudowa drogi gminnej Osęka - Ruda-Czernik"	677 770,32 zł	431 265,00 zł
6.	PROW 2014-2020	"Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Krawcowizna"	237 485,42 zł	151 111,00 zł
8.	PROW 2014-2020	"Przebudowa drogi gminnej Kąty-Miąski - Borucza"	164 868,75 zł	104 905,00 zł
10.	PROW 2014-2020	"Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Jadwisin"	171 167,75 zł	108 914,00 zł
12.	PROW 2014-2020	"Przebudowa drogi gminnej Annapol-Marysin"	715 018,28 zł	454 889,00 zł
15.	MJWPU	"Program rewitalizacji dla gminy Strachówka na lata 2016 - 2023"	67 600,00 zł	60 840,00 zł
17.	RPO WM	"Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Strachówce"	1 530 113,85 zł	856 863,76 zł
18.	RPO WM	„Proekologiczne inwestycje w OZE źródłem oszczędności mieszkańców gminy Stoczek, Strachówka, Długosiodło i Jadów”	12 682 590,87	9 892 420,88
19.	PROW 2014-2020	„Budowa sieci wodociągowej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Strachówka”	3 523 907,32	1 981 062,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka

Należy wyraźnie zaznaczyć, iż planowane w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji projekty, posiadają w znacznej mierze w odróżnieniu do dotychczas prowadzonych działań odnowy, charakter społeczny i akcent działań został postawiony właśnie w obszarze rozwiązania problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dlatego można śmiało wysunąć wniosek, iż rozległy, wielowymiarowy charakter proponowanych działań w ramach Programu posiada kompleksową skalę oddziaływania, nie realizowaną dotychczas w tak wielu aspektach

jednoczenie, co wyraźnie umożliwi nie tylko zmniejszenie skali kryzysu, ale przede wszystkim realne podniesienie standardów życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Przeprowadzone na przestrzeni ostatnich lat działania mające charakter rewitalizacyjny, kontynuowane będą w ramach procesu obecnie prowadzonej rewitalizacji na przestrzeni najbliższego horyzontu czasowego w latach 2016-2023. Poniższa tabela w formie diagramu Gantta, stanowi harmonogram działań w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 43 Harmonogram realizacji działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Lp.	Nazwa projektu	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	„Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego”								
2	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariat”								
3	„Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym”								
4	„Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami”								
5	„Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”								
6	„Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym”								
7	„Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji”								
8	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich								

Lp.	Nazwa projektu	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	przedsiębiorstw”								
9	„Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży”								
10	„Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych”								
11	”Komputer- Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców”								
12	”Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne”								

Źródło: opracowanie własne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ FINANSOWA

Komplementarność finansowa Lokalnego Programu Rewitalizacji oparta została o zdywersyfikowane źródła finansowania. Należą do nich zarówno środki budżetu gminy, środki dotacyjne z Unii Europejskiej, środki programów rządowych i środki interesariuszy (przedsiębiorców, organizacji pozarządowych. W rozdziale dotyczącym Indykatywnych ram finansowania projektów wskazano w sposób wyczerpujący planowane źródła finansowania.

Gmina Strachówka kierując się zasadami maksymalnie efektywnego wykorzystania środków Budżetu Gminy, będzie dążyła do efektywnego stosowania modelu dźwigni finansowej - czyli pozyskania środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięć i zapewnienia wkładu własnego niezbędnego do ich efektywnej realizacji. Taki model zapewni relatywnie najwyższy poziom realizacji przedsięwzięć, gdyż gmina dysponując ograniczonymi możliwościami finansowymi, będzie stawiała jako priorytet realizację przedsięwzięć dofinansowywanych ze źródeł zewnętrznych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNA

Komplementarność proceduralna opiera się w zdecydowanej mierze na zarządzaniu programem w trybie partycypacyjnym wszystkich uczestników i interesariuszy. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji przewidziano współdziałanie różnych instytucji oraz spójność przyjętych procedur służących precyzyjnemu i efektywnemu wykonaniu działań związanych z programem.

Komplementarność ta zapewniona zostanie przez system zarządzania działający w oparciu o utworzony Zespół ds. Rewitalizacji. System ten zapewni także współuczestnictwo wszystkich interesariuszy prowadzonego procesu rewitalizacji. Wszystkie powyżej wskazane mechanizmy zostały szczegółowo zdefiniowane i opisane w rozdziale *Partycypacja interesariuszy Programu Rewitalizacji* oraz w rozdziale *System Zarządzania, wdrażania, monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji*.

Komplementarność problemowa projektów została przedstawiona w poniższym zestawieniu.

Tabela 44 Komplementarność problemowa projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Nazwa projektu	Przedsięwzięcia komplementarne	Problematyka - sfera
1	„Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego”	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariat”	Społeczna/ gospodarcza
		„Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym”	Społeczna/ gospodarcza
		”Komputer- Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców”	Społeczna/ gospodarcza
2	Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami”	„Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”	Społeczna/ gospodarcza
		„Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym”	Społeczna/ gospodarcza
		„Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży”	Społeczna/ gospodarcza

Lp.	Nazwa projektu	Przedsięwzięcia komplementarne	Problematyka - sfera
3	„Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji”	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw”	gospodarcza
4	„Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych”		Infrastrukturalna/środowiskowa
5	”Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne”		społeczna

Źródło: opracowanie własne.

CZĘŚĆ XII. Indykatywne ramy finansowania projektów-źródła finansowania

Przedsięwzięcia i zadania, które zostały zdefiniowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji powinny charakteryzować się komplementarnością finansowania, rozumianą jako możliwość wzajemnego łączenia środków publicznych i prywatnych. Zgodnie z zapisami „Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 ogłoszonymi przez Ministra Rozwoju z dnia 02.08.2016 r. „Głównym źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy UE są środki RPO (EFS i EFRR). Dodatkowym, komplementarnym źródłem ich współfinansowania są środki KPO (EFS, EFRR, FS). Ponadto źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne”.

W ramach tych środków można wyróżnić środki o charakterze komercyjnym w postaci: kredytów i pożyczek, obligacji komunalnych, akcji i dopłat do kapitału. Środki niekomercyjne asygnowane są ze środków wnioskodawcy, budżetu Państwa oraz Środków Unii Europejskiej. W odniesieniu do projektów dotyczących ochrony środowiska istotnym instrumentem wsparcia są środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska czy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Na projekty rewitalizacyjne przewiduje się środki z budżetu państwa z przeznaczeniem na część wkładu krajowego w ramach projektów rewitalizacyjnych realizowanych w ramach RPO, stanowiących część kompleksowych, skoordynowanych i terytorialnie skoncentrowanych przedsięwzięć, zgodnie z zakresem wsparcia wynikającym z RPO¹⁰. Poniższa tabela ilustruje dostępne działania wraz z podziałem środków finansowych.

Tabela 45 Finansowanie projektów w ramach RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Działanie/poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE w EUR
3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu	EFRR	7 208 393
4.2 Efektywność energetyczna	EFRR	19 655 380
4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza	EFRR	52 007 593
5.3 Dziedzictwo kultury	EFRR	8 929 585
6.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	EFRR	5 568 405
6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych	EFRR	60 727 896

¹⁰ Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Działanie/poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE w EUR
9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	EFS	12 000 000
9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej	EFS	8 000 000
9.3 Rozwój ekonomii społecznej	EFS	3 500 000

Źródło: Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Projekty inwestycyjne mogą być także finansowane w ramach krajowych Programów Operacyjnych. Wyszczególnienie rodzaju programu wraz z priorytetami inwestycyjnymi zawiera poniższa tabela.

Tabela 46 Priorytety inwestycyjne dotyczące rewitalizacji w ramach Krajowych Programów Operacyjnych 2014-2020

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	<p>4iii - Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym</p> <p>4v - Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p> <p>6c - Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <p>6e (iv) - Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu</p> <p>9a - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych</p>
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży

Program Operacyjny Polska Cyfrowa	<p>2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie prowadzenia nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej</p> <p>2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e- uczenia się, e- włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</p>
--	--

Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 02.08.2016 r.

Tabela 47 Finansowanie projektów w ramach PROW 2014-2020, NFOŚiGW, WFOŚiGW

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
PROW 2014-2020	<p>Priorytet 1 - Transfer wiedzy i innowacyjność</p> <p>Transfer wiedzy i działalność informacyjna</p> <p>Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw. Wsparcie korzystania z usług doradczych</p> <p>Priorytet 4 - Ochrona ekosystemów</p> <p><i>Scalanie gruntów</i></p> <p>Priorytet 6 – Włączenie społeczne i rozwój gospodarczy</p> <p>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa lub modernizacja dróg lokalnych - Gospodarka wodno-ściekowa - Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego - Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej - Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów <p>„LEADER”, czyli wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)</p>
NFOŚiGW	<p>Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi</p> <p>Ochrona atmosfery</p> <ul style="list-style-type: none"> - Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii - „Poprawa jakości powietrza. Część 4) LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej”. - „Poprawa efektywności energetycznej. Część 2) Dopłaty do kredytów

	<p>na budowę domów energooszczędnych”</p> <p>- Części 4b) programu priorytetowego: „Poprawa efektywności energetycznej Część 4) Ryś – termomodernizacja budynków jednorodzinnych”.</p> <p>Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii</p> <p>Część 1) BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii</p> <p>„Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”</p> <p>Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych</p> <p>Część 1) Energetyczne wykorzystanie zasobów geotermalnych</p> <p>- Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie</p> <p>Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie</p> <p>Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów</p> <p>Międzydziedzinowe</p> <p>Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska</p> <p>Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu</p> <p>Część 2) Zapobieganie i likwidacja skutków nadzwyczajnych zagrożeń</p> <p>Edukacja ekologiczna</p> <p>Inicjatywy obywatelskie</p>
<p>WFOŚiGW</p>	<p>Przykładowe Programy dla Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz ich Jednostek podległych</p> <p>-Gospodarka wodna</p> <p>-Ochrona wód</p> <p>-Ochrona ziemi</p> <p>-Ochrona atmosfery</p> <p>-Edukacja Ekologiczna</p> <p>-Ochrona Przyrody</p> <p>-Zapobieganie Zagrożeniom Środowiska i Poważnym Awariom oraz Usuwania ich Skutków</p>

Źródło: informacje zaczerpnięte ze strony internetowej PROW 2014-2020, NFOŚiGW, WFOŚiGW

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 przewidziano zamieszczone niżej projekty i zdywersyfikowane źródła ich finansowania.

Tabela 48 Lista projektów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka - źródła finansowania, terminy realizacji, podmioty prowadzące projekty

Lp.	Projekt GŁÓWNY czy UZUPEŁNIAJĄCY	Nazwa projektu	Orientacyjny budżet (zł)	Poziom dofinanso- wania	Środki UE		Pożycza/ kredyt	Środki własne (publiczne i prywatne)	Uwagi Środki UE w ramach Programu
					EFRR	EFSD			
1	GŁÓWNY	„Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego (RPO WM 2014-2020 – EFRR Priorytet 6.2)	2 700 000	90%	2 430 000	-	-	270 000 Środki publiczne 100 %	-
2	GŁÓWNY	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariat” (LEADER LGD „Równiny Wołomińskiej” – EFS)	100 000	95%	-	95 000	-	5 000 Środki publiczne 100 %	-
3	GŁÓWNY	„Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym” (RPO WM 2014-2020 – EFS Priorytet 9.2.1)	100 000	90 %	-	90 000	-	10 000 Środki publiczne 100 %	-

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Lp.	Projekt GŁÓWNY czy UZUPEŁNIAJĄCY	Nazwa projektu	Orientacyjny budżet (zł)	Poziom dofinanso- wania	Środki UE		Pożyczka/ kredyt	Środki własne (publiczne i prywatne)	Uwagi Środki UE w
4	GŁÓWNY	„Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami” (RPO WM 2014-2020 – EFRR Priorytet 6.2 Alternatywnie PROW 2014-2020 – EFRR)	1 000 000	90 %	900 000	-	-	100 000 Środki publiczne 100 %	-
5	GŁÓWNY	„Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”	200 000	75 %	-	-	-	200 000 Środki publiczne 70 % Środki prywatne 30 %	
6	GŁÓWNY	„Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym” (PROW 2014-2020 – EFRR)	1 000 000	80 %	800 000	-	-	20 000 Środki publiczne 100 %	
7	GŁÓWNY	„Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji” (RPO WM 2014-2020 – EFS Priorytet 3.1.2 EFRR)	2 500 000		2 250 000	-	-	250 000 Środki publiczne 100 %	
8	GŁÓWNY	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia	100 000	80 %	-	80 000	-	20 000 Środki publiczne 100 %	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Lp.	Projekt GŁÓWNY czy UZUPEŁNIAJĄCY	Nazwa projektu	Orientacyjny budżet (zł)	Poziom dofinanso- wania	Środki UE	Pożyczka/ kredyt	Środki własne (publiczne i prywatne)	Uwagi Środki UE w
		i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw” (LEADER LGD „Równiny Wołomińskiej” – EFS)						
9	GŁÓWNY	„Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży” (LEADER LGD „Równiny Wołomińskiej” – EFS)	30 000	80 %	-	24 000	- 6 000 Środki publiczne 100 %	
10	UZUPEŁNIAJĄCY	„Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych” (NFOŚ i WFOŚ)	400 000	80%	-	-	80 000 Środki publiczne 20 % Środki prywatne 80 %	
11	UZUPEŁNIAJĄCY	”Komputer- Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców” (RPO WM 2014-2020 – EFS Priorytet 10 – EFRR)	100 000	90 %	-	90 000	- 10 000 Środki publiczne 100 %	
12	UZUPEŁNIAJĄCY	”Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne”	50 000		-	-	- 50 000 Środki publiczne 100 %	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka

Większość projektów, zaplanowanych do realizacji do 2023 r. opiera się na montażu finansowym środków własnych Gminy Strachówka, środków funduszy unijnych, przede wszystkim pozyskanych z RPO WM 2014-2020 oraz środków pozostałych interesariuszy programu (przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, środków powiatu wołomińskiego i innych). Gmina mając na uwadze efektywne wykorzystanie środków swojego budżetu, będzie dążyła do efektywnego wykorzystania modelu dźwigni finansowej - czyli pozyskania środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięć i zapewnienia wkładu własnego do tych inwestycji. Taki model zapewni relatywnie najwyższy poziom realizacji przedsięwzięć, ponieważ gmina dysponując ograniczonymi możliwościami finansowymi, będzie stawiała jako priorytet realizację przedsięwzięć dofinansowywanych ze źródeł zewnętrznych. W sytuacji braku otrzymania dofinansowania konieczne będzie przeanalizowanie z których projektów trzeba zrezygnować, a które zrealizować ze środków własnych.

CZĘŚĆ XIII. Partycypacja interesariuszy Programu Rewitalizacji - docelowe grupy wsparcia oraz mechanizmy włączenia

1. Partycypacja interesariuszy na etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Proces prowadzonej rewitalizacji obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej, obszarów wymagających wsparcia wymaga aktywnego udziału wielu interesariuszy, dla których wskazany obszar podlegający delimitacji jest obszarem, gdzie kumulują się ich interesy, potrzeby i preferencje. Istotne jest określenie dla tych grup partycypujących w procesie rewitalizacji stopnia zaangażowania, ich roli i poziomu zainteresowania zagadnieniami i problemami, które Lokalny Program Rewitalizacji definiuje, wyszczególnia i nakreśla sposób ich naprawy.

Podczas prowadzonych prac nad opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji, na etapie diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych na obszarze gminy oraz programowania procesu rewitalizacji, został zapewniony udział i dostęp do informacji dla wszystkich interesariuszy: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz władz lokalnych. Działania te były zróżnicowane pod względem użytych narzędzi, środków komunikacji, aby zmaksymalizować efektywność dotarcia z informacją do grup docelowych.

W ramach prowadzonych prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

- ✓ Badanie ankietacyjne przeprowadzone wśród mieszkańców i przedsiębiorców
- ✓ Warsztaty konsultacyjne z interesariuszami na etapie sporządzania diagnozy czynników kryzysowych w gminie
- ✓ Warsztaty konsultacyjne z interesariuszami na etapie konstruowania celów, kierunków, działań i projektów niezbędnych w procesie rewitalizacji
- ✓ Konferencja podsumowująca proces rewitalizacji na etapie uchwalonego do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Ponadto, podjęte zostały następujące działania informacyjno-promocyjne:

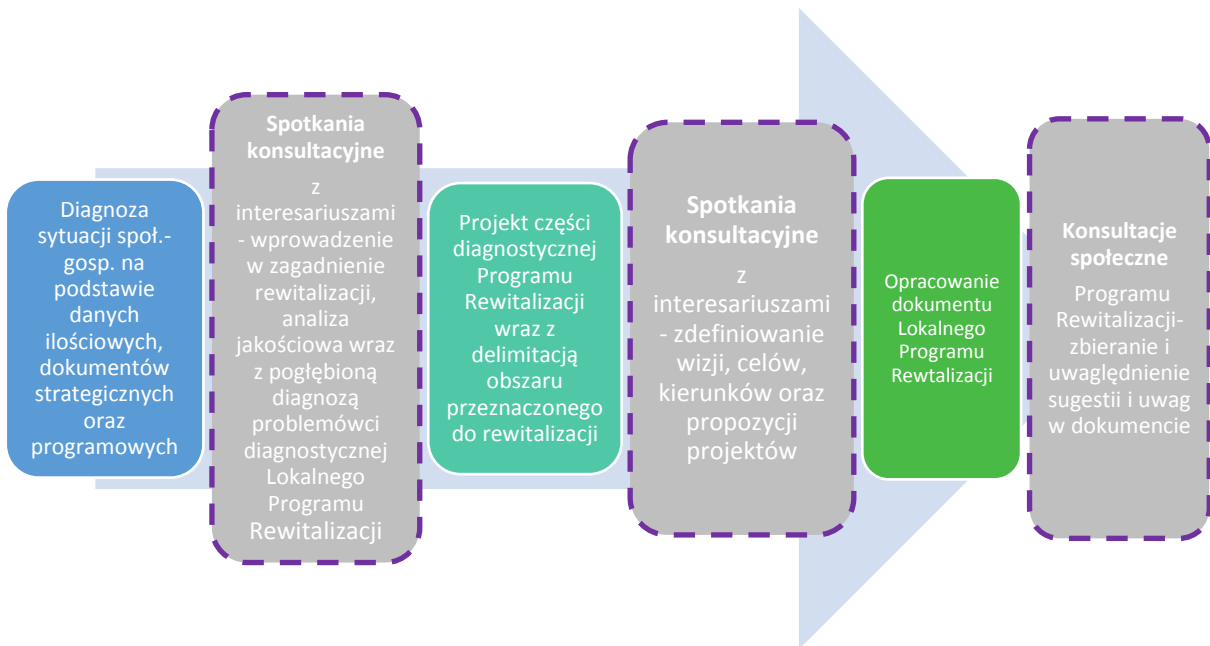
- Wywieszenie plakatu informacyjnego dotyczącego prowadzonych prac w ramach opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji w Urzędzie Gminy Strachówka
- Spotkania informacyjne z mieszkańcami, skierowane do różnych grup interesariuszy
- Ankiety i inne formularze, które wypełniali mieszkańcy, dostępne były w wersji papierowej w Urzędzie Gminy Strachówka oraz na stronie internetowej gminy
- Spotkania Zespołu ds. rewitalizacji
- Przekazanie informacji nt. rewitalizacji podczas sesji Rady Gminy Strachówka
- Przekazanie zaproszenia na piknik za pośrednictwem ogłoszeń
- Udzielanie informacji zainteresowanym osobom przez pracownika Urzędu Gminy Strachówka
- Indywidualne rozmowy bezpośrednie i telefoniczne z interesariuszami

- Zamieszczenie informacji na www i tablicach ogłoszeń o możliwości zgłaszania uwag do wyznaczonego obszaru rewitalizacji
- Zamieszczenie informacji na www i tablicach ogłoszeń o możliwości zgłaszania fiszek projektowych.
- Skonsultowanie projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji podczas prac komisji Rady Gminy

Poszczególne etapy partycypacji interesariuszy w procesie powstawania Lokalnego Programu Rewitalizacji obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 25 Etapy partycypacji interesariuszy w procesie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone badanie ankietacyjne wśród mieszkańców i przedsiębiorców, które było dodatkowym elementem rozpoznania potrzeb interesariuszy w odniesieniu do obszaru poddanego rewitalizacji, stanowiło istotny element podczas prac nad dokumentem Lokalny Program Rewitalizacji.

W pracach nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 - 2023 przeprowadzono szeroko zakrojone konsultacje społeczne, z wykorzystaniem różnych form i kanałów przekazu, skierowane do różnych grup adresatów. Podczas organizacji spotkań dbano o to, aby umożliwić dostęp do konsultacji jak największej liczbie interesariuszy.

W dniu 14.08.2016 r. w czasie imprezy dożynek gminnych zostało zorganizowane stoisko informacyjne dotyczące prowadzonego procesu rewitalizacji. Mieszkańcy mieli możliwość nie tylko otrzymania informacji czym jest proces rewitalizacji i jakie pozytywne skutki przyniesie, ale także zapoznania się z zakresem działań jakie możliwe będą dzięki prowadzonym procesom naprawczym.

W dniu 16.08.2016 r. w sali OSP Strachówka odbyła się prelekcja przybliżająca definicję rewitalizacji, jej sposób prowadzenia oraz możliwe do osiągnięcia dzięki niej wymierne efekty. Podczas spotkania przeprowadzono badanie opinii publicznej w postaci kwestionariusza ankiety dotyczącego rewitalizacji. Kolejne spotkanie miało miejsce **27.08.2016 r.** w budynku świetlicy wiejskiej w Jadwisinie.

Na zorganizowanym Pikniku Rodzinnym w Katach-Wielgi gm. Strachówka, który odbył się w dniu **11 września 2016 roku** oprócz części zabawowej i konkursowej została przekazana informacja o potrzebie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 oraz zostały poruszone zasadnicze zagadnienia związane z prowadzonym procesem rewitalizacji. Podczas pikniku zostało także przeprowadzone badanie ankietowe. Część osób podczas wypełniania ankiet konsultowała problemy i zagrożenia występujące na obszarze Gminy Strachówka.

Rysunek 26 Piknik Rodziny w Katach-Wielgi gm. Strachówka w ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Źródło: <http://www.strachowka.com.pl/index.php/program-rewitalizacji>

Następne spotkania odbywały się w poniższych terminach:

- **30.09. 2016 r.**
- **28.10.2016 r.**

W dniu 30.09.2016 r. dla mieszkańców, szerokiej grupy przedsiębiorców z terenu gminy Strachówka, organizacji pozarządowych, radnych i sołtysów oraz pracowników Urzędu Gminy w Strachówce i jednostek podległych przygotowano spotkanie konsultacyjne w Świetlicy wiejskiej w Strachówce. W spotkaniu uczestniczyło około 100 osób. Podczas spotkania poruszono główne zagadnienia dotyczące procesu rewitalizacji i procedury przygotowania programu, a także przedstawiono wstępną diagnozę kryzysu na obszarze gminy Strachówka. Diagnoza oparta została na danych pozyskanych z ankiet od mieszkańców oraz danych przekazanych przez Zespół powołany przez Wójta do realizacji projektu.

W ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 – 2023” w dniach **14 – 15.10.2016 r.** odbył się wyjazd studyjny do Nałęczowa i Lublina. W wyjeździe udział wzięli radni i sołtysi z Gminy Strachówka, Wójt Gminy Strachówka, pracownicy Urzędu Gminy,

156

przedsiębiorcy, osoby reprezentujące organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy gminy, łącznie 40 osób. Celem wyjazdu było zaprezentowanie obszarów, gdzie pomyślnie przeprowadzono proces rewitalizacji w ramach tzw. dobrych praktyk.

Rysunek 27 Wizyta studyjna w Nałęczowie w ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Źródło: strona internetowa Urzędu Gminy Strachówka

Rysunek 28 Spotkanie konsultacyjne w Ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Źródło: strona internetowa Urzędu Gminy Strachówka

Na stronie internetowej Urzędu Gminy Strachówka została uruchomiona zakładka tematyczna "Program rewitalizacji" <http://www.strachowka.com.pl/index.php/program-rewitalizacji>, na której prezentowane są wszystkie aktualne informacje związane z prowadzonym procesem rewitalizacji.

Rysunek 29 Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami dotyczące prowadzonego procesu rewitalizacji

Źródło: strona internetowa Urzędu Gminy Strachówka

Na stronie internetowej Urzędu Gminy w Strachówce zamieszczono projekt opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji do którego interesariusze mieli możliwość zgłaszania uwag, sugestii i komentarzy, które zostały poddane analizie i uwzględnione w dokumencie.

Przewiduje się, iż postęp prac i jego wyników w zakresie działań i projektów, których konieczność realizacji została zawarta w opracowanym Lokalnym Programie Rewitalizacji, będzie podawany do publicznej wiadomości w postaci informacji i opracowanych Raportów z realizacji. Proces prowadzonej rewitalizacji będzie zatem transparentny i weryfikowany przez wszystkie zainteresowane strony.

Rysunek 30 Plakat informacyjny dotyczący spotkania konsultacyjnego w ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka

Źródło: strona internetowa Urzędu Gminy Strachówka

2. Partycypacja interesariuszy na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zainteresowanie pracami nad Lokalnym Programem Rewitalizacji ze strony interesariuszy nie było znaczące. Pamiętając, że w diagnozie sytuacji społecznej w gminie Strachówka uwypuklano problem niskiej aktywności społecznej, należy podjąć systematyczne działania na rzecz większego włączenia interesariuszy w realizację i monitoring programu. Istotne zatem staje się umożliwienie i szeroka zachęta do uczestnictwa dla interesariuszy prowadzonej rewitalizacji podczas monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Jednym z elementów partycypacji interesariuszy na etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest uczestnictwo w spotkaniach Zespołu ds. Rewitalizacji, którego założenia i kompetencje zostały opisane w rozdziale pn. System zarządzania, wdrażania, monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji. Interesariusze mieli możliwość osobistej wypowiedzi oraz wyrażenia opinii dotyczących przebiegu prac w prowadzonym procesie rewitalizacji, zarówno podczas otwartych spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji jak i poprzez udostępniony na stronie internetowej Urzędu Gminy Strachówka formularz uwag do prowadzonego procesu rewitalizacji. Możliwe było zgłaszanie nowych propozycji projektów rewitalizacyjnych. Spotkania Zespołu ds. Rewitalizacji, w których uczestniczyli przedstawiciele mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji edukacyjnych, kulturalnych, społecznych czy przedstawiciele Urzędu Gminy Strachówka, dotyczyły nie tylko postępu prac w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, ale także umożliwiły realną ocenę słuszności podjętych działań lub zaproponowanie zmian, które wpłyną na lepszą efektywność prowadzonego procesu rewitalizacji. Interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji posiadali zatem realny wpływ na kształt prowadzonej rewitalizacji poprzez propozycje zmian czy wprowadzenia do Lokalnego Programu Rewitalizacji nowych projektów rewitalizacyjnych.

Sprawozdania dotyczące postępu prac w procesie rewitalizacji podawane były do publicznej wiadomości poprzez ich zamieszczanie na stronie internetowej Urzędu Gminy Strachówka. Gmina Strachówka prowadziła transparentną politykę informacyjną, upubliczniając raporty z monitoringu i inne informacje dotyczące przebiegu programu.

3. Docelowe grupy wsparcia

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lat 2016 - 2023 jest programem kierowanym do wszystkich interesariuszy, którzy ze względu na swoją działalność zawodową, społeczną lub osobiste powiązania z gminą i/lub są zainteresowani uczestnictwem w programie.

Docelowymi grupami wsparcia w trwającym procesie rewitalizacji są:

- mieszkańcy gminy
- mieszkańcy obszarów bezpośrednio objętych przekształceniami materialno-technicznymi
- osoby i rodziny ubogie oraz zagrożone wykluczeniem społecznym
- dzieci i młodzież
- ludzie starsi
- przedsiębiorcy lokalni
- osoby aktywnie spędzające czas wolny na terenie gminy
- członkowie stowarzyszeń i nieformalnych grup zainteresowań.

Znaczącą docelową grupą wsparcia byli mieszkańcy obszaru rewitalizacji doświadczający trudności materialnych i zagrożeni wykluczeniem społecznym. Osoby te są adresatami większości zadań projektów zintegrowanych o charakterze społecznym, ale także inwestycyjnym.

XIV. System zarządzania, wdrażania, monitoringu i ewaluacji Programu Rewitalizacji

1. Zarządzanie rewitalizacją i wdrażanie

Znacząca rola opracowanego Lokalnego Programu Rewitalizacji w procesie wyeliminowania obszarów kryzysowych na terenie gminy, które uniemożliwiają jej dynamiczny rozwój, prowadzi do konieczności opracowania systemu zarządzania, wdrażania i monitoringu zawartych w dokumencie działań i projektów. Poza koniecznością korelacji Lokalnego Programu Rewitalizacji z pozostałymi, funkcjonującymi w gminie dokumentami strategicznymi i programowymi, dokument stanowi autonomiczny zbiór działań i projektów, wskazanych do realizacji po przeprowadzonej wnikliwej analizie danych, zestawienie zebranych wniosków i sugestii od interesariuszy podczas przeprowadzonych spotkań oraz warsztatów konsultacyjnych.

Zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie Strachówka bazuje na trzech zasadach:

- ✓ partnerstwa
- ✓ partycypacji
- ✓ oszczędności
- ✓ efektywności

Partnerstwo polega na równym i nie wykluczającym nikogo traktowaniu wszystkich interesariuszy całego procesu rewitalizacji, poczynając od wstępnych faz planistycznych, przez najważniejszy etap wdrażania programy po jego ewaluację *post ante*. Zasada partnerstwa jest szczególnie istotna w sytuacji słabej współpracy i aktywności interesariuszy rewitalizacji. Dzięki zasadzie partnerstwa możliwe będzie:

- zidentyfikowanie lokalnych liderów zmian (może również kreacja)

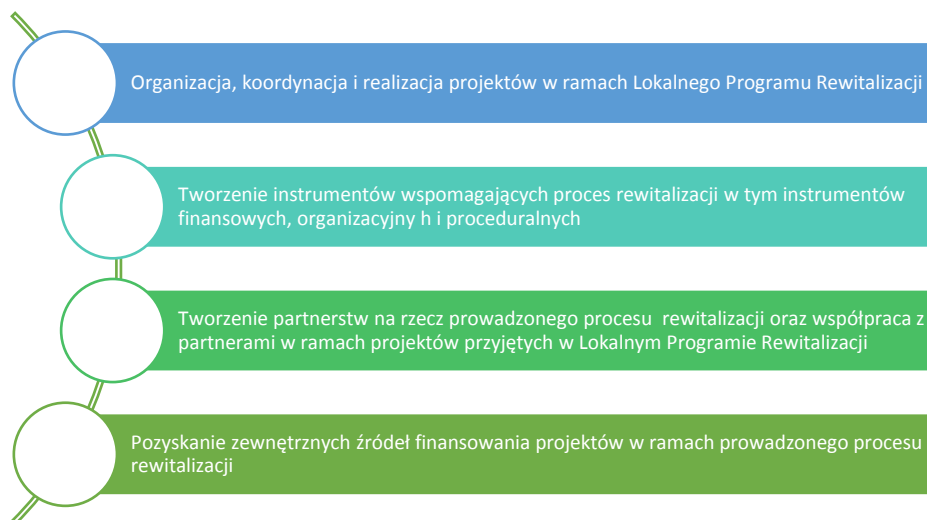
- wzmocnienie współpracy pomiędzy interesariuszami, w tym reprezentującymi organizacje pozarządowe, niezorganizowane grupy mieszkańców i przedstawiciele instytucji publicznych
- wzmocnienie współpracy mieszkańców z Urzędem Gminy w Strachówce
- identyfikacja miejscowych potencjałów, które mogą wzmocnić proces rewitalizacji
- przezwyciężanie barier wynikających z nieufności oraz konfliktu interesów
- wzrost wiedzy o procesie rewitalizacji i jego promocja
- podział praw i obowiązków parterów w bieżących działaniach, wywołanych wykonaniem projektów rewitalizacji¹¹
- wypracowanie nowych projektów rewitalizacji.

Zgodnie z zasadą partycypacji poszczególne grupy partnerów powinny aktywnie zaangażować się w proces rewitalizacji. Proces ten wymaga stałego doskonalenia, ponieważ immanentną jego cechą są bariery, na przykład ograniczona obecność i z reguły pasywna postawa przedstawicieli środowisk wykluczonych, którzy – jako bezpośredni adresaci wielu projektów rewitalizacji – powinni wyrażać swoje opinie w sprawach bezpośrednio ich dotyczących. Oczekuje się również, że rozszerzanie kręgów partycypacji o nowych interesariuszy spowoduje pojawienie się nowych projektów, szczególnie projektów społecznych.

Mając na uwadze ograniczenia budżetowe nie przewiduje się powołania odrębnego podmiotu do zarządzania procesem rewitalizacji. W Urzędzie Gminy Strachówka został wyłoniony zespół pracowników o kluczowych kompetencjach – Zespół ds. Rewitalizacji w komórce merytorycznej w strukturach urzędu.

Podstawowe zadania Zespołu ds. Rewitalizacji przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 31 Zadania Zespołu ds. Rewitalizacji w Urzędzie Gminy Strachówka

Źródło: opracowanie własne

Zespół ds. Rewitalizacji będzie składał się z Przewodniczącego Zespołu ds. Rewitalizacji, pracowników zadaniowych, konsultantów oraz przedstawicieli mieszkańców. Zespół ds. Rewitalizacji składa się z ogółem 10 osób, w tym trzech przedstawicieli interesariuszy procesu rewitalizacji (wybranych spośród

¹¹ Na przykład ustalenie harmonogramu korzystania z obiektów, utrzymanie porządku, realizacja programu pracy

mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych). Poniżej zaprezentowano skład osobowy Zespołu ds. Rewitalizacji z podziałem na zakres zadań, przypisany do pełnionej funkcji.

1. **Przewodniczący Zespołu ds. Rewitalizacji - Wójt Gminy Strachówka**, który przewodniczy, koordynuje i wspiera prace Zespołu ds. Rewitalizacji poprzez działania opiniotwórcze oraz uczestnicząc w spotkaniach Zespołu
2. **Pracownicy Zadaniowi**, którzy wyłonieni zostali z funkcjonujących w Urzędzie Gminy Strachówka komórek organizacyjnych:
  - ✓ Gospodarki Przestrzennej, Komunalnej, Mieszaniowej i Ochrona Środowiska
  - ✓ Zamówień publicznych, sekretarz
  - ✓ Inwestycji i drogownictwa
  - ✓ Promocji Gminy

Pracownicy Zadaniowi w zakresie swego działania mają przypisane następujące czynności w prowadzonym procesie rewitalizacji:

- ✓ Organizację, koordynację i realizację projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji
  - ✓ Monitoring prowadzonych działań i projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji w kontekście zgodności z założonymi celami i kierunkami
  - ✓ Gromadzenie niezbędnych informacji i danych koniecznych w prowadzonym procesie monitoringu
  - ✓ Analizę zgromadzonych danych oraz ewentualny wniosek dotyczący konieczności aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji wynikający ze zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych na terenie gminy
  - ✓ Prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych, organizacja spotkań konsultacyjnych oraz publikacja opracowanych Raportów Monitoringowych, realizowanych w procesie rewitalizacji
3. **Konsultanci** w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji wyłonieni zostaną z funkcjonujących na obszarze gminy jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy.

Do kompetencji konsultantów należeć będzie:

- ✓ Wsparcie prac Pracowników Zadaniowych poprzez działania informacyjne i promocyjne przy pomocy dostępnych kanałów informacji i możliwości kompetencyjnych na terenie reprezentowanych przez siebie instytucji
  - ✓ Działania opiniotwórcze w toku prowadzenia procesu rewitalizacji
  - ✓ Uczestnictwo w spotkaniach Zespołu ds. Rewitalizacji
4. **Przedstawiciele mieszkańców** gminy Strachówka to osoby, które wyraziły wolę uczestnictwa w pracach Zespołu ds. Rewitalizacji będą uczestniczyć w otwartych spotkaniach Zespołu.

Wszelkie decyzje, projekty i zgłoszone wnioski w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji przyjmowane będą poprzez system głosowania, większością głosów, przez Zespół ds. Rewitalizacji składający się z Przewodniczącego, Pracowników Zadaniowych, Konsultantów i przedstawicieli mieszkańców lokalnej społeczności.

Projekty ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji z poszczególnych obszarów zagadnień społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych, infrastrukturalnych realizowane będą przez wyznaczony Zespół ds. Rewitalizacji. W zakresie jego kompetencji będzie wdrożenie projektu do realizacji i skuteczne jego zakończenie. Powołany przez Wójta Zespół gromadzić będzie dane, sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów, tak aby wykluczyć możliwe opóźnienia realizacyjne i właściwie koordynować proces rewitalizacji.

Rozległy horyzont czasowy prowadzonych działań rewitalizacyjnych na obszarze gminy jest czynnikiem, który powoduje, iż dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji ma charakter otwarty i jeżeli z powodu wskazanych wyżej uwarunkowań zajdzie konieczność korekty jego zapisów, aktualizacja dokumentu będzie wymaganą koniecznością. Propozycje zmian lub nowych przedsięwzięć do Lokalnego Programu Rewitalizacji będą podlegały stosownej procedurze, którą charakteryzować będą następujące etapy działania:

- ✓ Zgłoszenie przez interesariuszy podczas obrad Zespołu ds. Rewitalizacji propozycji zmian dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji i/lub wprowadzenia nowych projektów
- ✓ Weryfikacja zgłoszonych zmian i propozycji do Lokalnego Programu Rewitalizacji pod kątem ich zasadności wprowadzenia podczas obrad Zespołu ds. Rewitalizacji
- ✓ Zgłoszenie propozycji zmian lub wprowadzenia nowych projektów pod obrady Rady Gminy Strachówka
- ✓ Wydanie opinii przez Radę Gminy Strachówka w zakresie przyjęcia lub odrzucenia proponowanych zmian i/lub projektów
- ✓ Podjęcie przez Wójta Gminy Strachówka decyzji o wprowadzeniu zmian do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 - 2023
- ✓ Sporządzony zaktualizowany Lokalny Program Rewitalizacji przedłożony zostaje Radzie Gminy w celu podjęcia stosownej uchwały
- ✓ Wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o usunięcie poprzedniej wersji Lokalnego Programu Rewitalizacji wraz z wnioskiem dotyczącym akceptacji nowej wersji Lokalnego Programu Rewitalizacji
- ✓ Akceptacja nowej wersji Programu przez Urząd Marszałkowski oraz zamieszczenie nowej wersji Lokalnego Programu Rewitalizacji w wykazie prowadzonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego na stronie internetowej Urzędu Gminy Strachówka

Wszystkie dokumenty i informacje związane z prowadzonym procesem rewitalizacji podane zostaną do publicznej wiadomości poprzez dostępne kanały informacyjne. Poniższy schemat ilustruje etapy monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

2. Monitoring w procesie rewitalizacji

Wytyczone w dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji kierunki działań, cele niezbędne do realizacji oraz zdefiniowana w sposób wyczerpujący lista projektów koniecznych do realizacji, muszą zostać poddane wewnętrznej kontroli i systemowi monitorowania postępów prac w całym procesie prowadzonej rewitalizacji. Działania te umożliwią osiągnięcie stanu docelowego, który będzie konsekwencją wykonanych zadań zmierzających do wyeliminowania zjawisk i obszarów pozostających w kryzysie. Niezbędne będzie zatem gromadzenie i właściwa interpretacja danych (monitoring), które określać będą, czy niekorzystne zjawisko na danym obszarze zostało wyeliminowane, a prowadzony proces rewitalizacji uznać można za satysfakcjonujący.

W tym celu konieczne jest sporządzanie Raportów Monitoringowych, sporządzanych w cyklu rocznym umożliwiających odpowiedź na pytanie, czy prowadzone działania są wystarczająco skuteczne lub też powinny zostać skorygowane w odniesieniu do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie.

Narzędziem pomocnym do sporządzenia Raportu Monitoringowego będzie Karta Raportu Monitoringowego (załącznik do Programu Rewitalizacji).

Badanie przebiegu procesu rewitalizacji i ocena założonych celów, dokonywana będzie dzięki wprowadzonej, pomocnej przy ocenie Karty Raportu Monitoringowego, która sporządzana zostanie corocznie przez poszczególne wydziały.

Pracownicy Zadaniowi z wydziałów będą przygotowywali raporty i przedstawiali je w cyklu rocznym Przewodniczącemu Zespołu ds. Rewitalizacji Wójtowi Gminy Strachówka. Celem przygotowania takiego raportu jest stwierdzenie stanu faktycznego i potwierdzenie poprzez weryfikację informacji ilościowych i jakościowych czy zakładane cele, kierunki i planowane przedsięwzięcia są realizowane zgodnie z harmonogramem, oraz planowanymi założeniami jakościowymi procesu.

Przewodniczący Zespołu ds. Rewitalizacji Wójt Gminy Strachówka, będzie przedkładał zbiorczy raport z przeprowadzonego procesu Monitoringu wraz z rekomendacjami Radzie Gminy. Przeprowadzi prezentację wyników Raportu oraz omówi go Radzie Gminy i mieszkańcom. Jeżeli w ocenie Zespołu i Wójta Gminy – potrzebna będzie aktualizacja założeń programu, lub jego kolejnych elementów – taka propozycja może zostać przedłożona Radzie Gminy Strachówka wraz z proponowanymi kierunkami zmian.

Rolą Rady Gminy jest opiniowanie przedłożonego dokumentu - Raportu Monitoringowego, oraz przyjęcie rekomendacji zaproponowanych przez Wójta Gminy. Rada może również wprowadzić własne propozycje działań wynikających z przedstawionego Raportu Monitoringowego. Jeżeli w ocenie Rady rezultaty zaprezentowane w raporcie monitoringowym nie będą zgodne z celami strategicznymi lub nie będą odpowiadały wcześniejszym zakładanym wskaźnikom monitoringu – Rada może zaproponować Aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Dane monitoringowe po przygotowaniu **corocznych sprawozdań** będą prezentowane **Zespołowi ds. Rewitalizacji, Wójtowi i Radzie Gminy**. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. **Raport monitorujący będzie przedstawiany również Zespołowi ds. Rewitalizacji w celu zaopiniowania.**

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Wójta Gminy będzie obejmować, co najmniej Informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań, Informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylen od harmonogramu. Przebieg wdrażania poszczególnych projektów oraz sposoby komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania programu.

W systemie monitorowania dokonano wyboru poniższych wskaźników pozwalających monitorować efekt długofalowy całego Programu. **Wskaźniki dotyczące całego Programu należy odróżnić od wskaźników monitorujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.** Poniżej zaprezentowano wskaźniki dla Programu, dotyczące całego obszaru zidentyfikowanego jako obszar rewitalizacji oraz wskaźniki dla poszczególnych projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023.

Tabela 49 Wskaźniki realizacji dla Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Wskaźnik	Cel strategiczny	Nr Projektu, dla którego przyjęto wskaźnik	Źródło pozyskania danych/ sposób pomiaru	Częstotliwość pozyskania danych	Wartość wskaźnika Styczeń 2017	Wartość wskaźnika grudzień 2023
liczba inwestycji umożliwiających rozwój potencjału gospodarczego na obszarze rewitalizacji (szt.)	Cel 1-wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym	P4, P6, P7	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	3
Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze rewitalizacji (szt.)	Cel 1-wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym	P4, P6, P7, P8	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	18	25
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w wyniku realizacji projektu (szt.)	Cel 1-wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym	P4, P6, P7, P8	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	7
liczba przeprowadzonych prelekcji, wykładów, szkoleń w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (szt.)	Cel 1-wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym	P8, P9	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	10
Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe na 100 mieszkańców	Cel 1-wzmocnienie aktywności i pobudzenie mieszkańców na obszarze rewitalizowanym	P8	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0,76	0,50
liczba działań podnoszących poziom życia mieszkańców obszaru rewitalizacji (szt.)	Cel 2- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno-gospodarczej centrum miejscowości Strachówka	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	146
Liczba zaadoptowanych obiektów wykorzystywanych	Cel 2- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego	P1	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	1

Wskaźnik	Cel strategiczny	Nr Projektu, dla którego przyjęto wskaźnik	Źródło pozyskania danych/ sposób pomiaru	Częstotliwość pozyskania danych	Wartość wskaźnika Styczeń 2017	Wartość wskaźnika grudzień 2023
na cele społeczne (szt.)	poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka					
Wskaźnik udziału budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej	Cel 2- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka	P10	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0,88	0,62
liczba inwestycji w zakresie poprawy estetyki, funkcjonalności i zagospodarowania obiektów publicznych oraz przestrzeni publicznej (szt.)	Cel 2- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka	P1, P3, P4, P6	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	4
liczba przeprowadzonych projektów w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa (szt.)	Cel 2- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka	P12	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	1
liczba projektów edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do różnych grup mieszkańców (szt.)	Cel 2- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego poprzez wzmocnienie funkcjonalności społeczno - gospodarczej centrum miejscowości Strachówka	P2, P5, P12	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	125

Wskaźnik	Cel strategiczny	Nr Projektu, dla którego przyjęto wskaźnik	Źródło pozyskania danych/ sposób pomiaru	Częstotliwość pozyskania danych	Wartość wskaźnika Styczeń 2017	Wartość wskaźnika grudzień 2023
liczba przeprowadzonych prelekcji, wykładów, szkoleń w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (szt.)	Cel 3-aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	P8, P9	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	10
Liczba utworzonych nowych miejsc pracy na obszarze rewitalizacji (szt.)	Cel 3-aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	P8	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	5
Liczba organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji (szt.)	Cel 3-aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	P2	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	2	3
liczba przeprowadzonych działań w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego (szt.)	Cel 3-aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	P10	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	1
liczba projektów edukacyjnych i kulturalnych adresowanych do różnych grup mieszkańców (szt.)	Cel 3-aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji	P2, P5, P12	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	125
liczba spotkań, warsztatów, akcji, programów integrujących	Cel 3-aktywizacja lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i zwiększenie	P2, P4, P5, P6, P8, P9, P11, P12	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku	0	170

Wskaźnik	Cel strategiczny	Nr Projektu, dla którego przyjęto wskaźnik	Źródło pozyskania danych/ sposób pomiaru	Częstotliwość pozyskania danych	Wartość wskaźnika Styczeń 2017	Wartość wskaźnika grudzień 2023
różnorodne pod względem wieku i doświadczenia środowiska społeczności lokalnej (szt.)	zaangażowania w kwestie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji					

Źródło: opracowanie własne

Tabela 50 Wskaźniki realizacji dla poszczególnych projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Nr projektu	Nazwa Projektu	Nazwa wskaźnika produktu dla projektu	Wartość wskaźnika produktu dla projektu do roku 2023	Nazwa wskaźnika rezultatu dla projektu	Wartość wskaźnika rezultatu dla projektu do roku 2023	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pozyskania danych
1.	„Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego”	Liczba działań w zakresie zagospodarowania obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej	1 szt.	Liczba osób korzystających z zagospodarowanego budynku użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznej (mieszkańców obszaru rewitalizacji), którym zapewniono miejsce działań społecznych, kulturalnych, rehabilitacyjnych	400 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
2.	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności lokalnej, w tym wolontariat”	Liczba działań zwiększających poziom aktywności i integracji społecznej	10 szt.	Liczba uczestników działań, którzy zwiększyli swój poziom aktywności integracji społecznej	40 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
3.	”Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym”	Liczba zorganizowanych jednostek usług rehabilitacyjnych z trenerami Liczba zorganizowanych konsultacji i spotkań	50 szt. 30 szt.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie w obszarze rewitalizowanym, którzy otrzymali skuteczne wsparcie i zabezpieczenie potrzeb zdrowotnych Liczba utworzonych miejsc pracy w utworzonym przedsiębiorstwie społecznym	30 osób 2 etaty	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
4.	„Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami”	Liczba zagospodarowanej przestrzeni publicznej Powierzchnia zagospodarowanej	1 szt.	Liczba uczestników wydarzeń na zagospodarowanej przestrzeni, którym zorganizowano czas wolny	od 50 do 400 osób podczas jednego wydarzenia	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Nr projektu	Nazwa Projektu	Nazwa wskaźnika produktu dla projektu	Wartość wskaźnika produktu dla projektu do roku 2023	Nazwa wskaźnika rezultatu dla projektu	Wartość wskaźnika rezultatu dla projektu do roku 2023	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pozyskania danych
		przestrzeni publicznej obszaru rewitalizowanego	2 000 m2				
		Liczba mieszkańców korzystających z przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym	2 700 osób				

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Nr projektu	Nazwa Projektu	Nazwa wskaźnika produktu dla projektu	Wartość wskaźnika produktu dla projektu do roku 2023	Nazwa wskaźnika rezultatu dla projektu	Wartość wskaźnika rezultatu dla projektu do roku 2023	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pozyskania danych
5.	„Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”	Liczba rocznie zorganizowanych uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków i warsztatów	105 szt.	Liczba uczestników w zorganizowanych wydarzeniach, którym zorganizowano czas wolny	750 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
6.	„Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym”	Liczba działań zwiększających wytwarzanie i popularyzacje lokalnych produktów	15 szt.	Liczba uczestników działań, którzy zwiększyli swój poziom aktywności integracji społecznej Powierzchnia upraw zielarskich	100 osób 0,5 ha	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
7.	„Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji”	Liczba działań zmniejszających skalę ubóstwa Liczba działań w zakresie poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych Liczba inwestycji na przygotowanych terenach inwestycyjnych	1 szt. 1 szt. 3,70 ha 2 szt.	Liczba powstałych przedsiębiorstw na terenie rewitalizowanym Liczba przedsiębiorstw którym udzielono wsparcia na terenie rewitalizowanym	2 szt. 2 szt.	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Nr projektu	Nazwa Projektu	Nazwa wskaźnika produktu dla projektu	Wartość wskaźnika produktu dla projektu do roku 2023	Nazwa wskaźnika rezultatu dla projektu	Wartość wskaźnika rezultatu dla projektu do roku 2023	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pozyskania danych
		Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	5 EPC				
8.	„Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw”	Liczba działań zmniejszających skalę ubóstwa Liczba zorganizowanych form wsparcia w zakresie podniesienia świadomości zawodowej	5 szt. 5 szt.	Liczba osób wymagających wsparcia w zakresie aktywności zawodowej, która uzyskała skuteczną pomoc Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji	30 osób 2 przedsiębiorstwa	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Nr projektu	Nazwa Projektu	Nazwa wskaźnika produktu dla projektu	Wartość wskaźnika produktu dla projektu do roku 2023	Nazwa wskaźnika rezultatu dla projektu	Wartość wskaźnika rezultatu dla projektu do roku 2023	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pozyskania danych
9.	„Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży”	Liczba działań zmniejszających skalę ubóstwa Liczba zorganizowanych form wsparcia w zakresie świadomości zawodowej i przedsiębiorczości	2 szt. 5 szt.	Liczba osób, które zdobyły wiedzę w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenach wiejskich	40 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
10.	„Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych”	Liczba działań w zakresie poprawy funkcjonalności obiektów mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej Liczba wymienionych kotłów gazowych w budynkach prywatnych Liczba wymienionych kotłów gazowych w budynkach użyteczności publicznej	1 szt. 30 szt. 7 szt.	Liczba osób korzystających z poprawionych pod względem funkcjonalności obiektów mieszkalnych Liczba osób korzystających z poprawionych pod względem funkcjonalności obiektów użyteczności publicznej	150 osób 2 700 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku
11.	”Komputer- Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć podnoszących kompetencję mieszkańców”	Liczba działań zwiększających poziom aktywności i integracji społecznej	5 szt.	Liczba uczestników z niskim wykształceniem, którzy podnieśli swoją wiedzę i kapitał społeczny Liczba uczestników w wieku 50+,	15 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Nr projektu	Nazwa Projektu	Nazwa wskaźnika produktu dla projektu	Wartość wskaźnika produktu dla projektu do roku 2023	Nazwa wskaźnika rezultatu dla projektu	Wartość wskaźnika rezultatu dla projektu do roku 2023	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pozyskania danych
		Liczba działań edukacyjnych podnoszących wiedzę i kapitał społeczny Liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie możliwości korzystania z komputera i, Internetu dla osób dorosłych i starszych	5 szt. 5 szt.	którzy podnieśli swoją wiedzę i kapitał społeczny Liczba uczestników w wieku 25 +, którzy podnieśli swoją wiedzę i kapitał społeczny	15 osób 20 osób		
12.	"Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne"	Liczba działań zwiększających poziom bezpieczeństwa	10 szt.	Liczba uczestników działań zwiększających poziom bezpieczeństwa w na terenie rewitalizowanym, którzy poprzez szkolenia i prelekcje zwiększyli swoje poczucie bezpieczeństwa oraz podnieśli poziom świadomości dotyczący przeciwdziałania patologiom na obszarze rewitalizowanym	100 osób	Sprawozdania Urzędu Gminy/ Badanie ewaluacyjne	raz w roku

Źródło: opracowanie własne

Opracowane i zgromadzone Karty Raportu Monitoringowego, niezbędne dane i mierniki posłużą do opracowania Raportu Monitoringowego, sporządzanego w cyklu rocznym.

Jeżeli analiza danych uzyskanych na podstawie Karty Raportu Monitoringowego, zawartych w Raporcie Monitoringowym wykaże znaczne, odbiegające od głównych założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji odchylenia, konieczne będzie sporządzenie jego aktualizacji.

3. Ewaluacja w procesie rewitalizacji

Ewaluacja w kontekście działań rewitalizacyjnych polegać będzie na ocenie i interpretacji zebranych wcześniej danych zawartych w Raporcie Monitoringowym. Prowadzona ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowić będzie niezbędne narzędzie działań zmierzających do wypełnienia wszystkich ujętych programem celów.

Rysunek 32 Etapy monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

ETAP 1 - Zebranie danych i informacji

ZADANIE	•Analiza i pozyskanie danych
WYNIK	•Karta Raportu Monitoringowego w cyklu rocznym
PODMIOT REALIZUJĄCY	•Pracownicy Zadaniowi w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji

ETAP 2 - Ocena wyników Karty Raportu Monitoringowego

ZADANIE	•Porównanie wyników Karty Raportu Monitoringowego z założeniami zawartymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji
WYNIK	•Określenie poziomu wykonania przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji celów, kierunków i wskaźników oraz ewentualny wniosek dotyczący konieczności aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji
PODMIOT REALIZUJĄCY	•Zespół ds. Rewitalizacji

ETAP 3 - Informacja dotycząca poziomu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

ZADANIE	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie się z wynikami monitoringu i opracowanie Raportu Monitoringowego
WYNIK	<ul style="list-style-type: none"> • Akceptacja wyników monitoringu lub ewentualne uruchomienie procedury aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji
PODMIOT REALIZUJĄCY	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół ds. Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji pozwoli odpowiedzieć na pytanie dotyczące zakresu oddziaływania Lokalnego Programu Rewitalizacji w kontekście założonych celów Programu. Wyniki tej oceny będą wykorzystane w celu dostosowania realizowanych przedsięwzięć do aktualnych warunków i potrzeb społecznych oraz dla efektywnego wydatkowania kosztów poszczególnych projektów. Aby ocena ta była wiarygodna i przyniosła skuteczne rezultaty celowe jest terminowe zbieranie danych i raportowanie. W ramach prowadzonej ewaluacji w trakcie trwania procesu rewitalizacji zakłada się okresowe badanie opinii publicznej w zakresie oceny przez interesariuszy postępu i skuteczności prowadzonych działań w ramach rewitalizacji.

Skuteczność wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 zależna będzie od aktywności i uczestnictwa wielu podmiotów zainteresowanych pozytywnym przeprowadzeniem procesu rewitalizacji. Wśród nich znajdować się będą interesariusze programu do których należą: Urząd Gminy w Strachówce, jednostki organizacyjne Urzędu Gminy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji, organizacje pozarządowe, podmioty zajmujące się na obszarze rewitalizacji pomocą społeczną, bezpieczeństwem, działalnością kulturalną, edukacyjną. Wszelkie prace prowadzone w ramach procesu rewitalizacji koordynować będzie Zespół ds. Rewitalizacji, który odpowiedzialny będzie nie tylko za skuteczność realizacji poszczególnych projektów wyodrębnionych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, ale także za realizację wszystkich zdefiniowanych w dokumencie celów i kierunków działań.

W składzie Zespołu ds. Rewitalizacji swoje obowiązki związane z wdrażaniem Programu Rewitalizacji znajdą się osoby wyłonione ze struktur Urzędu Gminy Strachówka, dla których podział kompetencji przedstawia poniższy schemat:

Rysunek 33 Podział zadań w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji

Koordynacja projektów rewitalizacji	Koordynacja celów i kierunków działań procesu rewitalizacji	Koordynacja monitoringu wskaźników rewitalizacji	Koordynacja komunikacji z interesariuszami rewitalizacji
<ul style="list-style-type: none"> kontrola płynności realizacji projektów rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> kontrola spójności realizacji wyznaczonych celów 	<ul style="list-style-type: none"> zbieranie danych, analiza danych, raportowanie 	<ul style="list-style-type: none"> działania informacyjne w dostępnych środkach masowego przekazu dot. procesu rewitalizacji, organizacja spotkań z interesariuszami, prowadzenie biura ds. rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Zespół ds. Rewitalizacji wsparty zostanie w swoich działaniach w zakresie prac zarządzania i wdrażania procesu rewitalizacji przez pozostałe podmioty Urzędu Gminy Strachówka.

Rysunek 34. Powiązania współpracy Zespołu ds. Rewitalizacji z poszczególnymi obszarami kompetencyjnymi jednostek/wydziałów Urzędu Gminy Strachówka

Źródło: Opracowanie własne

Analiza ryzyka na poziomie całego procesu rewitalizacji i projektów rewitalizacyjnych

W prowadzonym procesie rewitalizacji należy posiadać świadomość zagrożeń możliwych do wystąpienia w toku zarządzania i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023. Zagrożenia te dotyczyć mogą wszystkich działań rewitalizacyjnych i obejmować sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową. Należy posiadać świadomość, iż zagrożenia te mogą wystąpić zarówno w okresie przewidzianym na realizację programu, ale także po jej zakończeniu i potencjalnie mogą wpłynąć na pełne przeprowadzenie rewitalizacji.

Wśród istniejących zagrożeń mogących pojawić się i wpłynąć na pełne, zgodne z oczekiwaniami przeprowadzenie procesu rewitalizacji są, zarówno na poziomie całego procesu rewitalizacji jak i na poziomie każdego wymienionego w dokumencie projektu rewitalizacyjnego są następujące:

- ✓ **Zagrożenia związane z interesariuszami procesu rewitalizacji**

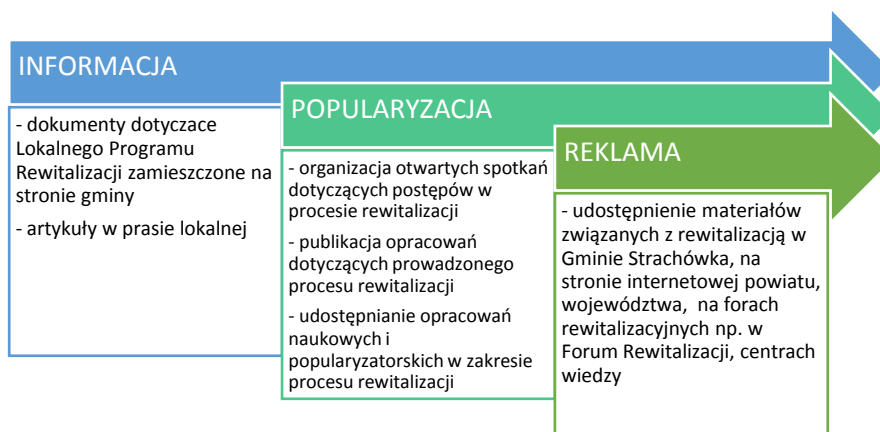

- brak aktywności ze strony interesariuszy,
  - brak wspólnych celów i interesów w prowadzonych działaniach,
  - niewystarczający przepływ informacji w prowadzonym procesie rewitalizacji.
- ✓ **Zagrożenia związane z realizacją procesu rewitalizacji**
- brak wystarczających środków publicznych na zapewnienie finansowania działań w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji,
  - brak zaangażowania środków prywatnych,
  - brak wystarczających terenów inwestycyjnych na obszarze rewitalizacji,
  - uzależnienie powodzenia prowadzonego procesu rewitalizacji od wskaźników makroekonomicznych,
  - uzależnienie powodzenia prowadzonego procesu rewitalizacji od instrumentów prawnych,
  - niedostateczne rozpoznanie uwarunkowań kryzysu na obszarze rewitalizowanym w zakresie wzajemnego oddziaływania i integracji działań (synergii) w poszczególnych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej
  - przeszkody zewnętrzne (brak możliwości pozyskania danych i informacji) uniemożliwiające skuteczne prowadzenie monitoringu i ewaluacji w prowadzonym procesie rewitalizacji.

4. Współpraca z partnerami społecznymi, promocja programu

Samorząd Gminy w celu realizacji założeń, celów, działań i inwestycji zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023 będzie ściśle współpracował ze wszystkimi podmiotami, które są związane z działalnością samorządu gminnego i rewitalizacją na Mazowszu, partnerami gospodarczymi, organizacjami wsparcia, w szczególności z jednostkami Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Jednymi z najbardziej istotnych partnerów w prowadzonym procesie rewitalizacji uznać należy organizacje społeczne, działające przeciwko wykluczeniu społecznemu oraz umożliwiające wzbogacenie działań rewitalizacyjnych. Schemat promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji jako istotnego działania w prowadzonym procesie przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 35 Schemat promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023

Źródło: opracowanie własne

Działania w ramach schematu w zakresie informacji obejmują: udostępnianie treści dotyczących rewitalizacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Strachówka w zakładce: „Program Rewitalizacji”, a także dostępność dokumentów rewitalizacyjnych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Wśród działań promocyjnych wymienić należy przede wszystkim organizację spotkań z mieszkańcami, a w kontekście działań reklamowych działania odnoszą się np. do udostępniania informacji o procesie rewitalizacji gminy Strachówka na forach rewitalizacyjnych.

SPIS TABEL

Tabela 1 Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Strachówka, gminie Jadów i gminie Poświętne oraz w powiecie wołomińskim w latach 2010-2015.....	23
Tabela 2 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w gminie Strachówka, Jadów, Poświętne oraz w powiecie wołomińskim w latach 2012-2015.....	24
Tabela 3 Liczba mieszkańców gminy Strachówka w podziale na sołectwa/miejscowości.....	25
Tabela 4 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Strachówka w podziale na sołectwa/miejscowości.....	27
Tabela 5 Sołectwa/miejscowości w gminie Strachówka	32
Tabela 6 Zestawienie mierników kryzysu w Gminie Strachówka- opis szczegółowy, ...	35
Tabela 7 Zmiana liczby ludności gminy Strachówka w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa/miejscowości	38
Tabela 8 Zmiana liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Strachówka w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa	40
Tabela 9 Zmiana liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Strachówka w latach 2013-2015 w podziale na sołectwa	41
Tabela 10 Zmiana liczby ludności do 18 roku życia w gminie Strachówka w latach 1995-2015 w podziale na sołectwa/miejscowości	42
Tabela 11 Średni wynik ze sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej w roku 2016	44
Tabela 12 Średni wynik z egzaminu gimnazjalnego w roku 2016	45
Tabela 13 Wskaźniki ubóstwa (liczba osób pobierających: świadczenie 500+, zasiłek celowy, zasiłek okresowy, zasiłek stały- stan na 30.06.2016 r.	47
Tabela 14 udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym- dane dotyczące Polski województwa mazowieckiego, powiatu wołomińskiego i gmin wiejskich w powiecie- stan w latach 2015,2016	54
Tabela 15 Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym- stan na 31.12.2015 r.	55
Tabela 16 Wskaźniki bezpieczeństwa w gminie Strachówka- stan na 31.12.2015 r.	57
Tabela 17 Liczba siedzib organizacji pozarządowych w podziale na sołectwa.....	60
Tabela 18 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Strachówka w podziale na sołectwa/miejscowości	61
Tabela 19 Infrastruktura wodociągowa na terenie gminy Strachówka – stan na 31 lipca 2015 roku ..	64
Tabela 20 Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań oddanych do użytkowania w gminie Strachówka w latach 2007-2014	67
Tabela 21 Wskaźnik liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2015 r.)	69
Tabela 22 Wskaźnik udziału budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej - stan na 31.12.2015 r.	71
Tabela 23 Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych (eternitu) na 100 mieszkańców w Gminie Strachówka - stan na 31.12.2015 r.).....	75
Tabela 24 Zestawienie mierników kryzysu w Gminie Strachówka- opis szczegółowy	89
Tabela 25 Wybór podobszarów zdegradowanych na podstawie analizy mierników ilościowych	90
Tabela 26 Liczba ludności, powierzchnia obszaru przeznaczonego do rewitalizacji oraz odsetek liczby ludności gminy w obszarze rewitalizowanym, odsetek powierzchni gminy w obszarze rewitalizowanym	96
Tabela 27 Liczba ludności w latach 2000 i 2015 w sołectwie Strachówka	99

Tabela 28 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji w gminie Strachówka.....	102
Tabela 29 Projekt 1 GŁÓWNY: „Rewaloryzacja spalonego, zabytkowego budynku po dawnej owczarni, adaptacja na potrzeby społeczne, gospodarcze i rekreacyjne wraz z modernizacją terenu przyległego.”	110
Tabela 30 Projekt 2 GŁÓWNY „Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń i prelekcji dla organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz społeczności obszaru rewitalizowanego, w tym wolontariat”	112
Tabela 31 Projekt 3 GŁÓWNY: „Organizacja i promocja systemu usług rehabilitacyjnych dla osób wymagających wsparcia, starszych i wykluczonych społecznie na obszarze rewitalizowanym”	114
Tabela 32 Projekt 4 GŁÓWNY: „Zagospodarowanie centrum obszaru rewitalizowanego i utworzenie terenu handlu lokalnego regionalnymi produktami”	116
Tabela 33 Projekt 5 GŁÓWNY: „Organizacja uroczystości cyklicznych, festynów rodzinnych, imprez kulturalno-sportowych, jarmarków dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów jako forma aktywizacji społeczeństwa na obszarze rewitalizowanym”	118
Tabela 34 Projekt 6 GŁÓWNY „Utworzenie wioski tematycznej produktów regionalnych na obszarze rewitalizowanym”	120
Tabela 35 Projekt nr 7 GŁÓWNY: „Przygotowanie terenów umożliwiających zapewnienie zatrudnienia mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji”	122
Tabela 36 Projekt 8 GŁÓWNY: „Organizacja i prowadzenie systemu szkoleń dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zakładania, prowadzenia i rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw”	124
Tabela 37 Projekt 9 GŁÓWNY: „Działania w zakresie edukacji ekonomicznej dotyczące podstaw ekonomii, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizowanego”	127
Tabela 38 Projekt 10 UZPEŁNIAJĄCY: „Poprawa warunków życia dla osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji poprzez wymianę kotłów węglowych na gazowe w budynkach użytku publicznego oraz w budynkach prywatnych.”	129
Tabela 39 Projekt 11 GŁÓWNY: „Komputer - Mój przyjaciel. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych podnoszących kompetencję mieszkańców”	130
Tabela 40 Projekt 12 GŁÓWNY: „Zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację i działania prewencyjne”	132
Tabela 41 Powiązania problemów, celów i projektów rewitalizacji	137
Tabela 42 Działania i zadania inwestycyjne o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane przez Gminę Strachówka z udziałem środków unijnych w ramach perspektywy finansowania 2007-2013	139
Tabela 43 Harmonogram realizacji działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023	142
Tabela 44 Komplementarność problemowa projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji	144
Tabela 45 Finansowanie projektów w ramach RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	146
Tabela 46 Priorytety inwestycyjne dotyczące rewitalizacji w ramach Krajowych Programów Operacyjnych 2014-2020	147
Tabela 47 Finansowanie projektów w ramach PROW 2014-2020, NFOŚiGW, WFOŚiGW	148
Tabela 48 Lista projektów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka - źródła finansowania, terminy realizacji, podmioty prowadzące projekty	150
Tabela 49 Wskaźniki realizacji dla Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023	166

Tabela 50 Wskaźniki realizacji dla poszczególnych projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023..... 170

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Elementy procesu rewitalizacji 10

Rysunek 2 Wizja rozwoju Gminy Strachówka 2023+ 18

Rysunek 3 Schemat analizy diagnostycznej..... 32

Rysunek 4 Podział Gminy Strachówka na sołectwa/miejscowości na potrzeby przeprowadzenia analizy czynników kryzysu w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023..... 33

Rysunek 5 Procentowa zmiana liczby mieszkańców w latach 2013-2015 w Gminie Strachówka 39

Rysunek 6 Zamknięta szkoła w Kątach-Wielgach 46

Rysunek 7 Wskaźnik gospodarstw domowych pobierających świadczenie "500+" na pierwsze dziecko, stan na 30.06.2016 r. w Gminie Strachówka..... 49

Rysunek 8 Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki stałe na 100 mieszkańców, stan na 30.06.2016r. w gminie Strachówka 50

Rysunek 9 Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki celowe na 100 mieszkańców- stan na 30.06.2016 r. w gminie Strachówka 51

Rysunek 10 Wskaźnik liczby osób pobierających zasiłki okresowe na 100 mieszkańców, stan na 30.06.2016 r. w gminie Strachówka 52

Rysunek 11 Wskaźnik zarejestrowanych osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym- stan na 31.12.2015 r. 56

Rysunek 12 Wskaźnik liczby przestępstw i wykroczeń w 2015 roku na 100 mieszkańców 58

Rysunek 13 Wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym..... 63

Rysunek 14 Droga krajowa nr 50..... 65

Rysunek 15. Budynek dawnej owczarni (wpisany do rejestru zabytków), gdzie do 1981 roku swoją siedzibę miał Urząd Gminy w Strachówce..... 68

Rysunek 16 Wskaźnik liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych (stan na 31.12.2015 r.) 70

Rysunek 17 Wskaźnik udziału budynków użyteczności publicznej w złym stanie technicznym wybudowanych przed 1989 rokiem w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej - stan na 31.12.2015 r. 73

Rysunek 18 Wskaźnik występowania wyrobów azbestowych (eternitu) na 100 mieszkańców w Gminie Strachówka - stan na 31.12.2015 r.)..... 75

Rysunek 19 Mapa obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023..... 95

Rysunek 20 Mapa obszaru rewitalizacji – Strachówka na tle powierzchni Gminy Strachówka..... 97

Rysunek 21 Mapa obszaru rewitalizacji- Strachówka 97

Rysunek 22 Centrum miejscowości Strachówka 99

Rysunek 23 Typologia projektów rewitalizacji w programie rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016 - 2023..... 109

Rysunek 24 Komplementarność działań i projektów w Programie Rewitalizacji..... 135

Rysunek 25 Etapy partycypacji interesariuszy w procesie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji..... 155

Rysunek 26 Piknik Rodzinny w Katach-Wielgi gm. Strachówka w ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023.....	156
Rysunek 27 Wizyta studyjna w Nałęczowie w ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023	157
Rysunek 28 Spotkanie konsultacyjne w Ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023	157
Rysunek 29 Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami dotyczące prowadzonego procesu rewitalizacji	158
Rysunek 30 Plakat informacyjny dotyczący spotkania konsultacyjnego w ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Strachówka.....	158
Rysunek 31 Zadania Zespołu ds. Rewitalizacji w Urzędzie Gminy Strachówka.....	162
Rysunek 32 Etapy monitoringu i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	176
Rysunek 33 Podział zadań w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji	178
Rysunek 34. Powiązania współpracy Zespołu ds. Rewitalizacji z poszczególnymi obszarami kompetencyjnymi jednostek/wydziałów Urzędu Gminy Strachówka.....	178
Rysunek 35 Schemat promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strachówka na lata 2016-2023.....	179

SPIS WYKRESÓW

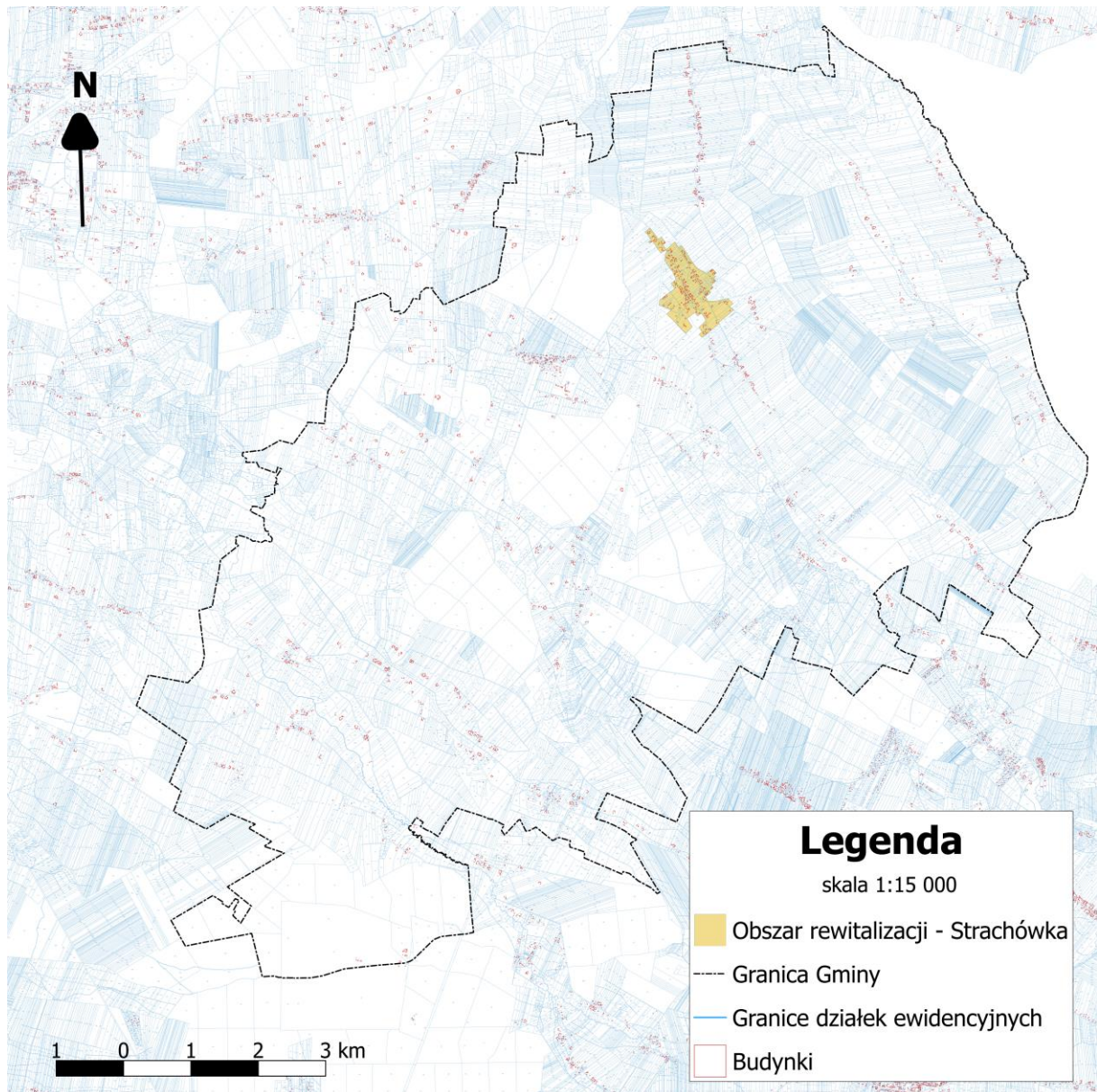
Wykres 1 Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Strachówka, Poświętne, Jadów oraz w powiecie wołomińskim w latach 2010-2015	23
Wykres 2 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Strachówka, gminie Jadów i gminie Poświętne oraz powiecie wołomińskim w latach 2012-2015	24
Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2015 w Gminie Strachówka	27
Wykres 4 Ludność w wieku nieprodukcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego) na 100 osób w wieku produkcyjnym w odniesieniu do danych dla gminy Strachówka, powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i Polski w latach 2010-2015.....	29
Wykres 5 Struktura respondentów ze względu na płeć.....	77
Wykres 6 Struktura respondentów ze względu na wiek	78
Wykres 7 Struktura respondentów ze względu status zawodowy.....	78
Wykres 8 Struktura respondentów ze względu na poziom wykształcenia	79
Wykres 9 "W którym z sołectw gminy Strachówka Pan/Pani mieszka?" (N=273)	81
Wykres 10 "Czy Pana/Pani zdaniem gmina Strachówka wymaga programu żywienia społeczno-gospodarczego i przestrzenno-środowiskowego? (N=271)	82
Wykres 11 "Proszę wskazać najpoważniejsze problemy społeczne występujące na obszarze gminy" (N=760).....	83
Wykres 12 "Proszę wskazać najważniejsze Pana/Pani zdaniem problemy gospodarcze, które powinny być rozwiązane w celu ograniczenia negatywnych zjawisk" (N=368)	84
Wykres 13 „Proszę wskazać najpoważniejsze problemy związane ze środowiskiem naturalnym oraz zagospodarowaniem przestrzennym na obszarze gminy" (N=688).....	85
Wykres 14 „Proszę wskazać 2 najważniejsze Pana/Pani zdaniem rodzaje przedsięwzięć, które poprawią warunki społeczno-gospodarcze i pobudzą obszary wskazane do rewitalizacji" (N=472)....	86
Wykres 15 "Który obszar gminy Strachówka powinien zostać poddany procesowi rewitalizacji? Proszę o wskazanie nazwy sołectwa lub sołectw albo konkretnego obszaru gminy". (N=225)	87

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik 1 Mapa z wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie gminy Strachówka 186
Załącznik 2 Wzór Karty Raportu Monitoringowego dla projektu 187

Załącznik 1 Mapa z wyznaczonym obszarem rewitalizacji na terenie gminy Strachówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting na podstawie danych Urzędu Gminy Strachówka.

Załącznik 2 Wzór Karty Raportu Monitoringowego dla projektu

WZÓR KARTY RAPORTU MONITORINGOWEGO

Z REALIZACJI PROJEKTU W RAMACH LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY STRACHÓWKA NA LATA 2016-2023

Nazwa projektu				
Rok sprawozdawczy				
Opis realizacji zadań w roku sprawozdawczym				
Realizator projektu				
Partnerzy projektu				
Sposoby włączania interesariuszy projektu w jego realizację				
Data rozpoczęcia realizacji projektu				
Data zakończenia realizacji projektu				
Wartość docelowa wskaźnika produktu				
Wartość wskaźnika produktu w roku sprawozdawczym				
Aktualizacja wskaźnika produktu – jeśli dotyczy				
Szacunkowe nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku sprawozdawczego	własne		zewnętrzne	
Określenie zmian w projekcie (należy zaznaczyć odpowiedź <i>tak</i> lub <i>nie</i> - przy wskazaniu odpowiedzi <i>tak</i> w kolumnie zmiany organizacyjne i/lub czasowe należy doprecyzować odpowiedź)	odpowiedź	zmiany finansowe	zmiany rzeczowe	zmiany organizacyjne i/lub czasowe
	TAK			
	NIE			
Wskazanie w formie omówienia zaistniałych zmian w projekcie (jeśli dotyczy wraz z określeniem ich wartości, rodzaju, a także wskazania przyczyn wystąpienia tych zmian)				
Określenie możliwego ryzyka dalszej realizacji projektu				
Propozycja działań minimalizujących ryzyko dalszej realizacji projektu				
Określenie poziomu realizacji projektu (należy zaznaczyć odpowiedź <i>tak</i> lub <i>nie</i>)	Realizacja projektu zgodnie z terminem	Realizacja projektu z opóźnieniem	Realizacja projektu przed terminem wskazanym w harmonogramie projektu	